Kelime	Anlamı
a	Şaşalamayı anlatan bir edat.
aba	(Kıpçak) ayı.
aba	(Oğuzca) Ana.
aba	“aba başı = dağlarda yetişir, dağlılar yer, hıyar gibi dikenli bir ot.”.
aba	(Tibet) Baba.
abaçı	Umacı, bununla çocuklar korkutulur; ağır basma, kâbus.
abakı	Göz değmesin diye bostanlara, bahçelere dikilen korkuluk, bostan korkuluğu.
abalı	Bir şeyi az görme ve azımsama zamanında söylenen kelime.
abanğ	Eğer.
Abı	Erkek adlarındandır.
abıddı	“ol anı kişidin abıddı = o, onu herkesten gizledi, sakladı”.
abıdı	“ol anı kişiden abıdı = o, onu halktan gizledi”.
abıtgan	Daima gizleyen, saklayan.
abıttı	“ol özin mendin abıttı = o, kendini benden gizledi”.
Abul	Bizim ilde -Kaşgarda- bir köy adı.

aç	Ünde, çağırma edatı olan “ya, hey, ey” yerine kullanılır. “aç berü kel = hey, beri gel”.
aç	Aç, karnı tok olmayan.
açdı	Açtı.
açı	Yaşlı kadın, hanım nine, Barsganca.
açıdı	“sirke açıdı = sirke ekşidi”.
açıglığ	Bolluk içerisinde bulunan.
açıglığ	İçinde ekşi bulunan, içerisine konulan şeyi ekşiten (küp).
açıglık	Acılık.
açıgsadı	“er açıgsadı = adam ekşi istedi”.
açığ	Hanın bahşişi. “Xan manğa açığ berdi = Han bana bahşiş verdi.”.
açığ	Nimet içinde yaşayış.
açığ	Acı, acı olan nesne.
açık	Büyük kardeş.
açıktı	“er açıktı = adam acıktı, açlıktan kıvrandı”.
açıldı	“ış açıldı = iş açıldı”.
açındı	“Beg erin açındı = Bey askerine duyumluk verdi, kerem kıldı”.

açışdı	“ol manğa kapuğ açışdı = o, bana kapıyı açmakta yardım etti”.
açıtgan	Daima ekşiten, acıtan, ekşitgen.
açıttı	“ol sirke açıttı = o, sirkeyi ekşitti”.
açlık	Açlık.
açlındı	“kapuğ açlındı = kapı açıldı”.
açlışdı	“kapuğlar açlışdı = kapılar açıldı”.
açsadı	“er kapuğ açsadı = adam kapıyı açmak istedi”.
açtı	“er açtı = adam acıktı”.
açturdı	“ol kapuğ açturdı = o, kapının açılmasını emretti”.
açuk	Her açık şey. “açık kapı = açuk kapuğ”, “açık iş = açuk ış”.
açuklug	Açıklık.
açukluğ	Koçak, huyu güzel.
açukluk	“yüz açuklugı = yüz gülümseyişi”.
açurdı	“ol anı açurdı = o, onu acıktırdı”.
açurgan	Çok acıktıran, çabuk acıktıran.
adaklık	Üzüm çardaklarına ayak yapılacak ağaç.

adaş	Arkadaş, dost.
adaşlık	Dostluk, arkadaşlık, sadakat.
adh	Kumaş ve kumaşa benzer sanat eseri olan her şey.
adh	İyilik alâmeti.
adhak	Ayak.
adhakladı	“ol anı adhakladı = o, onun ayağına vurdu”.
adhaklandı	“adhaklandı nenğ = nesne ayaklandı, ayak sahibi oldu”.
adhaklığ	Ayaklı (nesne).
adhgır	Aygır.
adhgırak	Kulakları ak, vücudunun öbür tarafları kara olan geyik.
Adhgırak	Yağma ilinde bir suyun adı.
adhgırlandı	“tay adhgırlandı = tay aygırlaştı, aygırın yaptığı işi yaptı”.
Adhgış	Bir yer adı.
adhıg	Ayık, sarhoşluktan ayılan kimse.
Adhıg	Bizim ilde bir köy adı.
adhıglığ	“adhıglığ tağ = ayısı çok olan dağ”.

adhığ	Ayı.
adhıldı	“esrük adhıldı = sarhoş ayıldı”.
adhın	(Çiğilce) “Başka” anlamına bir edattır.
adhışdı	“er adhakı adhışdı = adamın ayağı apıştı”.
adhız	Yüksek yer, başka yüksek şeyler.
adhız	Geçit vermeyen. “adhız tağ = geçit vermeyen dağ”.
adhma	“adhma yılkı = yaşlı olduğu için yük vurulmayıp bırakılan hayvan”.
adhnadı	“yer adhnadı = yer değişti, bozuldu”.
adhrı	Buğday temizlemek için kullanılan aygıt.
adhrık	Ayrık, ayrık otu.
adhrıldı	“yol adhrıldı = iki yol ayrıldı”.
adhrım	Eğerin altına iki yana konan keçe, teyelti.
adhrış	İkiye ayrılan yolun başı.
adhrışdı	“olar iki adhrışdı = o, iki arkadaş birbirinden ayrıldı”.
adhruk	Başka.
adhuk	“adhuk nenğ = tanınmayan şey”.

adhukladı	“ol anı adhukladı = o, onu –tanımadığı için- garip gördü”.
adhut	Avuç.
adhutladı	“ol yarmak adhutladı = o, parayı avuçladı”.
agan	“agan er = genizden laf söyleyen kişi,genzek”.
agartgu	şerbet gibi buğdaydan yapılan içki, bir çeşit buğday birası.
agdı	“ol tağka agdı = o, dağa ağdı”.
agduk	Kim olduğu belli olmayan sığıntı adam.
agı	İpek kumaş (altın veya gümüşle işlenmiş sırmalı).
agıçı	İpek kumaşları muhafaza eden kimse.
agıl	Ağıl, koyun yatağı, (Oğuz) koyun pisliği.
agım	Çıkım, yükselim.
agır	Ağır.
agır	Ağır. “agır neng = pahası ağır nesne, değerli şey”.
agırladı	“Tenğri meni agırladı = Tanrı bana kerem kıldı”.
agırlandı	“er agırlandı = adam ağırlandı, ikram edildi”.
agırlığ	Herkes tarafından ağıralan, sayılan.

agış	Yükseliş, çıkış.
agışdı	“ol meninğ birle tağka agışdı = o, benimle dağa çıkmakta yarış etti”.
agıtgan	Daima çıkartan, yükselten.
agıttı	“ol anı tağka agıttı = o, onu dağa çıkardı”.
agız	Irmağın, su tulumunun, testinin, küpün ve kuyunun ağzı.
agız	İnsanın ve hayvanın ağzı.
agızladı	“ol arıknı ağızladı = o, arka ağız açtı”.
aglak	Issız, çorak, oturulmayan yer, boş.
aglattı	“ol kişini aglattı = o, herkesi savdı, istediği şeyi yapabilmek için yanından herkesi uzaklaştırdı”.
agnadı	“at agnadı = at ağnandı”.
agnattı	“ol atın toprakka agnattı = o, atını toprakta ağnattı”.
agrıdı	“anınğ başı agrıdı = onun başı ağrıdı”.
agrığ	Bir parça ağrı.
agrıkandı	“er agrıkandı = adam ağrısından şikayet etti, acındı”.
agrındı	“balığ agrındı = yaralı adam acındı, yaralı kimse yaralarından acı duydu”.
agrıştılar	“olar bu ışka agrıştılar = onlar bu işte sızlandılar”.

agrıttı	“ol anı agrıttı = o, onu ağrıttı, acıttı”.
agrudı	“agrudı nenğ = nesne ağırlaştı”.
agruğ	“agruğ sünğügi = omurga kemiklerinin önce geleni, birincisi.”.
agruk	Pılı pırtı, ağırlık, yük.
agruklandı	“ol bu ışığ agruklandı = o, bu işi ağırsındı”.
agsadı	“ol tağka agsadı = o, dağa ağmak istedi”.
agtıldı	“er agtıldı = adam yere vuruldu, sarsıldı”.
agu	Ağı, zehir.
aguj	Ağız, memeli hayvanların doğurduğu zaman verdiği ilk süt.
agujluğ	Ağızı, ilk südü bulunan.
aguktı	“er aguktı = adam ağılandı”.
aguladı	“ol aşın aguladı = o, aşını ağıladı, ağı kattı”.
agurşak	Ağırşak.
ağ	İki bacak arasındaki boşluk.
ajmuk	Ak şap.
ajun	(Çiğil) Dünya, âlem.

ak	(Oğuz) Ak, beyaz.
ak	“ak sakal er = saçı, sakalı ağarmış olan adam.”.
Ak	Bir yerin adı.
Ak	Yağma ülkesinde “Ilı” suyu üzerinde bulunan bir geçit, bir köprü.
akdı	Aktı.
akı	Eli açık, koçak, selek, cömert.
akıladı	“ol meni akıladı = o, beni cömertliğe nispet etti”.
akım	Sel, akıntı. “bir akım suw = bir akışta akacak kadar olan su”.
akın	Sel.
akınçu	Geceleyin gidip düşmanı basan asker.
akındı	Akıntı.
akışdı	“suwlar akışdı = sular akıştı”.
akıtgan	Akıtan.
akıttı	“Tenğri akın akıttı = Tanrı sel akıttı”.
aklışdı	“tegme yanğaktın budun aklışdı = her taraftan halk akıştı”.
akru	Yavaş ol.

akturdı	“ol suw akturdı = o, suyun akıtılmasını emretti”.
al	Hanlara bayrak, devlet adamlarının atlarına eger örtüsü yapılan turuncu ipek kumaş. Turuncu renge dahi “al” denir.
al	Hile, al.
al	al boya.
ala	Ala tenli kişi.
Ala	Ferganaya yakın bir yaylak adı.
ala	Yavaş. “acele etmeme” anlamına bir kelime “ala ala = yavaş yavaş”.
ala	Ala, alaca; ala tenli, alaca tenli kişi ki bir çeşit deri hastalığından vücudunda alacalar olur, apraşlık.
Ala	Sınıra yakın bir yer adı.
alaçu	Alaçuk, çadır.
alanğ	“alanğ yazı = düz ova”.
alanğır	Türkmenlerin yediği “geleni” adındakiküçük bir hayvan.
alardı	“talka alardı = koruk kızardı”.
alarttı	“ol anğar közin alarttı = o, ona gözünü belertti”.
alavan	Timsah.
alçak	Yumuşak huylu, ince kişi, uslu.

aldadı	“ol yagını aldadı = o, duşmanı aldattı”.
aldı	Aldı.
Alguk	Kaşgarda bir köy.
alığ	(Oğuz, Kıpçak) Herşeyin kötüsü.
alık	(Oğuz) kuş gagası.
alıktı	“er alıktı = adam alçaldı”.
alım	Alacak; borç.
alımga	Hakanın mektuplarını Türk yazısıyla yazan kimse.
alımlığ	“alımlığ er = alacaklı adam”.
alın	Alın.
alın	İnsanın karşısına gelen yer, cephe, dağın ön cephesi.
alındı	“ol alımın alındı = o, başkasının yardımı olmaksızın, kendi başına alacağını aldı”.
alınlığ	“alınlığ er = alnı geniş alan”.
alış	Su ağzı, suyun havuzdan veya suvattan döküldüğü ağızlar.
alış	Borçluyu borcu yüzünden sorguya çekme.
alışdı	“ol manğa alım alışdı = o, bana alacağımı almakta yardım etti”.

alkaldı	“Begge alkış alkaldı = Bey öğüldü, alkışlandı”.
alkaşdı	“ol meninğ birle alkış alkaşdı = o, benimle alkış alkışladı”.
alkındı	“alkındı nenğ = bir şey büsbütün bitti, tükendi”.
alkış	Alkış, övme, Dua etme.
alkıştı	“boy ikki bile alkıştı = iki boy birbirini yok etti”.
alktı	“ol tavarın alktı = o, malını bitirdi”.
alma	(Oğuz) Elma.
almıla	Elma.
alp	Alp, yiğit, kahraman, bahadır.
alpagut	Tek başına düşmana saldıran, hiç bir yandan yakalanmayan yiğit.
alsadı	“ol at alsadı = o, at almak istedi”.
alsıktı	“ol tawarın alsıktı = onun malı alındı, soyuldu”.
altın	Aşağı, alt.
altun	Altın.
Altun	büyük kadınlara verilen ungun.
alturdum	“men andan yarmak alturdum = ben ondan para aldırdım”.

aluç	Soğutulmuş nesne.
aluçın	Yenilen boğumlu bir bitki.
aluk	Kel, dazlak.
Aluş	Kaşgarda bir köy adı.
amaç	Öküz; sapan ve benzerleri gibi çiftçi aygıtları.
amaç	Hedef, nişangâh, amaç.
amaçlık	“amaçlık yer = atış yapmak için nişangâh olarak ayrılan yer”.
amrak	Rahat sakin.
amşuy	Bir çeşit sarı erik.
amul	Sakin, rahat, yavaş yavaş, seğnik, kımıldamayan; yumuşak huylu adam.
amurttı	“ol beg öpkesin amurttı = o, beyin öfkesini yatıştırdı”.
amuşdı	“amuşdı er = adam -kendisine yapılan çıkışma veya kınama dolayısiyle- apışdı, kaldı”.
ana	Ana.
anaç	Herkesin anasıymış gibi kendini sevdiren, küçüklüğünde büyük bir anlayış gösteren kız çocuk. Bu söz, kız için bir sevgi izeri olarak söylenir.
analadı	“ol anı analadı = o, kendisi için ona ana dedi, ana edindi”.
and	Ant, yemin.

anda	Orada, onda, ondan sonra.
anda	Orada, onda, ondan sonra.
andağ	“Öyle” anlamınadır.
andan	Ondan, ondan sonra.
andgardı	“ol anı andgardı = o, ona yemin ettirdi”.
andgardım	“men anı andgardım = ben ona yemin ettirdim”.
andığ	Elek, kalbur gibi şeylerin kasnağı.
andıktı	“er andıktı = adam and içti”.
anga	Değersiz, kıymetsiz.
angardı	“ol anı angardı = o, ona and içirdi”.
anğ	Yanak.
anğ	Yağı ile ilaç yapılan bir kuş adı.
anğ	(Oğuzca) Yok, değil demektir.
anğar	“Ona” yerinde kullanılan bir sözdür.
anğdıdı	“awçı keyikni anğdıdı = avcı geyiğe hile etti, onu yakalamak için gizlenerek gözledi”.
anğduz	Yerden kazılıp çıkarılır, karın ağrısına ilaç yapılır bir kök.

anğıl	**“anğıl açuk kapuğ = büsbütün açılmış kapı.”.**
anğıladı	**“eşyek anğıladı = eşek anırdı”.**
anğıt	**Ördeğe benzer kızıl renkli bir kuş, angıt.**
anğız	**Anız, buğday ve benzer şeyler biçildikten sonra tarlada kalan biçilmiş kökler.**
anğladı	**“ol sözüğ anğladı = o, sözü anladı”.**
anğut	**Şarap tıpası.**
anudı	**“anudı nenğ = nesne hazırlandı”.**
anuk	**Hazır.**
anukladı	**“ol anukladı nenğni = o, nesneyi hazır buldu ve aldı”.**
anukluk	**Hazırlık, hazırlanma.**
anumı	**Cüzam hastalığı, Elephantiasis.**
anundı	**“ol yagıka anundı = o, düşmana hazırlandı”.**
anutgan	**Daima hazırlıklı, hazırlayan.**
anuttı	**“ol yagıka tolum anuttı = o, düşmana silah hazırladı”.**
ap	**“Değil, yok” diyecek yerde kullanılır.**
aplan	**Sıçan cinsinden bir hayvancık.**

ar	kestane rengi, kumral. .
ar	“ar böri = sırtlan”.
ara	Ara, arasında.
araladı	“ol ikki kişi otra araladı = o iki kişiyi araladı, barıştırdı”.
Aramut	Uygur illerine yakın oturan bir Türk bölüğü.
Aramut	Bir yer adı.
aran	Ahır, at tavlası.
aranlığ	Ahırı olan.
arçı	Heybe.
ardhutal	Hamam otu.
ardı	“er ardı = adam yoruldu, dermansız kaldı”.
argağ	Balık avlamak için kullanılan ucu eğri demir, olta.
argardı	“ol atın argardı = o, atını yordu”.
argu	İki dağ arası, uçurum.
arguç	İnsanın aldandığı nesneler.
arguladı	“ol ikki kişi ara arguladı = o, iki kişi arasını yardı, geçti”.

argun	Sıçan cinsinden, yarım arşın uzunluğunda bir hayvan.
arı	Arı.
arıdı	“arıdı nenğ = nesne temiz oldu”.
arıgladı	“ol kuzı arıgladı = o, kuzuyu iğdiş yaptı”.
arıglık	Temizlik.
arığ	Çadır örtüsü, Barsganca.
arığ	Temiz. “arığ nenğ = temiz nesne”.
arık	Irmak, ark, germeç, kaş, kanal.
arık	(Oğuz, Kıpçak) Arık, zayıf, cılız.
arıklandı	“suw arıklandı = su ark yaptı, yol açtı”.
arıklığ	“arıklığ yer = ırmaklı yer”.
arınçu	Günah.
arındı	“er arındı = adam yundu ve iyileşti”.
arış	Eriş, dokumanın tezgâha sarılmış olan ve uzunluğuna dikine bulunan telleri.
arışdı	“olar ikki arışdı = onlar birbirlerini aldattı”.
arıtgan	Her zaman temizleyen, ayıklayan.

arıttı	“ol tarığ arıttı = o, buğday arıttı”.
ark	Pislik.
arka	Arka, sırt.
arka	Sıkıntılı anlarda yardım eden kişi, yardımcı.
arkaçak	Ağıza ilâç akıtmak için kullanılan içi delik bir aygıt, akıtmaç.
arkadı	“ol anınğ ewin arkadı = o, onun evini yokladı, ve sezdiği şeyi aradı”.
arkağ	Argaç; bez halı, kilim gibi şeyler dokunurken enlemesine atılan ip veya iplik.
arkalandı	“ol meni arkalandı = o, beni arka bildi, yardımcı bildi”.
arkar	Boynuzundan bıçak yapılan dişi dağ keçisi.
arkaştı	“ol anınğ birle yük arkaştı = o, onunla yardım için yük yükleşti”.
arkış	Kervan.
arkış	Yurdundan uzak düşmüş olan birine gönderilen kimse, elçi, haberci, mektup.
arkuçı	İki kişi arasında araç olan; evlenme zamanında dünürler arasında gelip giden kişi.
arkuk	Aykırı.
arkuk	İki duvar veya iki direk arasına çapraz olarak konulan ağaç.
arkuklandı	“er arkuklandı = adam haylazlık yaptı, dikbaşlılık etti”.

arkun	Yaban aygırıyla evcil kısraktan olan at. Koşuyu en çok bu atlar kazanır.
arkun	Gelecek yıl, öbür yıl.
armagan	(Oğuz) Hısımlara doyumluktan verilen belek (hediye).
armut	Armut.
armutlandı	“yıgaç armutlandı = ağaç armutlandı”.
arpa	Arpa.
arpagan	Arpaya benzer başağı bulunan, evini bulunmayan bir bitki.
arpaladı	“ol atın arpaladı = o, atına arpa verdi”.
arpalandı	“at arpalandı = at arpalandı”.
arrığ	Pek arı (nesne).
arsal	Kestane rengi, kumral, konural.
arsalık	(Oğuz) Hem erkekliği hem dişiliği olan bir hayvan, aslık.
arsıktı	“er arsıktı = adam aldandı”.
Arslan	arslan.
arsu	Değersiz şey.
art	Sırt, dağ beli ve sırtı; sarp yer, yokuş, boyun, tepe.

art	**Boyun. “art saç = arka saç”.**
artadı	**“artadı nenğ = nesne bozuldu”.**
artak	**Bozulmuş, bozuk.**
artaşdı	**“yalnğuk için artaşdı = insanlar birbirlerini görerek bozuldular”.**
artattı	**“ol artattı = o, o şeyi bozdu”.**
artığ	**Kadın mintanı.**
artığ	**Yükün bir dengi, hayvana yükletilen karşılıklı denklerden biri.**
artıldı	**“er at üze artıldı = adam atın üzerine artıldı”.**
artındı	**“er arçısın artındı = adam heybesini ardındı”.**
artışdı	**“ol manğa arçı artışdı = o, bana heybeyi artmakta yardım etti”.**
artladı	**“ol anı artladı = o, onu tokatladı, sille vurdu”.**
arttı	**“arttı nenğ = nesne arttı”.**
artuç	**Ardıç, Juniperus.**
artuçlandı	**“tağ artuçlandı = dağ ardıçlandı, ardıcı çoğaldı”.**
artuk	**Fazla ziyade.**
artuklandı	**“er artuklandı = adam artırdı, aşırı gitti”.**

arturdı	“on yarmak üze bir arturdı = on paraya bir para artırdı”.
artut	Armağan, beylere vb. büyüklere at ve benzer şeylerden verilen armağan ve belek.
arubat	Demirhindi.
aruk	Yorgun.
Aruk	Fergana ile Kaşgar arasında bir yokuş adı.
Aruk	“Kaşgarla Fergana arasında bir tepe, bir sarp yer”.
arukladı	“Beg arukladı = Bey yorgunluktan dinlendi”.
arukluk	Yorgunluk.
arumdhun	Boya.
aruşdı	“yağ aruşdı = yağ eridi”.
arut	Kuru, soluk.
arwadı	“Kam arwaş arwadı = Kam, Şaman arpağ arpadı, afsunladı”.
arwaldı	“arkış arwaldı = afsun yapıldı”.
arwaşdı	“Kamlar kamuğ arwaşdı = Kamlar –kâhinler- anlaşılmıyan bir takım sözler söylediler”.
as	Yırtıcı hayvanların payı, onlara verilen parça.
as	Ars, as. Cariyelere de “as” denir.

asdı	“ol et asdı = o, et astı”.
asıglığ	Faydalı.
asığ	Kazanç, fayda.
asıldı	“yışığ asıldı = ip uzadı”.
asıldı	“bir nenğ birge asıldı = bir nesne bir nesneye asıldı”.
asındı	“at asındı = at, kurtulmak için ipi çekti, koparayazdı”.
asışdı	“ol manğa et asışdı = o, bana et asmakta yardım etti”.
asnğardı	“er asnğardı = adam haylazlaştı, işten uzaklaştı, oturdu”.
asra	Alt, aşağı.
asrı	Kaplan; kaplan gibi iki renkli.
asruşdı	“ikki er asruşdı = iki adam, hangimiz daha çok aksıracağız diye aksırmakta yarış etti”.
ast	Sokak. Çiğilce.
astın	Aşağı, alt.
asturdı	“ol er asturdı = o, adam astırdı”.
asurdı	“er asurdı = adam aksırdı”.
asurgan	Çok aksıran.

asurtgu	aksırtan.
asurtguk	anlayışlı, akıllı.
aş	Yemek, aş.
aşadı	“er aş aşadı = adam yemek yedi”.
aşak	(Oğuz) Aşağı, dağ dibi.
aşakladı	“ol anı aşakladı = o, onu aşağı, küçük saydı”.
aşattı	“ol manğa aş aşattı = o, bana yemek yedirdi”.
aşbar	Saman, kepek ve ot gibi şeyler karıştırılıp ıslatılarak hazırlanan hayvan yemi.
Aşçan	Çine giden yol üzerinde konak yeri olan bir şehir.
aşgındı	“taş aşgındı = taş aşındı”.
aşıç	Tencere.
aşladı	“ol ayak aşladı = o, kabı kenetledi”.
aşlaldı	“ayak aşlaldı = kase kenetlendi”.
aşlattı	“ol ayak aşlattı = o, kabı kenetletti”.
aşlık	Aşevi, mutfak, yemeklik.
aşnu	Önce, evvel.

aşruldı	“yük arttın aşruldı = yük tepeden aşırıldı”.
aşsadı	“ol art aşsadı = o, yokuşu aşmak istedi”.
aşsattı	“ol anı aşsattı = o, ona yemek arzulattı”.
aştal	“aştal ogul = kişinin en sonraki çocuğu”.
aştı	“ol tağ aştı = o, dağı aştı”.
aşu	Kırmızı toprak, aşı toprağı.
aşuk	İnsanın aşığı, topuğu; topuk kemiği.
aşuk	Demir başlık, tulga.
aşukladı	“ol anı aşukladı = o, onun aşığına, aşık kemiğine vurdu”.
aşuktı	“ol ewge aşuktı = o, evini özledi”.
aşuldı	“anınğ üze yogurkan aşuldı = onun üzerine yorgan örtüldü”.
aşundı	“ol mendin aşundı = o, beni geçti”.
aşuttı	“ol manğa yogurkan aşuttı = o, bana yorgan örttürdü, başkasına, bana yorgan örtmesi için emretti”.
at	At. “kuş kanatın er atın” savında da gelmiştir, “kuş kanadıyle, er atıyle” demektir.
at	Ad, isim.
at	Unvan, lakap.

ata	Baba, ata.
ata	“atasagum = tabip, hekim.”.
ataç	Büyüklük gösteren çocuk.
atadı	“ol anğar at atadı = o, ona takma ad (lakap) verdi”.
atakı	Babacığım anlamına sevgi bildiren bir söz.
atan	İğdiş edilmiş deve.
atanlandı	“er atanlandı = adam dişi deve sahibi oldu”.
atanlığ	İğdiş edilmiş deve.
atattı	“tay atattı = tay atlaştı, at oldu”.
atgak	Karında biriken sarı su hastalığı, kaygıdan yüz sararması.
atgardı	“ol meni atgardı = o, beni ata bindirdi”.
atıç	Çocukların ceviz oynadığı çukur.
atıldı	“ok atıldı = ok atıldı”.
atım	Atıcı, nişancı.
atınçu	Atılan.
atındı	“ol naru atındı = o, bir tarafa atıldı, yuvarlandı”.

atındı	“ol ok atındı = o, ok atmamışken kendini ok atar gibi gösterdi”.
atış	Atışma.
Atış	Erkek adlarındandır.
atışdı	“ol meninğ birle ok atışdı = o, benimle ok atışdı”.
atışgan	Daima atışan.
atızladı	“er yerin atızladı = adam ekmek için toprağını parçalara ayırdı, ark açtı, sed yaptı”.
atlandı	“er atlandı = adam atlandı, ata bindi”.
atlandı	“ol at atlandı = o, ata bindi”.
atlığ	Atlı.
atsadı	“ol ok atsadı = o, ok atmak istedi”.
attı	“er ok attı = adam ok attı”.
atturdı	“ol ok atturdı = o, ok attırdı, ok atmasını emretti”.
av	(elif kalın söylenerek) Emir verenin emrini tanımamayı bildirir bir edat.
avut	Avuç.
aw	Av.
awa	Acımak bildiren bir kelime.

awaladı	“anınğ tegre kişi awaladı = onun etrafında halk çepçevre toplandı”.
awdı	“anğar kişi awdı = halk onun etrafına toplandı”.
awılku	“kırmızı meyvaları olan, meyvasının suyu tutmaca katılan, göz ağrısına ilaç yapılan ve elbise boyanan bir ağaç”.
awınç	Alışma, avunma.
awınç	alışma, avunma.
awınçu	Avunulan, alışılan.
awındı	“ol manğa awındı = o, bana alıştı”.
awiçga	Kocamış kişi.
awladı	“Beg aw awladı = Bey, av avladı”.
awlaldı	“keyik awlaldı = yaban hayvanı avlandı”.
awlandı	“er özinğe awlandı = adam kendisi için avlandı”.
awlaştı	“ol Beg birle awlaştı oynap = o, evini ortaya koyarak Beyle oyun oynadı”.
awlattı	“ol manğa ıwık awlattı = o, bana geyik avlattı”.
awran	Demirci ocağı biçiminde yapılan ekmek fırını.
awrındı	Kırıntı, döküntü.
awujgun	Deri sepilenen palamut ağacı meyvesi.

awus	Mum, balmumu.
awya	Ayva.
awzurı	Buğday ve arpa unu gibi şeyler karıştırılarak yapılan ekmek, karışık ekmek.
axsadı	“at axsadı = at topalladı, aksadı”.
axsak	Ağsak, topal.
axsak	“topal ve çolak olanlar için söylenir, iki kelime bir arada kullanılır”.
axsattı	“ol anı axsattı = o, onu aksattı, topallattı”.
axsunğ	“axsunğ er = sarhoşlukta kavga eden adam.”.
axşam	Akşam, gün inme zamanı.
axtardı	“er taşığ axtardı = adam taşı aktardı, çevirdi”.
ay	Turuncu renkte ipek kumaş.
ay	Buyruğu tanımamayı bildiren bir söz.
ay	Yılın on ikide biri olan zaman; gökteki ay, kamer.
ay	Yılın on ikide biri olan zaman.
ay	gökteki ay, kamer.
Ay	“uç yakınında bir yerin adı”.

aya	Avuç içi, aya.
ayadı	“ol tonın ayadı = o, elbisesini korudu”.
ayağ	“lakap, takma ad”.
ayak	(Oğuz) Kap kacak, çanak, kâse, kadeh.
ayak	Ayak.
ayaladı	“kız ayaladı = kız ellerinin ayasını birbirine vurdu”.
ayas	Ayaz; kölelere verilen adlardan.
ayayarsgu	,
aybanğ	“aybanğ er = kel adam.”.
aydı	“ol manğa söz aydı = o, bana söz söyledi”.
aydınğ	Aydın, ay aydınlığı.
ayığ	Ayı.
ayığ	“Ne iyi”, “ne fena” yerinde kullanılır.
ayık	Vaat, söz verme.
ayıldı	“anğar söz ayıldı = ona söz söylendi”.
ayıtgan	soran.

ayıttı	“ol manğa söz ayıttı = o, benden söz sordu”.
ayluk	Öyle öyle.
ayran	Ayran.
ayrık	(Oğuz) Ayrık otu.
ayrışdı	“olar ikki ayrışdı = onlar ikisi birbirinden ayrıldı”.
ayru	Başka.
ayruk	(Oğuz) Başka, ayrı.
aytığ	“Aytış” anlamına gelen bir kelimedir. Sağlık esenlik ve buna benzer şeyler için kullanılan bir kelimedir.
aytıldı	“söz aytıldı = sözden ve söz gibi şeyden soruldu”.
aytındı	“söz aytındı = söz sormayı kendi üzerine aldı”.
aytış	Hatır sorma.
ayturdı	“ol manğa söz ayturdı = o, bana söz söyletti”.
az	Az.
az	Ars, as, kakım.
Azak	Oğuz Beylerinden bir büyüğün adı.
azdı	“ol yol azdı = o, yolu şaşırdı”.

azıdı	“küp azıdı = küp sızdı, küpten bir şey sızdı”.
azıgladı	“tonğuz atığ azığladı = domuz atı azıladı, azısı ile çaldı ve yaraladı”.
azıglığ	“azıglığ at = azısı belirmiş olan at”.
azığ	Hayvanın azı dişi.
azıldı	“yol azıldı = yol şaşırıldı”.
azıtgan	Daima yoldan çıkaran, azdıran.
azıttı	“ol anğar yol azıttı = o, ona yolunu şaşırttı”.
azlandı	“ol bu yarmakığ azlandı = o, bu parayı azımsadı, az gördü”.
azma	Taşağının derisi yarıldığı için aşamayan koç.
azu	İki şeyden birini dilemeyi anlatır. Yahut, veya.
azuk	Nereden ve kimden geldiği belli olmayan ok.
azuk	Yolunu kaybeden, nereye gittiği ve nereden geldiği belli olmayan.
azuk	Azık.
azuklandı	“er azuklandı = adam azık sahibi oldu”.
azukluğ	Azığı olan.
azukluk	Azıklık, azık için hazırlanmış şey.

Azıklık,	**baçığ بجغ**
baçığ	**“ol maninğ birle baçıg kıldı = o, benimle andlaştı, ahidleşti”.**
badar	**“badar badar yügürdi = patır patır, ayağının sesi işitilerek geçti.**
badgadı	**“ol anınğ adhakın badgadı = o, onun ayağını güreşte yakaladı, çelme vurdu”.**
badı	**“ol atığ badı = o, atı bağladı”.**
badıçlık	**“badıçlık yıgaç = üzüm asmalarına çardak yapılmak için ayrılan ağaç”.**
Badruk	**“erkek adı”.**
bagdadı	**“ol anınğ adhakın bagdadı = güreşte onun ayağını sarmaladı, sarmaya vurdu”.**
bagdattı	**“ol anınğ adhakın bagdattı = o, onun ayağını güreşte sarmaya aldırdı”.**
bagır	**bağır; karaciğer.**
bagırçak	**eşek semeri.**
bagırdak	**kadın göğüslüğü.**
bagırladı	**“ol anı bagırladı = o, onun bağrına vurdu”.**
bagırlak	**"bağırtlak” denen kuş, Pterocles.**
bagırlandı	**“kan bagırlandı = kan pıhtılaştı, oturdu”.**
bagırlığ	**“bagırlığ er = kimseyi dinlemiyen, kimseye boyun eğmiyen adam”.**

bagırsadı	“er bagırsadı = adamın canı ciğer istedi”.
bagırsak	merhametli; gönül alıcı.
bagırsuk	bağırsak.
bagış	parmakların ve başka uzuvların ek yerleri; kamış ve benzerlerinin boğumları.
bagışladı	“ol manğa at bagışladı = o, bana at bağışladı”.
bagladı	“ol otunğ bagladı = o, odun bağladı”.
baglandı	“otunğ baglandı = odun bağlandı, bağ yapıldı”.
baglattım	“anğar otunğ bağlattım = ona odun bağlattım”.
bagna	merdiven basamağı.
bagram	“bagram kum = geniş, büyük kumluk yer”.
bagrıktı	“aç er bağrıktı = aç adamın bağrı ciğerine yapıştı”.
bağ	“bağ, üzüm asması”.
bağ	“otunğ bağı = odun bağlamı, odun demeti”.
baka	kurbağa.
bakaçuk	bakanın küçültmesi, küçük baka; eğe kemiği ile kol arasındaki et parçası.
bakan	halka, toka.

bakanak,	“çatal tırnaklıların iki tırnaklarının arası ve iki tırnaktan biri”.
bakanlığ	“bakanlığ kadhış = halkalı kayış”.
bakanuk,	“At tırnaklarının ortasında bulunan tümsecik et parçası”.
bakdı	“ol manğa bakdı = o, bana baktı”.
bakığ	“anınğ bakıgı kör = onun bakışını gör”.
bakıldı	“yerge bakıldı = yere bakıldı”.
bakıngıl	“ış kidinğe bakıngıl = işin sonuna bak ve düşün”.
bakır	bakır.
bakır	Çin parası.
bakırdı	“tewey bakırdı = deve bağırdı”.
Bakırlığ	“Balasaguna yakın bir yerin adı”.
bakırlığ	“bakırlığ tağ = bakırlı dağ”.
Bakırsokım	“Merih yıldızının adı”.
Bakırsokum	Merih yıldızının adı. Kızıllıkta bakıra benzetilir.
bakış	bakış, bakışma, gözle birbirine bakış.
bakışdı	“olar bir birge bakışdı = onlar birbirine bakıştılar”.

bakışgan	herkese göz ucu ile bakan.
bakıttı	“ol anı ewdin bakıttı = o, onu evden baktırdı, bakıttı”.
baklan	“baklan kuzı = taze ve semiz kuzu”.
baku	tepe, yüksekçe yer, yokuş.
bakurdı	“ol manğa kişi bakurdı = o, bana birisini baktırdı”.
bal	(Kıpçak, Oğuz, Suvar) bal.
bala	kuş ve hayvan yavrusu.
bala	kuş ve hayvan yavrusu.
balçık	balçık, sıvık çamur.
baldır	çağı başında yapılan iş ya da ilk olarak meydana gelen şey.
baldız	karının kendinden küçük kız kardeşi.
baldu	“balta”.
balığ	“yaralı”.
balık	kale şehir.
balıkçın	balıkçıl kuşu.
balıklandı	“köl balıklandı = göl balıklandı”.

balıklığ	“balıklığ öküz = balığı olan ırmak”.
balıksadı	“er balıksadı = adam balık yemek istedi”.
Balu	“Argularda bir kasabacık adı”.
balu	“ninni”.
bandal	ağaçtan omuz başı şeklinde çıkarılan parça, bunu çocuklar alıp yakarlar, geceleyin közünü birbirlerine atarlar. Buna “ot bandal” denir. Çevgen oyununda oynanır.
bandı	“koy bandı = koyun bağlandı”.
banğ	“oglan banğ sıgtadı = çocuk bağırarak ağladı”.
banzı	bağ bozulduktan sonra asmaların üzerindeki üzüm kırıntıları, neferneme.
bar	var, mevcut.
bar	var, mevcut.
barak	çok tüylü köpek.
baraklığ	“baraklığ kişi = barağı, barak soyundan köpeği olan kişi”.
barça	bütün hep.
Barçan	“bir yer adı”.
Barçuk	“Afrasyab’ın kurduğu bir şehirdir”.

bardı	“ol ewge bardı = o, eve vardı”.
bargan	varan, giden, gidici.
barıgsadı	“ol ewge barıgsadı) o, eve varmak istedi”.
barığ	“ol barığ bardı = hiçbir şeye bakmıyarak bir gidiştir ki gitti”.
barığ	“kokmuş şey”.
barımsındı	“ol ewge barımsındı = o, gerçekten gitmediği halde eve gider göründü”.
barındı	“uraguttın kan barındı = kadından kan boşandı”.
barındı	“ewe barındı = o, eve varır göründü”.
barışdı	“olar birbirge barışdı = onlar birbirine gittiler”.
bark	bark, mülk.
barkın	“barkın kişi = kendisini, yolundan hiçbir şeyin alıkoymadığı yolcu”.
barlığ	“barlığ er = zengin, mallı kimse”.
bars	pire, bit gibi hayvanların ısırmasından hasıl olan kabartı.
Barsgan	“Afrasyab’ın oğlunun adıdır”.
bart	Şarap ve şaraba benzer akıcı nesnelerin ölçüsü.
bart	(Oğuz) su içilen bardak.

barturdı	“ol meni ewge barturdı = o, beni eve gönderdi”.
Barxan	“Aşağı Çinin adıdır”.
basa	sonra.
basan	ölü gömüldükten sonra yanilen yemek.
basar	dağ sarımsağı.
basarlığ	“basarlığ tağ = sarımsaklı dağ”.
basdı	“anı burt basdı = onu karabasan (kabus) bastı”.
basığ	“ol anı basıgında tuttı = o, onu baskın yerinde yakaladı”.
basıktı	“kişi yagıka basıktı = adam, duşmana basıldı”.
basınçak	“basınçak er = zayıf görülen adam, önem verilmiyen kişi”.
basındı	“ol eriğ basındı = o, adamı zayıf gördü, bastı, kahretti”.
basışdı	“ol manğa oyma basışdı = o, bana keçeden çizme yapmakta yardım etti”.
Basmıl	“türklerden bir bölük”.
basruk	baskı, basrık.
bassıktı	“er yagıka bassıktı = adam duşmanın baskınına uğradı”.
basturdı	“Beg ogrını basturdı = Bey hırsızı bastırdı”.

basu	demir tokmak.
basurdı	“Tenğri tağ birle yeriğ basurdı = Tanrı, dağlarla yeri bastırdı”.
basut	Arka; acıyan; yardımcı.
basut	yardım.
baş	baş.
baş	baş.
başadı	“ol yıgaçığ başadı = o, ağacı kertikledi, ağaçta bir takım kertikler yaptı”.
başak	okun veya mızrağın ucuna geçirilen demir, temren; ok temreni, ok başağı.
başak	okun veya mızrağın ucuna geçirilen demir, temren; ok temreni, ok başağı.
başakladı	“ol sünğü başakladı = o, mızrağa başak taktı”.
başaklandı	“sünğü başaklandı = kargı temrenlendi”.
başaklığ	“başaklığ sünğü = temrenli süngü, başlı mızrak”.
başgak	oyluk kemiklerinin üstü.
başgan	50-100 rıtl ağırlığında büyük bir balık.
başgıl	başı ak.
başıl	tepesinden beyazı bulunan.

başladı	**“er ış başladı = adam işe başladı”.**
başlağ	**“başlağ nenğ = bırakılmış şey”.**
başlandı	**“er ışka başlandı = adam işe başladı, sarıldı ve işi belirdi”.**
başlattım	**“men anğar ış başlattım = ben ona iş başlattım”.**
başmak	**“(Oğuzca) pabuç”.**
başmaklandı	**“er başmaklandı = adam başmaklandı”.**
başnak	**“başnak er = başında tulgası, eğninde zırhı olmıyan kimse”.**
baştar	**(Argu) orak.**
batga	**üzerinde külâh yapmak için yün ve keçe kesilen tahta.**
batığ	**“Batak, ırmak ve ırmağa benzer şeylerin derin olan yerleri”.**
batladı	**“ol bözni batladı = o, bezi mayalı bir tortu ile tortuladı, bezi kolaladı”.**
batman	**“batman”.**
batmul	**kara bibere benzer bir bitki, darü fülfül.**
batrak	**bayrak.**
batruş	**bulanık, koyulaşmış (çorba vb. hakkında).**
batruşdı	**“olar ikki birbiriğ suwka batruşdı = onlar ikisi birbirini suya batırdılar, batırıştılar”.**

batsığ	“kün batsığ = batı, garp”.
battı	“kün battı = güneş battı”.
baturdı	“ol sözin mendin baturdı = o, sözünü benden sakladı, gizledi”.
baturgan	saklayan (kimse).
bay	“zengin”.
Bay	“Küçe şehriyle Uç arasında bir yer adı”.
bayat	“ulu Tanrının adı (arguca)”.
Bayat	“Oğuzlarda bir oymağın adı”.
baybayuk	kelebek kuşu.
bayık	doğru söz.
bayın	koyu kırmızı, gelincik çiçeği rengi.
baynak	pislik, gübre.
bayudı	“er bayudı = adam zenginledi”.
bayuttı	“Tenğri meni bayuttı = tanrı beni zenginletti”.
baz	yat, yabancı, garip.
be	koyun melemesi bildirir.

beçel	sünnet edilmiş kadın; hadım edilmiş erkek, igdiş edilmiş at ve başka hayvanlar.
Beçenek	“rum yakınında oturan Türklerden bir bölük.
Beçenek	“Oğuzlardan bir boy”.
beçkem	alâmet, belge; ipekten veya yaban sığırı kuyruğundan yapılan alâmet olup savaş günlerinde yiğitler takınırlar.
beçkemlendi	“er beçkemlendi = adam savaş günü belge takındı”.
beçküm	evin sofası.
Bedel	“Uç ile Baragan arasında sarp bir yer, bir tepe”.
bedhizliğ	“bedhizliğ ew = süslü ev”.
bedhrem	“bayram, halk arasında gülme ve sevinme”.
bėdhti	“anınğ közi bedhti = onun gözü zayıf gördü”.
bedhütti	“ol oglanığ bedhütti = o, çocuğu büyüttü”.
bedüdi	“oglan bedüdi = çocuk büyüdü”.
bedük	büyük.
bedükledi	“ol meni bedükledi = o, beni büyük saydı”.
Beg	bey, koca, evli erkek.
Beg	bey, koca, evli erkek.

Begi	**“erkek adlarındandır”.**
begledi	**“ol anı beğledi = o, onu bey saydı, ona bey dedi”.**
Beglen	**“erkek adlarındandır”.**
beglendi	**“uragut beglendi = kadın evlendi”.**
begni	**“buğday, darı arpa gibi şeylerden yapılan içki”.**
bek	**muhkem, kavi, pek, sağlam, sıkı.**
Bekeç	**Tekinlerin sanı; nitekim “Begeç Arslan Tegin” denir.**
bekişdi	**“bekişdi nenğ = nesne sağlamlaştı”.**
bekitti	**“ol ışığ bekitti = o, işi sağlamlaştırdı, bekitti”.**
bekledi	**“ol nenğin bekledi = o, malını bekledi, gözetti”.**
beklendi	**“beklendi nenğ = nesne berkişti, sağlamlaştı”.**
bekleşdi	**“ol meninğ birle bekleşdi = o, benimle muahede yaptı, ahitleşti”.**
bekletti	**“Beg ogrını bekletti = Bey hırsızı bağlattı, hapsettirdi”.**
bekmes	**(Oğuz) pekmez.**
Bektur	**“erkek adlarındandır”.**
beküdi	**“tügün beküdi = düğüm berkişti”.**

bėl	**bel.**
beledi	**“koy beledi = koyun meledi”.**
bėledi	**“ol kençin beledi = o, çocuğu beşiğe yatırdı, beledi, beçikte bağladı”.**
belek	**armağan, konuğun hısımlarına getirdiği armağan, bir yerden başka yere gönderilen armağan.**
bėlek	**armağan, konuğun hısımlarına getirdiği armağan, bir yerden başka yere gönderilen armağan.**
belekledi	**“ol manğa belekledi = o, bana armağan verdi”.**
bėleldi	**“er terke beleldi = adam tere battı, terledi”.**
belgü	**alâmet, nişan, im, belge.**
belgülüğ	**“belgülüğ nenğ = belli nesne”.**
belgürdi	**“ış belgürdi = iş belirdi, açığa çıktı”.**
belik	**yara yoklamak için kullanılan mil.**
beliklik	**“beliklik kepez = fitil yapmak için hazırlanmış olan pamuk”.**
belinğ	**“duşman gelmesi yüzünden halk arasına düşen ürküntü”.**
belinğledi	**“er belinğledi = adam belinledi”.**
ben	**(Oğuz, Kıpçak, Suvar) ben.**
benek	**bakır para.**

bėrdi	**“ol manğa yarmak berdi = o, bana para verdi”.**
bėrgü	**borç, verecek.**
bėrigsedi	**“ol manğa tavar berigsedi = o, bana mal vermek istedi, mal vereyazdı”.**
bėrildi	**“anğar yarmak berildi = ona para verildi”.**
bėrim	**verim, borç, verecek.**
bėrişdi	**“olar bir birge kız berişdi = onlar, birbirlerine kız veriştiler”.**
berke	**döğme, sürmek için kullanılan deynek, kamçı.**
berkelendi	**“tamar berkelendi = insanın damarı kanla doldu”.**
berkitti	**“ol berkitti nenğni = o, bir şeyi berkitti”.**
berkledi	**“ol tavarın berkledi = o, malını sakladı”.**
bert	**efendisinin köleden her yıl aldığı vergi.**
bertindi	**“eliğ bertindi = el bertindi”.**
bertişdiler	**“olar bir ikindininğ könğlin bertişdiler = onlar sertleştiler, birbirinin gönlünü kırdılar ve yaraladılar”.**
bertlendi	**“er bertlendi = adam hırkalandı, hırka giydi”.**
bertti	**“ol anınğ eligin bertti = o, onun elini bereledi”.**
besbel	**bir tel iplik, bir söğüm iplik.**

bėş	sayıda beş.
bėşik	beşik.
beşikliğ	“beşikliğ uragut = beşikli, emzikli kadın”.
beyrem	bayram, sevinç ve eglence günü.
bėz	bez, etle deri arasında bulunan bez.
bezdi	“er tumlığdın bezdi = adam soğuktan titredi”.
bezedi	“ol ewin bezedi = o, evini bezedi, nakışladı”.
bezek	nakış.
bezek	nakış.
bezeldi	“ew bezeldi = ev bezendi, nakışlandı”.
bezendi	“uragut bezendi = kadın bezendi, süslendi”.
bezeşdi	“ol manğa bezek bezeşdi = o, bana bir şey nakşetmekte yardım etti”.
bezetti	“ol ewin bezetti = o, evini bezetti”.
bezgek	titreme, titretici sıtma.
bezik	“ol bezik bezdi = o, bir titreme titredi”.
bezinç	ipek ve yün yumağı.

bezitti	“tumluğ anı bezitti = soğuk onu titretti”.
bıçdı	“er et bıçdı = adam et kesti”.
bıçgas	Uluslar vb. arasında yapılan and ve bağlantı.
bıçgıl	eldeki, ayaktaki çatlaklar, bıçılgın; yerdeki yarıklar ve çatlaklıklar.
bıçguç	“makas, kendisiyle herhangi bir şey biçilen nesne”.
bıçıldı	“yıgaç bıçıldı = ağaç biçildi”.
bıçılgan	elde, ayakta ve yeryüsünde olan yarıklıklar.
bıçım	kesim, dilim.
bıçındı	“er özünğe et bıçındı = adam kendisi için et doğradı”.
bıçış	büyüklerin konukluğuna, düğününe, davetine gidenlere verilen ipekli kumaş.
bıçışdı	“ol meninğ birle yıgeç bıçışdı = o, benimle ağaç biçme işinde yarıştı”.
bıçma	biçme, kesme.
bıçturdı	“er yıgaç bıçturdı = adam ağaç biçtirdi”.
bıçuk	kesik, parçalanmış her şeyin yarısı, buçuk.
bıdhık	“bıyık”.
bıgrığ	“çuval, dağarcık, tulum gibi şeylerin tıka basa dolu olması”.

bıkın	böğür, boş böğür.
bıldır	bıldır, geçen yıl.
bırkığ	“Atın ve eşeğin genizden ses çıkarması”.
bırkırdı	“at bırkırdı = at homurdandı, genizden ses çıkardı”.
bıruk	teşrifatçı, hakanın yanına, aşamasına göre büyükleri alan ve yer gösteren adamın adı (aslı buyruktur).
bi	kısrak.
bi	kısrak.
bibli	darü fülfül.
biçek	bıçak.
biçekledi	“ol anı biçekledi = o, onu bıçakladı, bıcakla vurdu”.
biçeklendi	“er biçeklendi = adam bıçak sahibi oldu”.
biçin	maymun.
biçin	Maymun yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
bildi	“ol bilig bildi = o, bilgi bildi”.
bildüzdi	“ol manğa ış bildüzdi = o, bana iş bildirdi, öğretti”.
biledi	“ol biçek biledi = o bıçak biledi, bıçağı bilegi üzerine sürdü”.

bilegü	bileği.
bilek	bilek.
bilekliğ	“küçliğ bilekliğ kişi = güçlü bilekli adam”.
biletti	“ol biçek biletti = o, bıcak biletti”.
bilezüklendi	“işler bilezüklendi = kadın bilezik takındı”.
bilge	bilge, hakim; akıllı, bilgin, alim.
bilgelendi	“er bilgelendi = adam akıllandı, akıllaştı”.
bilgetti	“oglan bilgetti = çocuk akıllandı”.
bilig	akıl, us; hikmet; bilgi.
biliglik	“biliglik kişi = bilgin adam”.
biligsedi	“oglan biligsedi = çocuk akıllanmak istedi, akıllı olmak istedi”.
bilinçek	bir zaman sonra hırsızın veya başkasının elinde bulunan her çalınmış malın adı.
bilindi	“er ışın bilindi = adam işini bildi”.
biliş	,
bilişdi	“ol meninğ birle bilişdi = o, benimle bilişti, tanıştı”.
bilsikti	“anınğ yaşut ışı bilsikti = onun gizli işi bilindi”.

biltürdi	“ol manğa ış biltürdi = o, bana iş öğretti”.
bir	bir.
bir	bir.
birinç	sayıda birinci.
birle	ile, beraber.
birtem	uzun müddet.
bit	bit.
biti	gökten inen kitaplardan her biri.
bitigü	Türk diviti ve başka divitler.
bitik	kitap; mektup, yazma, yazı, yazış; yazılı.
bitiklik	yazı yazılmak için hazırlanan şey.
bitildi	“bitik bitildi = kitap yazıldı”.
bitilgen	daima yazılan.
bitindi	“er bitik bitindi = adam kitap yazındı”.
bitişdi	“ol manğa bitik bitişdi = o, bana kitap yazmakta yardım etti”.
bitiştiler	“olar ikki bitiştiler = onlardan her biri, arkadaşının kendi üzerine iddia ettiği şeyi ikrar ettiler”.

bititti	**“ol bitik bititti = o, kitap yazdırdı”.**
bitledi	**“er bit bitledi = adam bit aradı”.**
bitrik	**kadınların avret yerinde bulunan dilcik, dılak.**
biz	**biz.**
bizi	**ekmeğin üzerinde yanmaktan dolayı peyda olan siyahlık.**
bizinğ	**“bizim”.**
bodh	**“uzun bodhluğ kişi = uzun boylu adam”.**
bodh	**“toy kuşu”.**
bodh	**“bodh monçuk = misk ile ramakten yapılan boncuk”.**
bodhudı	**“ol tonuğ bodhudı = o, elbisesini boyadı”.**
bogardı	**“ol yıgaç bogardı = o, ağaç kertti”.**
bogaz	**boğaz.**
bogdı	**“ol erni bogdı = o, adamı boğdu”.**
bogım	**“boğum. Parmakların, kamışın, kındıra otunun boğumu”.**
bogladı	**“ol ton bogladı = o elbise boğladı, bohçaladı”.**
boglandı	**“ton boglandı = elbise bohçalandı”.**

boglundı	“at boglundı = at boğuldu”.
bogmak	boğmak.
bogmaklaldı	“könğlek bogmaklaldı = gömlek düğümlendi”.
bogmaklandı	“er bogmaklandı = adam gömleğini ilikledi”.
bognaklandı	“bulut bognaklandı = bulut parça parça oldu”.
bogra	her hayvanın aygırı, boğa, deve aygırı, pohur.
bogradı	“ol yıgaçığ bogradı = o, ağacı boğum boğum kesti”.
bogralandı	“tewey bogralandı = deve pohurlandı, hohurlaştı”.
bogrul	“bogrul koy = boğazı beyaz koyun”.
bogruşdı	“ol manğa yıgaç bogruşdı = o, bana ağaç yontmakta yardım etti”.
bogsuk	kölelerin boyunlarına geçirilen lâle.
bogturdı	“ol anı bogturdı = o, onu boğdurdu”.
boguldı	“er boguldı = adam boğuldu”.
bogun	boğum.
bogundı	hayvanların sidikliği, mesane (yalnız hayvanların, insanların değil).
bogundı	hayvanların sidikliği, mesane (yalnız hayvanların, insanların değil).

bogurda	“bogurda saç = kıvırcık saç”.
boğ	“eşya konan heybe, boğ, bohça”.
boğuşdı	“olar ikki boğuşdı = onlar birbirini boğdular, boğuştular”.
bok	bok.
boka	boğa.
bokattı	“buzagu bokattı = buzağı boğa oldu”.
bokladı	“yılkı bokladı = hayvan pisledi”.
Boluç	Erkek adlarından.
boluşdı	“ol manğa boluşdı = o, benden yana çıktı, benimle beraber oldu”.
bor	şarap, süci.
borguy	uflenerek öttürülen boru.
borı	ok ucuna geçirilen temren oyuğu halkası; hokka ve taş gibi şeylerin yarılmaması için ağızlarına geçirilen halka.
borı	ok ucuna geçirilen temren oyuğu halkası; hokka ve taş gibi şeylerin yarılmaması için ağızlarına geçirilen halka.
boş	boş, hür, ergin; boşanmış; sölpük, pörsük gevşek; salıverilmiş, boşaltılmış.
boş	boş, hür, ergin; boşanmış; sölpük, pörsük gevşek; salıverilmiş, boşaltılmış.
boşandı	“koy boşandı = koyun boşandı, bağı çözüldü”.

boşattı	“ol tagar boşattı = o, dağarcığı boşalttı”.
boşgundı	“er eliği boşgundı = adamın eli boşaldı”.
boşlaglandı	“er ışda boşlaglandı = adam işte kızdı, öğüt tutmadı”.
boşudı	“anınğ özi boşudı = onun içi boşaldı (ishal oldu), ötürük oldu”.
boşugu	salıverme zamanı.
boşuğ	“Hanın, elçiye dönüp gitmesi için izin vermesi”.
boşutgan	çok yumuşaklık (ishal) veren, çok yumuşatan.
botuk	potuk, deve yavrusu.
boxsuk	“kölelerin boyunlarına geçirilen lale”.
boxtay	“elbise bohçası, heybe”.
boy	boy, ulus, kavim, kabile, aşiret; hısım.
boy	boy, ulus, kavim, kabile, aşiret; hısım.
boyın	boyun, tutamak.
boymaşdı	“ış kamuğ boymaşdı = iş bütün bütüne karıştı”.
boymıl	“boymul at = boynunda beyazlık olan at”.
boynak	dağ boynu, belen.

boynak	dağ boynu, belen.
boynattı	“ol oglunnı ışka boynattı = o, çocuğunu işte dikbaşlık ettirdi”.
boyunduruk	boyunduruk.
boz	boz renk.
bozdı	“ol ew bozdı = o, ev yıktı”.
bozladı	“titir bozladı = dişi deve bozladı, bağırdı”.
bozlattı	“ol botunı bozlattı = o, potuğu, deve torumunu böğürttü”.
bozuk	“bozuk ev, yıkılmış, kırılmış her şey için de böyle denir.”.
bozuldı	“ew bozuldı = ev bozuldu”.
bozuşdı	“ol manğa ew bozuşdı = o, bana ev, çadır bozmakta yardım etti”.
bögrül	böğrü ak olan hayvan.
bögür	Böğür.
bögürledi	“ol anı bögürledi = o, onun böğrüne vurdu”.
böğ	“bir çeşit örümcek”.
bök	aşığın sırtının, tümseğinin yukarı gelmesi.
bölük	bölük.

bölükti	“koy bölükti = koyun bölüklere ayrıldı”.
bönğ	“bönğ kişi = iri yarı, yoğun, obur kişi”.
bönğ	“bönğ etti = ağır bir şey yere düşerek ses verdi”.
böri	kurt.
börk	başlık, külâh, börk.
börünğ	“suların yerde yaptığı yarıklıklar”.
böy	bir çeşit örümcek.
böz	bez.
bu	bu.
bu	bu.
buçgak	bucak; açı, zaviye ve benzeri.
buçgaklandı	“buçgaklandı nenğ = nesne köşelendi”.
buçı	bir çeşit kubuz; iyi ses veren, çok inleyen ut.
buçı	bir çeşit kubuz; iyi ses veren, çok inleyen ut.
budhtı	“er tumluğka budhtı = adam soğukta buydu, dondu ve öldü”.
budhun	“Ahâli, halk, avam”.

budhuşdı	“budhuşdı nenğ = bir şey ayrıldı”.
Budraç	“yabaku büyüklerinden birinin adı”.
budunluğ	“budunluğ bukunluğ kişi = ulusu, oymağı olan kişi”.
budursın	bıldırcın.
buga	Hindistan'dan getirilen bir ilâç.
bugday	“Buğday”.
bugrıl	tulum ve tuluma benzer dolu kapların hasıl ettiği büküntü, girinti ve çıkıntı.
bujın	"çepleme” denilen ağılı bir ot.
buk	içi boş şeylerin yere düşerken çıkardıkları ses.
bukaç	su kabı, topraktan yapılan çömlek ve benzeri şeyler.
bukaç	su kabı, topraktan yapılan çömlek ve benzeri şeyler.
Bukaç	“bir sarp yerin adıdır”.
bukagu	hırsızların ellerine vurulan kelepçe.
bukak	kuş kursağı.
bukdı	“ol adhakın bukdı = o, ayağını topladı”.
bukrıdı	“at suçıdı bukrıdı = at sıçradı, çamışlık etti”.

bukukluğ	“bukukluğ er = bağırlı adam”.
bukuldı	“adhak bukuldı = ayak büküldü, burkuldu”.
bukundı	“er adhakın bukundı = adam yayılmış olan ayağını büktü”.
bukurdı	“ol at tegirinden bukurdı = o, atın değerinden indirdi”.
bukursı	sapan demiri.
buladı	“kuzı buladı = kuzu pişirdi”.
Bulak	“Türklerden bir oymak”.
bulak	boyu kısa, sırtı geniş at.
bulan	Kıpçak illerinde avlanan büyük bir yaban hayvanı.
bulattı	“ol kuzı bulattı = o, kuzuyu tencere buğusunda pişirtti”.
buldı	“ol yarmak buldı = o, para buldu”.
bulduktı	“bulduktı nenğ = nesne bulundu”.
buldunı	“içerisine yaş, ya da kuru üzüm konan hoşmerim”.
buldur	güldür güldür.
bulduzdı	“bulduzdı nenğni = o, bir şey buldurdu”.
bulgadı	“ol suwuğ bulgadı = o, suyu bulandırdı”.

bulgak	düşman gelmesi yüzünden halk arasına düşen karışıklık.
bulgama	yağsız ve tatsız bulamaç.
bulgandı	“suw bulgandı = su bulandı”.
Bulgar	“herkesçe tanınmış olan bir Türk şehri”.
bulgaş	düşman gelmesi üzerine halk arasına düşen karışıklık.
bulgayuk	bulanık.
bulguna	ılgın ağacına benzer gevrek, kırmızı bir ağaçtır, develer yer.
bulıt	bulut.
bulıtlandı	“kök bulıtlandı = gök bulutlandı”.
bulnadı	“er yagını bulnadı = adam duşmanı tutsak etti”.
bulnattı	“ol anı bulnattı = o, onu esir ettirdi”.
bulun	esir, tutsak.
bulundı	“yitik bulundı = yitik bulundu”.
bulunğ	“köşe, bucak, zaviye”.
buluş	kişinin yaptığı bir işten elde ettiği kazancı, kâr.
buluş	Sözle yardım.

buluşdı	“olar ikki birbiriğ buluşdı = onlar ikisi buluştular”.
burbadı	“er ışığ burbadı = adam işi salladı, savsakladı, üzerine düşmedi”.
burbağ	“işi uzatma, işi yarına bırakma”.
burbaldı	“anınğ ışı burbaldı = onun işi karıştı”.
burbaşdı	“ış burbaşdı = iş karıştı”.
burbattı	“ol anınğ ışın burbattı = o, onun işini karıştırdı ve geciktirdi”.
burçak	burçak.
burçaklandı	“ter burçaklandı = ter burçaklandı”.
burdı	“yıpar burdı = misk koktu”.
burdı	“yıpar burdı = misk koktu”.
burduz	bahçe, bostan (öz Türkçe değil).
burış	deride ve elbisedeki buruşukluk.
burkı	ekşi yüz, kırışık.
burkıttı	“ol yüzin burkıttı = o, yüzünü ekşitti, buruşturdu”.
burkuğ	“derinin ve deriye benzer şeylerin çekilip bözülmesi”.
burkurdı	“ışlar yüzi burkurdı = kadının yüzü buruştu, derisi büzüldü”.

burslan	aslında “bebür” denen hayvan; erkek adı.
Burslan	aslında “bebür” denen hayvan; erkek adı.
burt	kâbus, karabasan.
burtalandı	“börk burtalandı = külah altın kırıklariyle süslendi”.
burun	burun, öne doğru çıkıntı yapan yer, önce.
burunduk	yular, buruna geçirilen yular, burunduruk.
burunğ	“burunğ attı = bir ok atımı yere attı”.
burunlandı	“ol anı burunladı = o, onun burnuna vurdu”.
buruşdı	“buruşdı nenğ = nesne buruştu, asık çehre gibi buruştu”.
buruttı	“ot aşıçnı buruttı = ateş tencereyi buğulandırdı”.
burxan	“put”.
buşdum	“men bu ışdın buşdum = ben bu işten sıkıldım”.
buşgut	çırak.
buşulgan	(?) eli işe yatkın.
buşurdı	“ol meni buşurdı = o, benim canımı sıktı”.
but	but.

but	but.
but	but.
butak	budak, dal.
butakladı	“ol yıgaçığ butakladı = o, ağacı budadı”.
butaklandı	“yıgaç butaklandı = ağaç tomurcuklandı”.
butandı	“yıgaç butandı = ağaç budandı”.
butar	hasır dokumasında kullanılan ip.
butık	küçük testi, kırba, boduç.
butladı	“ıt eriğ butladı = köpek adamı budundan ısırdı”.
butlu	devenin burnuna geçirilen burunsalık (deve) burnundaki yumuşak yer.
buturgak	pıtrak, fıstık biçiminde çengelli bir diken.
buxsadı	“ol anğar boxsadı = o onun emrini kabul etmedi, işi zorla yaptı”.
buxsattı	“ol oglını ışka buxsattı = o, oğluna bu işte dik kafalılık ettirdi”.
buxsı	“bir yemek adıdır”.
buxsum	“boza, darıdan yapılan bir içki”.
buybadı	“ol ışığ buybadı = o, işi savsakladı, yüzüstü bıraktı”.

buyun	kavim, ulus.
buyurdı	“ol anğar ayla buyurdı = o, ona öyle buyurdu, emretti”.
buz	buz.
buzagu	buzağı.
buzagu	buzağı.
buzluk	buzluk, içersine buz konularak yaz için saklanan yer.
büdhidi	“kız büdhidi = cariye oynadı, raksetti”.
büdhüşdi	“oglan büdhüşdi = çocuklar oyunda (rakısta) yarıştılar”.
büdhütti	“ol oglını büdhütti “ o, oğlunu oynattı”.
büdik	oynayış, zıplayış, raks.
büglündi	“suw büglündi = su, toplandı, birikti, gölerdi”.
bügri	(bükri) eğri büğrü.
bügüldi	“suw bügüldi = su büğendi, suyun önü büğenerek toplandı, çığaldı”.
bügüşdi	“ol manğa suw bügüşdi = o, bana suyun önünü bügemekte yardım etti”.
bük	Ağaçlık yer.
bük	Köşe, bucak. Arguca.

bükde	**“hançer”.**
bükdeledi	**“ol anı bükdeledi = o, onu hançerledi”.**
bükdi	**“ol meni körüp bükdi = o, beni görüp kapandı”.**
bükdi	**“ol suwuğ bükdi = o, suyu durdurdu, önüne yaptığı germeçle, büğet ile suyu topladı”.**
büke	**ejderha, büyük yılan.**
büken	**karpuz, hint kavunu.**
bükin	**erliksiz, puluç.**
büklündi	**“büklündi nenğ = nesne büküldü, kıvrıldı”.**
büksek	**kadının göğsü ile boynu arasında gerdanlık takılan yeri.**
büksüklendi	**“kız büksüklendi = kızzın memesi tomurdu”.**
büksüldi	**“kap büksüldi = kap çatladı, yarıldı”.**
büktel	**orta boylu (insan hakkında); yassı arkalı, oturamaklı (at hakkında).**
büktir	**dağlardaki çukur ve sert yerler; dağların inişli çıkışlı yerleri.**
bükü	**bilgin, hâkim, akıllı.**
büküldi	**“butık büküldi = dal büküldü”.**
büküm	**kadın pabucu.**

bükün	kör bağırsak.
bükür	“Köçe” şehri ile Uygur ülkesi arasında bulunan dağın başında bir kaledir; burası sınırdır.
büküşdi	“ol manğa tal büküşdi = o, bana dal bükmekte yardım etti”.
bükütti	“yaglığ aş meni bükütti = yağlı aş beni bıktırdı”.
bül?	“bül at = ayaklarında aklık bulunan, sekili olan at”.
bürdi	“ol yançuk agzı bürdi = o, torbanın ağzını büzdü”.
bürge	“Pire”.
bürgelendi	“er bürgelendi = adam öfkesinden pire gibi sıçradı, pirelendi”.
bürük	sofra başı, şalvar uçkuru gibi şeylerde bulunan yuvarlak ip ve iplikler.
bürüldi	“bitik bürüldi = kitap, mektup buruşturuldu, büküldü”.
bürünçük	büründcük, kadın baş örtüsü.
büründi	“uragut yogurkan büründi = kadın yorgan büründü”.
bürüşdi	“ol manğa bürme bürüşdi = o, bana ağ dikmekte yardım etti”.
büskeç	çörek.
büsteli	"kara pazı” denen sebze.
büşinçek	üzüm salkımı.

büte	"çok” anlamına gelen bir kelime; kısa zaman.
bütkü	kaka, büyük abdest (çocuklara söylenir).
bütrüşdi	“olar ikki bütrüşdi = onlar ikisi muhakeme oldular ve davalarına tanık getiriştiler”.
bütsedi	“baş bütsedi = yara iyileşmeye yaklaştı”.
bütti	“er üni bütti = göğsündeki bir hastalık dolayısiyle veya döğme yüzünden adamın sesi kısıldı”.
bütti	“ot bütti = ot bitti”.
bütüge	patlıcan.
bütün	doğru, dürüst, sahih; bütün.
bütünledi	“ol sözüğ bütünledi = o, sözün gerçek olduğunu aradı”.
“ol	caydam جيدم
caydam	“yatağa doldurulan ve yağmurluk yapılan ince keçe”.
cıgay	“yoksul, fakir”.
cılday	atların göğsünde çıkan bir hastalık.
cigi	sağlam (dikişte).
cilgü	“çilgü at = al at”.
cincü	inci.

ça	benzetme edatı.
çaçır	çadır.
çadhan	“çıyan, kuyruğuörü, akrep”.
çaflı	şahin.
çagıladı	“suw çagıladı = su çağladı”.
çagır	şıra.
çagır	Dar yol, küçük yol.
çagır	şarap.
çagırladı	“ol üzümni çagırladı = o, üzümü şira yaptı”.
çagırlandı	“er çagırlandı = adam, şıra, yahut şarap sahibi oldu”.
çagırlığ	“çagırlığ er = şarabı olan adam”.
Çagla	“uçta, sınırda bir yayla adı”.
çaglandı	“et çağlandı = et börttü, yarı pişti”.
çagmur	şalgam.
çagrı	doğan kuşu; çakır kuşu.
çagruk	sertleşen, katılaşan.

çağ	“çağ çuğ koptı = gürültü koptu, çar çur oldu”.
çak	Bir şeyin özünü, aynını bildiren kelimedir.
çak	ses anlatan bir söz.
çak	Odun, ceviz, kemik gibi şeylerin kırılmasından çıkan sesi bildirir ve çak çuk etti denir.
çakdı	“ol sözüğ anınğ kulakka çakdı = o, sözü onun kulağına çaktı, eriştirdi”.
çakıldı	“çakmak çakıldı = çakmak çakıldı”.
çakındı	“er özinğe çakmak çakındı = adam kendisi için çakmak çaktı”.
çakır	Çakır, gök gözlü, çakır gözlü.
çakışdı	“ol manğa çakmak çakışdı = o, bana çakmak çakmada yardım etti”.
çakmak	çakmak; erişmek.
çakrattı	“er közin çakarttı = adam gözünü çakırlaştırdı”.
çakrıştı	“Boy birbirge çakrıştı = Boy halkı birbirini çağırdı”.
çakturdı	“ol çakmak çakturdı = o, çakmak çaktırdı”.
çal	“alacalı koyun”.
çalanğ	“çalanğ başı = çalçene, bağırgan kişi”.
çalanğ	“çalanğ yer = yanmış gibi siyah, ot bitmiyen, çorak yer”.

çaldı	**“ol anı çaldı = o, onu yere çaldı, yendi”.**
çaldır	**ses ifade eden bir söz.**
çaldradı	**“taş çaldradı = taş ses verdi”.**
çalgay	**“kuş kanadının uçları”.**
çalığ	**“Yitik arama”.**
çalındı	**“at çalındı = yemin kötülüğünden at arıkladı”.**
çalış	**çelme, güreş.**
çalışdı	**“kapuğ çalışdı = kapı aralıkları açıldı”.**
çalk	**itmenin çıkardığı ses.**
çalkan	**yaranın bir yerden başka bir yere yürümesi veya geçmesi.**
çalma	**kerme, kemre, koyun ağıllarında veya deve ahırlarında toplanıp, kurutularak kışın yakmak için kesilen kesek, kuru tezek.**
çalpak	**kir, pislik.**
çalpanğ	**“sıvık çamur”.**
çalpaşdı	**“olar ikki çalpaşdı = onlar bir işte ikisi çarpıştı, mücadele etti, birbirlerine sertleştiler”.**
çalpuşlandı	**“eliğ çalpuşlandı = meyva ve meyvaya benzer şeyler yemekten ele yapışkanlık sıvandı, el gelpeklendi”.**
çalturdı	**“ol anı çalturdı = o, onu çeldirdi, yere çaldırdı”.**

çamguk	**koğucu, kovcu.**
çamgur	**şalgam.**
çamrak	**çoluk çocuk.**
çanaç	**Kendini düzdüren, korkak; iş göremeyen, gevşek.**
çanaçladı	**“ol anı çanaçaladı = o, onu arık gördü”.**
çanak	**kekez kimse, korkak, gevşek.**
çanak	**,**
çançarga	**“serçe kuşu”.**
çançu	**erişte hamuru açılan oklava.**
çandışdı	**“olar ikki çandışdı = onlar ikisi birbirine sertleştiler biri öbüründen kaçındı”.**
çanğıladı	**“ıt çanğıladı = köpek döğülerek çeniledi”.**
çanka	**bir çeşit tuzak.**
çanturdı	**“ol anı bu ışka çanturdı = o, onu bu işten caydırdı”.**
çap	**ses bildiren bir kelime, vurulan kamçının ve dudağın şıpırdamasında çıkar.**
çapak	**“Türk gölünde bulunan ufak bir balık”.**
çapdı	**“er suwda çapdı = adam suda yüzdü”.**

çapgut	**çaput, şilte.**
çapıldı	**“anınğ ewi çapıldı = onun evi sıvandı”.**
çapındı	**“er atın çapındı = adam atını kamçıladı”.**
çapıtgan	**çol saldıran.**
çapıttı	**“ıt kişige çapıttı = köpek adama saldırdı”.**
çapsadı	**“ol suwda çapsadı = o, suda yüzmek istedi”.**
çapturdı	**“er kulın suwda çapturdı = adam sölesini suda yüzdürdü”.**
çar	**çoluk çocuk.**
çar	**“çoluk çocuk”.**
çarçur	**abur cubur.**
çarladı	**“oglan çarladı = oğlan çarladı, çocuk cırladı, ağladı”.**
çarlaşdı	**“oglan çarlaşdı = çocuklar ağlaştı”.**
çarlattı	**“ol oglanığ çarlattı = o, çocuğu cırlattı”.**
çars	**ses ifade eden bir kelime.**
çart	**parça.**
çart	**her şeyin ufağı, döküntüsü.**

çaruk	“yadhağ atı çaruk küçi azuk = yaya kimsenin atı, çarığı, kuvveti azığıdır”.
Çaruk	“Türklerden bir oymak”.
çarukladı	“ol adhakın çarukladı = o, ayağına Türk çarığı giydi, çarıkladı”.
çaruklandı	“er çaruklandı = adam çarıklandı, çarık sahibi oldu”.
çarukluğ	“çarukluğ er = çarığı olan adam”.
Çarukluğ	“Oğuzlardan bir oymağın adı”.
çarukluk	çarık yapılmak üzere yapılmış deri.
çarun	(Yağma) çınar ağacı.
çat	kuyu.
çat	bir şeyin düştüğü zaman çıkardığı sesi anlatır.
çatıladı	“berge çatıladı = kamçı şakladı”.
çatır	nişadır.
çatpa	köy muhtarının ırmak, çeşme sularının yollarını kazmaya gitmeyen kimselerden aldığı tutu.
çattı	“er oglak kuzıka çattı = adam oğlağı kuzuya kattı”.
çatuk	Çin'den getirilen bir balık boynuzu.
Çawa	delikanlılara verilen adlardan.

çawar	**ateş yakmaya yarıyacak nesne, tuturak.**
çawarlığ	**“çawarlığ yer = kendisinde yavşan gibi tuturak yapmaya yarıyan otun bulunduğu yer”.**
çawığ	**“Kamçı ucu”.**
çawıktı	**“er çawıktı = adam on sahibi oldu, ünlendi”.**
çawju	**dalı, budağı, meyvesi kırmızı bir ağaç olup meyvesi acıdır. Kadınların parmağı kırmızılıkta buna benzetilir.**
çawlandı	**“er çawlandı = adam sanlandı, şöhret sahibi oldu”.**
çawlı	**ateş yakılan meyve kabukları.**
çawuş	**çavuş, savaşta safları düzelten ve askeri zulüm etmeğe bırakmayan kimse.**
çaxşadı	**“taş çaxşadı = taş çağıl çuğul etti, çakıl ses verdi”.**
çaxşak	**“çaxşak üze ot bolmas, çakrak bile uwut bolmas = dağ çakşağında ot, dazda ut olmaz”.**
çaxşak	**“kurutulmuş şeftali ve üzüm”.**
çaxşu	**“Filiz herç”.**
çeçek	**“çiçek, ağaç çitiği, ot çiçeği”.**
çeçeklendi	**“yıgaç çeçeklendi = ağaç çiçeklendi”.**
çeçeklik	**“çiçeklik, çiçek yetişen yer”.**
çeçge	**çulha tarağı.**

çefşenğ	**“koyun kırpılan makas, kırcı”.**
çek	**çizgili kumaş gibi bir pamuk dokuma.**
çek	**malın en değersizi, kıvır zıvır.**
çekdi	**“ol bitik çekdi = o, kitabı noktaladı”.**
çekdi	**“ol terkek bagın çekdi = o, bohçanın bağını sıkıladı”.**
çekek	**çiçek hastalığı.**
çekik	**serçeye benzer alacalı bir kuş ki siyah kayalıklarda bulunur.**
çekildi	**“bitik çekildi = kitap noktalandı”.**
çekindi	**“er bitikge çekik çekindi = adam, kitaba nokta koymayı üzerine aldı”.**
çekindi	**“ol yükün çekindi = o, bohça bağlamayı kendi üzerine aldı ve yalnızca bağladı”.**
çekişdi	**“ol manğa çikik çekişdi = o, bana nokta koymakta yardım etti”.**
çekleşdi	**“ol meninğ birle çekleşdi = o, benimle kur’a çekişti”.**
çekrek	**“çekrek kapa = yünden yapılan cepsiz bir kaftan”.**
çektürdi	**“anğar çekik çektürdi = o, ona kitabı noktalattı”.**
çekük	**çekiç.**
çekün	**ada tavşanı yavrusu, göcen.**

çekürge	(Oğuz) çekirge.
çelinğ	“çelinğ ayak = Çin kasesi”.
çelpek	göz çapağı.
çelpeklendi	“köz çelpeklendi = göz çapaklandı”.
çenğ	“zil”.
çenğel	“çenğil er = şer adam”.
çenğli	“çeğli menğli = bir çocuk oyununun adıdır”.
çenğlik	“sarmaşık otu”.
Çenğşi	“hotan beyinin adıdır”.
çenğşü	“küçük hırka”.
çepiş	altı aylık keçi yavrusu; çepiç.
çepişlendi	“oglak çepişlendi = oğlak çepiş oldu”.
çer	Vücudun ağırlığını bildiren bir kelime.
çer	Vakit.
çer	“anınğ ewi bu çerlikte” onun evi şu karşıda.
çergeşti	“ikki sü çergeşti = iki savaş fırkası saf haline geldi”.

çerik	**her şeyine karşısı; her şeyin vakti, sırası.**
çerlendi	**“er özi çerlendi = adam hastalandı, vücudu ağırlaştı”.**
çerletti	**“ot anınğ közin çerletti = ilaç onun gözünü bozdu”.**
çerliğ	**“közi çerliğ = gece görüp gündüz görmiyen, bulutlu günde görüp bulutsuz günde göremiyen kimse”.**
çermeldi	**“çawığ çermeldi = kamçının uu kıvrıldı, büküldü”.**
çermeşdi	**“ol manğa çagığ çermeşdi = o, bana kamçının ucunu bükmekte yardım etti”.**
çermetti	**“alp er atın çermetti = yiğit adam atının kuyruğunu ördürdü”.**
çertildi	**“çertildi nenğ = nesne elden çıktı, yok oldu”.**
çertti	**“ol çertti nenğni = o, bir şeyi elinden bıraktı”.**
çeş	**perûze, firuze.**
çeşkel	**çanak çömlek.**
çetgen	**gem dizgini.**
çetük	**(Oğuz) kedi.**
çewrüldi	**“çıgrı çewrüldi = çıkrık çevrildi”.**
çewrüşdi	**“ol meninğ birle ok çewrüşdi = o, benimle ok çevrişti”.**
çewşenğ	**“gözü sulu kimse, gözünden her zaman su akan kişi”.**

çewürdi	**“er ok çewürdi = adam tırnağının üzerinde oku çevirdi”.**
çewürgen	**her zaman çeviren.**
çıbık	**çubuk, yaş olan dal.**
çıbıkladı	**“ol atın çıbıkladı = o, atına taze çubukla vurdu”.**
çıbırttı	**“ol oglın çıbırttı = o, oğlunu çırpıştırdı”.**
çıçalak	**serçe parmak, sırça parmak.**
çıçamuk	**yüzük parmağı.**
çıf	**hurma ve üzüm gibi şeylerin şırasının çömlek veya benzerlerinde kaynmasından çıkan ses.**
çıfıladı	**“küp çıfıladı = küp çıgıl çıgıl ses verdi”.**
çıgdı	**“ol türkek çıgdı = o, bohçayı dürdü, çıkıladı, bağladı”.**
çıgıl	**ses bildiren bir söz.**
çıgılwar	**“çıgılwar okı = küçük ok”.**
çıgırladı	**“yerig çıgırladı = o, yerde çıgır yaptı ve yöneldi”.**
çıgırlandı	**“yer çıgırlandı = yerde çığırlar peyda oldu”.**
çıglattı	**“ol böz çıglattı = o, bez ölçtürdü”.**
çıgrı	**çıkrık, değirmen, çark, dolap gibi şeylerin çıkrığı, ip çıkrığı ve her türlü makara; değre, felek.**

çıgrıttı	“ol yeriğ çıgrıttı = o, yeri çiğnetti”.
çıgrudı	“yer çıgrudı = yer sertleşti”.
çığ	“göçebelerin sele sazından (çığ otundan) yaptıkları çadır örtüsüdür”.
çığ	“bir Türk arşınıdır”.
çığladı	“ol böz çığladı = o, Türk arşıniyle bez ölçtü”.
çıjdı	“yagırlığ at çıjdı = yağırı olan at, binilmek istendiğinde kocundu”.
çık	inciten ve korkutan kişişe karşı koyamayacak adama söylenen bir korkutma deyimi.
çıkan	yiğen, hala ve teyze oğlu.
çıkardım	“men anı ewden çıkardım = ben onu evden çıkardım”.
çıkdı	“er ewdin çıkdı = adam evden çıktı”.
çıkdı	“ton çıkdı = elbise nemlendi”.
çıkıldı	“ewdin çıkıldı = evden çıkıldı”.
çıkış	menfaat, çıkar.
çıkışdı	“olar ikki ewdin çıkışdı = o ikisi evden çıkmakta yarış etti”.
çıkradı	“tış çıkradı = diş gıcırdadı”.
çıkraştı	“tış çıkraştı = diş gıcırdadı, çıkırdadı”.

çıkrattı	“ol tışın çıkrattı = o, dişini gıcırdattı”.
çıkrışdı	“birbirininğ ogrılıkın çıkrışdı = birbirinin hırsızlığını meydana çıkardılar”.
çıkturdı	“ol anı ewdin çıkturdı = o, onu evden çıkarttı”.
çıkturdı	“ol tonın çıkturdı = o, elbisesini ıslattı”.
çılandı	“çılandı nenğ = nesne yaşlıktan çilendi”.
çılaşdı	“ol manğa ot çılaşdı = o, bana ot ıslatmakta yardım etti”.
çılattı	“ol kepek çılattı = o, kepeği ıslattırdı”.
çıldadı	“ol kişte çıldadı = ok sadakta çıldır çıldır etti”.
çılrattı	“ol okın kişte çılrattı = o, sadakta oku seslendirdi”.
çımguklandı	“kişi çımguklandı = adam, herkesi yeren, koğucu, dedikoducu oldu”.
çın	doğru, gerçek, sahih.
çın	doğru, gerçek, sahih.
çın	doğru, gerçek, sahih.
çından	sandal ağacı.
çıngardı	“ol ışığ çıngardı = o, işin aslını araştırdı, tahkik etti”.
çınğ	“kulakım çınğ etti = kulağım çınladı”.

çınğıl	“yügün çınğıl çınğıl etti = gem çingil çingil etti”.
çınğradı	“ol konğragu çınğradı = o çan çınladı”.
çınğrak	“çınğrak ün = gür ve pürüzsüz ses”.
çınğrattı	“ol konğragu çınğrattı = o, çıngırağı, konrağı, tongurağı çınlattı”.
çınıktı	“söz çınıktı = söz gerçekleşti”.
çınladı	“ol ışığ çınladı = o, işi tahkik etti”.
çınlattı	“ol anınğ ışın çınlattı = o, onun işini gerçekletti”.
çıp	Her ince ve yumşak dal.
çıpkan	innap, Zizyphus vulgaris; vücutta çıkan kırmızılık.
çır	elbise yırtmakta, yırtılmakta çıkan ses.
çırguy	ok temreninin şişkince olan yeri.
çırguy	ok temreninin şişkince olan yeri.
çıwı	cinlerden bir bölük.
çıxansı	“nakışlı bir Çin ipeklisi”.
çi	toprakta yaşlık, yaş.
çibek	“çibek karguy = Delicedoğan, moymul”.

çifşenğ	“çifşenğ çagır = ekşi şira”.
Çigil	“Türklerde üç oymağın adıdır”.
çigildi	“tüğün çigildi = düğüm, sıkıştırıldı, sıkıca düğüldü”.
çigir	ekmek içerisinde taş kırıntıları olduğu zaman dişin ezemeyerek çıkardığı ses.
çigit	pamuk çekideği.
çigne	mala, çiftçilerin “sürgü” dedikleri aygıt.
çij	demir çivi, zırh çivileri ucu.
çijtürdi	“bu yük atığ çijtürdi = yükün çokluğu yüzünden atın beli çöktü, atın belini salık yaptı”.
çik	Aşık oyununda aşın yan yattığında, çukur tarafı yukarı geldiğinde “çik turdı” denir.
çik	oğlağı çağırmak ve gütmek için kullanılan bir söz.
çikin	ibrişim.
çiklişdi	“tügün kamuğ çiklişdi = düğüm büsbütün sıkıştı”.
çiknedi	“kız çikin çiknedi = kız nakış yaptı”.
çikredi	“etmekte taş çikredi = ekmekte taş gıcırdadı”.
çikten	eğer örtüsü.
çiktürdi	“ol tügün çiktürdi = o, düğümü sıkıştırttı”.

çil	bere, döğmek yüzünden deri üzerinde olan iz.
çil	bere, döğmek yüzünden deri üzerinde olan iz.
çil	bere, döğmek yüzünden deri üzerinde olan iz.
çildek	atın göğsünde çıkan bir çıban.
çile	öğrekteki atın yaş gübresi.
çiledi	“tonuğ çiledi = elbiseyi yaşarttı”.
çilik	oğlağı çağırmak, için kullanılan bir söz.
çim	bir şeyin çiğ veya yaş olmasında obartma istenildiği zaman kullanılan bir edat.
çim	Ayrık otu.
çinğ	“çinğ tolu köl = tam dolmuş havuz, iyice dolmuş havuz”.
çiniştürük	bir ağaç meyvesi (fındığa benzer, kırmızımsı beyazı olur, ilk yazda yetişir, yenir).
çir	yağ.
çiringğ	“leğenin ve leğene benzer şeylerin çıkardığı sesi bildirir”.
çirt	ses ifade eden bir söz.
çiş	kadın çocuğu işetmek istediği zaman söyler; at hakkında da böyledir.
çişedi	“oglan çişedi = çocuk çişedi, çiş etti, pisledi”.

çişetti	“uragut kençin çişetti = kadın çocuğunu çişetti”.
çit	kamıştan veya dikendan yapılmış duvar veya hüğ, çardak.
çit	kamıştan veya dikendan yapılmış duvar veya hüğ, çardak.
çiwgin	yağlı, doyurucu, besleyici.
çiwgünlendi	“ol bu aşığ çiwgünlendi = o, bu aşı vüude yarar buldu”.
çoban	“köy büyüğünün, muhtarının yamağı”.
çobulmak	elmanın yarısı, bir şakı, elma kakı.
çocuk	domuz yavrusu; herşeyin küçüğü.
çodhın	“hın aşıç = bakır tencere”.
çogı	gürültü, bağırtı.
çogıladı	“er çogıladı = adam bağırdı, çağırdı”.
çogladı	“çoğalmak”.
çoglandı	“ot çoglandı = ateş yalınlandı”.
çoglandı	“sü kamuğ çoglandı = bütün asker toplandı”.
çoglattı	“ol tonın çoglattı = o, elbisesini bohçalattı, sardırdı”.
çoguldı	?... = o bohça bağlandı”.

çoğ	“eşya konan heybe, bohça”.
çoğ	“kün çoğı = güneşin saçakları, yalını”.
çoğ	“ateşin alevi”.
çoğı	“gürültü, bağırtı”.
çoğladı	“ol tonuğ çoğladı = o, elbiseyi boğladı, bohçaladı”.
çok	kötü, alçak.
çokmaklandı	“yılan çıkmaklandı = yılan çöreklendi”.
çokradı	“aşıç çokradı = tencere kaynadı”.
çokradı	“mınğar çokradı = pınar kaynadı”.
çokrama	“çokrama yul = suyu çok olan, fışkıran kaynak”.
çokraşdı	“tebizler çokraşdı = çorak yerler dalgalandı”.
çokrattı	“ol aşıç çokrattı = o, tencereyi kaynattı”.
çokturdı	“ol kuşuğ kazka çokturdı = o, doğan kuşunu kazın üzerine indirtti, sağdırttı, saldırttı”.
çolak	çolak.
çomak	asâ, çomak.
çomguk	“ayağı, başı kızıl, kanadında ak tüy bulunan karga”.

Çomul	“Türklerden bir oymak”.
çor	avret yeri bitişik olan kadın, sarılgan bitki.
çowlı	çowlı.
çögen	topu çekmek için kullanılan ucu eğri bir değnek, çevgen.
çöjüldi	“yıp çöjüldi = ip gerildi”.
çök	deveyi ıhtırmak için kullanılır bir söz.
çökdi	kulağın altında “kafa baltası” denen ye”ol Begge çökdi = o, Beyin önüne diz çöktü”.
çöktürdi	“ol anınğ tewesin çöktürdi = o, onun devesini çökertti, çöktürdü”.
çökürdi	“ol tewey çökürdi = o, deveyi çökerdi, ıhdırdı”.
çöküt	kısa.
çökütlük	kısalık, cücelik.
çömçe	kepçe, çömçe.
çönğek	“çömçe, kutu”.
çöp	Şarabın tortusu, her şeyin çöküntüsü.
çöp	tutmaç parçası.
çöp	tutmaç parçası.

çörek	çörek.
çörekledi	“ol unuğ çörekledi = o, unu çörek yaptı, undan çörekler yaptı”.
çubarttı	“ogrı eriğ çubarttı = hırsız adamın malını soydu, çıplak bıraktı”.
Çuçu	“bir Türk şairinin adıdır”.
çufga	çabuk gitmek isteyen bir postacının, yoldan alıp başkasını buluncuya değin binip gittiği at.
çufga	“kalın kolan çufgasız bolmas = kolan sürüsü kılavuzsuz olmaz”.
Çuglan	Karluk büyüklerinin adlarından.
çugurdan	uçurum, yar.
çuh	atı yürütmek ve azarlamak için çıkarılan ses.
çukdı	“kuş çukdı = kuş indi, kondu”.
çukmın	kurabiye biçiminde yapılan bir ekmek, çömlekte su buğusunda pişirilir.
çulbuş	elbiseye ve ele yapışan meyve yapışkanlığı.
çulık	çulluk, öveyik büyüklüğünde alacalı bir su kuşu.
çulıman	su birikintisi.
çulkuy	bir tarafa çarpılmış.
çumalı	karınca.

çumdı	**“oglan suwdu çumdı = çocuk suya daldı”.**
çumılı	**“çumılı boldı = sıcaktan gözü karardı”.**
çumruşdı	**“ol meninğ birle suwda çumruşdı = o, benimle suya dalmakta yarıştı”.**
çumturdı	**“ol anı suwka çumturdı = o, onu suda çimdirdi”.**
çumurdu	**“ol anı suwka çumurdı = o, onu suya daldırdı”.**
çumuşdı	**“ol meninğ birle suwka çumuşdı = o, benimle suya dalmakta yarış etti”.**
çumuşluk	**aptesane, ayakyolu.**
çunğ	**“çunğ et = iri doğranmış et”.**
çupra	**eski elbise.**
çuram	**diğerlerinden daha uzağa giden yeğni bir ok atılışı.**
Çurçan	**“Çin yolu üzerinde, müslüman sınırlarından biri”.**
çurçur	**“tewi emgi çurçur = Deve sağılırken, südün kapta çıkardığı sesi anlatan bir kelime”.**
çurnı	**Türk hekimlerinin yaptıkları sürgülük ilâcı.**
çutur	**huyu kötü.**
Çuwı	**Hotan töresince hakandan iki derece aşağı kimselere verilen ungun.**
çuwladı	**“et çuwladı = et börttü”.**

çuwşadı	**“çagır çuwşadı = şıra kaynadı ve köpüklendi”.**
çuwşattı	**“er çagır çuwşattı = adam şıra ekşitti”.**
çuz	**yaldızlı kırmızı renkli bir Çin kumaşı.**
çü	**emir ve nehiyde sona gelerek pekitme bildiren “çu” yerine kullanılan bir kelime.**
çübek	**çocuk çükü.**
çübür	**keçi kılı.**
çüjdi	**“uragut yıp çüjdi = kadın ip çekti, uzattı”.**
çüjtürdi	**“ol yıptığ çüjtürdi = o, ipi gerdirdi”.**
çükreklendi	**“kul çükreklendi = köle yönden elbise sahibi oldu ve giydi”.**
çülükti	**“er ışı çülükti = adamın kılığı perişanlaştı”.**
çümdi	**“ördek suwka çümdi = ördek suya iyice daldı, çok daldı”.**
çümerük	**“çümerük kişi = her zaman gözü sulanan adam, gözü az gören adam”.**
çümgen	**çimenlik, ayrık otu, Panicum dactylon.**
çümtürdi	**“Suya daldırdı”.**
çümürdi	**“Suya daldırdı”.**
çünük	**(Yağma) çınar ağacı.**

çüpürlendi	“eçkü çüpürlendi = keçi kıllandı”.
çür	menfaat.
çür	süt sağılırken kapta çıkardığı ses, herhangi bir akarın çıkardığı ses.
çürkü	çiş (çocuklar için).
çürlendi	“ol andın nenğ çürlendi = o, ondan bir fayda edindi”.
çürletti	“ol andın nenğ çürletti = o, ondan nesne aşırttı”.
çüşek	“ot, çayır”.
dağ	“atlara ve başka hayvanlara vurulan dağ, dağlama”.
dağ,	“yok, değil”.
danğ	“danğ dunğ etti nenğ = bir şey dan dun diye ses verdi, duyuldu”.
danğal	“saman kesmiği”.
dava	ılgın ağacı meyvesi.
dava	ılgın ağacı meyvesi.
dede	(Oğuz) baba.
didek	gelin giderken yat kimselere görünmemek için örtülen örtü.
didim	geline gerdek gecesi giydirilen taç.

dik	dik.
dük	“dük urdı = yumruğu ile yavaşçana vurdu”.
dük	şu kadar, birkaç.
dülek	ağzı kırık saksı ve testi.
dünüşge	“sülüklü pancar” denen sebze.
ebek	Çocuk dilinde ekmeğin adı.
eçe	Büyük kız kardeş.
eçkü	Keçi.
edhergen	Çok arayan.
edherledi	“er at edherledi = adam atı eğerledi”.
edherlik	Üzerine eğer konulan ağaç.
edhgerdi	“ol kiçik sözüğ edhgerdi = o, küçük sözü, bayağı sözü iyi gördü, onu tuttu”.
Edhgiş	Özçend’de yerleşmiş olan bir Türk oymağı.
edhgü	İyi, güzel.
edhgü	İyi, güzel.
edhirdi	“ol edhgüni yawlaktan edhirdi = o, iyiyi kötüden, hayrı şerden ayırdı”.

edhirdi	“ol edhirdi nenğni = o, bir şeyi seçti”.
edhiz	Her şeyin yükseği.
edhizlendi	“ol tagnı edhizlendi = o, bu dağı engel saydı”.
edhizlik	Yükseklik.
edhledi	“ol edhledi nenğin = o, bir şeyi enine genişletti”.
edhleldi	“edhleldi nenğ = nesne ıslah olundu”.
edhlendi	“edhlendi nenğ = o şey, bir nesne için kullanıldı, yüzüstü bırakılmadı”.
edhleşdi	“olar bir ikindini edhleşdi = onlar birbirini ağırladı”.
edhletti	“ol tavarın edhletti = o, malını iyileştirdi, yüzüstü bırakılmış olan malını ıslah ettirdi”.
edhlik	faydalanılan (nesne).
edhnetti	“er edhnetti = adam değişti, bulunduğu halden başka bir hale geçti”.
egdi	Egdi.
eget	Gerdek gecesi gelin için gönderilen hizmetçi kadın.
egetledi	“ol kızın egetledi = o, kızına cariye verdi, kızı ile –güveyinin evine- cariye gönderdi”.
egetlendi	“kız egetlendi = kız hizmetçi sahibi oldu”.
egetlik	Gerdek gecesi gelin için gönderilen hizmetçi kadın.

egildi	“yığaç eğildi = ağaç eğildi”.
egilgen	Daima eğilen, eğilebilen.
egin	Eğin, sırt.
egin	Eni bir buçuk karış, uzunluğu dört arşın gelen bir bez. Bununla Suvar Oymağı alış veriş eder.
egir	Karın ağrısını sağaltmak için kullanılan bir kök (ilâç), Acorus calamus.
egirdi	“Beg kend egirdi = Bey şehri kuşattı”.
egirgen	Çok eğiren.
egirsedi	“er egirsedi = adam, eğir –ilaç- kullanmak istedi”.
ėgirtti	“ol künğge yıp eğirtti = o, cariyeye ip eğirtti”.
egiş	Maden eritildiği zaman çıkan pislik.
egişdi	“ol manğa çögen egişdi = o, bana çevgen eğmekte yardım etti”.
egit	Nazar değmemesi için çocukların yüzüne sürülen bir ilâç, bu ilâç safrana birtakım şeyler katılarak yapılır.
egleşdi	“olar kamuğ adhak eğleşdiler = onlar birbirine uyup durdular”.
egme	Evin kemeri.
egri	Eğri.
egrik	Eğirtilen ip, eğrilmiş ip.

egrildi	“kend egrildi = şehir muhasara edildi, sarıldı”.
egrim	Düden, suyun toplanıp kaynayarak dönerek aktığı yer.
egrimlendi	“suw egrimlendi = su göllerde eğreklendi”.
egrindi	“uragut yıp egrindi = kadın kendisi için ip eğirdi”.
egrişti	“ol Begge kend egrişti = o, şehri sarmakta Beye yardım etti”.
egsedim	“men butak egsedim = ben, budağı, dalı eğmek istedim”.
egtürdi	“ol çögen egtürdi = o, çevgen eğdirdi”.
egürgen	Taneleri olan bir bitki, Karluk Türkmenleri bunu yerler.
ekdi	Sığır, koyun gibi hayvanların kesildiği yer, mezbaha.
ekdi	Bir şey ekti.
ekdü	Kılıç kını ve benzeri şeyleri oymakta kullanılan ucu eğri bıçak.
eke	Büyük kız kardeş, koca veya karının kendinden büyük kız kardeşi.
ekeç	Kendini herkese bir kızkardeş gibi sevdiren, daha küçüklüğünde anlayış ve zeyreklik gösteren kız. Bu söz, kız çocuğu için bir sevgi izeri olarak söylenir.
ekek	Ortaya düşmüş.
ekekledi	“er uragutnı ekekledi = adam karısına söğdü, onu kötülüğe nispet etti”.
ekeklik	Kadının arsızlığı, yüzsüzlüğü.

ekeledi	“ol anı ekeledi = o, ona büyük kız kardeş, abla dedi”.
ekeme	bir çeşit çalgı.
ekildi	“tarığ ekildi = tohum ekildi”.
ekim	“bir ekim yer = bir ekişte ekilecek kadar olan yer”.
ekin	(Oğuz) Çiftlik, ekin ekilen yer.
ekindi	Ekilen.
ekindi	“ol özinğe tarığ ekindi = o, kendisi için tohum ekti.”
ekişdi	“ol manğa tarığ ekişdi = o, bana tohum ekmekte yardım etti”.
ekitti	“ol tarığ ekitti”.=o,ona tohum ektirdi”
eksüdi	“eksüdi nenğ = nesne eksildi”.
eksük	Eksik.
ekşiğ	Ekşi olan nesne.
ektürdi	“ol tarığ ektürdi = o, tohum ektirdi”.
ėl	İl, vilâyet.
ėl	Açıklık, boşluk.
ėl	Atı anlatır bir isim.

ėl	İki bey arasında barışıklık.
ėl	Kötü, değersiz.
eldrük	(Barsgan, Uç) üzerlik otu ve tohumu.
elgedi	“ol un elgedi = o, un eledi”.
elgeldi	“un elgeldi = un elendi”.
elgendi	“urağut un elgendi = kadın –kendisi için- un eledi”.
elgeşti	“ol anğar un elgeşti = o, un elemekte ona yardım etti”.
elgetti	“ol anı un elgetti = o, ona un eletti”.
elig	El.
eliglik	Eldiven, elcik.
elikledi	“ol anı elikledi = o, onunla alay etti, onu maskaraya aldı”.
elke	“elke bulak = Türklerden bir bölük”.
elliğ	Elli. “elli para”.
elri	Oğlak derisi.
elşedi	“er açıp elşedi = adam acıktı, gözleri karardı, açlığın şiddetinden bayılayazdı”.
elük	Alay etme, maskaraya alma.

elwirdi	“ol anınğ yüzünğe elwirdi = o, çekişmeyi andırır bir sözle onun yüzüne atıldı”.
em	İlâç. Buradan alınarak ilaç yapan adama “emçi” denir.”.
em	(Kıpçak, Oğuz) Kadının dişilik aygıtı.
em	ilâç.
emdi	(Oğuz) Şimdi.
emdi	Emdi.
emeçledi	“er kuşuğ emeçledi = adam kuşu nişanladı, nişan aldı”.
emgedi	“er emgedi = adam emek çekti”.
emgek	Emek, zahmet.
emgeklendi	“ol bu ışığ emgeklendi = o, bu işi emekli, zahmetli saydı”.
emgendi	“ol bu ışta telim emgendi = o adam, bu işte çok emendi, çok yoruldu”.
emgeşti	“bu ışda boy emgeşti = halk birbiri yüzünden, bu işte yoruldu”.
emgetti	“ol emgetti = o, yordu, emek çektirdi”.
emik	Meme. Erkek memesine de böyle denir.
emik	Ilık, soğuduktan sonra ısınıp sıcaklığı artmayan.
emikledi	“er uragutnı emikledi = adam karısının memesine vurdu”.

emikliğ	Emzikli.
emir	(Oğuz) Kırağı, sis.
emirçge	kıkırdak.
emitti	“tam emitti = duvar yıkılmak üzere eğildi”.
emledim	“men anı emledim = ben onu ilaçladım, emlermen – emlemek”.
emleldi	“igliğ emleldi = hasta ilaçlandı”.
emlendi	“er emlendi = adam kendine ilaç etti”.
emleşdiler	“balığlar emleşdiler = yaralar ilaçlandı”.
emlettim	“men anı emlettim = ben onu ilaçlattım”.
emridi	“ol meniğ yinim emridi = o, benim vücudumu kaşıdı”.
emrişti	“etim barça emrişti = bütün vücudum kaşındı”.
emritti	“kaşınmak meniğ yinim emritti = kaşınmak benim vücudumu gıdıklandırdı”.
emrüldi	“kaynar aşıç emrüldi = kaynar tencere sendi”.
emsedi	“kenç anasın emsedi = çocuk anasını emmek istedi”.
emşen	Kürk yapılan deri.
emüzdi	“uragut oglınğa süt emüzdi = kadın oğluna süt emzirdi”.

ėn	En, yan tarafa olan genişlik, yan.
ėn	Çukur, iniş.
endek	(Oğuz) Satıh bir nesnenin üst yanı, dam.
endik	Şaşkın.
ėnedi	“ol koyın enedi = o, koyun enedi”.
enetti	“ol koyın enetti = o, koyununu inetti”.
enğdi	“er enğdi = adam şaştı, engi yangı oldu”.
enğek	Ağzın iki yanındaki azıların bittiği yer.
enğek	Kadınların baş örtülerine bağladıkları ip.
enğlik	Kadınların yanaklarına sürdükleri kırmızı boya.
enğreşdi	“oglan enğreşdi = çocuk can sıktı”.
enğtürdi	“erni enğtürdi = adamı işinde şaşırttı, korkuttu”.
enüç	Göze inen perde.
enüçledi	“otaçı közüğ enüçledi = otaçı göze inen perdeye ilaç koydu”.
enüçlendi	“anınğ közi enüçlendi = onun gözüne inme indi”.
enük	Hayvan yavrusu, enik, aslan, sırtlan, kurt, köpek yavruları.

enük	“kiritliğ enügi = kilidin dişleri”.
enükledi	“ıt enükledi = köpek enikledi”.
enüklendi	“ıt enüklendi = köpek enikledi, enik sahibi oldu”.
enüklüğ	Yavrulu.
ep	Te’kit (pekitme) ve abartma edatıdır. Bir şey fazla güzellikte vasıflandığı zaman söylenir.
epmek	(Kıpçak, Oğuz, Tuhsı, Yağma) Ekmek.
er	Er, erkek, adam.
er	Delik açmak için kullanılan aygıt, delgiç.
er	Yer.
erdem	Fazilet, edep, terbiye; hüner.
erdi	“ol andağ erdi = o, öyle oldu, öyle idi.”.
erdi	“er erdi = adam yalnızlık duydu, irkildi”.
erdini	İri inci.
eren	“eren tüz = -yıldızlar bilgisinde- terazi yıldızının adı”. Bu, ayın -gökte- uğraklarından (burçlarından)birinin adıdır.
eren	Erin kural dışı çoğul şekli.
ergürdi	“ol yağ ergürdi = o, yağ eritti”.

ergürdi	“ol aşka ergürdi = o, aşa vaktinde yetişti”.
erik	Yağ ve yağa benzer eriyen şey, erimiş.
erik	“erik yılkı = yorga hayvan”.
erik	İşlerinde becerikli, yürekli. “erik er = İşlerinde becerikli, yürekli adam”.
eriklik	Hayvanın istekliliği.
erildi	“tam erildi = dam gedildi ve gedik açıldı”.
ėrin	Dudak.
erinç	Olur ki, belki.
erinç	Nimet, bolluk.
erinç	olur ki, belki.
erinç	olur ki, belki.
erindi	“er ışka erindi = adam işe erindi”.
eritti	“ol kuzı eritti = o, kuzunun taşağını çıkardı”.
erju	Çakal.
erk	Saltanat ve sözü geçerlik.
erkeç	Erkeç, genç teke.

erkek	Her hayvanın erkeği.
erkeklendi	“suw erkeklendi = su dalgalandı”.
erken	“İken” anlamına hal bildiren edat.
erki	Şüphe ve sorgu bildiren edat.
erkledi	“ol yeriğ erkledi = o, yeri çiğnedi, bastı”.
erküz	“erküz suw = ilkbahara doğru karların ve buzların erimesinden hasıl olan su.”.
erlendi	“uragut erlendi = kadın evlendi”.
erleşdi	“olar ikki erleşdi = onlar birbiriyle erkeklikte yarış ettiler”.
erlik	Erkeklik.
ermegü	Tembel, eringen.
ernek	Parmak.
ernğek	Parmak.
ernğen	Ergen, bekâr.
ernğeyü	Altı parmaklı adam.
ernğeyü	Çok kısa boylu, boyu iki arşın olan adam.
erre	Sidik; eşek kaşandırılmak istendiği zaman iki üç kere bu söz söylenir.

ersek	Ortaya düşmüş azgın kadın, orospu.
erseklendi	“işler erseklendi = kadın azgınlığı yüzünden ersedi, erkek istedi”.
ersindi	“ogul ersindi = çocuk erkekleşti”.
erte	Erte.
ertik	İşlek yol.
Ertiş	“Yemek” kırlarında bulunan bir ırmağın adı.
ertişti	“ol meninğ birle arslandan ertişti = o, benimle arslanın yanından geçmekte yarıştı”.
ertti	“ödhlek ertti = zaman geçti”.
ertürdi	“anınğ yazukın ertürdi = o, onun günahından vaz geçti”.
erüdi	“yağ erüdi = yağ eridi”.
erük	Şeftali, kaysı, erik gibi meyvelere verilen genel ad.
erük	Kendisiyle deri sepilenen nesne.
erükledi	“ol teri erükledi = o, deri sepiledi, debağat etti”.
erüklendi	“yıgaç erüklendi = ağaç eriklendi”.
erüklük	Eriklik, erik bahçesi.
erüksedi	“er erüksedi = adam eriksedi, canı erik istedi”.

erütti	“ol yağ erütti (++) = o, yağ eritti”.
Erwüs	Erkek adlarından.
esdi	“esin esdi = esinti esti”.
esdi	“tarığ esdi = tohum savurdu”.
esen	Sağ, salim.
esenledi	“ol manğa esenledi = o, beni selamladı”.
esildi	“esildi nenğ = nesne eksildi”.
esin	Esinti, rüzgâr.
esirgedi	“ol esirgedi nenğni = o, bir nesnenin kaybolması üzerine acındı, eseflendi”.
esirgendi	“ol tawarınğa esirgendi = o, malı için acındı”.
esişdi	“ol manğa yıp esişdi = o, bana ip çekmekte yardım etti”.
esitti	“ol uruknı esitti = o, ipi uzattı”.
eski	Eski.
eskirdi	“ton eskirdi = elbise eskidi”.
eskü	Süpürge.
eslindi	“eslindi nenğ = bir şey bir şeye takıldı”.

esnedi	“esin esnedi = esin esti”.
esnetti	“Tenğri esin esnetti = Tanrı yel estirdi”.
esriledi	“ol kidhizni esriledi = o, keçeyi nakışladı, üzerini kaplan derisi gibi renkle süsledi”.
esrük	Sarhoş.
essiz	Acınma anlatır, yazık, vah.
estürdi	“uruk estürdi = o, urganı uzattı”.
esürtti	“süçik anı esürtti = şarap onu sarhoş etti”.
ėş	Eş, arkadaş.
eşdi	“ol kayırnı eşdi = o, kumu eşti”.
eşgek	Eşek.
eşgeklendi	“er eşgeklendi = adam eşek sahibi oldu”.
eşiçlendi	“er eşiçlendi = adam tencere sahibi oldu”.
eşiklik	Eşiklik. “eşiklik yıgaç = eşik yapmak için hazırlanan ağaç”.
eşildi	“kum eşildi = kum eşildi”.
eşilgen	Her zaman uzayan, çekilen.
eşilgen	Her zaman eşilen, akan.

eşişdi	“ol manğa toprak eşişdi = o, bana toprak eşmekte yardım etti”.
eşitti	“ol anınğ evin eşitti = o, onun evini araştırdı, eştirdi”.
eşkin	Uzun yol.
eşkürti	İpekli, nakışlı Çin kumaşı.
eştildi	“bu söz eştildi = bu söz işitildi”.
eştürdi	“ol manğa edhgü söz eştürdi = o, bana iyi söz işittirdi”.
eştürdi	“ol kum eştürdi = o, kum eştirdi”.
eşüdi	“ol anğar yogurkan eşüdi = o, ona yorgan örttü”.
eşük	Bürgü, örtü, üste giyinilen, bürünülen her nesne.
eşük	Büyüklerin ölümünde mezarları üstüne serilmek üzere gönderilen ipek kumaş; bu kumaş sonra parçalanarak fakirlere dağıtılır.
eşüklik	“eşüklik barçın = bürgü yapılmak için hazırlanmış olan ipekli kumaş”. Yumuşak kâfla olursa “kumaş sahibi” anlamına gelir.
eşyek	Eşek.
et	Et. (elif, yumuşak ve ince söylenerek).
eteçlik	Ceviz oynamak için çukur açılmış yer.
etek	Etek.
eteklendi	“ton eteklendi = elbise eteklendi”.

eteklik	Eteklik.
etetti	“ol anı etetti = o, onu sıkıntıya koydu”.
etikti	“oglan etikti = çocuk yetişti, tombullaştı, büyüdü”.
Etil	Kıpçak illerinde akan bir ırmağın adıdır. Bulgar denizine dökülür; bir kolu Rus diyarına gider.
etilgen	Her zaman düzelen.
etilgen	Atlarda bulunan bir hastalık.
etilgen	Birçok işlere giren, çıkan.
etiz	İki dere arasında su geçecek sed.
etizlendi	“yer etizlendi = yer ölçüldü, yer ekilmek için parçalara ayrıldı”.
etledi	“ol koyığ etledi = o, koyunu etlik yaptı, et yaptı”.
etleldi	“koy etleldi = koyun et yapıldı”.
etlendi	“ogul etlendi = çocuk etlendi”.
etletti	“ol koy etletti = o, koyunu kestirip et haline getirtti”.
etlik	Et asılacak çengel.
etmek	Ekmek.
etmeklendi	“er etmeklendi = adam ekmek sahibi oldu, ekmeği çoğaldı”.

etrek	(Oğuz) Rengi kızıla çalan sarı adam.
etsedi	“er etsedi = adamın canı et istedi, etsedi”.
etsetti	“ol meni etsetti = o, beni etsetti, ete isteğimi getirtti”.
etti	“Tenğri meninğ ışım etti = Tanrı benim işimi iyiliğe koydu”.
ettürdi	“ol meninğ ışım ettürdi = o, benim işimin düzelmesini emretti”.
ettürdi	“ol anğar belik ettürdi = o, ona fitil büktürdü”.
etük	Pabuç, edik.
etüklendi	“er etüklendi = adam ayakkabı sahibi oldu”.
etüklük	“etüklük sagrı = mest yapmak için ayrılan sahtiyan”.
ewdi	Bir şeyin etrafına koşuştu.
ewdi	Acele etti.
ėwdi	“er ewdi = adam acele etti”.
ewdidi	“ol yincü ewdidi = o, inci topladı”.
ewdildi	“ewdildi nenğ = o şey ele geçirildi, toplandı”.
ewdindi	“ol özinğe yemiş ewdindi = o, kendisi için meyva topladı”.
ewek	Acele, ivme; aceleci iven.

eweklik	İşlerde ivme, acelecilik.
ewet	Evet, peki manasına bir kelimedir. Bunda üç türlü söyleyiş vardır.. Yağma, Toxsi, Kıpçak boyları “ewet”, Oğuzlar “emet”, “evet”, öbür türkler “yemet” derler.
ewildi	“ışka ewildi = işe ivildi”.
ewin	Evin, tane. “Bu başaklar çok evin verdi.”.
ewişdi	“kişiler ışka ewişdi = herkes işe koşuştu”.
ewlendi	“ey ewlendi = ay ağıllandı, halelendi”.
ewleşdi	“kişi ewleşdi = halk toplandı, yığıldı”.
ewrişti	“anınğ birle telim ewrişti = o, onunla çok uğraştı, çok çabalaştı”.
ewrüldi	“er ewrüldi = adam yöneldiği yerden çevrildi”.
ewsedi	“er ewsedi = adam evini özledi”.
ewsedi	“er ewsedi = adam ivmek, acele etmek istedi”.
ewsetti	“oglum meni ewsetti = çocuğum bana evi istetti, özletti”.
ewsindi	“ol bu ewni ewsindi = o, bu evi kendi evi saydı, orada yerleşti bile”.
ewşük	Bir adama sonradan gelen hal, hastalık ve benzeri, arıza; evin merteği, direği.
ewürdi	“ol meni yoldın ewürdi = o, beni yoldan çevirdi”.
ewürdi	evirip çevirdi, alt üst etti; tasarruf etti.

ewürgen	Her zaman evirip çeviren.
ewzedi	“ol sözni anğar ewzedi = o, onu bu sözle koğladı”.
eyegü	Her hayvanın eyeğisi, eye kemiği, kaburga; yan; çadırın yanı.
eyegü	her hayvanın eyeğisi, eye kemiği, kaburga; yan; çadırın yanı.
eyle	(Oğuz) Öyle.
eymendi	“ol mendin bu ışta eymendi = o, benden bu işte utandı, ileri gitmekten çekindi”.
ezdi	“ol teri ezdi = o, deriyi kazıdı, sıyırdı”:.
ezik	Yerde ve deride uzunlamasına olan çizik.
ezitti	“ol oglan kulakın ezitti = o, çocuğun kulağını yirdi”.
eztürdi	“ol oglı kulakın eztürdi = o, oğlunun kulağını yirdirdi”.
ge	zarf (mefulüileyh) edatı.
gölüng̃	“su birikintisi”.
gu	fiillerin emir kipi üzerine gelerek zaman yer ve aygıt ismi yapan edat.
fiillerin	heç heç هج هج
heç	Atları gayrete getirmek ve sıkıştırmak için çıkarılan ses.
heç	atları gayrete getirmek ve sıkıştırmak için çıkarılan ses.

hoç	keçiler güdülüp sürülürken söylenen çıkarılan ses.
hukubarı	pota yapılan çamur, lüleci çamuru.
iç	Her nesnenin içi.
iç	İç. “iç et = ciğere bitişik olan ince et”.
iç	iç kuşağı, uçkur.
içdi	İçti.
içegü	Kaburga kemiklerinin iç tarafında bulunan şeylerin adı, içirik.
içgerdi	“ol atın ewge içgerdi = o, atını evden içeriye koydu”.
içi	Yaşça büyük olan erkek kardeş; kocanın yaşça büyük erkek kardeşi.
içikti	“er içikti = adam bir savaşta karşı tarafa teslim oldu ve isteğiyle yeni bir savaşa girdi”.
içildi	“suw içildi = su içildi”.
için	Ara, iç anlamı bildiren bir edattır.
içişdi	“ol meninğ birle süt içişdi = o, benimle süt içmekte yarış etti”.
içkin	“içkin er = düşmandan iken bu yana geçen, kendisine dokunulmayan kişi”.
içkü	İçki, içilen şey.
içledi	“ol tonuğ içledi = o, elbiseyi astarladı, astar koydu”.

içlendi	**“tarığ içlendi = ekin içlendi, dane bağladı”.**
içlik	**Eğer keçesi, içlik.**
içmek	**Kuzu derisinden yapılmış olan kürk.**
içmeklendi	**“er içmeklendi = adam kuzu kürkü giydi”.**
içrüşdi	**“ol manğa suw içrüşdi = o, bana su içmekte yardım etti”.**
içsedi	**“ol suw içsedi = o, su içmek istedi”.**
içtürdi	**“ol manğa suw içtürdi = o, bana su içirdi”.**
içük	**Samur, teğin gibi hayvanların derisinden yapılan kürk.**
içükledi	**“ol tonuğ içükledi = o, elbiseye iç geçirtti, samur, sansar ve buna benzer kürklerle içini kaplattı”.**
içürdi	**“ol anğar suw içürdi = o, ona su içirdi”.**
içürgen	**Çok içiren.**
idhi	**Efendi, sahip.**
idhrik	**(Arguca) Katı nesne.**
idiş	**(Argu, Oğuz, Tuhsı, Yağma, Yemek) tas, bardak tencere gibi her çeşit kap.**
ig	**Hastalık.**
ig	**İğ, ip bükmek için kullanılan aygıt.**

ig	İğ, hastalık.
igedi	“ol biçek igedi = o, bıçak eyeledi”.
igedi	“ol anğar igedi = o, ona kafa tuttu, inat etti”.
igendi	“at igendi = at harınlaştı”.
igeşdi	“ol manğa temür igeşdi = o, bana demir iğelemekte yardım etti”.
igeşdiler	“kişiler ışta birbirige igeşdiler = adamlar, iş hususunda birbirlerine arka oldular, güvendiler”.
igiş	Harınlaşan, inatlaşan hayvan, at.
igledi	“er igledi = adam hastalandı”.
igleldi	“tegme türlüğ igigleldi = her türlü hastalıkla hastalandı”.
iglendi	“uragut iglendi = kadını ağrı tuttu”.
igleşdi	“yılkı arığ igleşdi = yılkı iyiden iyiye hastalandı”.
igletti	“bu yer anı igletti = bu yer onu hastalandırdı”.
ikdildi	“ogul ikdildi = çocu terbiye edildi, beslendi”.
ikdük	Seynir gibi süt ve yoğurttan yapılıp yenen bir azık.
ikeme	Bir çeşit saz, kubuz gibi çalınan bi çalgı.
iki	Sayıda iki; ikisi.

ikinç	Sayıda ikinci.
ikinç	Sayıda ikinci olarak gelen.
ikinç	sayıda ikinci.
ikindi	İkinci.
ikindi	İkindi, ikindi namazı vakti.
ikirçkün	tereddüt, ikircim; tereddütlü, ikircimli.
ikit	Yalan. (Oğuzca).
ikitti	“ol anı ikitti = o, onu terbiye etti, yetiştirdi”.
ikkiz	İkiz.
ikledi	“ol yeriğ ikledi = o, yeri çiğnedi”.
ikletti	“ol anğar yer ikletti = o, ona yer çiğnetti”.
iktü	Ekti, elde beslenen hayvan.
iktüledi	“ol koy iktüledi = o, koyuna ot verdi”.
ildi	İlişdi.
ilel	(Beylere ve Hanlara cevap verilirken) Evet.
ilenç	Düşüncesinin yanlışlığı belli olan bir kişinin bir iş üzerine söz söylemesini kınama; ayıplama, tekdir, çıkışma.

ilenç	düşüncesinin yanlışlığı belli olan bir kişinin bir iş üzerine söz söylemesini kınama; ayıplama, tekdir, çıkışma.
ilendi	"ol anğar ilendi = o, onu, işine güvendiği ve güvendiği gibi çıkmadığı için ayıpladı".
ilerdi	"meninğ közüme nenğ ilerdi = benim gözüme bir şey ilişti".
ilersük	Şalvar uçkuru.
ilertti	"ol anınğ közinğe bir nenğ ilertti = o, onun gözüne bir şey iliştirdi".
iletti	"ol kagun ewge iletti = o, evine kavun götürdü".
ili	Kapug. "ili kapuğ = iliştirilivermiş, anahtarsız açılabilecek yolda kilitlenmiş olan kapı".
ilik	(Oğuz) ilik.
ilk	İlk, herşeyin evveli.
ilrük	Safra ve balgamı söktüren bir ot, üzerlik otu, Peganum harmala.
iltürdi	"ol manğa keyik iltürdi = o, bana geyiği tuzağa iliştirtti".
im	Parola, orduda başbuğun askerler arasına silâh veya kuş adlarından birini belge olarak koyduğu kelimeler.
imledim	"men anğar imledim = ben ona ışmar ettim".
imleldi	"kişi imleldi = adam göz kırpmakla ve buna benzer şeyle ışmar olundu".
imleşdi	"ol anınğ bile eligin imleşdi = o, onunla elle işaretleşti".
imlettim	"men anı imlettim = ben onu –elle veya göz kırpmakla- işaret ettirdim".

imrem	Yurttaşlardan toplanan her yığınak.
imtili	(Çiğil) Düşünüp taşınılmadan birdenbire yapılma.
in	Yırtıcı hayvan ini.
in	Koyun pisliği, davar tersi, hayvan pisliği.
inal	Anası Hatun (kökten), babası ortalık adamlarından bulunan bütün gençlere verilen ad.
inç	rahat, içi sakin, yüreği dölek.
inçikti	“er inçikti = adamın soğuk su dökmekten duygusu gitti, sanki bayıldı, büzüldü, titredi”.
indi	İndi.
inegü	Vücut içerisinde, göbek üzerinde kulunca benzer bir hastalık.
ingek	İnek; (Oğuz) Kaplumbağanın dişisi.
inğes	Yabancı gibi sağına soluna bakan (kişi).
inğir	Aydınlıkla karanlığın birbirine karışması.
inğliç	Kebapla yenir, sarımsağa benzer bir dağ otu.
ini	Yaşça küçük kardeş, kocanın küçük erkek kardeşi.
insedi	“er kötüdin insedi = adam damdan inmek istedi”.
iprük	İçerisine peklik gelene (içini sürdürmek için) yoğurt ile süt karıştırılarak verilen ilâç.

ir	Utanma bildiren bir söz.
irik	Islak, ıslanmış. “irik nenğ = ıslanmış olan her nesne”.
irik	Katı olan nesne.
irildi	“er irildi serildi = adam kaygudan sarsıldı ve yerindi”.
iriğ	İrin.
irk	Dört yaşına girmek üzere bulunan koyun.
irkildi	“sü telim irkildi = asker çok toplandı”.
irkin	“irkin suw = irkinti su”. Her toplanmış olan şeye de böyle denir.
irkin	“irkin yağmur = günlerce süren yağmur”.
irkindi	“ol özinğe nenğ irkindi = o, kendisi için bir şeyler irkti, mal irkti”.
irkişti	“ol manğa tavar irkişti = o, mal irkmekte bana yardım etti”.
irkti	“er tavar irkti = adam mal topladı”.
irpedi	“ol yıgaç irpedi = o, ağaç biçti”.
irpeldi	“yıgaç irpeldi = ağaç biçildi”.
irpetti	“ol yıgaç irpetti = o, ağaç biçtirdi”.
irtedi	“er ışığ irtedi = adam işi istedi, arkasına düştü”.

irteldi	“irteldi nenğ = o şey arandı, araştırıldı”.
irteş	Araştırma, irdeme; isteme; iş hususunda vaki olan bahis, döğüş, kavga.
irteştiler	“olar bu sözüğ irteştiler = onlar bu sözü irdeştiler, bu sözün, bu işin iç yüzünü araştırdılar”.
irtetti	“ol anı irtetti = o, onu istetti, arattı”.
irük	Duvar ve duvara benzer şeylerdeki gedik.
irwi	Hindistan’dan gelir bir ilâç.
irwi	İnce uzun.
isidi	“mün isidi = çorba ısındı”.
isig	Sıcak.
isig	“isig yer = uzayıp giden çöl”.
isigledi	“er isigledi = adam koyu sıcakta gitti”.
isiglendi	“ol er bu ogurda barmakka isiglendi = o adam varmak için vakti sıcak buldu”.
isiglik	Sıcaklık.
isiglik	Sevgi.
İsiğ	“barsganda bir göl”.
isirgendi	“anınğ başı isirgendi = onun başı isiriklendi”.

isitti	“ol mün isitti = o, çorba ısıttı”.
isizlendi	“oglan isizlendi = çocuk sevimsizleşti, yaramazlaştı”.
isizlik	Fenalık, kötülük, haşarılık.
iskedi	“ol yünğ iskedi = o, yün ditti”.
iskendi	“at ot iskendi = at, otu –yavaş yavaş- kopardı”.
isre	Aşağı; sonra.
istedi	“Bu da irtedi gibidir”.
istek	İstek; araştırma.
isteldi	“isteldi nenğ = o şey istendi”.
istettim	“men anı istettim = ben onu istettim, ben onun aranması için arkasından adam gönderdim”.
iş	İs, kandil dumanı, bacalarda ve duvarlarda bulunan kurum.
işendi	“ol manğa işendi = o, bana inandı, bir işte bana güvendi”.
işildi	“anınğ eligi ışka işildi = onun eli işe yattı”.
işküm	Saraylarda Hanlar için kurulan büyük çanak gibi ayaksız sofra.
işledi	“er işledi = adam işledi”.
işleldi	“iş işleldi = iş işlendi”.

işlendi	**“er işlendi = adam, kendini iş yapar gösterdi”.**
işler	**Kadın.**
işleşdi	**“ol meninğ birle işleşdi = o, benimle işte yarış etti”.**
işletti	**“ol anğar iş işletti = o, ona iş işletti”.**
itegü	**Değirmende dönen taşın üzerine konulan ağaç parçası. Unun biraz kalın olması istenirse taş, bununla biraz yukarı kaldırılır. İnce olması istenirse aşağı indirilir.**
itildi	**“itildi nenğ = bir şey itildi, def’edildi”.**
itinçü	**İtilen.**
itindi	**İtilmiş.**
itiş	**İtişme, iki kişi arasında elle müdafaa.**
itişdi	**“ol anınğ birle itişdi = o, onunla itişti”.**
itlindi	**“taş itlindi = taş itildi”.**
itlişdi	**“itlişdi nenğ = nesneler itildi”.**
itsedi	**“ol taşığ itsedi = o, taşı itmek istedi”.**
itti	**“ol anı itti = o, onu itti, çarptı, eliyle veya ayağiyle itti, onu yere düşürdü”.**
iz	**Yerde ve deride uzunlamasına olan çizik.**
izdenğ	**Balık avlanan bir çeşit ağ.**

izi	Öbür yıl, gelecek yıldan sonraki yıl.
izlik	Kesilen hayvanların derisinden yapılan Türk çarığı.
a	kalın kelimelerde “de” anlamına zarf edatı.
ka	kalın kelimelerde “de” anlamına zarf edatı.
ka	kalın kelimelerde “de” anlamına zarf edatı.
kabak	“kabak”.
kabaklık	kabak tarlası, kabak biten yer.
kabardı	“baş kabardı = yara kabardı”.
kabargan	vücutta kaşınmak ve sıcak yüzünden çıkan kabartı, sivilce.
kabarttı	“etük adhakığ kabarttı = pabuç ayağı kabarttı, şişirdi”.
kabırçak	tabut, (çok kere) ölü tabutu.
kaç	kaç, sayı soran bir edat.
kaç	kaç, sayı soran bir edat.
kaça	kap.
kaçaç	kir.
kaçaç	kir.

kaçaladı	**“ol nenğni kaçaladı = o, nesneyi kaba koydu”.**
kaçan	**ne vakit, vaktaki, ne zaman.**
kaçdı	**“er kaçdı = adam kaçtı”.**
kaçıldı	**“ölümdin kaçıldı = ölümden kaçıldı”.**
kaçındı	**“ol mendin kaçındı = o, benden kaçar göründü”.**
kaçış	**halk arasındaki uyuşmazlık, döğüş.**
kaçıştı	**“olar bir birdin kaçıştı = onlar, birbirinden kaçıştı”.**
kaçıttı	**“ol anı kaçıttı = o, onu kaçırttı”.**
kaçruşdı	**“olar ikki kaçruşdı = o iki kişi birbirini kaçırdılar”.**
kaçturdı	**“ol eriğ kaçturdı = o, adamı kaçırttı”.**
kaçurdum	**“men anı kaçurdum = ben onu kaçırdım”.**
kaçurgan	**her zaman kaçıran.**
kaçurttı	**“ol anı kaçurttı = o, onu kaçırttı”.**
kaçut	**savaş ve kavgada yiğitlerin birbirleriyle çarpışmaları.**
kadaşlık	**kardeşlik, hısımlık.**
kadh	**“insan öldüren borsa, tipi”.**

kadhaş	Kardaş gibi yakın olan hısım.
kadhgu	“kaygı, tasa”.
kadhgulandı	?ol bu ışka kadhgulandı = o, bu işe kaygulandı?.
kadhgurdum	“men anğar kadhgurdum = ben onu kayırdım”.
kadhığ	“ikileme dikiş, çifte dikiş”.
kadhık	“ağaçtan oyulmuş nesne”.
kadhın	“kayın, dünür, hısım”.
kadhınğ	“kayın ağacı”.
kadhırdı	“ol anınğ boynın kadhırdı = o, onun boynunu eğdirdi”.
kadhırgak	“çok çalışmak yüzünden elde peyda olan nasır”.
kadhırgan	“bu er ol eren boynın kadhırgan = bu adam daima insanların boynunu eğdiren kişidir”.
kadhırlandı	“er kadhırlandı = adam huyunu çetinleşir gösterdi”.
kadhırttı	“ol anınğ boynın kadhırttı = o, onun boynunu büktürdü”.
kadhış	Kayış.
kadhışladı	“ol könüğ kadhışladı = o, gönü yakış yaptı, gönden kayış dildi”.
kadhıtgan	“kadhıtgan er = kimseye boyun eğmiyen adam”.

kadhız	Ağaç kabuğu.
kadhızlandı	“yıgaç kadhızlandı = ağaç kabuklandı”.
kadhnagun	“kadbın kadhnagun = kayın, kayınbabalar”.
kadhrandı	“Beg anğar kadhrandı = Bey ona kızdı, köpürdü”.
kadhrıldı	“anınğ boynı kadhrıldı = onun boynu büküldü, eğildi”.
kadhrışdı	“ol meninğ birle boyun kadhrışdı = o, benimle boyun bükmekte yarıştı”.
kadhtı	“er kadhtı = adam tipiden öldü”.
kadhudı	“ol tonuğ kadhudı = o, elbisesini seyrekçe dikti”.
kadı	“ol aşıçga otunğ kadı = o, tencerenin etrafına odun kaydı, yığdı”.
kadıldı	“ton kadıldı = elsibe seyrekçe dikildi”.
kadır	güç, sarp, zor.
kadır	güç, sarp, zor.
kadır	kara kış, zemheri.
kadışdı	“ol manğa ton kadışdı = o, bana elbise dikmekte yardım etti”.
kadıttı	“er barır erken kadıttı = adam giderken döndü”.
kadıttı	“ol tonuğ kadıttı = o, elbiseyi diktirdi”.

kadrak	dağ katları ve kıvrımları, yamaç, yan.
kadruklandı	“tağ kadruklandı = dağın girintisi, çıkıntısı, sert yerleri çoğaldı”.
kafçıttı	“ol anı kafçıttı 0 o, onu kızdırdı”.
kafgar	safran renginde ipek kumaş.
kaftan	kaftan, elbise; kapama.
kagıl	üzüm asmalrı bağlanan yaş söğüt dalı.
kagun	kavun sahibi olmak.
kagunlandı	“er kagunlandı = adam kavun sahibi oldu”.
kagunluğ	“kagunluğ er = kavunu bulunan adam”.
kagunluk	kavunluk, kavun tarlası.
kagut	kavut, darıdan yapılan bir yemek.
kağ	“kaz kağ kuğ etti = kaz, bu suretle ses çıkararak bağırdı”.
kağnsık	“kanğsık ata = üvey baba”.
kâh	köpeği çağırmak için kullanılan söz.
kak	erik, kaysı gibi meyvelerin kurusu.
kak	erik, kaysı gibi meyvelerin kurusu.

kak	**kazın çıkardığı ses.**
kak	**“su birikintisi”.**
kakaç	**kir, pas, bulaşık.**
kakıdı	**“ol andın kakıdı = o, ona kızdı, yaptığı işten darıldı”.**
kakığ	**“men anınğ kakıgında bu ış kıldım = ben bu işi ona rağmen yaptım”.**
kakıldı	**“başra kakıldı = başa kakıldı”.**
kakılgan	**itilip kakılan.**
kakışdı	**“eren kamığ kakışdı = adamlar birbirlerine kızıştılar, öfkelendiler”.**
kakıtgan	**daima kızdıran, can sıkan.**
kakıttı	**“ol anı kakıttı = o, onu kızdırdı, ondan yüz çevirdi”.**
kaklandı	**“et kaklandı = et kurutuldu, kaçak yapıldı”.**
kaklattı	**“ol anğar et kaklattı = o, ona et kurutturdu”.**
kakraşdı	**“suwlar kamuğ kakraşdı = sular bütün çekildi”.**
kakrattı	**“ol kakratgu kakrattı = o, kaçıracak şey çaldı”.**
kaksıdı	**“et kaksıdı = et kakaç oldu, et kakaç olayazdı”.**
kaktı	**“anı başra kaktı = o, onun başına hafifçe vurdu”.**

kakturdı	“ol anı başra kakturdı = o, onun başına kaktırdı”.
kakuk	yarma, kurutulmuş et veya meyve.
kakurgan	yağla yoğrulan bir ekmek hamurudur, fırında veya tandırda pişirilir.
Kalalduruk	“erkek adlarındandır”.
kalattı	“ol tonuğ kalattı = o, elbiseyi kaplattı”.
kalbuz	lokma, yudum.
kalbuzladı	“ol kalbuzladı nenğni = o, nesneyi tıkım yaptı, lokma yaptı”.
kaldı	“er kidhin kaldı = adam arkaya kaldı2.
kaldradı	“ton kaldradı = elbise hışırdadı”.
kaldruga	hışırtı yapan her nesne için verilen sıfat.
kalı	"eğer, nasıl, nice, artık, ne kadar, ise, olduğunda” anlamlarında bir edat.
kalıdı	“at kalıdı = at sıçradı, kaykıdı, çamışlandı”.
kalık	hava, gök, sema.
kalıma	güneşlik, yüksek çardak.
kalın	kalabalık, çok, sürü, kalın, kesif, yıgarlı olan her nesne.
kalınğ	“cehiz”.

kalınğuladı	**“er suwda kalınğuladı = adam başını sudan yüksek tuttu”.**
kalışdı	**“at adhgır kalışdı = at, aygır sıçraştı”.**
kalıtgan	**her zaman kalkıtan, sıçratan.**
kalkan	**kalkan.**
kalkanğ	**“kalkan”.**
kalnattı	**“yufka nenğ kalnattı = yufka nesne kalınlaştı”.**
kalnğu	**“suyun yüzünde durmak, yüzüne çıkmak”.**
kalnğuk	**“başta hasıl olan kepekler”.**
kalnudı	**“yufka nenğ kalnudı = yuka şey kalınlaştı”.**
kaltuk	**yaban sığırı boynuzu.**
kalturdı	**“ol anı yarışta kalturdı = o, onu yarışta geçti, arkada bıraktı”.**
kalwa	**öğrence oku, üzerined temreni bulunmayan, yuvarlak bir tahta parçası bulunan ok.**
kam	**kam, şaman, kâhin.**
kamadı	**“köz kamadı = göz kamaştı, güneş ışığından göz kamaştı”.**
kamaşdı	**“tış kamaşdı = diş kamaştı”.**
kamatgan	**çok kamaştıran.**

kamattı	“kün közüğ kamattı = güneş gözü kamaştırdı”.
kamçı	kamçı.
kamçıgu	ağızda ve parmaklarda şiddetli ağrı ve sıcaklık yüzünden çıkan bir sivilce.
kamçıladı	“ol atın kamçıladı = o, atını kamçıladı”.
kamdı	“ol anı kamdı = o, onu çok döğdü”.
kamdu	dört arşın boyunda, bir karış eninde bir beç parçasıdır, üzerine Uygur Hanı'nın mührü basılıp alış verişte para yerine kullanılır.
kamgak	evlerin açık yerlerine örtülür, kamış gibi yüksekçe bir ot, semer otu.
kamgı	eğri büğrü, çarpık.
kamgırdı	“anınğ yüzi kamgırdı = onun yüzü çarpılayazdı, eğrileyazdı”.
kamıç	kepçe, kaşık.
kamıçak	“kurbağa yavrusu” da denen su böceği.
kamıçladı	“ol münüğ kamıçladı = o, çorbayı kepçeledi, kepçeyi çoraya daldırdı”.
kamış	kamış, kamışlık.
kamışlandı	“yer kamışlandı = yer kamışlık oldu”.
kamışlığ	“kamışlığ yer = kamışlı yer”.
Kamlançu	“ikki öküz’e yakın bir kasabanın adıdır”.

kamturdı	**“ol anı urup kamturdı = o, onu döğüp bayılttı, dayaktan sesi kısılayazdı”.**
kamuğ	**“kamuğ kişi tüz ermes = herkes bir olmaz”.**
kamuldı	**“er kamuldı = adam söykendi, yana yattı”.**
kan	**kan.**
kanadı	**“ol atın kanadı = o, atından kan aldı”.**
kanadı	**“burun kanadı = burun kanadı”.**
kanagu	**“nişter, kan alacak aygıt”.**
kanak	**(Argu, Bulgar) kaymak.**
kanat	**kanat.**
kanatgan	**daima kanatan.**
kanatlandı	**“er kanatlandı = adam yüğrük bir binek sahibi oldu, üzerine bindi, uçtu, yahut dileğine verayazdı”.**
kanattı	**“ol anınğ burnın kanattı = o, onun burnunu kanattı”.**
kançık	**dişi köpek; bir kadına söğülürken de böyle denir.**
kanda	**nerede.**
kandı	**“ol suwdın kandı = o, suya kandı”.**
kandır	**sepilenmeye yarayan deri yüzüldükten sonra etin üzerinde kalan ince zar.**

kanğ	“kaz kanğ etti = kaz ses verdi”.
kanğdaş	“kanğdaş kadaş = babaları bir olan kardeşler”.
kanğlı	“kağnı”.
Kanğlı	“kıpçaklardan büyük bir adamın adıdır”.
kanğrak	“damak”.
kanğsık	“kanğsık ogul = üvey oğul”.
kanı	nere?.
kanı	nere?.
kanığ	“sevinç”.
kanıtgan	her zaman şevke getiren.
kanturdı	“ol meni suwka kanturdı = o, beni suya kandırdı”.
kanu	(Argu) hangi, hangi şey.
kap	kap, tulum, çuval, dağarcık; zarf; anası karnında, çocuğun bulunduğu torba.
kap	kap, tulum, çuval, dağarcık; zarf; anası karnında, çocuğun bulunduğu torba.
kap	kap, tulum, çuval, dağarcık; zarf; anası karnında, çocuğun bulunduğu torba.
kap	kap, tulum, çuval, dağarcık; zarf; anası karnında, çocuğun bulunduğu torba.

kapa	kaba ve yüksek olan her nesne.
kapak	göz kapağı.
kapak	göz kapağı.
kapakladı	“er kızığ kapakladı = adam kızı bozdu”.
Kapan	“erkek adlarındandır”.
kapçak	su kollarının birbirine kavuştuğu yer.
kapdı	“er ton kapdı = adam elbise kaptı”.
kapga	büyük kapı, kale kapısı.
kapgak	kapak, sadağın kapağı.
kapgaklandı	“kiş kapgaklandı = sadak kapaklandı”.
kapıglığ	“kapıglığ kız = kızoğlan kız”.
kapıldı	“er ewde kapıldı = adam eve kapandı, evde hapsedildi”.
kapındı	“er tawar kapındı = adam, mal yağma eder göründü”.
kapış	kapış, kapıp alma, yağma etme, çalma.
kapışdı	“ol meninğ birle topık kapışdı = o, benimle top kapıştı”.
kapsadı	“anınğ tegre kişi kapsadı = onun çevresini halk kapladı”.

kapturdı	“ol anğar tawar kapturdı = o, ona mal kaptırdı”.
kapugluğ	“kapugluğ ew = kapılı ev”.
kapuğ	“kapı”.
kapulgan	daima sıkışan.
Kapuş	Argu ilinde bir yer adı.
kar	kar.
kar	ses anlatan bir kelime.
kara	kara; karanlık.
kara	bir çeşit ekmek.
kara	yan yana söylenen iki kelime.
kara	sin, mezar.
kara	Hindistan'dan gelen ağılır bir bitki; baldıran otu, Aconitum.
Kara	“barsgandı bir yer adı”.
kara	“neft”.
karabaş	gerdek gecesi gelinle birlikte gönderilen hizmetçi kadın, sağdıç kadın; köle ve cariyelere verilen adlardandır. “kara baş” anlamındadır.
karaçı	kapıları dolaşan dilenci.

Karaçuk	“Farap şehrinin adı”.
karagu	zaç denilen kara boya.
karagunı	akşamleyin çocukların oynadıkları bir oyun.
karak	göz bebeği, gözün renkli yeri; göz.
karakan	dağ ağaçlarından bir çeşit ağaç.
karakladı	“ol tawarığ karakladı = o, yol kesti, mal aldı”.
karaklığ	“gözlü, gözü olan her hayvan”.
karakuş	kara kuş, tavşancıl.
karakuş	kara kuş, tavşancıl.
karakuş	kara kuş, tavşancıl.
karaladı	“ol karaladı nenğni = o, bir şeyi karaladı”.
karaladı	“ıt karaladı = köpek pisledi”.
karamuk	karamuk.
karanğgu	“karanı, karanlık”.
karardı	“tün karardı = gece karardı”.
kararttı	“ol anınğ tonın kararttı = o, onun elbisesini kararttı”.

karç	"hatır hutur” gibi bir ses bildirir.
karçadı	“yumşak nenğ karçadı = yumşak nesne katılaştı, sertleşti”.
kardı	“er suwka kardı = adamın boğazında su durdu”.
kardu	zemheri sıralarında su üzerinde yüzen fındık büyüklüğündeki buz parçaları.
karga	karga.
kargadı	“Tenğri anı kargadı = Tanrı onu lanetledi”.
kargak	lânet, kargış.
kargaldı	“yek kargaldı = şeytan lanetlendi”.
Kargalığ	Talas yakınında bir kale adı”.
kargandı	“er özin kargandı = adam, bir pişmanlık yüzünden kendi kendine lanet etti”.
kargaşdı	“olar ikki kargaşdı = onlar ikisi birbirine lhanet ettiler”.
kargattı	“ol yekni kargattı = o, şeytanı lanetletti”.
kargılaç	kırlangıç kuşu.
kargış	lânet, beddua, ilenme.
kargu	dağ tepelerinde minare biçiminde yapılan yapı olup düşman geldiği zaman her kesin hazır bulunması için üzerinde ateş yakılır.
karguy	dağ doruklarında düşmanı ihbar için yapılan kuleler.

karı	yaşlı, ihtiyar; yaşlı olan herhangi bir şey.
karı	yaşlı, ihtiyar; yaşlı olan herhangi bir şey.
karı	yaşlı, ihtiyar; yaşlı olan herhangi bir şey.
karı	tay kısrağın arkasında geri kaldığı zaman bu sözlerle çağrılır.
karıdı	“er karıdı = adam kocaldı”.
karıktı	“er közi karıktı = adamın gözü kamaştı”.
karıladı	“ol yeriğ karıladı = o, yeri karışladı, ölçtü”.
karıladı	“tüpi karığ karıladı = tipi karladı, tipi, ses çıkartarak, oğuldıyarak kar getirdi”.
karıldı	“bir nenğ birge karıldı = bir şey bir şeye karıştı”.
karın	karın.
karınça	(Oğuz) karınca.
karınçak	(Oğuz) karınca.
karınlığ	“bedük karınlığ er = büyük karınlı adam”.
karış	Karış.
karışladı	“ol barçın karışladı = o, ipek kumaş karışladı”.
karıştı	“böri tışı karıştı = kurdun dişi karıştı (kamaştı)”.

karıştılar	“ikki Begler karıştılar = iki Bey karşılaştı, çarpıştı”.
karıt	söğme, küfür.
karıttı	“ödhlek anı karıttı = zaman onu kocattı”.
karızan	çok kocamış kişi.
karkağ	“çöl, suyu ve bitkisi bulunmıyan kırlar”.
karladı	“bulıt karladı = bulut karladı”.
karlandı	“art karlandı = dağ sırtı karlandı, sırta kar yağdı”.
karlattı	“Temğri kar karlattı = Tanrı kar yağdırdı”.
karlıgaç	kırlangıç.
Karluk	“göçebe Türklerden bir bölüğün adıdır”.
karlukladı	“ol anı karlukladı = o, onu Karluk boyundan saydı, onlara nispet etti”.
karluklandı	“er karluklandı = adam Karluk kılığına girdi”.
karma	yağma.
karmaladı	“ol karmaladı nenğni = o, nesneyi kaptı, yağmaladı”.
karmaşdı	“ol meninğ birle tawar karmaşdı = o, benimle mal yağmalamakta yarış etti”.
karnagu	“karnagu er = koca karınlı adam”.

Karnak	“Oğuz şehirlerinden biri”.
karnak	“karnak er = koca karınlı adam”.
kars	deve veya koyun tüyünden yapılan elbise.
kars	el çırpmaktan çıkan ses.
karsak	derisinden güzel kürk yapılan bir hayvan, bozkır tilkisi.
karşadı	“ol tonuğ karşadı = o, elbiseyi karışladı, karışla ölçtü”.
karşağ	“Elbisenin bir karış kadar olan parcası”.
karşattı	“ol bözüğ karşattı = o, bezi karışlattı”.
karşı	hakan sarayı, köşk.
karşut	zıt.
kart	yara.
kart	ses bildiren bir kelime.
kartal	“kartal et = parçalanmış et”.
kartal	“kartal koy = kırçıl adam”.
kartaldı	“anınğ kartı kartaldı = onun yarası azdı”.
kartandı	“er kartın kartandı = adam yarasını sağalttı”.

karturdı	“ol anı suwka karturdı = o, suyu onun boğazına tıkadı”.
karvı	ince, yayımsı.
karwadı	“ol karanğkuda karwadı = o, karanlıkta ararken eliyle bir şeye dokundu”.
karwandı	“ol yançık içre yarmak karwandı = o, torba içerisinde para aradı”.
karwaşdı	“ol manğa suwda nenğ karwaşdı = o, bana suda bir şey aramakta yardım etti”.
karwattı	“ol anınğ koyunda nenğ karwattı = o, onun koynunda bir şey arattı”.
kası	hayvanlara ağaçtan yapılan ağıl.
Kası	hayvanlara ağaçtan yapılan ağıl.
kasıgladı	“ol kulın kasıgladı = o, kulunu itekledi, itti, avurduna vurdu”.
kasığ	“Ağzın içi, sağ ve sol yanları”.
kasırku	kasırga.
kasnadı	“er tumluğka kasnadı = adam soğukta zırıncıdı, soğuktan adamın alt çenesi üst çenesine vurdu”.
kasnattı	“tumluğ anı kasnattı = soğuk onu titretti”.
kasuk	at derisinden yapılan tulum.
kasukluğ	“kasukluğ er = kendisinde kımız tulumu bulunan adam”.
kaş	kaş, beyaz veya kara taş.

kaş	kaş, beyaz veya kara taş.
kaş	kaş, beyaz veya kara taş.
Kaş	“Xotan şehrinin iki yanından akan iki deredir”.
kaşak	kındıra otu, halfa.
kaşandı	“at kaşandı = at ve başka hayvan kaşandı, işedi”.
kaşanğ	“köleye söğüldüğü vakit kullanılan bir kelime”.
kaşga	“kaşga koy = başı ak, başka yerleri kara olan koyun”.
kaşga	“kaşga at = yüzü ak, gözlerinin çevresi kara olan at”.
Kaşgabogra	“iki yerin adıdır”.
kaşgalak	ördekten küçük bir su kuşu.
kaşıdı	“ol meni kaşıdı = o, beni kaşıdı, benim vücudumu kaşıdı”.
kaşıklık	“sadık, okluk, gedeleç”.
kaşıtgan	çok kaşıtan.
kaşıttı	“er tenin kaşıttı = adam vücudunu kaşıttı”.
kaşladı	“arık kaşladı = o, ırmağa kaş, germeç, büvet yaptı”.
kaşuk	kaşık.

kaşukladı	**“ol balığ kaşukladı = o, balı kaşıkladı”.**
kaşuklandı	**“er kaşuklandı = adam kaşık sahibi oldu”.**
kaşukluğ	**“kaşukluğ ayak = kaşıklı kadeh”.**
kat	**Kat.**
kat	**“Yanında, indinde” anlamınadır.**
kat	**kat.**
kata	**kere, defa, kez.**
katardı	**“ol atığ katardı = o, atı yöneldiği yerden döndürdü”.**
katgurdı	**“er külüp katgurdı = adam, gülerek katıldı”.**
katıglığ	**“katıglığ er = soysuz adam, südüne su katılmış adam”.**
katığ	**“her şeyin katı olanı”.**
katığlandı	**“er katığlandı = adam çabaladı, uğraştı”.**
katık	**katgı, herhangi bir nesneye katılan; sirke, yoğurt gibi tutmaç yemeğine katılan nesne.**
katıldı	**“arpa ökür birle katıldı = arpa darı ile karıştırıldı”.**
katılgan	**her işe her zaman katılan, karışan.**
katındı	**“ol talkanka yağ katındı = o, kavuta yağ katar göründü”.**

katır	**katır.**
katırlığ	**“katırlığ er = katır sahibi adam”.**
katırttı	**“atığ katırttı = o, atı döndürdü, reddetmekle emretti”.**
katışdı	**“ol meninğ birle talkanka yağ katışdı = o, bana kavuta yağ katmakta yardım etti”.**
katkı	**katı.**
katkıç	**(Argu) çıyana benzer bir böcek.**
katlandı	**“yıgaç katlandı = ağaç meyvalandı”.**
katlış	**katlış; su kollarının kavşıtında olan su birikintisi.**
katma	**“katma yuga = ufalanmış ekmek”.**
Katmış	**“erkek adlarındandır”.**
katnattı	**“ol anınğ sözin katnattı = o, onun sözünü reddettirdi”.**
katrundı	**“küler er katrundı = gülen adam durakladı, gülmesini kesti”.**
kattı	**“ol sirkeni yogurtka kattı = o, sirkeyi yoğurda kattı”.**
katturdı	**“ol yıp katturdı = o, iğne için iplik büktürdü, ip katlattı”.**
katuk	**“Papuççuların kullandığı çiriş”.**
katun	**kadın, hatun, Afrasyab kızlarından olanların adı.**

Katun	kadın, hatun, Afrasyab kızlarından olanların adı.
katunlandı	“uragut katunlandı = avrat hanımlandı, Han karısı şekline girdi”.
katurdı	“ol yumşak nenğni katurdı = o, yumşak nesneyi katılaştırdı”.
katurgan	çok sevinen, çok öğünen, çok gülen.
katut	kak, yarma.
kavuk	mesane, sidiklik; kavuk.
kavuk	mesane, sidiklik; kavuk.
kavut	kavut.
kavuz	şaraptaki çör çöp, tortu.
kaw	kav.
kaw	dikişin büzülmesi, çekilmesi, elbisenin dikilirken kırışıp büzülmesi.
kaw	dikişin büzülmesi, çekilmesi, elbisenin dikilirken kırışıp büzülmesi.
kawak	“kowak art = Özçentle Kaşgar arasında sarp bir yer adı”.
kawçıdı	“arı kişige kawçıdı = arı adama saldırdı”.
kawdundı	“er oglınğa kawdundı = adam oğluna acındı, şefkat gösterdi, fenalıkların ondan defolmasını istedi”.
kawık	kepek, darı kepeği; kavuz.

kawruldı	“bugday kawruldı = buğday kavruldu”.
kawruşdı	“ol manğa tarığ kawruşdı = o, bana buğday kavurmakta yardım etti”.
kawşı	ince, çatık.
kawşut	iki hanın, ülkelerinin baysallığı için, buluşarak barışmaları.
kawuk	sidiklik, mesane; kavuk.
kawurdı	“bilezük künğ eligin kawurdı = bilezik cariyenin elini sıktı, kavradı”.
kawurgan	“bu bilezük ol bilek kawurgan = bu, daima bileği sıkan bileziktir”.
kawurmaç	kavrullmuş buğday.
kawuşdı	“erkek tışıka kawuşdı = erkek kadına yaklaştı, nikah etti”.
Kay	“Türklerden bir bölük”.
kaya	kaya.
kayaçuk	güzel kokulu bir dağ otu. ("Safran” denen bitki olmak ihtimali vardır).
kayak	kaymak (yenecek).
Kayas	“toxsı, Çiğil ülkelerinde bir takım şehirlerin adı”.
kayda	nerede.
kaydı	“kadaşınğa kaydı = o, hısımına acıdı, kayırdı”.

kaygık	kayık.
kaygurdı	“er kaygurdı = adam kayırdı, kaygulandı”.
Kayığ	“Oğuzlardan bir oymak”.
kayığ	“kayığ yer = yoldan sapa olan yer”.
kayındı	“aşıç kayındı = tencere kaynadı”.
kayır	kum, kaba topraklı yer.
kayırlığ	“kayırlığ yer = düz ve kaba topraklı yer”.
kayışdı	“olar ikki birbirge kayışdı = onlar ikisi birbirine acıdı, birbirini kayırdı”.
kaynadı	“er anğar kaynadı = adam ona karşı geldi, onun işini kabulden çekindi, sözünü reddetti”.
kaynattı	“ol aşıç kaynattı = o, tencere kaynattı”.
kayrışdı	“olar ikki boyun kayrışdı = onlar boyun bükmekte yarış ettiler”.
kaytardı	“ol atığ kaytardı = o, atı çevirdi”.
kaytargan	daima geri döndüren, kaçıran.
kaytışdı	“olar ikki kaytışdı = onlar birbiri ardınca gitti”.
kayturdı	“ol anğar kayturdı = o, onu kayırttırdı”.
kayu	hangi, hani, nice.

kayuklandı	“süt kayuklandı = süt kaymaklandı”.
kaz	kaz.
Kaz	kaz.
kaz	kaz.
Kaz	“Ila = Ilı deresine akan büyük bir çay”.
kazanğku	“yıp kazanğku boldı = ip açılmıyacak derecede çok karıştı”.
kazdı	“er arık kazdı = adam ark kazdı”.
kazgan	sel sularının yardığı yer.
kazganç	kazanç.
kazgandı	“er tavar kazgandı = adam mal kazandı”.
kazı	etlilikten insan karnındaki girinti ve çıkıntılar, at karnı içinden çıkan yağ.
kazıdı	“ol yeriğ kazıdı = o, yeri kazdı ve eşti”.
kazıldı	“arık kazıldı = ark –ırmak-kazıldı”.
kazındı	“kazındı toprak = kazılmış toprak”.
kazındı	“ol üzinge kudhuğ kazındı = o, kendisi için kuyu kazmayı iş edindi”.
kazışdı	“ol manğa yer kazışdı = o, bana yer kazmakta yardım etti”.

kazlındı	“yer kazlındı = yer kazıldı”.
kazngğuk	“kazık”.
kazturdı	“ol anğar kadhağ kazturdı = o, ona kanal kazdırdı, ırmak kazdırdı”.
kazuk	kazılmış.
kebidi	“ton kebidi = elbise kurudu”.
kėç	geç (vakit).
keçe	keçe.
keçe	keçe.
kėçe	keçe.
keçi	(Oğuz) keçi.
keçik	köprü, geçit.
keçildi	“suw keçildi = su geçildi”.
kėçildi	“ış keçildi = iş geçikti”.
keçiş	geçit, ırmağın, derenin geçidi.
keçişti	“ol meninğ birle suw keçişti = o, benimle su geçmekte yarışdı”.
keçitti	“ol anğar suw keçitti = o, ona suyu geçirtti, sudan geçirtti”.

keçitti	“ol ışığ keçitti = o, işi geciktirdi”.
keçrüşdi	“olar birbiriñ yazukın keçrüşdi = onlar birbirlerinin suçlarından geçtiler”.
keçsetti	“ol meni suwdın keçsetti = o beni, sudan geçirmek umudunda bulundurdu”.
keçti	“ay kün keçti = ay, gün geçti”.
kėçti	“er keçti = adam işte geçikti”.
keçtürdi	“ol anı suwdın keçtürdi = o, onu sudan geçirtti”.
keçündi	“er suw keçündi = adam kendini suyu geçer gibi gösterdi”.
keçürdi	“ol meni suwdan keçürdi = o beni sudan geçirdi”.
kėçürdi	“ol ışığ keçürdi = o işi geçiktirdi”.
keçürgen	her zaman başaran.
keçürtti	“ol anğar suf keçürtti = o, ona suyu geçirtti”.
ked	bir şeyi anlatmakta obartma ve pekitme istenirse kullanılan edat.
kedhgü	“ne olursa olsun giyilecek nesne”.
kedhildi	“ton kedhildi = elbise giyildi”.
kedhindi	“kedhindi ton = çok giyilen elbise”.
kedhirdi	“ol koyuğ kedhirdi = o, koyunu yüzdü, onu pastırma yaptı”.

kedhledi	**“er kedhledi = adam çabaladı”.**
kedhrildi	**“koy kedhrildi = koyunun eti kurutuldu, kakaç yapıldı”.**
kedhrişdi	**“ol manğa et kedhrişdi = o, bana et kurutmakta yardım etti”.**
kedhrüldi	**“ton kedhrüldi = elbise giyildi”.**
kedhrüşdi	**“olar ikki ton kedhrüşdi = onlar ikisi birbirlerinin elbiselerini giydiler”.**
kedhti	**“er ton kedhti = adam elbise giydi”.**
kedhük	**“tüyden yapılmış bir takke olup tulganın altına giyilir”.**
kedhürdi	**“ol manğa ton kedhürdi = o, bana elbise geydirdi2.**
kedhürsedi	**“ol manğa ton kedhürsedi = o, bana elbise giydirmek istedi”.**
kedhüt	**Giyecek. Çokça düğünlerde kullanılan elbise; gerek gelinin ve gerek güveyin hısımlarına armağan olarak giydirdikleri elbise.**
kedkirdi	**“at kedkirdi = at çamışlık etti”.**
kedrim	**“kedrim et = derisi yüzülmüş et”.**
kedük	**tulganın altına giyilen tüyden yapılmış takke.**
kedüklük	**“kedüklük kidhiz = yağmurluk yapmak için hazırlanmış keçe”.**
kefgek	**peltek, kekeme kimse.**
kefşenğ	**“harman temizlendikten sonra gelen kimseye verilen buday, arpa, azık gibi armağan”.**

kegirdi	**“er kegirdi = adam geğirdi”.**
kek	**kin, hınç, öç; sıkıntı, zahmet, mihnet.**
kek	**kin, hınç, öç; sıkıntı, zahmet, mihnet.**
keklik	**keklik.**
kekmek	**başından geçen sıkıntı ve zahmetlerle pişmiş, pekleşmiş adam.**
kekre	**develerin yediği acı bir ot.**
kekteşdi	**“ol ikki kekteşdi = onlar birbirine hınçlaştılar, kin bağlaştılar”.**
kekük	**seksek kuşu; kemiği büyü ve tılsım için kullanılır.**
keküş	**şişlik için sürülen bir ilâç, aksırgan otu; “Saponaria” veya “Veratrum album".**
keldi	**“er ewge keldi = adam eve geldi”.**
keleçü	**söz.**
kelegü	**tarla sıçanı soyundan bir hayvancık geleni.**
kelep	**Türk yaylalarında biten bir ot; davarı çabuk semirtir.**
keleplendi	**“tağ keleplendi = dağda kelep otu bitti”.**
keler	**keler, kertenkelelerin genel adı.**
kelgin	**büyük ırmakların veya denizlerin taşar gibi kabarması, med.**

kelgirdi	**“ol manğa kelgirdi = o, bana geleyazdı, gelmek istedi”.**
keligsedi	**“ol manğa keligsedi = o, bana gelmek istedi”.**
keligsedim	**“men sanğa keligsedim = ben sana gelmek istedim”.**
kelimsindi	**“ol berü kelimsindi = o,beri gelir göründü”.**
kelin	**gelin.**
keliş	**geliş.**
kelişdi	**“ol manğa kelişdi barışdı = o, bana geldi, ben ona gittim, birbirimize gelip gittik2.**
keltürdi	**“ol manğa at keltürdi = o, bana at getirtti”.**
kem	**hastalık.**
kemdük	**“kemdük sünğük = sıyrılmış, eti yenilmiş kemik”.**
kemek	**pamuktan yapılmış çubuklu ve nakışlı bir dokuma; bundan bürgü yapılır, Kıpçaklar yağmurluk yaparlar.**
kėmğütti	**“er ewin kengütti = adam evini genişletti”.**
kemi	**(Oğuz, Kıpçak) gemi.**
kemişdi	**“ol nenğ kemişdi = o, bir şey çıkardı, attı”.**
kemledi	**“at kemledi = at, kötüledi, hasta oldu”.**
kemlendi	**“at kemlendi = at hastalandı”.**

kemletti	“bu ot atığ kemletti = bu ot atı kemletti”.
kemrüşdi	“olar ikki sünğük kemrüşdi = onlar ikisi kemik kemiriştiler, kemirmekte yarıştılar”.
kemürdi	“ol sünğük kemürdi = o, kemik kemirdi”.
ken	doğu ülkelerinde her şehre verilen bir addır.
kenç	genç, çocuk; her hayvanın küçüğü.
kenç	genç, çocuk; her hayvanın küçüğü.
Kençek	“türklerden bir bölük”.
Kençek	,
kençeklendi	“er kençeklendi = adam Kençek kılığına girdi, Kençekleşti”.
kend	şehir.
kend	şehir, köy.
kendü	kendi, zat, nefs, kendisi.
kendük	küp gibi topraktan yapılan büyükçe bir kap, küp.
kenğedi	“ol manğa kenğedi = o, işini benimle danıştı, görüştü”.
kenğes	“kenğes suw = az miktardı su”.
kenğeş	“işlerde danışma, görüşme, düşünme, müşavere”.

kenğeşdi	**“ol manğa kenğeşdi = o, benimle danış etti, danıştı, müşavere kıldı”.**
kenğirsidi	**“aşıç kenğirsidi = tencerenin dibindeki şey yandı, tencereden koku yükseldi”.**
kenpe	**bir ot adı.**
kenzi	**kırmızı, sarı, yeşil gibi birtakım renkleri bulunan bir Çin dokuması.**
kepek	**unda ve başkta bulunan kepek.**
kepeklik	**kepek konan yer.**
kepeli	**“gecekuşu, yarasa”.**
kepezlik	**“pamukluk, pamuk biten yer”.**
kepit	**dükkân, mağaza, meyhane.**
kepitti	**“yel tonuğ kepitti = rüzgar elbiseyi kuruttu”.**
kerdi	**“er yıp kerdi = adam ip gerdi”.**
keregü	**çadır; kışlık ev.**
kerek	**gerek, olmalı, yaraşır, lâzım, ihtiyaç, gerekli.**
kerekledi	**“ol anı kerekledi = o, onu aradı, araştırdı”.**
kerekliğ	**“bu nenğ ol bizge kerekliğ = bu nesne bize gereklidir”.**
kerem	**izbe.**

kergük	koyunun içeriside, kırkbayır ile berâber bulunan şirden gibi şey.
kerildi	“er kerildi = adam gerindi, esnedi”.
kerilgen	“bu nenğ ol kerilgen = bu, daima gerilen nesnedir”.
kerilgen	“bu er ol telim kerilgen = bu, her zaman gerinen, esniyen bir adamdır”.
kerim	duvarlara örtülen, kaplanan dokuma nesneler.
keriş	üstüne çıkılabilen dağ tepesi.
keriş	Atın yarnı, sırtı.
keriş	Savaşta dayanma.
keriş	üstüne çıkılabilen dağ tepesi.
kerişdi	“ol manğa yıp kerişdi = o, bana ip germekte yardım etti”.
kerişdi	“ol anınğ birle kerişdi = o, onunla çekişti”.
keritti	“ol ıtın keritti = o, köpeğini ürdürdü”.
kerjü	tüfekte atılan yuvarlak taneler.
kerki	dülger keseri, keser.
kerpiç	kerpiç.
kerşegü	“kerşegü at = kürek kemiğinin altında yağırı bulunan at”.

kertik	ekmek ve ekmeğe benzer şeylerin sayısını bilmek için bir ağaçta yapılan kertik, çetele.
kertildi	“yıgaç kertildi = ağaç kertildi”.
kertişdi	“ol manğa yıgaç kertişdi = o, bana ağaç kertmekte yardım etti”.
kertti	“ol yıgaç kertti = o, ağaç kertti”.
kertük	ağaçta açılan kertik.
kertürdi	“ol anınğ tonın künge kertürdi = o, onun elbisesini güneşe gerdirdi, serdirdi”.
kes	Herhangi bir nesnenin parçası.
kes	kesek, abdest bozduktan sonra bununla temizlenilir.
kesdi	“ol yıgaç kesdi = o, ağaç kesti”.
kesek	kesik, parça.
kesgük	halka, köpeğin boynuna geçirilen halka, tasma.
kesildi	“kesildi nenğ = nesne kesildi”.
kesilgen	her zaman kesilen.
kesindi	“ol özinge et kesindi = o, kendisi için et kesindi”.
kesişdi	“ol manğa yıgaç kesişdi = o, bana ağaç kesmekte yardım etti”.
kesledi	“ol ıtığ kesledi = o, kesekle köpeği koğdu”.

keslinçü	sarı keler.
keslindi	“keslindi nenğ = nesne kesildi”.
keslişdi	“keslişdi nenğ = nesne kesildi”.
kesme	enli ok temreni.
kesmelendi	“kız kesmelendi = Kız zülüflendi”.
kestem	geceleyin davetsiz gelen adamlara verilen içki ziyafeti.
kester	saksı.
kestürdi	“ol anğar yıgaç kestürdi = o, ona ağaç kestirdi”.
kesürgü	dağarcık, kap.
Keşmir	“Türk illerinden bir şehrin adı”.
keten	zahmet, sıkıntı.
kėtişdi	“olar bir ikindidin ketişdi = iki arkadaş birbirinden ayrıldılar”.
ketki	“ketki at = sırtı dar, yanları geniş at”.
ketmen	yeri kazmak için kullanılan aygıt.
ketti	“er tonın ketti = adam elbisesini giydi”.
ketü	çolak.

ketüt	**“ketüt kişi = ekşi suratlı, yütü buruşmuş ihtiyar”.**
kewçi	**Uygur ellerine kadar Kâşgaristan'da kullanılan 10 rıtllık bir hububat ölçeği.**
kewdi	**“er sözüğ kevwdi = adam sözü geveledi”.**
keweğ	**“burundaki kıkırdak”.**
kewel	**“kewel at = yürüyüşlü, küheylan at”.**
kewgin	**yağlı, doyurucu, besleyici.**
kewildi	**“er küçi kewildi = adamın kuvveti zayıfladı, gevşedi”.**
kewli	**ırmak ağzı.**
kewrek	**gevrek, yumuşak (bitki).**
kewretti	**“ol anınğ küçin kewretti = o, onun kuvvetini gevşetti”.**
kewrik	**gürgen ağacı.**
kewşedi	**“tewi ot kewşedi = deve ot ile geviş getirdi”.**
kewşek	**gevşek, yumuşak.**
kewşendi	**“tewi kewşendi = deve geviş getirdi, gevşendi”.**
kewşeşdi	**“tewey ot kewşeşdi = deve otla geviş getirdi”.**
kewşetti	**“ol katığ nenğni kewşetti = o, katı nesneyi gevşetti”.**

kewtürdi	“ol anınğ küçin kewtürdi = o, onun kuvvetini gevşettirdi”.
keyik	geyik, yaban hayvanı, aslında yabanî olan her şey, eti yenene hayvanlardan ceylân,sıgın, dağ keçisi gibi hayvnlar, yabanî (vahşi)-evcil (ehli) karşıtı-, av hayvanı ve av.
keyik	geyik, yaban hayvanı, aslında yabanî olan her şey, eti yenene hayvanlardan ceylân,sıgın, dağ keçisi gibi hayvnlar, yabanî (vahşi)-evcil (ehli) karşıtı-, av hayvanı ve av.
keyik	geyik, yaban hayvanı, aslında yabanî olan her şey, eti yenene hayvanlardan ceylân,sıgın, dağ keçisi gibi hayvnlar, yabanî (vahşi)-evcil (ehli) karşıtı-, av hayvanı ve av.
Keyken	“Kayas’tan Ila’ya akan iki derenin adı”.
keyliğ	“Maymun”.
keyük	kebe ve kepenek gibi şeyler.
kez	gez. “ok kezi = ok gezi”.
kez	Süt ve un gibi şeylerin tencere dibinde yapışıp kalan parçaları ki, kazınarak alınır.
kezdi	“ol yeriğ kezdi = o, yeryüzünü dolaştı, gezdi”.
kezgerdi	“er ok kezgerdi = adam, ok gezledi, geze getirdi”.
kezik	gezek; sıtma, nöbet, işte nöbet.
kezik	gezek; sıtma, nöbet, işte nöbet.
kezişdi	“ol manğa yer kezişdi = o, benimle yeryüzünü dolaşmakta yarıştı”.
kezitti	“ol meni yer kezitti = o, bana yeri gezdirdi”.
kezledi	“ol okın kezledi = o, okunu gezledi, okun gezini ıslah etti, düzeltti”.

kezlendi	“ok kezlendi = ok gezlendi”.
kezleşdi	“ol anğar ok kezleşdi = o, onunla ok kezlemekte yarıştı”.
kezletti	“ol ok kezletti = o, ok gezletti”.
kezlik	küçük kadın bıçağı, kadınlar üst elbiselerine takarlar.
kı	nida “ya"sı yerine; çağırma edatı.
kı	nida “ya"sı yerine; çağırma edatı.
kıçı	hardal.
kıçıladı	“ol meni kıçıladı = o, beni gıdıkladı”.
kıçurdı	“ol anğar kıçurdı = o, onu kınadı”.
kıdhıglığ	“kıdhıglığ börk = kıyılı börk, kenarlı külah, kendisine kıyılık dikilmiş olan külah”.
kıdhığ	“arık kıdhığı = ırmağın kıyısı”.
kıdhığladı	“ol börk kıdhığladı = o, külaha kıyı dikti”.
kıdhığlandı	“kıdhığlandı nenğ = nesne kıyılandı, kenarlandı”.
kıdışdı	“ol manğa börk kıdışti”.
kıdıttı	“ol börkin kıdıttı = o, börkünü kıyılattı”.
Kıfçak	“türklerden bir bölük”.

Kıfçak	**“Kaşgar yakınında bir yer adı”.**
kıfçakladı	**“ol anı kıfçakladı = o, onu Kıpçak boyundan saydı, onlara nispet etti”.**
kıftu	**makas, kırkı.**
kıftuladı	**“ol kıftuladı bözüğ = o, bezi kırktı”.**
kıglattı	**“ol yeriğ kıglattı = o, yeri gübreletti”.**
kığ	**“toprağı kabartmak için kullanılan gübre”.**
kıkırdı	**“er kıkırdı = adam yüksek sesle çağırdı”.**
kıkrışdı	**“eren kamuğ kıkrışdı = bütün adamlar bağırıştı, çağırıştı”.**
kıl	**kıl (insanda ve hayvanda).**
kıl	**ördeğe benzer bir kuş.**
kıldı	**“er ış kıldı = adam iş yaptı”.**
kıldruk	**buğday vb. başaklarındaki kılçık.**
kılıç	**kılıç.**
kılıçladı	**“ol anı kılıçladı = o, onu kılıçladı, kılıçla çaldı”.**
kılıçlandı	**“er kılıçlandı = adam kılıç sahibi oldu”.**
kılık	**huy, gidiş.**

kılınç	iş, amel, ahlâk, minez, huy, fena huy, kadın naz ve kırışması.
kılınç	iş, amel, ahlâk, minez, huy, fena huy, kadın naz ve kırışması.
kılındı	“er tegme kılınç kılındı = adam, her cins iş işledi”.
kılışdı	“ol manğa ış kılışdı = o, bana iş yapmakta yardım etti”.
kıltık	başta bulunan, kepek, konak.
kılturdı	“ol anğar ış kılturdı = o, ona iş yaptırdı”.
kımız	kımız.
kımız	ekşi elma.
kımızlandı	“er kımızlandı = adam kımız sahibi oldu”.
kın	kın, bıçak ve kılıç kını, kılıf.
kın	kın, bıçak ve kılıç kını, kılıf.
kınadı	“Beg anı kınadı = Bey ona işkence etti”.
kınattı	“Beg anı kınattı = Bey ona işkence yaptırdı, cezalandırdı”.
kınğır	“kınğır er = şaşı adam”.
kınğrak	“et ve hamur kesilen satıra benzer büyük bıçak”.
kınışdı	“yigitler ışka kınışdı = yiğitler istekle işe koyuldular”.

kınladı	“ol biçek kınladı = o, bıçak kını yaptı”.
kır	Kır rengi.
kır	Su bendi, germeç.
kır	kır, basık dağ, açık yer.
kır	gizli düşman.
kıragu	kırağı.
kırbas	er.
kırçadı	“ol ok amaçka kırçadı = o ok, nişan yerinin yanına, kenarına dokundu ve kayıcı bir ok gibi geçti”.
kırçaldı	“anınğ başınğa taş kırçaldı = onun başına taş değdi”.
kırçattı	“ol anınğ kaşın kırçattı = o, onun kaşını sıyırttı, yaraladı”.
kırdı	“er yeriğ kırdı = adam yeri kazdı”.
kırgağ	“elbisenin yanı, kenarı”.
kırgağ	“Beyin ve Hanın eli altında olanlara kızması, kakıması”.
kırgaşdı	“olar ikki kırgaşdı = onlar birbirinden yüz çevirdi”.
kırgattı	“ol anı Begge kırgattı = o, onu Beye geçti, koğuladı”.
kırgıl	kırçıl.

kırıldı	“kırıldı nenğ = nesnenin kabuğu soyuldu”.
kırındı	her şeyin kırıntısı, kazıntısı, sountusu.
kırındı	her şeyin kırıntısı, kazıntısı, sountusu.
kırışdı	“ol manğa yer kırışdı = o, bana toprağı sıyırmakta yardım etti”.
kırk	sayıda kırk.
kırkdı	“”ol koyun kırkdı = o, koyunun yününü kırktı”.
kırkıldı	“yünğ kırkıldı = yün kırkıldı”.
kırkışdı	“ol manğa yünğ kırkışdı = o, bana yün kırkmakta yardım etti”.
Kırkız	“Türklerden bir boy”.
kırklum	dolusu bir kile edip orancıların kullandıkları bir ölceğe verilen sıfat.
kırkuy	atmaca.
kırladı	“ol yeriğ kırladı = o, yeri, toprağı kazdı”.
kırlandı	“yer kırlandı = yer kırlaştı, kıraçlaştı”.
kırlattı	“ol arık kırlattı = o, ırmağa kıyı yaptırdı”.
kırma	söbü.
kırnak	(Yabaku, Kay, Çumul, Basmıl, Oğuz, Yemek, Kıpçak) cariye.

kırt	**kısa.**
kırtış	**yüz rengi; yüz.**
kırtışladı	**“ol sagrını kırtışladı = o, sağrı derisini kazıdı”.**
kırtışlandı	**“kız kırtışlandı = kız güzelleşti, yüzünün güzelliği arttı”.**
kırtladı	**“ol eriğ kırtladı = o, onun huyunu kötü saydı”.**
kırturdı	**“ol anğar yer kırturdı = o, ona yer kazıttı, sıyırttı”.**
kıruk	**sakat.**
kısdı	**“kapuğ eriğ adhakın kısdı = kapı, adamın ayağını kıstırdı”.**
kısdı	**“ol anınğ tonlukın kısdı = o, onun elbiseliğini, görenek olan şeklinden kıstı”.**
kısgaç	**kısgaç.**
kısgandı	**“er tawarın kızgandı = adam malını kıskandı”.**
kısığ	**“ol Beg kısığında kaldı = o, Beyin hapsinde, bir iş için Beyin emri altında kaldı”.**
kısıldı	**“eliğ kapuğka kısıldı = eli kapıya kısıldı”.**
kısındı	**“er tawarın kesındı = adam, malını kıstı, cimrilik etti”.**
kısır	**kısır, doğurmayan insan veya dört ayaklı hayvan; kısrak.**
kısırkandı	**“er tawarın kısırkandı = adam malını kısırgandı, kısmırlık etti”.**

kıslındı	**“kıslındı nenğ = nesne kısıldı, iki şey arasına kısıştı”.**
kısmak	**kısaltmak, daha kısa yapmak, kısarak çalmak; kıstırmak.**
kısrak	**kısrak.**
kısraklandı	**“er kısraklandı = adam kısrak sahibi oldu”.**
kısruşdı	**“ol anğar kısmak kısruşdı = o, ona özengi kayışını kısmakta yardım etti”.**
kıstaşdı	**“ıt kamuğ tumlığdın kıstaşdı = bütün köpekler soğuktan titreşti, sızlaştı”.**
kısturdı	**“Beg anınğ adhakın kısturdı = Bey onun ayağını kıstırdı”.**
kısurdı	**“ol uzun nenğni kısurdı = o, uzun şeyi kısalttı”.**
kış	**“kış konukı ot = kış konuğu ateş”.**
kışdı	**“er yoldan kışdı = adam yoldan meyletti, çekildi, kaydı”.**
kışladı	**“er ewinde kışladı = adam evinde kışladı”.**
kışlaglandı	**“ol bu yeriğ kışlaglandı = o, bu yeri kışlak edindi ve orada kışladı”.**
kışlağ	**“öz köz ir kışlağ = adam kendi işini kendi yaptı, başkasına bırakmadı”.**
kışlattı	**“ol anı ewinde kışlattı = o, onu evinde kışlattı”.**
kışlık	**kışlık, kış için hazırlanmış şey.**
kıw	**devlet, kut, baht.**

kıwal	çekme, düzgün.
kıwçaklandı	“er kıwçaklandı = adam Kıpçak kılığına girdi ve Kıpçak huyu ile huylandı, Kıpçaklaştı”.
kıya	“lı, lı ve tok kelimelerde küçültme harfidir”.
kıydı	“er sözin kıydı = adam sözünden döndü”.
kıyık	cayma, cayma; iğrilik, iğri olan, sözde durmama, söde durmayan.
kıyık	cayma, cayma; iğrilik, iğri olan, sözde durmama, söde durmayan.
kıyıldı	“kün kıyıldı = güneş baş üzerinden –zeval noktasından- indi”.
kıyım	düşman gelmesi yüzünden bir vilâyet halkının korku ve dehşete düşmesi.
kıyışdı	“ol manğa yıgaç kıyışdı = o, iğrilmemesine ağaç kesmekte bana yardım etti”.
kıyma	kıyılmış.
kıymaç	Çiğiller'in giydiği tiftikten yapılan beyaz başlık.
kıyturdı	“ol anğar kamış kıyturdı = o, ona iğrilemesine kamış kıydırdı”.
kız	Pahalı nesne.
kız	Kız.
kız	Cariye.
kız	pinti kişi.

kızadı	“ol kızığ kızadı = o, kızın kızlığını bozdu”.
kızardı	“kızardı nenğ = nesne kızardı”.
kızarttı	“ol kızarttı nenğni = o, bir nesneyi kızarttı”.
kızgadı	“Beg anı kızgadı = Bey onu uzaklaştırdı, ona sert bulundu, kakıdı”.
kızgul	“kızgul at = donu boz ile kır arasında olan at”.
kızgurdı	“ol anı bu ışta kızgurdı = o, onu bu işte işkenceye koydu”.
kızgut	ceza, işkence, başkaları görerek çekinmeleri için yapılan ceza ve işkence.
kızgutlandı	“er ıştan kızgutlandı = adam işten çekindi”.
kızıl	kızıl, kızıl renk, kırmızı.
kızıl	kızıl boya, zincifre, sülüğen.
kızıldı	“er yazuktın kızıldı = adam , günahı yüzünden ağır ceza gördü ve yaptığı işin günahının acısını tattı, artık bundan sonra bir daha o suçu yapmak istemedi”.
kızkuş	İnsanın üzerine düşecekmiş gibi alçaktan uçan kuş.
kızlak	“köti kızlak = kabakuş denilen bir kuştur, kuyruğu kırmızı olur”.
kızlamuk	kızamık.
kızlandı	“ol bu atığ kızlandı = o, bu atı pahalı buldu”.
kızlaşu	“ol meninğ birle ok attı kızlaşu = o, ortaya öndül olmak üzere kız, cariye koyarak benimle ok attı”.

kızudı	“tawar kızudı = mal bahalandı, malın fiatı yükseldi”.
kibe	(Oğuz) az zaman, kısa zaman.
kiçidi	“etim kiçidi = vücudum kaşındı, gicişti”.
kiçik	küçük, küçüklük.
kiçikledi	“ol anı kiçikledi = o, onu küçük saydı”.
kiçindi	“uragut kiçindi = kadın orospu oldu, giçişti”.
kiçitti	“anınğ udhuzı kiçitti = onun uyuzunu kaşıttı”.
kidhiz	Keçe.
kidhizlik	“kidhizlik yünğ = keçe yapmak için hazırlanan yün”.
kikçürdi	“er biçek kikçürdi = adam, bıçağı birbirinin üzerine sürttürdü”.
kikdi	“biçek kikdi er = adam bıçak biledi, yahut bıçağın birini öbürü üzerine sürttü”.
kikrüldi	“tawar ewge kikrüldi = eve mal sokuldu”.
kim	kim.
kimi	gemi.
kimişke	Kaşgar'da çıkan nakışlı bir keçe.
kimsen	başlıkları ve kavukları süslemek için kullanılan altın kırıntıları.

kinğ	**“kinğ nenğ = geniş nesne”.**
kinğitti	**“er ewin kingitti = adam evini genişletti”.**
kinğründi	**“ol kinğründi = adam genişledi, bir zaman nimet içinde yaşadı”.**
kinğüdi	**“yer kinğüdi = yer genişledi”.**
kinğürdi	**“er ewin kingürdi = adam evini genişletti”.**
Kinğüt	**“Uygur sınırında bir şehir adı”.**
kinizgek	**“kinizgek kagun = tazeliği gidip keçeleşmiş olan kavun”.**
kip	**kalıp, benzer, öğür.**
kip	**kalıp, benzer, öğür.**
kirdeş	**bir avluda beraber oturan komşu.**
kirdi	**“ol ewge kirdi = o, eve girdi”.**
kirigsedi	**“ol ewge kirigsedi = o, eve girmek istedi”.**
kirikti	**“ton kirikti = elbise kirlendi”.**
kirildi	**“ewge kirildi = eve girildi”.**
kirindi	**“er suwda kirindi = adam suya girindi, yıkandı”.**
kiriş	**kiriş, yay kirişi, yay.**

kiriş	**Bir adamın akarlarından olan geliri.**
kirişdi	**“ol meninğ birle ışka kirişdi = o, benimle işe girişti”.**
kirit	**anahtar, kilit.**
kiritledi	**“ol kapuğ kiritledi = o, kapıyı kilitledi”.**
kiritliğ	**“kiritliğ kapuğ = kilitli kapı”.**
kirkin	**boğranın, devenin kızgın zamanı.**
kirlendi	**“ton kirlendi = elbise kirlendi”.**
kirpi	**kirpi.**
kirpik	**kirpik.**
kirpilendi	**“kişi kırpilendi = adam sertelerek kirpi gbi büzüldü, yüzü asıldı”.**
kirpüklendi	**“anınğ közi kirpüklendi = onun gözünde kötü kıl bitti”.**
kirşen	**üstübeç; yüzü sürülen düzgün.**
kirşenlendi	**“uragut kirşenlendi = kadın yüzüne düzgün süründü”.**
kirtgündi	**“kul Tenğrige kirtgündi = kul, yüce Tanrının birliğini ikrar etti”.**
kirtü	**yemin, ant; gerçeklik, doğruluk.**
kirtüç	**“kirtüç kişi = kimseyi çekemiyen huysuz kişi”.**

kirtüledi	“ol anı kirtüledi = o, onun sözünü tasdikledi”.
kirtürdi	“ol anı ewge kirtürdi = o, onu eve girdirdi”.
kis	karı.
kiş	sadak.
kiş	sadak.
kişedi	“ol atığ kişedi = o, atı köstekledi”.
kişi	kişi, adam, insan, kimse; halk; karı, kadan.
kişi	kişi, adam, insan, kimse; halk; karı, kadan.
kişirgek	“kişirgek er = evinde bir kimseyi gördüğü zaman canı sıkılan, evi kendine dar gelen kişi”.
kişnedi	“at kişnedi = at kişnedi”.
kiterdi	“ol taşığ yoldan kiterdi = o, taşı yoldan giderdi, kaldırdı”.
kitti	“er yerindin kitti “ adam yerinden gitti, çekildi”.
kiwiz	yaygı, halı, kilim gibi şeyler.
kiye	“erkiye = adamcağız”.
kiyim	uyuşukluk, ne çalışmak ne işi büsbütün bırakmak, gaflet, elevaylık.
kiz	kutu, misk kutusu, taht, kürsü, sandık, kap, heybe gibi şeyler.

kizledi	“ol kizledi nenğni = o, nesneyi gizledi”.
kizlençü	gizli.
kizlendi	“ol tawarın kizlendi = o, malını saklar göründü”.
kizleşdi	“ olar ikki tawar kizleşdi = onlar ikisi birbirlerinden mal gizlediler”.
kizletti	“ol manğa söz kizletti = o, bana söz gizletti, sözü gizli tutturdu”.
koç	(Oğuz) koç.
koçdı	“ol meni koçdı = o, beni koçtu, kucakladı”.
koçnğar	“koç”.
Koçnğar	“bir şehir adı”.
koçturdı	“ol meni koçturdı = o, beni kucaklaştırdı, onunla koçturdu”.
Koçu	“Uygar şehri”.
Koçu	“Uygur şehirlerinden birinin adı”.
koçuş	kucaklaşma, koçuşma.
koçuşdı	“ol meninğ birle koçuşdı = o, benimle kucaklaştı”.
kodhtı	“ol ışın kodhtı = o, işini koydu, bıraktı”.
koduşdı	“olar bir birge ış koduşdı = onlar birbirine iş bıraktı, güvendi”.

kogşadı	“katığ nenğ kogşadı = sert nesne koğşadı, gevşedi”.
kogşak	gevşek, çürük.
kogşaşdı	“kişiler kamuğ kogşaşdı = halk bütün gevşedi”.
kogşattı	“kuyaş anı kogşattı = güneş onu kağşattı”.
kogurmaç	kavrulmuş buğday.
koguş	Sepili, sepisiz deri.
koguş	Değirmen oluğu, oluk.
koguş	okları perdah etmek için koğuş (huş) ağacından yapılan aygıt.
koguşlandı	“suw koguşlandı = su fışkırdı”.
koğ	“göze veya yemeğe düşen çörçöp, pislik”.
kokdı	“et kokdı = etin kokusu yükseldi”.
kokıttı	“ol anğar söklünçü kokıttı = o, ona kebap kokuttu”.
kokrattı	“ol suwuğ kokrattı = o, suyu eksiltti”.
koktı	“yağ otta koktı = yağın dumanı yükseldi”.
kol	kol.
kol	kol.

kol	kol.
kolan	kolan, bağırdak; yaban eşeği.
kolan	kolan, bağırdak; yaban eşeği.
kolan	“atın kolan geçen yeri”.
koldaş	koldaş, arkadaş.
koldaşlandı	“ol meninğ birle koldaşlandı = o, benimle arkadaş oldu, kendini benim arkadaşlarımdan saydı”.
koldı	“ol mendin nenğ koldı = o, benden bir şey istedi”.
kolgırdı	“ol mendin kolgırdı = o, benden bir şey istiyeyazdı”.
koltık	koltuk.
koltukladı	“ol otunğ koltukladı = o, odun koltukladı”.
kolturdı	“ol mendin nenğ kolturdı = o, benden bir şey istetti”.
kolundı	“er nenğ kolundı = adam bir şey istedi”.
koluşdı	“olar ikki kız koluşdı = onlar birbirlerinden kız istedi”.
kom	deve havudu.
komıdı	“er ewinge komıdı = er evini özledi, evine karşı içinde şevk duydu”.
komıtgan	her zaman özleten, her zaman coşturan.

komıttı	“ödhik meni komıttı = sevgi beni çoşturdu, heyecana getirdi”.
komşuy	kanla dolmuş kene.
Komuk	at gübresi.
kon	(Argu) koyun.
konak	bir çeşit kaba darı.
konat	birbirlerine yanaşan, toplanan insan kümesi.
konattı	“ol özinğe konum konattı = o, yanına hısımlarını kondurdu”.
kondı	“kuş kondı = kuş kondu”.
kondurdı	“ol ewinde kuş kondurdı = o, evine kuş kondurdu”.
konğradı	“oglan üni koğradı = çocuğun sesi kalınlaştı”.
konğragu	“çan tongurak”.
konğragu	“kulağın altında bulunan çıkıkça kemik”.
konğur	“konğur ün = boğuk ses”.
konğur	“konğur koy = kestane renginde yoyun”.
konğurdı	“er yıgaç konğurdı = adam ağaç söktü, kanırdı”.
konğuz	“osurgan böceği”.

konuk	konuk, misafir; ruh.
konukladı	“Beg meni konukladı = Bey beni konuk etti”.
konuklaşdı	“olar ikki konuklaşdı = o iki kişi birbirine konuk oldular”.
konukluğ	“konukluğ ew = konuğu olan ev”.
konukluk	konukluk, misafirlik.
kop	çok, pek, obartma ve pekitme edatı.
kop	çok, pek, obartma ve pekitme edatı.
kopdı	“er yokaru kopdı = adam yerinden ayağa kalktı”.
kopruşdı	“ol manğa kuş kopruşdı = o, bana kuş kaldırmakta, kuş uçurmakta yardım etti”.
kopsadı	“ol yokaru kopsadı = o, yukarı çıkmak istedi”.
kopurdı	“ol meni ornumdın kopurdı = o, beni yerimden kaldırdı”.
kopurgan	çok koparan.
kopurttı	“ol eriğ ornındın kopurttı = o, adamı yerinden kaldırdı”.
kopuşdı	“ol meninğ birle kopuşdı = o, benimle kalkıştı”.
kor	ziyan.
kor	ziyan.

korday	kuğu kuşu, kuğu cinsinden bir kuş.
korıdı	“otığ korıdı = otu korudu”.
korığ	“Beylerin veya başkalarının korusu”.
korıştı	“ol manğa korığ korıştı = o, bana koruyu korumakta yardım etti”.
korkdı	“kul Tenğriden korkdı = kul Allahtan korktu”.
korkıttı	“ol anı korkıttı = o, onu korkuttu”.
korkluk	korkak.
korkuldı	“ışdın korkuldı = işten korkuldu”.
korkunç	korkunç.
korkundı	“er ışdın korkundı = adam işten korku duydu ve korkusunu sakladı”.
korkuşdı	“olar ikki korkuşdılar = onlar ikisi birbirinden korktu, korkuştular”.
koru	(Kıpçak) kendine “demir dikeni” adı verilen bitkinin “pıtrak” denilen meyvesi.
koruğçı	“korucu, bir koruyu koruyucu”.
korum	kaya.
korumluğ	“korumluğ tağ = taşlı, çakıllı dağ”.
korundı	“ol tawarınğa korundı = o, malını esirgedi “.

kosık	**fındık.**
kosıklığ	**“kosıklığ er = bademi olan adam”.**
koş	**(Argu) herhangi bir şeyin çifti, eşi.**
koş	**(Argu) herhangi bir şeyin çifti, eşi.**
koşdı	**“ol koyka eçkü koşdı = o, koyuna keçi kattı, arkadaş etti”.**
koşlandı	**“er özinğe at koşlandı = adam, kendisi için yedek at koştu”.**
koşlundı	**“iki nenğ koşlundı = iki nesne koşuldu”.**
koşnı	**komşu.**
koşuğ	**“şiir, kaside”.**
koşuldı	**“bir nenğ birge koşuldı = bir şey bir şeye koşuldu”.**
koşulgan	**her zaman koşulan, katılan.**
kotruldı	**“suw ulmadın kotruldı = su testiden boşaltıldı”.**
kotruşdı	**“ol manğa kap kotruşdı = o, bana kabı boşaltmakta yardım etti”.**
kottı	**“ol nenğ kottı = o, nesneyi bıraktı”.**
koturdı	**“ol unuğ koturdı = o, unu boşalttı, bir kaptan bir kaba aktardı”.**
kova	**kova.**

kova	kova.
kovuç	cin çarpması eseri.
kovuk	içi boş olan her şey.
kovuz	(Oğuz) cin çarpması eseri.
kowdı	“ıt keyikni kowdı = it, avı koğdu, kovaladı”.
kowdı	“er atın kowdı = adam atını sürdü ve kovdu”.
kowı	talihsiz, uğursuz.
kowı	talihsiz, uğursuz.
kowşadı	“er oknı kowşadı = adam okunu koğuş ağacı daliyle cilaladı”.
kowşaldı	“ok kowşaldı = ok perdahlandı”.
kowşaşdı	“ol anınğ okın kowşaşdı = o, koğuş ağaciyle onun okunu cilalamakta yardım etti”.
kowşattı	“ol ok kowşattı = o, ok perdahlattı”.
kowuk	kovuk, içi boş olan her şey.
kowuşdılar	“olar bir ikindini kowuşdılar = onlar birbirini koğmağa, tardetmeğe çalıştılar”.
koy	elbisenin koynu; kucak.
koy	elbisenin koynu; kucak.

koy	elbisenin koynu; kucak.
koy	elbisenin koynu; kucak.
koy	Koyun yılı; Türkler'in on ikili yıllarındane biri.
koyar	hayvanlara ve kölelere söğülen bir kelime; “ağızdan salya saçan” anlamınadır.
koydı	“er küpge suw koydı = adam küpe su koydu ve suyu küpte çalkadı”.
koyka	deri, kürk.
koyluşdı	“tağdın suwlar kamığ koyluşdı = dağdan bütün sular dökülüştü”.
koyluşdı	“sütler koyluşdı = sütler koyulaştı”.
koyturdı	“ol meninğ eliğge suw koyturdı = o, benim elime su döktürdü”.
koyuğ	“koyuğ nenğ = akarlardan koyu olan nesne”.
koyuğluk	“koyuluk, akarlarda koyuluk”.
koyuldı	“yogurt koyuldı = yoğurt koyuldu”.
koyundı	“ol özünğe suw koyundı = o, kendi kendine su koydu, su dökündü”.
koyuşdı	“ol anğar suw koyuşdı = o, ona su koymakta yardım etti”.
kozandı	“uragut bezendi, kozandı = kadın bezendi, süslendi”.
köç	Saat, an, müddet.

köç	**Göç.**
köçrüm	**belinleme, telâş, köy halkının şehre kaçışması.**
köçti	**“sü köçti = asker göçtü”.**
köçükledi	**“ol oglın köçükledi = o, oğlunun sağrısına vurdu”.**
köçürdi	**“ol anı ewdin köçürdi = o onu evden göçürdü”.**
köçürme	**“köçürme oçak = bir yerden öbür yere göçürülebilen ocak”.**
köçürme	**“köçürme oyun = ondört adı dahi verilen bir oyun”.**
köçüt	**at.**
ködheç	**bardak, testi.**
ködhezdi	**“ol manğa ködhezdi = o, bir şeyi benim için sakladı”.**
ködük	**“ış ködük = iş güç”.**
kögen	**ilmikli köstek, süt sağılacağı zaman hayvanların ayağına vurulur.**
kögerdi	**“kögerdi nenğ = nesne göğerdi, gök rengini aldı”.**
kögledi	**“yılkı kögledi = hayvanlar yeşil yedi, ot yedi”.**
kögledi	**“er kögledi = adam ırladı, teganni etti, adam ırlarken bir takım ezgiler çıkardı”.**
köglendi	**“yüzi anınğ köglendi = onun yüzünde keklik çilleri çıktı”.**

köğ	“bu yır ne köğ üze ol = bu şiirin ölçüsü, vezni ne üzerinedir, bu şiirin tartısı ne üzerinedir”.
köğ	“er köğlendi = adam sesini alçalta yükselte şarkı çağırdı”.
köğ	“bir şehir halkı arasında meydana çıkarak bir sene içerisinde gülünen şey”.
köğ	“köğ yılkı = başıboş yayılan hayvan”.
köğ	“koy köği boldı = koç katımı oldu”.
köğ	“közünğüge köğ tüşdi = aynaya pas düştü”.
köğ	“kadınların yüzüne düşen çillik”.
kök	gök, hava, sema.
kök	gök, hava, sema.
kök	gök, hava, sema.
kök	gök, hava, sema.
kök	lacivert boya.
kökegün	gök sinek.
kökledi	“ol edher kökledi = o, eğerin bağını bağladı”.
köklendi	“edher köklendi = eğerin kaburga tahtaları bağlandı”.
kökleşdi	“ol anınğ birle kökleşdi = o, ona ilişti ve sokuldu”.

kökletti	**“ol edher yalığın kökletti = o, eğer kaburgası tahtalarını diktirdi, bağlattı”.**
kökredi	**“arslan kökredi = arslan kükredi”.**
kökreşdi	**“bulıtlar kamuğ kökreşdi = bulutlar bütün gürledi, kükredi”.**
kökşin	**göğümsü, gök renkte.**
kökürçkün	**güvercin.**
köküz	**Gögüs.**
Kökyuk	**köylü ve Türkmen büyüklerine verilen ungun.**
köl	**göl, havuz, birikmiş su.**
köl	**göl, havuz, birikmiş su.**
köl	**göl, havuz, birikmiş su.**
kölerdi	**“kölerdi suw = su toplandı, su göllendi”.**
kölergen	**“bu at ol kölergen = bu, her zaman karnı şişen ve yere yayılan attır”.**
kölige	**koyu gölge.**
kölige	**koyu gölge.**
kölik	**gölge.**
köliklik	**gölgelik.**

kölük	**arka; gölük, yük yükletilen herhangi bir hayvan.**
kölüklüğ	**“kölüklüğ er = gölüklü adam, yük yükletmek ve binmek için gölüğü olan adam”.**
köm	**Gök renkte obartma istenildiği zaman bu kelime kullanılarak “köm kök = göm gök” denir. (Oğuzca).**
kömçü	**gömü, define, hazine.**
kömdi	**“ol ölüğni kömdi = o, ölüyü gömdü”.**
kömeç	**küle gömülerek pişirilen çörek.**
kömtürdi	**“ol yerde nenğ kömtürdi = o, yere bir şey gömdürdü”.**
kömüç	**gömü, define.**
kömündi	**“kömündi nenğ = gömülmüş nesne”.**
kömündi	**“er tawarın kömündi = adam, malını gömer göründü”.**
kömürlük	**kömür yapmak için yakılan ağaç ve kömür konan yer.**
kömüşdi	**“ol manğa nenğ kömüşdi = o, bana –yere-bir şey gömmekte yardım etti”.**
kön	**at derisi veya gönü, ham deri, gön.**
köndgerdi	**“ol yıgaç köndgerdi = o, ağaç dikti, düzeltti”.**
köndi	**“yıgaç köndi = ağaç düzeldi”.**
köndi	**“otunğ köndi = odun yandı”.**

köndi	**“tosun at köndi = haşarı at yola geldi, düzeldi”.**
köngerdi	**“ol ok köngerdi = o, ok doğrulttu”.**
könğlek	**“gömlek”.**
könğleklendi	**“er könğleklendi = adam gömleklendi, gömlek giydi”.**
könğül	**“kalp, gönül anlayış”.**
könğüllendi	**“er ışka köngüllendi = adam işe gönüllendi”.**
köni	**düz, doğru; emniyetli.**
könitti	**“er yıgaç könitti = adam ağaç doğrulttu”.**
köp	**çok, bütün, hep; (saç ve ağaç hakkında) gür, sık.**
köpçük	**eğerin ön ve arka yastıkları.**
köpitti	**“ol tonın köpitti = o, elbisesini diktirdi”.**
köprüğ	**“köprü”.**
köpsün	**şilte, minder.**
köpük	**“suyun köpüğü”.**
köpük	**“kaynıyan tencerenin köpüğü”.**
köpüldi	**“anınğ tonı köpüldi = onun elbisesi dikildi”.**

köpürdi	“aşıç köpürdi = tencere köpürdü”.
köpürtti	“ot aşıçnı köpürttü = ateş tencereyi köpürttü”.
köpüşdi	“ol manğa ton köpüşdi = o, bana elbise dikmekte yardım etti”.
kördi	“ol meni kördi = o, beni gördü”.
körk	güzellik.
körke	ağaçtan yapılmış tabak.
körketti	“kız körketti = kız güzelleşti”.
körkütti	ol manğa nenğ körkütti = o, bana bir şey gösterdi”.
körpe	körpe, mevsimi geçtikten sonra çıkan şey; zamanından sonra doğan yeni hayvan.
körpeledi	“at körpeledi = at körpe ot yedi”.
körpelendi	“ot körpelendi = yeniden ot çıktı, ot bitti”.
körsedim	“men anı körsedim = ben onu göresidim, görmek istedim”.
körtürdi	“ol anğar nenğ körtürdi = o, ona bir şey gördürdü”.
körügsedi	“ol meni körügsedi = o, beni görmek, bana kavuşmak istedi”.
körük	kuyumcu veya demirci körüğü.
körükledi	“ol otuğ körükledi = o, ateşi körükledi”.

körüldi	**“körüldi nenğ = nesne görüldü”.**
körünç	**görülecek şey; bir şey seyreden halk.**
köründi	**“ol Begge köründi = o, Beye kavuştu, o, Beyi gördü”.**
Körüng̃	**“Kaşgar dağlarında bir gölün adı”.**
körüng̃	**“körüng̃ köl = Kaşgara yakın bir gölün adı”.**
körüş	**Gözle munazara, sözle değil.**
körüşdi	**“ol meninğ birle körüşdi = o, bana gözle baktı”.**
kösedi	**“ol anı körmekin kösedi = o, onu görmek istedi, görsedi”.**
köseşdi	**“eren kamuğ tawar köseşdi = bütün adamlar mal istediler”.**
kösgük	**göz değmesinden sakınmak için üzüm bağlarına ve bostanlara dikilen nazarlık.**
kösrük	**“kösrük tuşag = atın ön ayaklarına vurulan tuşak veya köstek”.**
kösüldi	**“er adhak kösüldi “.**
kösürdi	**“ol atığ kösürdi = o, atın ayaklarını köstekledi”.**
kösürge	**köstebek, tarla sıçanı soyundan bir hayvan.**
kösürgen	**bir çeşit köstebek.**
köşidi	**“tam künüğ köşidi = duvar güneşi kapattı, örttü”.**

köşige	**açık gölge, zayıf gölge, gölgemsi.**
köşige	**açık gölge, zayıf gölge, gölgemsi.**
köşiklik	**gölgelik.**
köşitti	**“bulıt köküğ köşitti = bulut göğü örttü”.**
köşündi	**“er künge köşündi = adam güneşten gölgeye çekildi, gölgelendi”.**
köt	**göt, arka.**
kötiç	**Genç çocuğa söğüldüğü zaman söylenir.**
kötledi	**“oglanığ kötledi = çocuğa fenalık yaptı”.**
kötletti	**“ol oglanığ kötletti = o, çocuğu düzdürdü”.**
kötlük	**söğmek için kullanılır; puşt.**
kötrüm	**üzerinde oturulan kerevet, seki dükkân.**
kötrüşdi	**“ol manğa yük kötrüşdi = o, bana yük götürmekte ve kaldırmakta yardım etti”.**
kötü	**dam.**
kötürdi	**“er yük kötürdi = adam yük götürdü”.**
kötürgen	**her zaman götüren.**
kötürgü	**götürge, kendisiyle bir şey taşınıp götürülen nesne.**

köwezlik	**şımarıklık, kurumluluk.**
köwredi	**“anınğ küçi köwredi = onun gücü gevşedi, kuvveti gevşedi”.**
köyde	**altın ve gümüş eritilerek süzülen ocak.**
köydi	**“otunğ köydi = odun yandı”.**
köytürdi	**“er otunğ köytürdi = adam odun yaktırdı”.**
köytürdi	**“ol anınğ tonın köytürdi = o, nun elbisesini yaktırdı”.**
köyük	**yanmış, yanık.**
közeç	**bardak, testi.**
közedi	**“ol ot közedi = o, ateşi maşa veya küskü ile çevirdi, karıştırdı”.**
közek	**“çulha aygıtlarındandır”.**
közeşti	**“ol manğa ot közeşti = o, bana ateş ölçermekte yardım etti”.**
közetliğ	**“közetliğ nenğ = gözetilen nesne, saklanan şey”.**
közetti	**“ol meni közetti = o, beni gözetti”.**
közgerdi	**“ol atamnı manğa közgerdi = o, bana babamı gördürdü, görüştürdü”.**
közledi	**“ol anı közledi = o, onun gözüne vurdu”.**
közleşdi	**“ol meninğ birle közleşdi = o, benimle görme işinde yarış etti”.**

közlük	**at kuyruğundan yapılmış bir dokumadır, göz ağrıdığı veya kamaştığı zaman üzerine konur.**
közmen	**közde pişirilen ekmek, közleme, gömme.**
köznğü	**“ayna”.**
közüçlük	**“közüçlük titik = çömlek yapmak için ayrılan çamur”.**
közüldürük	**at kuyruğundan dokunur bir bez parçasıdır.**
közündi	**“közündi nenğ = nesne görüldü”.**
kuba	**“kuba at = rengi, donu kumral (konural) ile sarı arasında olan at”.**
kuburga	**baykuş.**
kubuz	**ut, kopuz, kubuz.**
kubuzluğ	**“kubuzluğ kişi = kubuzu olan adam”.**
kubzaldı	**“kubuz kubzaldı = kubuz çalındı”.**
kubzaşdı	**“kızlar kubzaşdı = kızlar, cariyeler kubuz çalmakta yarıştılar”.**
kuçak	**“bir kuçak böz = bir kucak bez”.**
kuçakladı	**“ol barçın kuçakladı = o, ipek kumaşı kucakladı”.**
kuçam	**kucak.**
kuçgundı	**soğan.**

kudgu	**karasinek, sinek.**
kudhgulandı	**“at kudhgulandı = at sineklendi, at kendisinden sineği koğdu”.**
kudhı	**“aşağı, çukur”.**
kudhugluğ	**“kudhugluğ ew = kuyulu ev”.**
kudhuğ	**“kudhuğda suw bar ıt burnı tegmes = kuyuda su var, itin burnu erişmez”.**
kudhurçuk	**“kız çocuklarının insan suretinde yaparak oynadıkları bebek, kukla”.**
kudhurgun	**“kuskun, eğerin kuskunu”.**
kudhuz	**Dul kadın.**
kudhuzlandı	**“er kudhuzlandı = adam dul karı ile evlendi”.**
kudruk	**kuyruk, göt, kıç.**
kuduçak	**kuyruk kemiği.**
kudurdı	**“ol bu ışta kudurdı = o, bu işin üzerine düştü, çok çalıştı”.**
kudurgak	**kaftanın arka eteklerinden biri.**
kugu	**kuğu kuşu.**
kugurdı	**“ol tarığ kugurdı = o, ekini kavurdu”.**
kukun	**kıvılcım.**

kukunluğ	“kukunluğ ot = kıvılcımlı ateş”.
kul	Kul, köle.
kula	kula renk.
kulabuz	kılavuz.
kulaç	kulaç.
kulaçladı	“ol uruknı kulaçladı = o, urganı kulaçladı”.
kulak	kulak.
Kulakladı	“ol oglın kulakladı = o, oğlunun kulağına vurdu”.
kulaklığ	“kulaklığ nenğ = kulaklı nesne”.
Kulbak	“bir Türk tapganının, din ulusunun adıdır”.
kulnaçı	“kulnaçı kısrak = doğuracak kısrak”.
kulnadı	“kısrak kulnadı = kısrak kulunladı, doğurdu”.
kulsığ	“kulsığ er = huyu köleye benziyen adam”.
Kuluç	Erkek adlarındandır.
kulun	“Tay”.
kulunluğ	“kulunluğ kısrak = tayı olan kısrak”.

kum	kum.
kum	kum.
kumdı	“suw kumdı = su dalgalandı”.
kumgan	kova; birik; güğüm, gülsuyu şişesi.
kumlak	Kıpçak illerinde yetişir, yaprağı fasulye yaprağına benzer sarmaşık gibi bir ot.
kumturdı	“yel suwuğ kumturdı = yel suyu dalgalandırdı”.
kumukladı	“at kumukladı = at pisledi, tersledi”.
kumuşdı	“olar ışka kumuşdılar = onlar işe koyuldular”.
kunçuy	hatundan bir derece aşağı kadın, bige, prenses.
kundı	“ogrı tawar kundı = hırsız mal soydu”.
kundıdı	“ol kılıç kundıdı = o, parlatıkıçla kılıcı parlattı”.
kundıgu	“düğen, döğen, harman düğeni”.
kunduz	kunduz, su köpeği.
kunğ	“kunğ et = kas, adale”.
kunuşdı	“olar ikki tawar kunuşdı = onlar birbirinin mallarını soydular”.
kupzadı	“ol kubuz kupzadı = o, kubuz, ut çaldı”.

kupzattı	“ol anı kupzattı = o, ona kupuz çaldırdı”.
kur	Kuşak, kemer.
kur	Mertebe.
kur	kuşak, kemer.
kuram	mertebe, aşama; sırasına göre.
kurç	katı, içi dolu ve som nesne; çelik.
kurdaşdı	“ol Beg birle kurdaşdı = o Beyle bir sırada, bir derecede oturdu”.
kurdı	“Xan süsin kurdı = Han askerini topladı”.
kurdı	“er ya kurdı = adam yay kurdu”.
kurgadı	“yer kurgadı = yer yağmurun azlığından kurudu”.
kurgattı	“yer kurgattı = yer kurakladı”.
kurgırdı	“yer kurgırdı = yer kurudu”.
kurgırdı	“er kurgırdı = adam, zevzeklik etti, yeğnilik etti”.
kurgu	zevzek, kararsız, huyu yeğni kişi.
kurgulandı	“er kurgulandı = adam taşkınlık etti ve yeğnilik gösterdi”.
kurguluk	taşkınlık ve yeğnilik etmek.

kurıdı	“kurıdı ton = elbise kurudu”.
kurıdı	“anınğ bogzı aşka kurıdı = onun boğazı aşa kurudu”.
kurıgu	kuruyacak zaman; kurumak üzere olan nesne.
kurıtgan	her zaman ve çok kurutan.
kurıttı	“kün tonuğ kurıttı = güneş elbiseyi kuruttu”.
kurkur	“karın kurkur etti = karın guruldadı”.
kurladı	“ol kaftanığ kurladı = o, elbiseye kuşak yaptı ve bağladı”.
kurlandı	“er tawarınğa kurlandı = adam malına acındı”.
kurlandı	“er tawarınğa kurlandı = adam malına acıdı”.
kurluk	kurmak, germek, toplamak; himaye etmek.
kurman	gedeleç, yaylık, yay kabı.
kurşadı	“ol kaftan kurşadı = o, elbisenin kuşağını bağladı”.
kurşağ	“kuşak kuşanma”.
kurşağ	“tura, yünden dokunur, bel kuşağına benzer bir nesne olup çadıra sarılır”.
kurşandı	“er kurın kurşandı = adam kuşağını kuşandı”.
kurşattım	“men anğar kur kurşattım = ben ona kuşak kuşattım”.

kurt	solucan soyundan olan hayvanlar; yırtıcı hayvanlardan olan kurt.
kurtandı	“küng̃ kurtandı = cariye bitten ve bite benzer şeylerden kaşındı”.
kurtuldı	“uragut kurtuldı = kadın kurtuldu, doğurdu”.
kurturdı	“ol manğa ya yurturdı = o, bana yay kurdurdu”.
kurugjın	kurşun.
kurugluğ	“kurugluğ ya = kurulu yay”.
kurugluk	kuruluk.
kurugsak	kursak, mide.
kuruğ	“kuruğ ew = içinde kimse bulunmıyan ev”.
kuruğ	“kuru”.
kuruğladı	“kuruğladı nenğni = nesneyi kuru olarak kullandı”.
kuruğlandı	“ol ötmekni kuruğlandı = o, ekmeği kuru buldu, yemedi”.
kuruğsıdı	“kurumaya yüz tuttu”.
kuruldı	“er eliği kuruldı = adamın eli büzüldü”.
kurulgan	daima kurulan.
kurun	kurum, duvara ocağa sıvaşmış, toplanmış olan duman eseri.

kurunçı	dumandan kirlenmiş olan keçe.
kurundı	“er kurundı = adam kurundu, yıkandıktan sonra kurundu”.
kurunluğ	“kurunluğ ew = kurumlu ev, dumandan içerisi kararmış olan ev”.
kururdı	“kururdı nenğ = nesne kurumıya yüz tuttu”.
kuruşdı	“etmek kamuğ kuruşdı = ekmek büsbütün kurudu”.
kuruştı	“ol meninğ birle ya kuruştı = o, benimle yay kurmakta yarıştı”.
kurut	keş, çökelek, yağı alımış yoğurttan yapılan lor peyniri, kurut, kuru yoğurt.
kurutluğ	“kurutluğ kişi = kendisinde keş bulunan adam”.
kurutsadı	“er kurutsadı = adam kurut istedi”.
kusdı	“er kusdı = adam kustu”.
kusdı	“bodhuğ kusdı = boya soldu, bezikti”.
kusgaç	küçük, kara bir hayvancık, insanı ısırır.
kusığ	“anı kusığ tuttı = onu kusma tuttu”.
kusturdı	“süçük eriğ kusturdı = şarap adamı kusturdu”.
kuş	kuş.
kuşgaç	(Oğuz) insanı ısıran küçük, kara bir hayvancık.

kuşgun	hayvanların yediği taze kamış.
kuşladı	“Beg kuşladı = Bey kuş avladı”.
kuşlaglandı	“Xan bu yerig̃ kuşlaglandı = Han bu yeri kuş avlağı yaptı”.
kuşlag̃	“kuşların çok olduğu yerdir, orada av yapılır”.
kuşlattı	“ol anğar kuş kuşlattı = o, ona kuş avlattı”.
kuşluk	kuşluk vakti.
kut	kut, uğur, devlet, baht, talih, saadet.
kutaldı	“kutaldı er = adam mesut oldu”.
Kutan	“erkek adlarındandır”.
kutandı	“kutandı nenğ = nesne kuvvetli oldu, ulu nasipli oldu”.
kutattı	“er kutattı = adam kutlu oldu”.
kutgardı	“Tenğri meni kutgardı = Tanrı beni kurtardı”.
kutkı	“kutkı er = alçak gönüllü, yumşak huylu kişi”.
kutluğ	“kutluğ nenğ = kutlu olan nesne”.
kutruşdı	“oglan kutruşdı = çocuklar oynadılar ve sevindiler”.
kutsuz	kutsuz, işleri ters giden adam.

kutuldı	“er emgektin kutuldı = adam zahmetten kurtuldu”.
kuturdı	“oglan kuturdı = çocuk şımardı, yaramazlıkta ileri gitti”.
kuturma	“kuturma börk = önde, arkada iki kanadı bulunan börk”.
kutuz	yaban sığırı.
kutuz	kuduz köpek, kudurmuş köpek.
kutuzluk	yaban sığırı sahibi.
Kuyaslığ	“kuyaslığ er = Kuyaslı adam, Kuyas şehrinden olan adam”.
kuyaş	güneş; koyu sıcak, güneşin şiddetli vurması.
kuydı	“at kuydı = at ürktü”.
kuyma	bir çeşit yağlı ekmek.
kuyuğ	“kuyu”.
kuyuttı	“ol atığ kuyuttı = o, atı ürküttü”.
kuz	güneş görmeyen yer, gölgeli yer.
kuz	güneş görmeyen yer, gölgeli yer.
kuzgırdı	“kar kuzgırdı = kar sağnak halinde uçarak geldi”.
kuzgun	kuzgun.

kuzı	“kuzu”.
kuzuttı	“ol anınğ bogzın kuzuttı = o, onun boğazını kuruttu”.
kü	ün, şan.
kübe	“kübe yarık = demirden yapılmış zırh”.
küben	deve havudunun altına konulan çul; gölüğe gerekli olan çul ve çula benzer şeyler.
kübidi	“ol ton kübidi = o, elbiseyi sık dikişle dikti”.
küç	kuvvet, zor, güç; zulüm.
küç	kuvvet, zor, güç; zulüm.
küç	kuvvet, zor, güç; zulüm.
küçedi	“ol anınğ tawarın küçedi = o, onun malına zulmetti”.
küçedi	“oglanığ küçedi = oğlana zorla fenalık yaptı”.
küçeldi	“er tawarı köçeldi = adamın malına zulmedildi, zorla elinden alındı”.
küçendi	“at küçendi = atın, ağır yük taşımaktan gücü, kuveti kalmadı”.
küçeşdi	“olar ikki tawar küçeşdi = onların ikisi mal yağma etmekte birbirleriyle yarıştılar”.
Küçet	Harzemde oturan bir Türk boyu.
küçetti	“ol anınğ tawarın küçetti = o, onun malını yağma ettirdi”.

küçlendi	**“er küçlendi = adam kuvvetlendi”.**
küden	**düğün yemeği, düğün.**
küdhti	**“ol meni küdhti = o, beni gözledi”.**
küdhüklüğ	**“ışlığ küdhüklüğ er = işi gücü olan adam”.**
küdüşdi	**“olar birbiriğ küdüşdi = onlar birbirini bekledi, bekleştiler”.**
küfez	**kurumlu, kasalak.**
küjik	**perçem, zülüf.**
kükü	**hala.**
kül	**kül.**
küldi	**“er küldi = adam güldü”.**
küldredi	**“taş kudhuğ içre küldredi = taş kuyunun içinde küldür küldür etti”.**
külerdi	**“at külerdi = at tökezidi”.**
külf	**gürültü (ses taklidi).**
külgü	**gülüş, gülme; kalb sektesi.**
küli	**yarmaksızın çekirdeğiyle kurutulan zerdali, kayısı, şeftali ve erik gibi meyveler.**
külidi	**“ölüğ külidi = ölüyü gömdü”.**

külişdi	**“ol manğa ölüğ külişdi = o, bana ölü gömmekte yardım etti”.**
külitti	**“ol ölügni külitti = o, ölüyü gömdürdü”.**
külredi	**“taş kuduğda külredi = taş kuyuda gürledi”.**
külsirdi	**“er külsirdi = adam gülümser göründü”.**
kültürdi	**“ol meni kültürdi = o, beni güldürdü”.**
kültürdi	**“ol at adhakın kültürdi = o, atın ayağını bağlattı ve köstekletti”.**
külüğ	**“külüğ nenğ = iğreti nesne”.**
külümsindi	**“er külümsindi = adam güler göründü, gülümsendi”.**
külünç	**gülünç.**
külündi	**“er eligi adhakı külündi = adamın çalışmaktan, yürürken çok sallanmaktan, sanki ağırlıktan bağlanmış gibi eli ayağı yoruldu”.**
külüşdi	**“budhun kamuğ külüşdi = halk hep gülüştü”.**
külüt	**halk arasında gülünç olan nesne.**
kümi	**“kümi talas = Uygarlar sınırında bir yerin adı”.**
kümiçe	**sivrisinek.**
kümüldürük	**at göğüslüğü.**
kümüş	**gümüş; akça; kadın adı.**

kün	**gün, güneş, gündüz.**
kün	**gün.**
kün	**Misk göbeği.**
künçük	**yaka, urba yakası.**
künçüklendi	**“ton künçüklendi = elbiseye yaka yapıldı”.**
kündi	**aşağılık, kötü (sözün arkası akla gelmediği zaman söze yardım olarak kullanılır).**
kündüz	**gündüz, gün ışığı.**
künek	**“matara, ibrik”.**
künğ	**“cariye”.**
künğrendi	**“er şka künğrendi = adam işe harınlaşarak kendi kendine söylendi”.**
künğüz	**“örenliklerde, yıkıntılarda bulunan küllük, gübre”.**
küni	**kuma.**
künlük	**gün hesabıyle yapılan iş, gündelik.**
küp	**küpe.**
küpe	**“küpe”.**
küpik	**hırka, bezin iki katı arasına pamuk koyarak dikme; seyrek dikiş, kaba dikiş.**

kür	**yiğit, sarsılmaz, pek yürekli, kabadayı.**
küredi	**“kul küredi = köle kaçtı”.**
küreşdi	**“ol manğa kar küreşdi = o, bana kar kürümekte yardım etti”.**
küretti	**“ol anınğ kulın küretti = o, onun kölesini kaçırttı”.**
küretti	**“ol anğar kar küretti = o, ona kar küretti”.**
kürgek	**kürek.**
küridi	**“at küridi = at ön ayaklariyle yeri eşti”.**
küriledi	**“ol kuzı küriledi = o, kuzu kızarttı”.**
kürin	**kürün; içerisinde kavun, karpuz, hıyar gibi şeyler taşınan küfe.**
kürk	**kürk.**
kürküm	**safran.**
kürlendi	**“kök kürlendi = gök gürledi”.**
kürsdi	**“yıgıt kanga kürsdi = delikanlı, kanlandı, etlendi”.**
kürşek	**darı özü suda veya sütte kaynatıldıktan sonra üzerne yağ dökülerek yenen bir yemek.**
kürt	**kayın ağacı, bundan yay, kamçı, değnek gibi şeyler yapılır.**
kürt	**ses bildiren bir kelime.**

küsdi	**“ol andın küsdi = o, ona küstü”.**
Küsen	**“Köçe denilen şehrin bir adı”.**
küsri	**kaburga kemikleri; göğsün yanları.**
küşerdi	**“köl küşerdi = havuz doldu, taşasıya kadar doldu”.**
küşik	**“örtü, perde”.**
kütki	**“toprak yığını, tepecik”.**
küttürdi	**“ol anğar koy küttürdi = o, ona koyun güttürdü”.**
küvüç	**küçük.**
küvük	**saman.**
küvük	**saman.**
küvüz	**yaygı, yünden dokunmuş döşek ve yaygı gibi şeyler.**
küwendi	**“ol meninğ birle küwendi = o, benimle öğündü”.**
küwij	**söğüt gibi çürüyen, içi kovalan her ağaç; tadı bozulan, kaçan her şey.**
küwij	**,**
küwlük	**çamurdan fındık büyüklüğünde yapılan yuvarlaklar, kurumadan önce ve kuruduktan sonra zıp zıp atılırlar.**
küwre	**hayvan ölerek, içerisindeki nesnelere çürüdükten, eti kemikler üzerinde kuruduktan sonraki kalıbı.**

küwrüğ	**“kös, davul”.**
küwşek	**gevşek, yumuşak, sölpük.**
küwük	**erkek.**
küwürgen	**dağ soğanı.**
küye	**güve.**
küyeledi	**“er kidhiz küyeledi = adam keçenin güvesini silkti, keçeyi güvdeden kurtardı ve korudu”.**
küyfendi	**“er ışka küyfendi = adam işte gevşedi, üstüne düşmedi”.**
küz	**güz, güz mevsimi, sonbahar.**
küzedi	**“ol yaylağda küzedi = o, yaylada güzledi”.**
küzerdi	**“öd küzerdi = mevsim, vakit güzleşti”.**
küzgerdi	**“ödhlek küzgerdi = zaman güzleşti”.**
küzkünek	**çakıra ve kelere benzer bir kuş, hava yutmakla geçinir.**
küzküni	**bok böceği cinsinden bir böcektir, geceleri ses vererek uçar, ateş böceği.**
küzükti	**“yıl küzükti = mevsim güzleşti”.**
küzün	**kendisiyle serçe kuşu, tarla sıçanı, köstebek gibi şeyler avlanan sıçan cinsinden bir hayvan.**
kzegü	**“küzegü uzun bolsa eliğ köymes = küskü uzun olsa el yanmaz”.**

“küzegü	la ɣ
la	(Oğuz) işin tahakkukunu ve bitmesini gösterip fiiller sonuna gelen bir edat.
laçin	“şahin”.
lagun	ölçek gibi oyulmuş bir şey olup ayran, süt gibi şeyler içilir.
law	mühür mumu.
lıkın,	“ile manasın aiki edattır”.
limgen	sarı erik.
liş	salya, balgam.
liş	salya, balgam.
liyü	kuruyunca balçık haline gelen ince kumlu çamur.
loxtay	“kırmızı bir Çin ipeklisidir”.
lüçnüt	imece; buğday ve buğdaya benzer şeyleri temizlemekte, köylülerin yardımlaşması.
ma	"işte, al” anlamına bir şey verildiği zaman söylenen bir kelime.
ma	"işte, al” anlamına bir şey verildiği zaman söylenen bir kelime.
mah	"işte, al” anlamına bir şey verildiği zaman söylenen bir kelime.
mama	harmanda ortada bulunan öteki öküzlerin etrafında döndükleri öküz.

mamu	gerdek gecesi gelinle beraber gönderilen kadın (Öz Türkçe değil).
man	“man yaşlığ koy = dört yaşını geçen koyun”.
Man	“Oğuz ülkesinde bir yer adı”.
mançu	sanat sahibine verilen ücret.
mançuk	heybe, torba gibi at eğerine takılan şey.
mançuklandı	“er tonın mançuklandı = adam elbisesini heybeye koydu ve onu eğerin arkasına astı”.
mandar	ağaçlara sarılan bir bitki, sarmaşık.
mandarlandı	“yıgaç mandarlandı = ağaç sarmaşıklandı”.
mandı	“er tolum mandı = adam silah kuşandı”.
mandu	bir çeşit sirke.
mandurdı	“ol manğa kılıç mandurdı = o, bana kılıç kuşattırdı”.
mangırdı	“ol etmegiğ yağka mangırdı = o, ekmeği yağa bandırayazdı, daldırayazdı”.
manğığ	“anınğ manğığı kör = onun adımını gör”.
manğradı	er manğradı = adam bağırdı “.
manğrattı	“ol anı manğrattı = o, onu bağırttı”.
manıldı	“etmek sırkege manıldı = ekmek sirkeye banıldı”.

Mankent	**“kaşgar yakınında bir şehrin adı”.**
Mankışlağ	**“Oğuz ülkesinde bir yerin adı”.**
maraz	**karanlık gece.**
mat	**öyle, ancılayın.**
mayak	**hayvan gübresi (en çok deve için).**
mayguk	**paytak kimse; top tırnaklı hayvanlardan tüyleri kısa olan.**
mayıl	**olgun; meyvelerde çürümeye yaklaşma hali.**
mayıldı	**“kagun mayıldı = kavun gevşedi”.**
mayışdı	**“er yerge mayışdı = adam tenbelliği yüzünden yere yapıştı”.**
me	**oğlakların ve kuzuların seslerini bildiren bir kelime.**
mejek	**pislik.**
meldek	**keçeleşen, sölpüyen nesne.**
men	**,**
mende	**“bende, benim yanımda”.**
mendiri	**gelin ile güveyin başlarına, geceleyin, saçı saçmak için toplanılan yer.**
menğ	**“kuş yemi”.**

menğ	**“ben”.**
menğdedi	**“ol anınğ saçın meğdedi = o, onun saçını yoldu”.**
menğdeşdi	**“ikki uragut menğdeşdi = iki kadın birbirinin yüzünün kıllarını aldılar, kıl yoluştular”.**
menğgü	**“sonsuzluk, sonsuz, ebedi, ebedilik”.**
menğiledi	**“er menğiledi = adam beyin yedi”.**
menğiz	**“beniz”.**
menğizlendi	**“kişi meğizlendi = adam benizlendi, benzi güzelleşti”.**
menğletti	**“ol kazığ menğletti = o, kazı yemletti”.**
menğzedi	**“bir nenğ birge menğzedi = bir şey bir şeye benzedi”.**
menğzetti	**“ol bir nenğni birge menğzetti = o, bir şeyi bir şeye benzetti”.**
merdek	**“ayı yavrusu”.**
meşiç	**Kara. “kara üzüm”.**
mınguy	**kâğıt yapıştırılan bir çeşit hamur.**
mınğar	**“pınar”.**
mınğar	**“su gözü, su pınarı”.**
mınğkardı	**“ol anı munğkardı = o, onu bunalttı, sıkıntıya soktu”.**

mınğluğ	**“munğluğ er = bunlu adam, sıkıntıda olan kişi”.**
mınğuktı	**“er munğuktı = adam bunlandı, sıkıntıya düştü”.**
mırç	**Karabiber.**
mıyançılık	**“barıştırmak için iki kişinin arasına girme”.**
mindetü	**ipek elbise.**
minğ	**“bin”.**
minğdetti	**“ol anınğ saçın minğdetti = o, onun saçını dittirdi”.**
minğeşdi	**“ol meninğ birle minğeşdi = o, benimle bir ata binişti”.**
miz	**biz.**
monçuk	**boncuk, süs için boyuna takılan değerli taş, arslan tırnağı, muska gibi şeyler.**
monçuk	**boncuk, süs için boyuna takılan değerli taş, arslan tırnağı, muska gibi şeyler.**
monçuklandı	**“kız monçuklandı = kız boncuklandı”.**
mönğdi	**“at mönğdi = at ayaklarını toparladı ve tekme attı”.**
mu	**“isinlerin ve fiillerin sonuna gelen sorgu edatıdır”.**
muguzgak	**bal arısına benzeyen bir sinek.**
mun	**hastalık, ayıp.**

munda	bunda, burada.
mundı	“karı er mundı = ihtiyar adam saçmaladı”.
munduz	budala, alık.
mungan	geveze, boşboğaz.
mungan	geveze, boşboğaz.
munğ	“munğ tag = kişi kendine geldiğinde, on altı on yedi yaşına girdiğinde çıkan diş”.
munğ	“mihnet”.
munğar	“men munğar aydım = ben buna söyledim”.
munğar	“munğar aydım = buna söyledim”.
munu	“işte bu”.
muş	(Çiğel) kedi.
muyan	sevap, hayır.
mük	bükük.
mün	(Türk) çorba.
münderü	ipekle süslenmiş gelin odası.
mündi	“er at mündi = adam ata bindi”.

mündi	**“er atın yapıtak mündi = adam, çıplak ata bindi”.**
mündürdi	**“ol manğa at mündürdi = o, beni ata bindirdi”.**
münedi	**“ol tonuğ münedi = o, elbisesinin iğriliğini düzeltmek için uçlarından kesti”.**
müneldi	**“ton müneldi = elbisenin yenleri ve fazla olan yerleri kesildi”.**
münğredi	**“udh münğredi = öküz böğürdü”.**
münğretti	**“ol udhnı münğretti = o, öküzü böğürttü”.**
münğüz	**“boynuz”.**
münğüz	**“boynuz boynuz”.**
münğüzgek	**“çalışma yüzünden elde peyda olan katılık, nasır”.**
münğüzlendi	**“kuzı münğüzlendi = kuzunun boynuzu çıktı”.**
münledi	**“er münledi = adam çorba içti”.**
münüldi	**“at münüldi = at binildi”.**
namıja	**kadının kız kardeşinin kocası, bacanak.**
naru	**bir taraf, yan, bir yana, nereye, nere.**
ne	**ne, nasıl (soru anlamıyla) ne.**
ne	**ne, nasıl (soru anlamıyla) ne.**

neçe	“neçe yarmak berdinğ = kaç para verdin2.
neçük	neden, niçin.
nek	timsah.
nek	ejdarha.
nek	Timsah yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
nek	Türkler'in on ikili yıllarından biri, timsah yılı.
nelük	“niçin”.
neme	ne kadar.
nenğ	“bu ne nenğ ol = bu nasıl nesnedir”.
nenğ	“mal”.
nerek	neye.
netek	“netek sen = nasılsın?”.
nıjdağ	“bileği taşı”.
nom	millet; şeriat, yasa.
nü	"ne” anlamına “ve” yerine bir etat.
oba	(Oğuz) Oba.

obradı	“ton obradı = elbise yıpradı”.
obrak	Yıpranmış, yıpramış, eskimiş.
obraştı	“tonlar obraştı = elbiseler yıpradı”.
obrattı	“ol tonın obrattı = o, elbisesini yıprattı”.
obu	Üstübeç.
obuz	Katı olan yer. “oy obuz = basık, düz yer.”.
oçak	Ocak.
oçaklandı	“ew oçaklandı = eve ocak yapıldı”.
oçaklığ	“oçaklığ ew = ocaklı ev”.
oçaklık	“oçaklık yer = ocak yeri”.
odhgardı	“ol anı kidin odhgardı = o, onu, düşündükten sonra, biraz geçtikten sonra anladı”.
odhguç	Ateşin alevi.
odhluk	Kol kemiğinin kalın yeri.
odhundı	“ot odhundı = ateş söndü”.
ogla	(Argu) Genç, yiğit.
oglagu	Bolluk içinde büyüyen.

oglak	Oğlak.
oglıttı	“ol tavarın oglıttı = o, malını çoğalttı, üretti”.
ogradı	“Beg anğar ogradı = Bey ona uğradı”.
ograğ	Niyetlenmek, kurmak, kastetmek.
ograldı	“ol yerge ograldı = o yere uğranıldı”.
ograşdı	“ikki yagı ograşdı = iki duşman birbiriyle uğraştı”.
ograttı	“ol meni ışka ograttı = o, beni işe gönderdi”.
ogrı	Hırsız, hırsızlık.
ogrıladı	“ol nenğ ogrıladı = o, bir şey çaldı”.
ogruğ	Derenin dönemeci.
ogruldı	“sünğük ogruldı = kemik ayrıldı ve birleşti?”.
ogruştı	“ol manğa sünğük ogruştı = o, kemiği birleştirip ayırmakta bana yardım etti?”.
oguk	Çizme.
ogul	Oğul, çocuk.
ogulçuk	Ana rahmi, oğulduruk.
ogulmuk	Üstüne hatıl atılmak için uzatılmış olan düz direk.

ogur	Karşılık, ivaz.
ogur	Vakit, zaman.
ogur	Devlet.
ogur	Bir işte imkân ve fırsat.
ogur	(Oğuz) Hayır ve bereket.
ogurdı	“er sünğük ogurdı = o, kemiği bitiştirdi ve ayırdı”.
ogurladı	“er ışın oğurladı = adam işini vaktinde yaptı”.
ogurlandı	“ogurlandı nenğ = bir şeyin vakti yaklaştı”.
ogurluğ	Vaktinde ve yerinde yapılan.
oguş	Oymak; hısım, akraba.
oguşlandı	“er oğuşlandı = adam aile ve hısım sahibi oldu”.
oguşluğ	Hısımı olan.
Oguz	Bir Türk Boyudur. Oğuzlar Türkmendirler. Bunlar yirmi iki bölüktür.
oguzladı	“ol meni oğuzladı = o, beni Oğuz saydı, Oğuzlara nispet etti”.
oguzlandı	“er oğuzlandı = adam oğuzlaştı, Oğuz kılığını aldı”.
Oğrak	Sınırda oturan bir Türk oymağı.

ok	Ok.
ok	Çatıya uzatılan direk.
ok	“ok yılan = kendisini insan üzerine atan yılan.”.
ok	Paylar ve toprak hisseleri üzerine üleşmek için atılan ok, çekilen kur‘a, mirasta düşen pay.
ok	Fiillerde te’kit edatıdır.
ok	Hâl manasına yakın bir anlamı olan edattır.
ok	Paylar ve toprak hisseleri üzerine üleşmek için atılan ok, çekilen kur‘a, mirasta düşen pay.
oka	Kefillik, kefâlet.
okıdı	“ol meni okıdı = o, beni çağırdı”.
okıldı	“bitik okıldı = kitap okundu”.
okındı	“bitik okındı = kitap okundu”.
okıştılar	“olar bir ikindi birle okıştılar = onlar birbirlerini çağırdılar”.
okıtgan	Çok okutan.
okıtsadı	“ol bitik okıtsadı = o, mektup okutmak istedi”.
okıttı	“ol manğa bitik okıttı = o, bana kitap okuttu”.
okluk	Sadak.

okradı	“at okradı = at kişnedi, yem zamanında at homurdandı”.
okraşdı	“yund kamuğ okraşdı = bütün atlar –yemi görünce- kişnediler”.
oktam	Ok atımı; okluk.
oktaştı	“ol anınğ birle oktaştı = o, onunla ok atıştı”.
oktattı	“Beg anı okattı = Bey ona ok attırdı”.
okuş	Anlayış.
ol	O, demektir.
ol	O, ol, şol anlamına gelir.
ol	İsimlere ve fiillere te’kit için gelen bir edattır.
oldanğ	Mestin altı.
oldrum	kötürüm, yatalak, oturum.
olduk	Nalsız, yalın ayak.
olma	Testi, çanak çömlek.
olturdı	“ol er olturdı = o adam oturdu”.
oluk	Oluk, Ağaç kütüğünden yemlik gibi oyularak içerisinde şıra soğutulan, hayvan sulanan yalak.
oluk	Küçük kayık.

olxuttı	“ol meni olxuttı = o, beni oturttu”.
on	Sayıda on.
onaşdılar	“bu ışığ olar kamuğ onaşdılar = onların hepsi bu işte uyuştular, kabullendiler”.
onğ	Kolay. “onğ iş = kolay iş”.
onğ	Sağ. “onğ elig = sağ el”.
onğdı	“barçın budugı onğdı = ipek kumaşın rengi soldu”.
onğıklandı	“uragut onğıklandı = kadın takma zülüf koydu, keçi kılından yapma zülüf takındı”.
onğuktı	“er yüzi onğuktı = adamın yüzü soldu”.
onğuktı	“anınğ yüzi onğuktı = hastalıktan ve buna benzer şeyden onun yüzü burutu”.
onğuldı	“sökel oğğuldı = hasta düzeldi, iyi oldu”.
onğultı	“sükel onğultı = hasta iyileşti”.
onu	onu.
onunç	Sayıda onuncu.
onunç	sayıda onuncu.
op	Harman dövmek için koşulan öküzlerin ortasında bulunan öküz. Arguca.
op	Eşeğin ayağı kaydığında söylenen söz.

opdı	“er suw opdı = adam suyu höpürdeterek içti”.
oprı	Obruk, çukur; dere.
opruşdı	“ol manğa mün opruşdı = o, bana çorba içmekte yardım etti”.
opuzluğ	Sarp, engebeli.
or	“or at = donu kırmızı ile sarı arasında bulunan at”.
ordı	“ol ot ordı = o, ot kesti, biçti”.
ordu	Hakanın oturduğu şehir.
Ordu	Balasağun yakınlarında bir şehir.
ordu	“ordu başı = Hâkanların döşeyicisi, yaygıcısı”.
ordu	Sıçan, köstebek gibi yerde yaşayan hayvanların yuvası.
ordu	“ordu tal = hamam otu”.
ordulandı	“Beg bir yeriğ ordulandı = Bey bir yeri kendisi için şehir edindi”.
orgak	Orak.
orlaşdı	“budun kamuğ orlaşdı = bütün halk bağrıştı, çağrıştı, gürültü etti”.
ornadım	“men bu yerde ornadım = ben bu yerde yerleştim, yer tuttum”.
ornattım	“men nenğ ornattım = ben, o şeyi yerine koydum”.

orpattı	“er başın orpattı = adam başını ürpertti, saçını dağıttı”.
ortak	Ortak.
ortu	Orta. ortu er.
ortuladı	“er aşın ortuladı = adam yaşının ortasına vardı”.
oru	Şalgam, buğday ve buna benzer şeyleri saklamak için kazılan çukur.
oruldı	“tarığ oruldı = ekin biçildi”.
orum	Kesim “bir urum ot = bir kesim ot”.
orunç	“rüşvet”.
orunçak	Emanet.
osruk	Osuruk.
osruşdı	“olar ikki osruşdı = onlar ikisi osurmakta yarış ettiler”.
osuğ	Bir nesnenin bir nesneye değişmesi.
osurdı	“er osurdı = adam osurdu”.
osurgan	Osurgan, çok osuran.
ot	Bitki, ot.
ot	Hayvan yemlerinin hepsine verilen ad.

ot	İlaç. “ot içtim = ilâç içtim.” Bundan dolayı hekime “otaçı” denir.
ot	Ağı. “Beg ona ot berdi = Bey ona ağı verdi, onu ağıladı.”.
ot	Ateş. Şu savda da gelmiştir. “ot tese ağız köymes = ateş demekle ağız yanmaz.” Bu sav, söylediği sözden cayan kimse için söylenir.
otadı	“ol otunğ otadı = o, odunla ısındı, odun yaktı”.
Otamış	Erkek adlarından.
otgardı	“ol at otgardı = o, at otlattı”.
otgun	Eğerin solunda kolanın geçirilerek dile bağlanan enli bir kayışı.
otladı	“at otladı = at otladı”.
otlandı	“at otlandı = at yürürken ateş kesildi”.
otluğ	“otluğ tağ = otlu dağ”.
otluk	Yemlik, ahır.
otra	Orta, ortada, arada.
otran	Don, elbise.
otru	Her şeyin karşısı.
otruğ	Ada.
ottuz	Sayıda otuz.

otuldı	“tarığ otuldı = otlar kesildi, başı vuruldu”.
otunğ	Odun.
otunğluk	Odunluk.
owruğ	Bel kemiğinin boyuna birleştiği yer.
owruğ	Kemiğin ek yerleri.
oxsındı	“ol kılmış işinğe oxsındı = o, yaptığı işe pişman oldu”.
oxşadım	“ men anı oxşadım = ben onu okşadım, şakalaştım, oynaştım”.
oxşagu	Oyuncak.
oxşağ	Benzeme.
oxşattı	“ol meni atama oxşattı = o, beni atama benzetti”.
oy	Yerdeki oyukluk, çukurluk.
oy	“oy at = Yağız at”.
oydı	“ol kagun oydı = o, kavun oydu”.
oydı	“ol unuğ oydı = o, unu basarak sıkıştırdı”.
oynagu	“oynagu yer = oynanacak yer”.
oynak	“oynak işler =oynak kadın”.

oynaş	Oynaş, başka biriyle sevişen kadın.
oynattı	“ol anı oynattı = o, onu oynattı”.
oyturdı	“ol manğa kagun oyturdı = o, bana kavun oydurdu”.
oyturdı	“ol un oyturdı = o, un bastırdı”.
oyuk	Hayal, belge, bostan höyüğü.
oyuldı	“yer oyuldı = yer oyuldu, çukurlaştı”.
oyuldı	“oyuldı nenğ = bir şey sıkıştırıldı”.
oyun	Oyun, yarış.
oyuşdı	“olar ikki kagun oyuşdı = o iki kişi kavun oymakta yarıştılar”.
oyuşdı	“ol anğar kapka un oyuşdı = o, ona, çuvala veya dağarcığa un basmakta yardım etti”.
ozıtgan	Daima ileri sürüp geçerek kazanan.
ozuk	“ozuk at = koşu ve koşuya benzer şeylerde ileri giden ve başka atları geçen at.”.
öç	Öç, hınç, kin, intikam.
öçeş	Yarış.
öçeşdi	“ol meninğ birle öçeşdi = o, benimle yarış yaptı, öçeşti”.
öçrüşdi	“ol anınğ öpkesin meninğ birle öçrüşdi = o, onun öfkesini benimle birlikte yatıştırdı”.

öçünç	“sayıda üçüncü”.
öçürdi	“ol otuğ öçürdi = o, ateşi söndürdü”.
öçüt	Öç, hınç.
öd	(و harfini ince çekerek) Zaman, vakit. Çiğil dilinde “öd = sığır” demektir. Türklerin tanınmış olan on iki yılından birisine de “öd yılı” denir.
ödhlek	Zaman.
ödhrüm	Her nesnenin seçilmişi.
ödhrüş	İki şey arasında muhayyerlik.
ödhrüşdi	“ol manğa tavar ödhrüşdi = o, mal seçmekte bana yardım etti”.
ödhürgen	Seçen, üyürtleyen, seçici.
ögdi	“ol meni ögdi = o, beni öğdü”.
öge	Çok akıllı, yaşlı kimse, ulusun büyüğü.
ögey	Üvey.
ögrendi	“ol bilig ögrendi = o, bilgi öğrendi”.
ögretti	“ol manğa bilig ögretti = o, bana bilgi, edeb, hikmet öğretti”.
ögreyük	Görenek, âdet.
ögsedi	“ol meni ögsedi = o, beni öğmek istedi”.

ögtürdi	“ol meni ögtürdi = o, beni öğdürdü, o bir kimseyi, beni öğmesi için kındırdı”.
ögüldi	“er ögüldi = adam öğüldü”.
ögünç	Öğünç, öğünme.
ögünç	öğünç, öğünme.
ögündi	Öğülen.
ögündi	“ol özin ögündi = o, kendini öğdü”.
ögür	Koyun, geyik, bağırtlak kuşu, deve, cariye gibi şeylerin toplu bir halde bulunması, bunların sürüsü, bölük.
ögürlendi	“yund ögürlendi = at sürüsü aygıra sahip oldu”.
ögürlüğ	“ögürlüğ er = koyun ve koyuna benzer hayvanlardan sürüsü bulunan adam”.
ögüşdi	“ikki eren ögüşdi = iki kişi birbiriyle öğüştü”.
ögüt	Öğüt, vaaz.
ögütledi	“ol oglın ögütledi) o, oğlunu öğütledi, öğüt verdi”.
ök	Orta yaşı bulup büyümüş hayvan.
ök	Akıl ve anlayış.
ökdi	Yığdı, biriktirdi.
ökeledi	“ol anı ökeledi = o, ona öke dedi, öke adı verdi”.

ökil	(Kıpçak) Çok.
öklendi	“aruk er öklendi = yorgun adam dinlendi”.
öklendi	“aruk er öklendi = yorulmuş adam dinlendi”.
öklidi	“öklidi nenğ = nesne arttı, büyüdü”.
öklüşdi	“bir nenğ bir üze öklüşdi = bir şey, bir şey üzerine yıldı”.
öklütti	“ol nenğni öklütti = o, malını çoğalttı”.
ökme	Yığılan her şey.
ökmek	Kadınların kulaklarına taktıkları altın veya gümüşten yapılmış halka.
ökmek	Toplanmış olan her nesne.
ökmeklendi	“uragut ökmeklendi = kadın küpelendi, küpe sahibi oldu”.
öksedi	“ol toprak öksedi = o, toprak yığmak istedi”.
öksüz	Öksüz; şaşkın, akılsız.
öktürdi	“ol anğar yarmak öktürdi = o, ona para yığdırdı”.
öküldi	“toprak öküldi = toprak yığıldı”.
ökülgen	Daima yığılan.
öküm	Yığın.

ökün	Para, gül ve buna benzer şeylerin yığını.
ökünç	Pişmanlık.
ökünç	pişmanlık.
ökündi	“ol yazukınğa ökündi = o, günahına pişman oldu”.
öküş	Çok.
öküş	“öküş yılkı = kalp hayvan, harın at”.
öküşledi	“er tavarın öküşledi = adam malını çok saydı, çok sandı”.
öküz	Ceyhun ve Fırat gibi olan her ırmağa verilen isimdir.
öküz	Öküz.
öküzlendi	“er öküzlendi = adam öküz sahibi oldu”.
öl	Islak, yaş, nem.
öldürdi	“ol ogrını öldürdi = o, hırsızı öldürdü”.
ölidi	“ton ölidi = elbise ıslandı”.
ölişdi	“ölişdi nenğ = nesne nemlendi, nem o şeyin bütün parçalarına öğdü”.
ölitti	“ol ton ölitti = o, elbisesini ıslattı”.
ölsedi	“ol er ölsedi = o adam ölmek istedi”.

ölügsedi	“er ölügsedi = adam ölmek istedi”.
ölüğ	Ölü.
ölüm	Ölüm.
ölüt	Birbirini öldürme, öldürüşme.
ölüt	“ölüt er = kuvvetten düşmüş, yaşlı kimse.”.
ölütledi	“er ölütledi = adam, çarpıştı, aralarında ölüm olayazdı”.
ömgen	Şah damarının iki tarafında bulunan damar.
ömzük	Eğerin ön ve arka tarafları, ucu.
öndi	“ot öndi = ot bitti”.
öndürdi	“Tenğri ot öndürdi = Tanrı bitki bitirdi”.
öngin	Başka, başkası.
önğ	“ol menden önğdün bardı = o benden önce gitti.”.
önğ	Renk, bir şeyin rengi.
önğdi	“ol yıgaç önğdi = o, ağaç deldi”.
önğdün	Öndün.
önğeyük	Ayrılan, tahsis edilen.

önği	Başka.
önğik	Kadınların takma olarak keçi kılından yaptıkları zülüf.
önğlendi	“üzüm önğlendi = üzüm renklendi, kızardı”.
önğük	Yastıkların uçlarına yapılan ipek salkımlar, saçaklar.
öp	Bir kimse çok öğünüp te dediğini tanıklayamazsa, o kimse için söylenir.
öpdi	Öptü.
öpdi	“mün öpdi = çorba içti”. Çorbaya benzer şeyler için de böyle denir.
öpke	Akciğer, ciğer.
öpke	Öfke, kızgınlık.
öpkeledi	“ol anğar öpkeledi = o, onun ciğerine vurdu”.
öpkiledi	“ol andın öpkiledi = o, ona öfkelendi, kızdığı için yüz çevirdi”.
öprüldi	“mün öprüldi = çorba içildi”.
öpsedim	“men anı öpsedim = ben onu öpmek istedim”.
öptürdi	“ol anı öptürdi = o, onu öptürdü”.
öpüldi	“süt öpüldi = süt içildi”.
öpüm	Yudum.

öpündi	“ol mün öpündi = o, çorba içer gibi göründü, gerçekten içmedi”.
öpürdi	“ol manğa mün öpürdi = o, bana çorba içirdi”.
öpürgen	Daima, çok içiren.
öpürttüm	“men anğar suf öpürttüm = ben ona su içirttim”.
öpüş	Öpüş (iki kişi arasında).
öpüşdi	“ol meninğ birle öpüşdi = o, benimle öpüştü”.
ör	Kaftanın koltuk altları.
örçük	(Oğuz) Örülmüş saç.
ördek	Ördek.
ördi	“ol saç ördi = o, saç ördü”.
ördi	“bulıt ördi = bulut belirdi”.
ören	Her şeyin kötüsü.
örgen	(Oğuz) Urgan.
örgüç	Kadınların başlarında bulunan saç örgüsü, örülmüş saç.
örgüçlendi	“kız örgüçlendi = kız örgülü saç sahibi oldu”.
örk	Hayvanın çenesi altından geçirilerek bağlanan yular, at tavlası.

örkledi	**“ol atığ örkledi = o, atı örkledi, atı tavlada sıkı sıkıya, sıkıca bağladı”.**
örkü	**Örküç, hörküç.**
örküç	**Dalga.**
örküç	**Sacayağı.**
örküçlendi	**“suw örküçlendi = su dalgalandı”.**
örküçlendi	**“aşıç örküçlendi = tencere sacayaklandı”.**
örlendi	**“bulıt örlendi = bulut belirdi”.**
örme	**“örme saç”.**
örpeşti	**“eren örpeşti = yiğitler bölük bölük oldu, kızarak birbirlerine kabardılar”.**
ört	**Yangın, yanan nesne.**
örtedi	**“ol otunğ örtedi = o, odun yaktı”.**
örteldi	**“bük örteldi = bük, ağaçlık yakıldı”.**
örtendi	**“örtendi nenğ = nesne yandı”.**
örteşdi	**“budhun bir ikindininğ ewlerin örteşdi = halk birbirinin evlerini yaktı”.**
örtetti	**“ol bük örtetti = o, bükü yaktırdı”.**
örtgün	**samanı ayrılmış harman, çeç.**

örtmen	**dam, satıh.**
örtti	**“ol örtti nenğni = o, bir şeyi örttü”.**
örtük	**Bir şeyin örtüsü, eğer örtüsü.**
örtüldi	**“ış er üze örtüldi = iş adama örtüldü, kapalı kaldı”.**
örtüm	**Müshil, insanın içini sürdüren ilaç.**
örtündi	**“urağut yüzin örtündi = kadın, avrat yüzünü açtı?”.**
örtüşdi	**“olar bu ışığ örtüşdi = onlar bu işi örttüler”.**
örük	**Örülmüş olan her nesne.**
örük	**Bir yerde bir müddet kalmak.**
örüledi	**“ol konuğ örüledi = o, koyunu ayakta kesti”.**
örümçek	**Örümcek.**
örünğ	**Gençlerin tırnakları üzerinde bulunan aklık.**
örünğ	**Arpağcıya, afsuncuya verilen ad.**
örüşdi	**“ol manğa yışığ örüşdi = o, bana ip örmekte yardım etti”.**
östikti	**“ol bu ışka östikti = o, bu işi özledi, bu işe istek gösterdi”.**
öşerdi	**“anınğ közi öşerdi = onun gözü karardı, açlıktan gözü karardı”.**

öşergen	Açlık ve benzerlerinden daima gözü kararan.
öt	(vav harfi ince, çekilerek) Duvarda ve tahtada delik, çukur.
öt	Acılık; öt kesesi.
ötedi	“ol anınğ alımın ötedi = o, onun alacağını ödedi”.
öteldi	“ol bu ışta öteldi = o, bu işte çalıştı, yoruldu”.
ötgündi	“ol manğa ötgündi = o, beni yansıladı, işimde beni taklit etti”.
ötgürdi	“ötrüm karın ötgürdi = ötürtecek nesne –müshil- karnı ötürttü, sürdürdü”.
ötki	(Çiğil) İvaz, bedel, karşılık.
ötkünç	Hikâye.
ötleşdi	“ötleşdi nenğ = eşya delik deşik oldu”.
ötleşdi	“alplar ötleşdi = yiğitler savaştı, uğraştı”.
ötlük	Öğüt, vaaz.
ötnü	Ödünç.
ötrüldi	“sıbızgu ötrüldi = düdük öttürüldü”.
ötrüşdi	“olar bir birge bitik ötrüşdi = onlar birbirlerine mektup gönderdiler”.
ötsedi	“ol öttin ötsedi = o, delikten öte geçmek istedi”.

ötti	“ok keyikten ötti = ok geyiğe geçti”.
öttürdi	“sıbızgu öttürdi = düdük öttürdü”.
ötük	Hikâye; hakana sunulan dilek.
ötük	Kusma.
Ötüken	Tataristan çöllerinde bir yerin adı. Uygur iline yakındır.
ötüklüğ	“ötüklüğ kişi = Hâkandan bir dileği olan kimse”.
ötünç	(Oğuz) Ödünç.
ötünç	(Oğuz) ödünç.
ötündi	“ol Xanka ötük ötündi = o, Hana hâlini anlattı”.
ötürdi	“ol sıbuzgu ötürdi = o, düdük öttürdü”.
ötürdi	“ol tam ötürdi = o, damı deldi”.
ötürdi	“ol manğa söz ötürdi = o, bana sözü hatırlattı”.
ötüş	Bir çeşit çocuk oyunu; bu oyunda ütme, yutma.
öw	Ev.
öwdi	Ufaladı.
öyle	(Oğuz) Öğle vakti.

öz	Yağ. “özlüg mün = yağlı çorba”.
öz	Öz, kendi, nefs, ruh, gönül.
öz	(İnce çekmeyle) Yağ. “özlüğ aş = yağlı yemek”.
öz	Sağır.
öz	İki dağ arasında bulunan dere.
öz	Yürek ve karnın içindeki nesne.
öz	Ağaç özü.
öz	“öz kişi = hısım olan kişi”.
öz	“öz konukı = göğdenin içinde kımıldayan nesne, ruh”.
öz	Öz. “Kızıl öz = Kaşgar dağlarında bir kışlak”.
özek	Belin iç yanında bulunan damar.
özekledi	“ol koyuğ özekledi = o, koyunun şah damarını kesti”.
özey	(Oğuzca) Öyez, övez, bir çeşit sivrisinek.
özi	(Çiğil) İki dağ arasındaki yol, geçit.
özledi	“ol unuğ özledi = o, unu külde pişirdi, hamuru külleme, közleme yaptı”.
özlük	hususî, hususî at.

özük	Kadınlara verilen lâkap.
özük	Oyularak havuz yapılan her yer.
özüşdi	“ol meninğ birle at özüşdi = o, benimle at koşturmakta yarış etti”.
paçak	“hıristiyanların orucu”.
pamuk	pamuk.
pars	yırtıcı bir hayvan.
pars	Türkler'in onikili yıllarından biri.
pars	Pars yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
partu	üste giyilen hırka, pardesü.
pat	cibre, her nesnenin çöküntüsü.
pışdı	“aşıç pışdı = çorba pişti”.
pışıgladı	“ol et pışıgladı = o, et pişirdi”.
pışığ	“pışığ aş = pişmiş yemek”.
pışığ	“pışığ süçük = kaynatılmış şarap”.
pışık	“pişmiş et”.
pışurdı	“ol et pışurdı = o et pişirdi”.

pis	pis, dağar ve tulum gibi şeylerin dibinde kalan çöküntü, tortu.
pistik	eğrilmek üzere hazırlanmış, atılmış pamuk sümeği.
porsmuk	porsuk.
pow	bayatsımak veya kokuşmak sonu ekmek üstünde beliren yeşillik.
pus	sis, duma.
pus	sis, duma.
pusardı	“kök pusardı = gök pusardı, duman koptu”.
pusdı	“Beg yağıka pusdı = Bey, duşmanı beklemek için pusuya girdi”.
pusugluğ	“pusugluğ yagı = pusu kurmuş olan duşman”.
pusuğ	“Pusu”.
pusuktı	“er pusuktı = adam pusuktu, pusuya girdi”.
pusuşdı	“Begler pusuşdı = Beyler birbirine karşı pusu kurdular”.
puşak	kederli.
puşuğ	“puşuğ puşdı = çok canı sıkıldı”.
pürçek	insanın kâkülü, perçemi, atın perçemi.
pürçeklendi	“at pürçeklendi = at pürçeklendi, atın yelesi çıktı”.

pürkürdi	“kök pürkürdi = kök bulutlarla örtüldü, büründü”.
pürlendi	“yıgaç pürlendi = ağaç tomurcuklandı, pürlendi”.
pürte	“altın kırıntıları”.
püsdi	“er kulın püsdi = adam kölesini döğüş döğdü, çok döğdü”.
püstüli	"karapazı” denilen, yenilen bir ot.
püsük	“ol kulın püsük püsdi = o, kölesi için pusu kurdu”.
püşkel	yufka, pide gibi ince ekmek, çörek.
pütürdi	“ot başığ pütürdi = ilaç, em yarayı sağalttı”.
rapçat	angarya, beyin hülkın gölüklerini alıp üzerine yük yükletmesi.
angarya,	sa سا
sa	"sen” anlamına bir kelime.
sa	"sen” anlamına bir kelime.
saban	sapan, çift ve çiftçi takım ve aygıtları; çiftçilik.
saç	saç (baştaki).
saç	saç (baştaki).
saçgak	“malını saçan, israf eden kimseye saçgak kişi denir”.

saçgırdı	“er suw saçgırdı = adam su saçtırayazdı”.
saçıldı	“yarmak saçıldı = para saçıldı”.
saçındı	neng saçılan, yayılan şey.
saçındı	neng saçılan, yayılan şey.
saçıttı	“ol anğar suw saçıttı = o, ona su saçtırdı”.
saçlandı	“er saçlandı = adam saçlandı”.
saçlaşdı	“ol ikki bile saçlaşdı = onlar ikisi birbirinin saçlarını yakaladılar”.
saçlığ	“saçlığ er = saçlı adam”.
saçrattı	“ol manğa suw saçrattı = o, bana su sıçrattı”.
saçtaşdı	“olar ikki saçtaşdı = onlar birbirinin saçlarını yakaladılar”.
saçtım	“men yıpar saçtım = ben misk saçtım”.
saçturdı	“ol manğa yarmak saçturdı = o, bana para saçtırdı”.
saçu	elbise ve mendil saçağı.
saçuk	“saçuk nenğ = saçılmış nesne”.
saçuladı	“ol suwluk saçuladı = o, mendil ve mendile benzer şeyleri saçakladı, saçak yaptı”.
sadı	“er koyuğ sadı = adam koyun saydı”.

safdıçlandı	“er safdıçlandı = adam sepet sahibi oldu”.
sagdı	“er koy sagdı = adam, koyun sağdı”.
sagdıç	sağdıç, dost.
sagıldı	“süt sagıldı = süt sağıldı”.
sagım	sağış, sağım.
sagındı	“er koyun sağındı = adam, koyunu sağar göründü”.
sagındı	“ol manğa edhgü sagındı = o, beni iyi sandı”.
sagınlığ	“sagınlığ er = sağını olan adam”.
sagır	içerisine şarap konulan havana benzer söbü bir kap.
sagışdı	“olar ikki süt sagışdı = onlar ikisi süt sağmakta yarış ettiler”.
sagız	elbiseye bulaşan meyve suyu veya hurma pekmezi gibi nesneler.
sagızgan	“saksağan”.
sagızlığ	“sagızlığ er = sakızı olan adam”.
sagızlığ	“sagızlığ yer = çamuru yapışkan yer”.
saglık	dişi koyun; sağmal sahibi olmak.
saglıklandı	“er saglıklandı = adam sağmal koyun sahibi oldu”.

sagnagu	kurumuş kabak.
sagrak	sürahi, kâse, kap.
sagrı	deri, her şeyin derisi.
sagrıladı	“ol könüğ sagrıladı = o, sağrı derisini gön yaptı”.
sagturdı	“ol koy sagturdı = o, koyun sağdırdı”.
sagu	ölçek.
saguladı	“er bugday saguladı = adam buğdayı ölçekledi”.
sagun	“Atasagun”.
sagurdı	“er suw sagurdı = adam su içti, yuttu”.
sağ	“(Oğuzca) akıl”.
sağ	“sende sağ yok = sende akıl yok, anlayış yok2.
sağ	“yininğ sağ mu = vücudun sağ mı”.
sağ	“sağ”.
sağ	“sağ el”.
sağ	“temiz, sağlam, sıcak kalp”.
sağ	“sağ su, tatlı su”.

sağ	“sadeyağ”.
sağ	“sade yağ”.
sağlığ	“Sayılı olan her şey”.
sak	nöbetçinin, bekçinin kaleyi ve atı koruyabilmek için uyanık olmasını emreden söz.
saka	dağ yamacı.
sakak	çene.
sakalduruk	külahın başta durması ve yere düşmemesi için çene altından geçirilerek bağlanan ipekte örülmüş bir kaytan.
sakıdı	“ol meninğ közüme sakıdı = o benim gözüme hayal göründü”.
sakınç	sakınacak şey; sıkıntı, sakınma, kaygı.
sakındı	“ol mendin sakındı = o, benden sakındı”.
sakırkan	büyük sıçan, geme.
sakırku	kene, sakırga.
sakız	elbiseye bulaşan meyve suyu ve hurma pekmezi gibi şeyler.
sakızlığ	“sakızlığ ton = yapışkan şeyler yapışmış olan elbise”.
saklandı	“ol mindin saklandı = o, benden saklandı, çekindi”.
saklaşdı	“budun kamuğ saklaşdı = bütün halk birbiriniden saklaştı, gizlendi”.

saklık	uyanıklık.
sal	sal.
sal	sal.
salçı	aşçı, mutfakta bulunan kimse.
saldı	“ol manğa tonın saldı = o, bana elsisesiyle işaret etti”.
salga	“salga at = gem almaz, başı sert at”.
Salı	sıva aygıtı, mala.
salımlaşdı	“anınğ birle salımlaşdı = o, onunla çarpıştı ve saldırıştı”.
salındı	atılan, çıkarılan; erkeğin arkaya doğru salıverdiği saç.
salındı	atılan, çıkarılan; erkeğin arkaya doğru salıverdiği saç.
salınğuladı	“üzüm salınğuladı = çardaktan üzüm sarktı”.
salışdı	“olar ikki yenğ salışdı = onlar birbirine yenlerini salladılar”.
salnğu	“kendisiyle çakıl taşı atılan sapan”.
salturdı	“ol meni anğar salturdı = o, beni ona saldırttı”.
saman	saman.
samanlığ	“samanlığ er = samanı bulunan adam”.

samda	ayağa giyilen sandal.
samduy	ılık yemek.
samladı	“ol anı emledi samladı = o ona ilaç etti, sağlattı”.
samsıttı	“ol anı samsıttı = o, onu incitti”.
samurtuğ	“samurtuğ ış = içinden çıkılmıyan karışık iş”.
san	sayı, sayma, addü itibar.
sanaç	dağarcık.
sanadı	“ol koyın sanadı = o, koyununu saydı”.
sançdı	“ol anı biçekin sançdı = o, ona bıçağını sançtı”.
sançıktı	“yagı sançıktı = duşman yenildi”.
sançıldı	“biçek tamka sançıldı = bıçak duvara saplandı”.
sançışdı	“olar ikki sançışdı = onlar ikisi birbirine hançer sapladılar, sançtılar”.
sandı	“ol er ?... bile sandı = o adam süvarilerden sayıldı”.
sandruş	çekişme.
sanduvaç	bülbül.
sanduvaç	bülbül.

sangardı	“ol anı kişiden sangardı = o, onu halktan saydı”.
sanğ	“kuş pisliği”.
sanğa	“sanğa aydım = sana söyledim, sana hitap ettim”.
sanğan	“sanğan nenğ = tadı buruk olan her nevi nesne”.
sanğladı	“kuş sanğladı = kuş pisledi”.
sanğlattı	“ol kuşnı sağlattı = o, kuşu pisletti”.
sanrıdı	“esrük sanrıdı = sarhoş saçmaladı”.
sanruşdı	“esrükler kamuğ sanruşdı = sarhoşlar bütün saçmaladı”.
sap	sap, kılıç veya bıçak sapı.
sap	sap, kılıç veya bıçak sapı.
sapanladı	“ol yeriğ sapanladı = o, yeri sapanla sürdü”.
sapdı	“yiçi yigne sepdı = terzi iğneye iplik geçirdi”.
sapıdı	“at kudhrukı sapıdı = atın kuyruğu sallandı”.
sapığ	“Çadırın eteği”.
sapıldı	“yıp yignege sapıldı = iplik iğneye saplandı”.
sapındı	“ışlar yigne sapındı = kadın iğneye iplik saplamayı üzerine aldı”.

sapıtgan	daima sallayan.
sapıttı	“at kudhruk sapıttı = at kuyruk salladı”.
sapladı	“er kılıç sapladı = adam kılıca sap yaptı”.
saplattı	“ol kılıç saplattı = o, kılıca sap taktırdı”.
saplık	saplık, kılıç ve bıçak gibi şeylere sap olmaya yarayan nesne.
sapturdı	“ol manğa kuş kanatın sapturdı = o, bana kuşun kanadını ördürdü”.
saraguç	kadın yaşmağı.
saraguçlandı	“uragut saraguçlandı = kadın baş örtüsü örttü”.
saranlık	pintilik, cimrilik.
sargan	çorak yerlerde biten bir ot.
sarıgladı	“ol tonın sarıgladı = o, elbisesini sarıladı, sarı yaptı”.
sarıglığ	“sarıglığ er = kendisinde sarılık hastalığı bulunan kimse”.
sarıglık	sarılık.
sarığ	“Sarı, sarı olan her şey”.
sarığ	“sarığ suw = sarı su”.
sarığ	“sarı boya”.

sarığ	“sarılık hastalığı”.
sarıldı	“Beg anğar arıldı, sarıldı = Bey ona kızdı, darıldı”.
sarıldı	“yışığ yıgaçka sarıldı = ip ağaca sarıldı”.
sarım	ibrik, testi gibi şeylerden içilecek olan nesnenin süzülmesi için bu kapların ağzına gerilen ipek kumaş parçası.
sarındı	“er suwlıkın sarındı = adam, sarığını sarındı”.
sarındı	“er ışka sarındı = adam işe sarıldı”.
sarışdı	“ol manğa suwluk sarışdı = o, bana sarık sarmakta yardım etti”.
sarıttı	“ol anğar suwluk sarıttı = o, ona sarık sardırdı”.
sarkaç	karamuk; yaban hindibasına benzer bir ot.
sarkayık	hayvanlardaki “kırk bayır” denen işkembe.
sarkdı	“suw sarkdı = su sızdı”.
sarkım	soğuk günlerde kar gibi yağan çiğ.
sarkındı	“sarkındı suw = su damlası”.
sarkışdı	“buzdın suw sarkışdı = buzdan çok su damladı”.
sarkıttı	“ol tondın suw sarkıttı = o, elbiseden su damlattı”.
sarkurdı	“ol yagnı kaptın sarkurdı = o, yağı kaptan damlattı”.

sarladı	“ol suwluk sarladı = o sarık sardı”.
sarlandı	“er suwluk sarlandı = adam sarık sarındı”.
sarlaşdı	“ol manğa suwluk sarlaşdı = o, bana sarık sarmakta yardım etti”.
sarlattı	“ol suwluk sarlattı = o, sarık sardırdı”.
sarmaçuk	bir çeşit şehriye.
sarmaldı	“balık sarmaldı = balık çıkarıldı”.
sarmaldı	“anınğ tonı başınğa sarmaldı = onun elbisesi başına toplandı, dolandı”.
sarmaş	sarmaş, bir şeyin bir şeye sarılması.
sarmaşdı	“ol manğa yışığ sarmaşdı = o, bana ip sarmakta yardım etti”.
sarmaşdı	“ış sarmaşdı = iş karıştı”.
sarmattı	ol yışıgnı yıgaçka sarmattı = o, ipi ağaca sardırdı”.
sarmusak	sarımsak, sarmısak.
sarnıç	deve derisinden yapılan su tulumu; ağaçtan oyulmuş kap.
sarsal	sansar, samura benzer bir hayvancık.
sarsığ	“sarsığ söz = katı söz”.
sarsıttı	“ol anı sarsıttı = o, onun üzerine kaba muamele yaptırdı”.

sart	tacir, tecimen, satıcı.
sart	"zart zurt", "fart furt" gibi ses bildiren söz.
sartladı	"ol anı sartladı = o, onu sartladı".
sarudı	"ol suluk sarudı = o, sarık sardı".
sasıdı	"sasıdı nenğ = nesne sasıdı, koktu".
sasık	saksı.
saş	ürkek.
saşturdı	"ol alım berim birle saşturdı = o, alacağını vereceği ile sayıştı, kesişti".
saşurdı	"ol yinçüni çeş bile saşurdı = o, inci ile peruze arasını ayırdı".
sata	mercan.
satgadı	"ol anınğ boynın satgadı = o, onun boynunu çiğnedi".
satgaldı	"er boynı satgaldı = adamın boynu çiğnendi".
satgaşdı	"olar bir ikindi bile satgaşdı = onlar ikisi birbirine sataştı".
satgaşdı	"ol manğa yolda satgaşdı = o, bana yolda rastgeldi, kavuştu".
satıgladı	"ol anınğ birle satıgladı = o, onunla satıştı".
satıglık	satılık.

satıgsadı	“er atın satıgsadı = adam atını satmak istedi”.
satığ	“Satma, satış”.
satıldı	“tawar satıldı = mal satıldı”.
satındı	“er atın satındı = adam, atını satar göründü”.
satır	"piç, aslı belirsiz” anlamına sövme.
satışdı	“ol manğa tawar satışdı = o, bana mal satmakta yardım etti”.
satışgan	daima alıp satan.
satlandı	“ol bu ışka satlandı = o, bu işe cesaret gösterdi, cür’et etti, bu işe atıldı”.
satma	kulübe, bağ bekçisinin geceleri barınmak için ağaç üzerinde yaptığı çardak.
satsadı	“ol atın satsadı = o, atını satmak istedi”.
sattı	“ol tawar sattı = o, mal sattı”.
satturdı	“ol meninğ tawarığ satturdı = o, benim malımı sattırdı”.
satuladı	“ol telim satuladı = o, faydasız bir sürü söz söyledi”.
saturdı	“ol anğar koy saturdı = o, ona koyun saydırdı”.
saw	şöhret, san.
saw	şöhret, san.

saw	şöhret, san.
saw	şöhret, san.
saw	şöhret, san.
saw	şöhret, san.
sawaşdı	“olar ikki sawaşdı = onlar, ikisi savaştılar, çarpıştılar”.
sawçı	elçi, peygamber; hısım ve dünürler arasındaki elçi.
sawçı	elçi, peygamber; hısım ve dünürler arasındaki elçi.
sawdıç	sepet, sele.
sawladı	“ol telim sawladı = o çok söz söyledi”.
sawlaşdı	“ol meninğ birle sawlaşdı = o, bana atalar sözü söyledi, ben de ona söyledim”.
sawradı	“ış sawradı = iş savsadı, gevşedi”.
sawruktı	“közden yaş sawruktı = gözden yaş savruldu”.
sawruldı	“suw sawruldı = su savruldu”.
sawruşdı	“ol manga tarığ sawruşdı = o, bana buğday, zahire savurmakta yardım etti”.
sawuldı	“kün sawuldı = gün savuldu”.
sawurdı	“er tarığ sawurdı = adam ekin savurdu”.

sawurttı	“ol anğar tarığ sawurttı = o, ona buğday savurttu”.
Saxsın	“Bulgarlara yakın bir şehirdir”.
say	kara taşlık yer.
say	demir göğüslük.
saygırdı	“yer saygırdı = yer kara taşlı olayazdı”.
sayıktı	“yer sayıktı = yer karataşlı oldu”.
saypadı	“ol tawarın saypadı = o, malını israf etti”.
saypattı	“ol tawarın saypattı = o, malını israf ettirdi”.
sayradı	“sanduvaç sayradı = bülbül şakıdı”.
Sayram	“Beyza şehrinin adı”.
sayram	“sayram suw = topuktan yukarı çıkmıyan su, sığ”.
sayramlandı	“suw sayramlandı = su azaldı, bir parça çekildi, işerisinden geçilebilecek hal aldı”.
sayraşdı	“olar telim sayraşdılar = onlar çok konuştular”.
sayrattı	“ol anğar sayrattı sözüğ = o, ona çok söz söyletti”.
sazınçı	“sazınçı taşı = alçı taşı”.
seçe	serçe kuşu.

seçildi	“tügün seşildi = düğüm kendi kendine çözüldü”.
seçişdi	“ol manğa yarmak seçişdi = o, para saçmakta bana yardım etti”.
sedhredi	“kişi sedhredi = halk seyredi, seyrekleşti”.
sedhrek	“sedhrek böz = seyrek bez”.
sedhrek	“sedhrek kapuğ = parmaklıklı kapı”.
sedhreşdi	“ton sedhreşdi = elbise seyrekleşti, kalınlığı gitti”.
sedretti	“ol tonuğ sedretti = o, elbiseyi seyretti”.
Sekirme	“hotan yolunda bulunan küçük bir şehir”.
sekirtti	“ol at sekirtti = o, at koşturdu”.
sekitti	“ol anı sekitti = o, onu sektirdi”.
sekiz	sektirmek.
sekridi	“er suwka sekridi = adam suya seğirtti”.
sekritti	“ol atın arıktın sekritti = o, atını çaydan sıçrattı”.
seksün	sayıda seksen.
sekü	dükkân; seki.
Selçük	“zamanımızdaki Selçuk Hanlarının dedelerinin adıdır”.

semiz	semiz.
semizlik	semizlik.
semridi	“koy semridi = koyun semirdi, yağlandı”.
semrişdi	“atlar kamuğ semrişdi = atlar bütün semizleşti”.
semritti	“ol atın semritti = o, atını semirtti”.
semürgük	bülbüle benzer bir kuş.
sen	sen.
sengil	insanın yüzünde çıkan siyil, ergenselik; yüzde olan çiğit hastalığı.
senğeç	“fındık gibi küçük ve tatlı bir elma”.
senğek	“su içilen testi”.
senğir	“dağ çıkıntısı”.
senğregü	“senğregü at = kendisinde engi hastalığı bulunan at”.
senkeç	fındık küçüklüğünde akı ve kırmızısı olan bir çeşit tatlı elma.
senledi	“ol anı senledi = o, ona sen diye aytadı”.
senletti	“ol anı senletti = o, ona karışı sen dedirtti”.
sep	gelinin malı olan çeyiz.

Sepren	“Oğuz şehirlerinden birinin adıdır”.
septürdi	“ol anınğ kızın septürdi = o, onun kızını çeyizliyerek güveyinin evine göndermesini emretti”.
serdi	“ol serdi = o, sabretti”.
serdi	“ol anı serdi = o, ona serteldi, sert söz söyledi ve ona karşı kaba sözler söyledi”.
sergek	sarhoşun, sarhoşluk yüzünden iki tarafa sallanmak.
serildi	“er serildi = adam sendeledi”.
seringüledi	“er seringüledi = adam buz üstünden kaydı”.
serk	saksı ve saksı kırıkları.
serker	haydut, yol kesen.
sermetti	“ol anğar balık sermetti = o, ona sudan balık çıkarttı”.
serü	evlerde üzerine eşya konan raf.
sesindi	“er kulın urgalı sesindi = adam, kölesini döğmeğe hazırlandı, döğmek diledi”.
seşdi	“er attın kişen şeşdi = adam, attan köstek çözdü”.
seşilgen	daima çözülen.
seşlindi	“at seşlindi = at çözüldü”.
seştürdi	“ol tüğün seştürdi = o, düğüm çözdürdü”.

seşüdi	**“tügün seşüdi = düğüm gevşedi, çözüleyazdı”.**
seşük	**çözük, çözülmüş.**
sewdi	**“ol meni sewdi = o beni sevdi”.**
sewinç	**sevinç.**
sewişdi	**“olar ikki sewişdi = onlar, ikisi seviştiler”.**
sewritti	**“ol ewin sewritti = o, onun evini boşalttı”.**
sewtürdi	**“ol Tenğri seni manğa sewtürdi = o Allah seni bana sevdirdi”.**
sewük	**sevgili, sevilen.**
sewündi	**“er sewündi = adam sevindi”.**
sėzik	**seziş, sezme.**
sėziktim	**“bu ışığ anğar seziktim = bu işi ondan sezdim”.**
sėzindi	**“ol anğar sezik sezindi = o, onu sezdi”.**
sıbızgu	**düdük,boru.**
sıçdı	**“er sıçdı = adam sıçtı”.**
sıçgak	**sıçırgan, sık sık sıçan.**
sıçgan	**sıçan, fare.**

sıçgan	Türkler'in onikili yıllarından biri.
sıçıttı	“ol anı sıçıttı = o, onu sıçırttı”.
sıçturdı	“ol anı sıçturdı = o, onu sıçırttı”.
sıdhığ	“sıdhığ yapıp olturdı = kaftanın iki yanını toplıyarak oturdu”.
sıdhığ	“Diş etleri arasındaki açıklık”.
sıdhırgan	“bu er ol sıdhrım sıdhırgan = bu adam sırım sıyıran kişidir”.
sıdhrıldı	“balık eligdin sıdhrıldı = balık elden sıyrıldı”.
sıdı	“ol otunğ sıdı = o, odun kırdı”.
sıdırgak	çatal tırnaklı olan sığır, geyik gibi hayvanların tırnakları.
sıdrım	sırım.
sıdrışdı	“ol anğar kar sıdrışdı = o, ona kar sıyırmada, kürümede yardım etti”.
sıgan	“sıgan saç = sığanmış saç, kıvırcık olmıyan saç”.
sıgdı	“bu söz könğülge sıgdı = bu söz, gönüle koydu, tesir etti”.
sıgındı	“keyik turagka sıgındı = geyik sığınacağa sığındı”.
sıgır	hanların halk ile beraber yaptığı sürgün avı.
sıgır	Sığır.

sıgırçık	**sığırcık kuşu.**
sıgırladı	**“ol anı sıgırladı = o, onu sığır saydı, sığıra nispet etti.”.**
sıgırlığ	**“sıgırlığ er = sığır sahibi olan adam”.**
sıgıt	**ağlama, ağlayış.**
sıgra	**iki dağ arasındaki geniş dere.**
sıgruşdı	**“olar birbiriğ sıgruşdı = onlar birbirine sıkıştılar, onlar birbirinin yerini alarak durdular”.**
sıgtadı	**“oglan sıgtadı = çocuk ağladı”.**
sıgturdı	**“bir nenğni birge sıgturdı = o, bir şeyi bir şeye sığdırdı”.**
sıgun	**yaban sığırı, dağ keçisi tekesi.**
sıgurdı	**“ol unuğ kapka sıgurdı = o, unu kaba sığdırdı”.**
sıgzadı	**“ol tış sıgzadı = o, dişini hilalledi, dişekle dişi kurcaladı”.**
sıgzağ	**“tış sıgzağı = dişlerin arasındaki açıklık”.**
sıgzaldı	**“bir nenğ birge sıgzaldı = bir şey bir şeye sığdırıldı”.**
sıgzığ	**“mest ve ayakkabı gibi şeylerde iki dikiş arasına konulan sahtiyan”.**
sıgzığ	**“iki şeyi birleştiren kenet”.**
sığ	**“benzetme harfidir”.**

sığarsuk	“iki kişi bir ata bindiğinde ikincinin oturduğu yer”.
sık	az.
sıkadı	“ol anınğ başın sıkadı = o, onun başını sığadı”.
sıkdı	“ol üzüm sıkdı = o, üzüm sıktı”.
sıkıldı	“üzüm sıkıldı = üzüm sıkıldı”.
sıkırdı	“kuş sıkırdı = kuş ıslık çalar gibi ses çıkardı”.
sıkış	itişme, çarpışma.
sıkışdı	“ol manğa üzüm sıkışdı = o, bana üzüm sıkmakta yardım etti”.
sıklışdı	“budhun barça sıklışdı = halk tamamiyle sıkıştı”.
sıkman	üzüm sıkma zamanı.
sıkrışdı	“olar barça sıkrışdı = onlar, hepsi ıslık çalar gibi ses çıkardılar”.
sıkturdı	“ol üzüm sıkturdı = o, üzüm sıktırdı, üzüm sıkıldı”.
sımsımrak	bir çeşit yemek.
sın	boy, bos.
sın	boy, bos.
sınadı	“ol anı sınadı = o, onu sınadı, bir şeyde denedi”.

sınaldı	“ış sınaldı = iş sınandı”.
sınattı	“ol meni bu ışta sınattı = o, beni bu işte tecrübe ettirdi, sınattı”.
sındı	“yıgaç sındı = ağaç kırıldı”.
sındu	“(Oğuzca) sındı, makas”.
sınğar	“bir şeyin tarafı, canibi, yanı”.
sınğarladı	“ol anı sınğarladı = o, onu yalnız ve yardımcısız bulduğu için zayıf gördü, ondan öç aldı”.
sınğıladı	“ıt sınğıladı = soğukta köpek zırıncıdı”.
sınğuk	“sınğuk nenğ = sınık şey, kırılmış nesne”.
sıp	iki yaşına girmiş olan tay.
sıpakur	“hayvan torbası”.
sır	kendisiyle Çin kâseleri cilâlanıp üzerine nakış yapılan macun, sır.
sır	Ağustos böceğinin çıkardığı sesi anlatır.
sırıçga	sırça.
sırıdı	“ıt sırıdı = köpek pisledi, siğdi”.
sırıldı	“yağ eliğge sırıldı = yağ ele bulaştı”.
sırışdı	“kız anasınğa kidhiz sırışdı = kız anasına keçe dikmekte yardım etti”.

sırıttı	“ol kızka kidhiz sırıttı = o, kıza keçe sırıttı”.
sırladı	“ayakçı ayak sırladı = kaseci, çanakçı kase sırladı”.
sırlandı	“er işka sırlandı = adam işe hazırlandı”.
sırlattı	“ol ayak sırlattı = o, çanak sırlattı”.
sırmak	eşek palanındaki teyelti.
sırt	kıl, kalın kıl; bayır, yokuş, sırt, küçük dere.
sırtığ	“men bu sözden sırtığ buldum = ben bu sözün izerini buldum”.
sırtladı	“yıpnı sırtladı = o, hayvan kuyruğunu, at kuyruğunu iple büktü”.
sıruk	sırık, çadır direği.
sırukluk	sırıklık.
sış	şiş, tutmaç şişi.
sış	şiş, tutmaç şişi.
sışıldı	“pışığ tarığ sışıldı = pişmiş tane şişti”.
sıtgadı	“ol kolın sıtgadı = o, kolunu sığadı”.
sıtgaldı	“yenğ sıtgaldı = elbise yeni sığandı”.
sıtgandı	“er sıtgandı = adam sığandı”.

sıtgaşdı	**“er kamuğ bilek sıtgaşdı = bütün adamlar bileklerini sığadılar”.**
sıturdı	**“ol otunğ sıturdı = o, odun kestirdi, kıydırdı, kırdırdı”.**
sıxtaşdı	**“kişi kamuğ sıxtaşdı = bütün halk ağlaştı”.**
sıxtattı	**“ol anı sıxtattı = o, onu ağlattı”.**
sızdı	**“yağ sızdı = yağ eridi”.**
sızdı	**“yag sızdı = yağ eridi”.**
sızıttı	**“ol anğar yağ sızıttı = o, ona yağ sızdırdı”.**
sızladı	**“anınğ tışı buzdun sızladı = onun dişi buzdan sızladı”.**
sızlağ	**“soğuk su içmekten veya buz çiğnemekten dişlerin üşüyerek uyuşması”.**
sızlattı	**“buz tışığ sızlattı = buz, dişi sızlattı”.**
si	**,**
sibek	**değirmen taşının üzerinde döndüğü demir.**
sibiz	**“sibiz kişi = alık ve dalgın kişi”.**
sidhiğ	**“kaftanın iki yanından, sağ ve sol taraflarından birisi”.**
Sidhinğ	**“Koçnğar Başı’na yakın bir göl”.**
sidhitti	**“uragut oglın sidhitti = kadın oğlunu işetti”.**

sidhti	“er sidhti = adam işedi”.
sidinğ	“sidinğ köl”.
sidük	sidik.
sigil	siyil.
sigriğ	“dağda atlamakla geçilen yer”.
sik	Erkeklik aygıtı.
sikildi	“uragut sikildi = kadın sikildi”.
sikiş	sikiş.
sikişdi	“er uragut birle sikişdi = adam kadınla sikişti”.
sikitti	“uragutnı sikitti = o, kadını düzdürdü”.
sikti	“er uragutnı sikti = erkek kadını sikti”.
siktürdi	“er künğin siktürdi = adam cariyesini siktirdi”.
sil	her yemekten tiksinen, boğazsız insan; az yem yiyen hayvan.
siliğ	“siliğ er = temiz, ince, yakışıklı, tatlı dilli kimse”.
silkdi	“er yıgaç silkdi = adam ağaç silkti”.
silkindi	“er tonın silkindi = adam elbisesini kendi kendine silkti, silkindi”.

sin	sen.
sinçü	somunla yufka arası bir çeşit ekmek, pide.
sinğ	“kulakım sinğ etti = kulağım çınladı”.
sinğdi	“aş singdi = yemek sindi, hazmedildi”.
sinğdürdi	“süçik aşığ sinğdürdi = şarap yemeği sindirdi, hazmettirdi”.
sinğek	“şehirliler dilince sivrisinek”.
sinği	“bu aş ol sinği = bu iş, içe sinen, hazmolunan yemektir”.
sinğil	“erkeğin (kocanın) küçük kız kardeşi”.
sinğillendi	“ol kızığ sinğillendi = o, kızı, kız kardeş edindi”.
sinğir	“sinir”.
sinğirdi	“yağnı terige sinğirdi = yağı deriye sindirdi, emdirdi”.
sinğirledi	“ol yasın singirledi = o, yayına sinir sardı”.
sinğirlendi	“et sinğirlendi = et sinirlendi, ette sinir çoğaldı”.
sinğişdi	“suwlar kamuğ sinğişdi = sular bütün çekildi”.
sinğürdi	“ol tançu sinğürdi = o, tıkımı yuttu, hazmetti”.
sinğüt	“Karşılığına bir şey verilmiyen ve geri gönderilmiyen armağan”.

sipüt	karabiber, kimyon gibi yemeğe katılan bir ot.
sirke	sirke.
sirkeledi	“ol oglan başın sirkeledi = o, çocuğun başından sirke topladı”.
sirkelendi	“oglan sirkelendi = çouk sirkelendi, çocuğun başı bit yavrusu ile doldu”.
siş	şişmiş olan her nesne, yumru.
Sitgün	“Oğuz şehirlerinden birisi”.
sitti	“er sitti = adam işedi”.
sittürdi	“ol oglın sittürdi = o, oğlunu işetti, siydirdi”.
siz	siz, büyük ve sayılan kişilere “sen” yerinde aytanan söz.
sizlettim	“men anı sizlettim = ben, birini ona siz diye hitap ettirdim”.
sogan	tulum gibi iri bir yılan.
Sogdak	“Balasağuna gelip yerleşmiş olan bir ulustur”.
sogdı	“ol koydan kurut sogdı = o, koyundan kurut edindi, kuru yoğurt elde etti”.
sogıdı	“suw sogıdı = su soğudu”.
soglıdı	“er koynğa soglıdı = adam, elini koynuna soktu”.
soglıttı	“ol anınğ koyunğa eliğ soglıttı = o, onun koynuna el sokturdu”.

sograşdı	**“kumlar suwuğ sograşdı = kumlar suyu sordu”.**
soguklandı	**“ol bu yeriğ soguklandı = o, bu yeri soğuk buldu”.**
sogukluk	**soğukluk için hazırlanmış.**
soguldı	**“suw soguldı = su çekildi”.**
sogulgan	**daima çobuk soğulan, sızıp kaybolan.**
sogun	**soğan.**
sogundı	**“er sogundı = adam üşüdü”.**
sogunluğ	**“sogunluğ tağ = soğanlı dağ”.**
sogurluğ	**“sogurluğ tağ = tavşanı bol olan dağ”.**
soguşdı	**“öd soguşdı = hava soğumağa yüz tuttu”.**
sogut	**ekşi sütten yapılan peynir.**
sogut	**Pirinç, et ve baharatla doldurulmuş bağırsak yemeği, bumbar dolması.**
sokar	**boynuzsuz hayvan; başı saçsız adam.**
sokdum	**“men anı ewge sokdum = ben, onu eve soktum”.**
sokım	**bir ağaç parçasıdır ki çam kozası şeklinde kesilerek içi oyulur, uç tarafından delinerek okun üzerine konur.**
sokluk	**oburluk.**

soklundı	“anınğ adhakın ötke soklundı = onun ayağı çukura girdi, sokuldu”.
sokluşdı	“sokluşdı nenğ = bir şey bir şeye sokuldu ve yerleşti”.
sokru	izinsiz gizlice.
soktu	sucuk; karaciğer, et ve baharat karıştırılarak doldurulan ve pişirildekten sonra yenen bağırsak dolması.
sokturdı	“ol bir nenğni birge sokturdı = o, bir şeyi bir şeye sokturdu”.
sokturdı	“ol mırç sokturdı = o, karabiber döğdürdü”.
soku	havan.
sokuldı	“tuz sokuldı = tuz sokuda, dibekte döğüldü”.
sokuldı	“tawar ewge sokuldı = mal eve sokuldu”.
sokuşdı	“ol manğa tuz sokuşdı = o, bana tuz döğmekte yardım etti”.
sol	sol.
solamık	“solak kişi”.
soluşdı	“yaş soluşdı = yaş olan nesne soldu”.
son	som, içi dolu madenden olan şey.
sonğ	“bir adamın çoluğu çocuğu”.
sonğ	“sonra”.

sonğ	**“bu söz sonğında aygıl = bu sözden sonra söyle”.**
sonğdadı	**“ol yagını soğdadı = o, duşmanı koğaladı”.**
sonğkur	**“konkur kuşu”.**
sonğradı	**“er ışka sonğradı = adam işi kabul etmekte tenbellik etti ve sözü reddetti”.**
sordı	**“kenç süt sordı = çocuk süt emdi”.**
sorgu	**hacamak aygıtı, kendisiyle kanı alınacak ve emilecek aygıt ve şişe.**
sorışdı	**“anınğ yüzi sorışdı = onun yüzü ekşidi, o, somurttu”.**
sorıttı	**“uragut kençke süt sorıttı = kadın çocuğa süt emdirdi”.**
sorturdı	**“ol soruğ sorturdı = o, kaybolan şeyi, yitik şeyi sordurdu”.**
soruğ	**“soruğ kıldı = yiten şeyi aradı”.**
soruğçı	**“sorucu, kaybolan bir şeyi sorucu”.**
soruktı	**“tiyül soruktı = kaybolan nesne arandıktan sonra salığı alındı”.**
soruşdı	**“ton teriğ soruşdı = elbise teri sordu, içti”.**
sowuşgan	**solucan yüzünden olan sarılık hastalığı.**
soydı	**“er koyuğ soydı = adam koyun soydu, koyunun derisini soydu”.**
soyuktı	**“er koyuktı = adam soyuldu, malı soyuldu”.**

soyuldı	“bulut soyuldı = bulut açıldı, dağıldı”.
soyuşdı	“ol manğa teri soyuşdı = o, bana koyunun derisini soymakta yardım etti”.
söbi	uzun veya sivri nesne (yuvarlak olmayan).
sögüş	Kebap etmeğe yarar oğlak, kuzu.
sögüşdi	“olar ikki sögüşdi = onlar söğüştüler”.
sögüt	söğüt ağacı.
sögütlendi	“yer söğütlendi = yerde söğütler bitti, yer söğütlük oldu”.
sögütlük	söğütlük, söğüt ağacı biten yer.
sökdi	“ol anı sökdi = o, ona söğdü”.
söke	diz üstü çökmek.
söklünçü	kebap.
söklündi	“et söklündi = et kebap edildi”.
Sökmen	yiğitlere verilen ungun.
sökmenlendi	“er sökmenlendi = adam kahramanlaştı, kendini kahramanlardan saydı”.
sökti	kepek.
sökti	kepek.

söktürdi	**“ol ton söktürdi = o, elbise söktürdü”.**
söktürdi	**“ol anı söktürdi = o, ona söğdürdü”.**
söküldi	**“er et söküldi = et kızartıldı”.**
söküldü	**“ton söküldi = elbisenin dikişleri söküldü”.**
sökündi	**“er Begge sökündi = adam Beyin önünde diz çöktü”.**
söküş	**sövme, sövüşme.**
söküşdi	**“ol manğa ton söküşdi = o, bana elbise sökmekte yardım etti”.**
sömrüşdi	**“ol meninğ birle suw sömrüşdi = o, benimle su sömrüştü”.**
sömürdi	**“ol sütüğ sömürdi = o, sütü sömürdü”.**
sömürgen	**daima sömüren.**
söz	**söz.**
sözledi	**“ol manğa söz sözledi = o, bana söz söyledi”.**
sözlendi	**“ol sözin manğa sözlendi = o, sözünü bana söyledi2.**
sözleşdi	**“ol meninğ birle sözleşdi = o, benimle söyleşti”.**
sözletti	**“ol meni sözletti = o, beni söyletti”.**
sözük	**“süzük suw = süzülmüş su”.**

subıdı	“subıdı nenğ = nesne uzadı, uçları inceldi, söbüleşti”.
subıladı	“subıladı nenğni = enli şeyi söbü yaptı, yanlarını daralttı”.
subıttı	“ol nenğni subıttı = o, nesneyi sivriltti, söbüttü”.
subuzgan	maşatlık.
suç	suç, cürüm, bir şeyin sapmasını bildirir.
suçgurdı	“at suçgurdı = at sıçrayayazdı”.
suçıdı	“at suçıdı = at sıçradı”.
suçıttı	“ol atığ suçıttı = o, atı sıçrattı”.
suçlundı	“kılıç kındın suçlundı = kılıç kınından sıyrıldı, çekildi2.
suçluşdı	“ol meninğ adhaktın tiken suçluşdı = o, ayağımdan diken çıkarmakta bana yardım etti”.
suçuldı	“er tonın suçuldı = adam elbisesini çıkardı, soyundu”.
suçuşdı	“atlar kamuğ suçuşdı = atlar bütün sıçradı, kalkıdı”.
sudhtı	“er sudhtı = adam tükürdü”.
sudhuk	“tükrük”.
sudı	“ol anğar boyun sudı = o, ona boyun eğdi, itaat etti”.
suf	yün ipliklerinden elle örülen kuşak.

sufşadı	**“ol kulakka sufşadı = o, gizli bir sözü kulağa söyledi, fısıldadı”.**
sugdıç	**kışın dostlar arasında sıra ile yapılan şölen.**
Sugnak	**“Oğuz şehirlerinden biri”.**
sugrattı	**“ol anınğ ewin sugrattı = o, onun evini arattı, evde olan her şeyi gördü”.**
sugur	**kelere benzer bir çeşit ada tavşanı.**
suk	**kendisine yardım eden bir kimsesi bulunmayan,yalnız adam.**
suk	**aç gözlü; alçak.**
sukak	**sığın, geyik, beyaz geyik.**
sukaklığ	**“sukaklığ tağ = geyiği çok olan dağ”.**
sukarlaç	**“sukarlaç börk = uzun külah, börk”.**
sukıdı	**“ol anı sukıdı = o, onu parmağiyle gıdıkladı”.**
sukındı	**“uragut başın sukundı = kadın başını yıkadı”.**
sulak	**(Kıpçak) dalak.**
sulundı	**atılan, çıkarılan; erkeğin arkaya doğru salıverdiği saç.**
suma	**önce ıslatılıp sonra kurutularak öğüdülen ve bulamaç, ekmek gibi şeyler yapılan buğday, aynı suretle hazırlanıp şerbet hamurunda kullanılan arpa.**
sumlıdı	**“er sumlıdı = adam Türkçeden başka bir dil konuştu”.**

sumlım	Türkçe bilmeyen kimse.
sumlıttı	“ol anı sumlıttı = o, onu Türklerin bilmediği bözle söyletti”.
sumluşdı	“tat kamuğ sumluşdı = Farslar kendi dillerince konuştular”.
sun	“sun kişi = yumşak haylu, yüreği selek kişi”.
sundı	“ol manğa etmek sundı = o, bana ekmek sundu”.
sundılaç	yund kuşu, çayır kuşu.
sundırı	deniz.
sunı	evin kirişleri.
sunu	çörek otu. Nigella sativa.
sunuşdı	“olar ikki etmek sunuşdı = onlar birbirlerine ekmek sundular”.
sunzı	pire soyundan bir hayvan.
sur	“er sur sur mün öpti = adam şarul şurul çorba işti”.
surçıttı	“ol atın surçıttı = o, altını sürçtürdü”.
surkaç	lök ağacı zamkı.
surkuçladı	“ol biçek surkuçladı = o, bıçağın sapa giren ucunu lök macunu ile pekiştirdi”.
surkuçlandı	“biçek surkuçlandı = bıçağın sapı lök ağacının püsesiyle sıkıştırıldı, berkitildi”.

surkuçlandı	**“yer surkuçlandı = yerde yaban hindibasına benzer bir ot bitti”.**
suruş	**buğday başaklarındaki taneler sertleşmeden önce başak alevde ütülür, sonra dönvülerek yenir, ütme, firik.**
suruşladı	**“ol tarığ suruşladı = o, ekini üttü”.**
susgak	**susak, kendisiyle su ve benzeri şeyler daldırılarak alınan nesne.**
susık	**kova.**
suttı	**“ol kişi yüzinğe suttı = o, adamın yüzüne tükürdü”.**
sutturdı	**“ol anınğ yüzinğe sutturdı = o, onun yüzüne tükürttü”.**
suvuk	**(Kıpçak) ağaç ve kuyruk gibi şeylerin up uzun ve çırıl çıplak kalmuş hali.**
suw	**su.**
suwaldı	**“tarığ suwaldı = ekin sulandı”.**
suwaldı	**“ew suwaldı = ev sıvandı”.**
suwaşdı	**“ol manğa ew suwaşdı = o, bana ev sıvamakta yardım etti”.**
suwgardı	**“ol at suwgardı = o, at suladı”.**
suwıglandı	**“ol balığ suwıglandı = o, bu balı sulu buldu”.**
suwışdı	**“yugurmış un suwışdı = yuğurulan un, suyun çıkluğundan dolayı sıvıklaştı, cıvıklaştı”.**
suwladı	**“at suwladı = at su içti”.**

suwlağ	“hayvan sulanacak yer, yalak, suvat”.
Suwlağ	“bir yer adı”.
suwlandı	“suwlandı nenğ = nesne sulandı”.
suwlanğ	“suwlanğ yıgaç = dalı, budağı olmıyan ağaç”.
suwlanğ	“suwlanğ saç = kıvırcık olmıyan düz saç”.
suwlattı	“ol çöpni suwlattı = o, çöpü sulattı”.
suwluk	sarık, mendil ve benzerleri.
suwsadı	“er suwsadı = adam susadı”.
suwsattı	“ol anı suwsattı = o, onu susattı”.
suwsıdı	“sirke suwsıdı = sirke sulandı, sulu oldu”.
suwsuş	buğdayın kuvveti gittikten sonra alınan son suyu; üzerine su katılmış ayran.
suyagu	horozun ayağındaki mahmuz.
suyran	minare ve buna benzer şeyler gibi uzun olan her nesne.
sü	asker.
süçidi	“şüçidi nenğ = nesne tatlılandı ve güzeleşti”.
süçik	tatlı; içilecek şey, şarap.

süçirdi	“açığ nenğ süçirdi = acı şey tatlılaştı”.
süçitti	“ol açığ nenğni süçitti = o, acı şeyi tatlandırdı”.
süçük	şarap.
süçündi	“er sözge süçündi = adam, sözün tadını aldı”.
süçüşdi	“süçüşdi nenğ = nesne tatlılandı”.
süglin	sülün.
sügrüg	kadının avret yeri.
sükel	“(Oğuz) hasta”.
süken	eşek yükünün bir tarafında olan sepet, selen gibi şeyler, seklem.
süknedi	“er sügül süknedi = adam siğile ilaç etti, sağalttı”.
süknegü	et ile tırnak arasında çıkan sivilce.
süksük	“dağdağan” denilen bir ağaç, Kaloxylon ammodendron.
sül	ette ve ağaçta olan yaşlık ve tazelik.
süledi	“beg yagıka süledi = Bey duşmana asker gönderdi, savaş yaptı”.
Süli	“kölelere verilen adlardındır”.
süm	“süm süçük nenğ = taptatlı, pek tatlı nesne”.

sünğü	“süngü, mızrak”.
sünğük	“kemik”.
sünğüklendi	“oglan sünğüklendi = çocuk kemiklendi, büyüdü”.
sünğüledi	“ol anı sünğüledi = o, onu sügüledi, süngü ile dürttü”.
sünğüş	“savaşta saldırma ve süngü dürtme”.
Sünğüş	“erkek adlarındandır”.
sünğüşdi	“ikki er birle sünğüşdi = iki adam birbiriyle savaşta süngüleşti ve dürtüştü”.
süprüldi	“ew süprüldi = ev süprüldü”.
süpründi	süprüntü.
süpürdi	“ol ew süpürdi = o, ev süpürdü”.
süpürgü	süpürge.
sürçdi	“at sürçdi = at sürçtü”.
sürdi	“ol at sürdi = o, at sürdü”.
süriledi	“ol ernğek bile süriledi = adam parmağiyle kur’a çekti”.
sürk	soğuktan donma, katılaşma.
sürkiledi	“ıt keyikni sürkiledi = köpek geyiği kovaladı”.

sürsedi	“ol atığ sürsedi = o, atını sürmek istedi”.
sürtti	“ol etmekge yağ sürtti = o, ekmeğe yağ sürdü”.
sürtük	ezilen, sürüştürülen her şey.
sürtüldi	“sürtüldi nenğ = nesne sürtüldü, döğüldü”.
sürtündi	“at yıgaçka sürtündi = at ağaca sürtündü”.
sürtürdi	“ol anı sürtürdi = o, onu sürdürdü”.
sürtüşdi	“ol meninğ birle koguşka yağ sürtüşdi = o, benimle deriye yağ sürmekte yarıştı”.
sürüğ	“bir sürüğ koy = bir sürü koyun”.
sürüldi	“at sürüldi = at sürüldü”.
sürülgen	her zaman, her yerden sürülen.
süründi	“süründi er = her yerden sürülen kişi, süründü adam”.
süründi	“kişi öz yinin süründi = adam kendi vücudunu kaşıdı”.
sürüşdi	“adhgır kısrak birle sürüşdi = aygır kısrak ile sürüştü”.
süsdi	“udh süsdi = öküz süstü”.
süsgürdi	“sıgır eriğ süsgürdi = sığır, adamı süsmeğe saldırdı”.
süstürdi	“ol koç süstürdi = o, koç süstürdü, tos yaptırdı”.

süsündi	“er başın tamka süsündi = adam, başını duvara vurur göründü”.
süsüşdi	“ikki koçnğar süsüşdi = iki koç süsüştü”.
süt	süt.
sütgerdi	“yogurt sütgerdi = yoğurdu süt gbi yaptı, yoğurdu –duruldukta- su katarak süt gibi yaptı”.
süwlin	sülün.
süwri	sivri.
süwritti	“ol yıgaçığ süwritti = o, ağacı sivriltti”.
süzdi	“ol suw süzdi = o, su süzdü”.
süzgün	rengi kara, dikenli bir dağ ağacı.
süzlündi	“suw süzlündi = su süzüldü”.
süzlüşdi	“suwlar kamuğ süzlüşdi = bütün sular süzüldü”.
süzme	"keş” denilen yağsız kuru peynir, ayran süzmesi.
süztürdi	“ol suw süztürdi = o, su süzdürdü”.
süzüldi	“suw süzüldi = su süzüldü”.
süzündi	“süzündi suw = sözülmüş su”.
süzündi	“er özinge suw süzdü = adam, kendine su süzünür göründü”.

taba	yan, taraf, cihet; “...e, ...e doğru, ...e yanına” anlamlarına ve Arapça “ila” ve “rağmen” karşılığında bir edat ve kelime.
taba	yan, taraf, cihet; “...e, ...e doğru, ...e yanına” anlamlarına ve Arapça “ila” ve “rağmen” karşılığında bir edat ve kelime.
tabaladı	“ol anı tabaladı = o, onu kınadı, ayıpladı”.
taban	taban; deve tabanı.
tabanladı	“tevey tabanladı = deveye ayağiyle vurdu”.
tabanlığ	“tabanlığ tewi = tabanlı deve”.
tabaru	"...ya doğru, ...ya karşı” anlamına edat.
tablağ	“bu ışda seninğ tablagınğ bar mu = bu işte senin rızan var mı?”.
tabuzdı	“ol manğa söz tabuzdı = o, bana bilmece söyledi”.
tabuzgu	bilmece.
tabuzguk	bilmece.
tadgun	Fırat ve ona benzer akan dere.
tadhun	“Tosun, iki yaşında olan sığır”.
tadu	insanın tab'ı ve tabiatı.
tadun	bir yaşındaki buzağı.
tagar	çuval, dağarcık, içerisine buğday ve başka şeyler konan nesne, harar.

tagay	dayı.
tagıktı	“eçkü tagıktı = keçi dağa çıktı, yüzlaştı”.
tagıldı	“ok başakı taşka tegip tagıldı = ok temreni taşa değip körleşti”.
taglattı	“ol atın taglattı = o, atını dağlattı”.
tagna	“tagna yawa = kasnı ağacının püsesi olup yoğurtla karıştırılır, tutmaca katılır, bir devadır, tutmaca renk verir”.
taguzmak	etine dolgun, bodur kişi.
tağ	“dağ”.
tağladı	“ol atın tağladı = o, atını dağladı”.
tah	salındıktan sonra doğunı veya şahini çağırmak için bir nida.
tahçek	bir çeşit Çin ipeği.
takagu	tavuk (cins adı_.
takagu	Tavuk yılı, Türkler'in on ikili yıllardan biri.
takdı	“er burunduk butluka takdı = adam, burunduruğu burun yumşağına taktı”.
takı	dahi.
takıldı	“et şışka takıldı = et şişe takıldı, dizildi”.
takır	ses bildiren bir kelime.

takturdı	“et sışka takturdı = eti şişe dizdirdi”.
takuk	(Türkmen) horoz.
takukluğ	“takukluğ er = tavuğu olan adam”.
tal	dal, yaş dal.
talagu	çabuk öldüren ağı; iç ağrısı.
talak	(Kıpçak) dalak.
talas	at yarışında, top ve çevgen oyununda çizilmiş sınır ve gerilmiş ip.
talas	Taraz diye tanınmış olan bir şehir
talbındı	“kuş talbındı = kuş talbındı, çırpındı”.
talgağ	“insanı öldürecek derecede şiddetli olan tipi”.
talgan	“talgan ig = sar’a, tutarık”.
talguç	hayvan sırtına yükletilen yükü sıkıştırmak için kullanılan ağaç.
talguk	baltanın sapını sıkıştırmak için çakılan çivi.
talgurdı	“könğlüm talgurdı = gönlüm bulandı, karıştı”.
talgurdı	“art başı talgurdı = dağ başında tipi koptu”.
talka	koruk.

talkalandı	“üzüm talkalandı = üzüm talkalandı”.
talkan	kavut, kavrulmuş, salkım koruk olmak.
talkığ	“dağların çatıştığı yer”.
talkığ	“işleri geri bırakma”.
talkıldı	“talkıldı nenğ = nesne itildi, kakıldı, defedildi”.
talkışdı	“ol manğa oyma talkışdı = o, bana çizme yapılan keçeyi dürmekte ve bükmekte yardım etti”.
talku	eğrilmiş, bükülmüş nesne.
talpırdı	“kuş talpırdı = kuş kanadiyle dalbındı”.
talpışdı	“kuşlar kamuğ talpışdı = kuşlar bütün talpıştı”.
talturdı	“anı urup talturdı = onu bayıltasıya kadar döğdü”.
talu	seçme.
taluladı	“ol taluladı nenğni = o, o şeyi seçti”.
tam	duvar, dam, kale.
tam	duvar, dam, kale.
Taman	“Kaşgarın ortasından akan bir dere”.
tamçurdı	“yagmur tamçurdı = yağmur sepeledi”.

tamdı	“suw tamdı = su damladı”.
tamdu	kuvvetli, alevli ateş, tuturuk.
tamga	denize, göle veya dereye dökülen suyun bir kolu; gemilerin demir attıkları iskele veya liman.
tamgak	boğaz, damak.
tamgakladı	“ol anı tamgakladı = o, onun boğazına vurdu”.
tamgaladı	“ol bitik tamgaladı = o, kitaba, mektuba Hakanın damgasını turasını vurdu”.
tamgalık	küçük ibrik; bir kişilik sofra; hakanını damgası bulunan eşya.
tamgalık	küçük ibrik; bir kişilik sofra; hakanını damgası bulunan eşya.
tamgalık	küçük ibrik; bir kişilik sofra; hakanını damgası bulunan eşya.
tamgurdı	“suw tamgurdı = su damlıyazdı”.
tamındı	“tamındı suw = su damlası”.
tamındı	“ol özinge yağ tamındı = o, kendisi için yalnız başına sütten yağ çıkardı”.
tamırgan	“bu ogul ol burnı tamurgan = bu çocuğun burnu daima damlar”.
tamırlığ	“tamırlığ et = damarlı, sinirli et”.
tamışdı	“suw tamışdı = su damladı”.
tamıttı	“ol suwnı tamıttı = o, suyu damlattı”.

tamturdı	“anınğ agzınğa suw tamturdı = onun ağzına su damlattırdı”.
tamturdı	“ol ot tamturdı = o, ateş yaktırdı”.
tamu	cehennem.
tamuladı	“ol suwuğ tamuladı = o, suyun büvetini, germeçini sıkıladı, sıkıştırdı”.
tamur	damar.
tamurdı	“er burnı tamurdı = adamın burnu kanadı, damladı”.
tamuzdı	“ol suw tamuzdı = o, su damlattı”.
tançışdı	“etler kamuğ tançışdı = etler bütün bozuldu, kokluştu”.
tançuladı	“er etmek tançuladı = adam ekmek çiğnedi”.
tandı	“ol alımnı tandı = o, alacağını ve buna benzer şeyleri inkar etti”.
tanğ	“elek”.
tanğ	“tanğ nenğ = acayip şey, şaşılacak nesne”.
tanğ	“tan, sabah vakti”.
tanğ	“tanğ attı = tan yeri ağardı”.
tanğ	“eski zamandan kalmış olan yapı”.
tanğdı	“ol anınğ başın tanğdı = o, onun başını bir sargı ile sardı”.

tanğıldı	“tanğıldı baş = baş sarıldı”.
tanğındı	“er başın tanğındı = adam başını bir sargı ile sardı, başlıbaşına bu işi gördü, yaptı”.
tanğızdı	“er öpekesinde tanğızdı = adam öfkesinden şişti”.
tanğladı	“er ışığ tanğladı = adam işi danladı, taaccüp etti”.
tanğlaşdı	“kişiler bu ışığ tanğlaşdı = halk bu işe şaştı, taaccüp etti”.
tanğlattı	“ol meni tanğlattı = o, beni danlattı”.
tanğsuk	“tanğsuk nenğ = şaşılacak şey, acayip nesne”.
tanğuk	“Hakanlar sefere çıktığında onlara yemek ve yemeğe benzer verilen armağan”.
tanğuk	“çevgen oyununda –gerilen ipten- topu geçirebilen adama verilen ipek kumaş parçası”.
tanğuk	“savaşta mızrakların ve bayrakların uçlarına takılan ipek kumaş”.
tanışdı	“olar meni tanışdı = onlar, birbirinin borcunu inkar ettiler”.
tanturdı	“ol manğa alımın tanturdı = o, bana borcunu inkar ettirdi”.
tanudı	“ol manğa söz tanudı = o, bana bir söz söyledi”.
tanuk	şahit, tanık.
tanukluk	şahitlik, tanıklık; tutak.
tanuldı	“anğar söz tanuldı = ona söz söylendi, söz geçildi2.

tanuştı	“olar ikki söz tanuştı = onlar birbirine söz danıştılar”.
tanuttı	“ol manğa söz tanuttı = o, bana, başkasına sözü eriştirmemi, tavsiye etmemi emretti”.
tap	elverir, yetişir.
tap	elverir, yeter.
tapar	Kıpçak Hanlarından “İnal Öz”ün iki oğlundan birisi.
tapçan	erişilemeyen üzüm salkımlarını kesmek için toplayanın üzerine çıktığı sofra biçiminde üç ayaklı bir nesne.
tapçanğ	“sofra biçiminde üç ayağı bulunan bir şeydir”.
tapçurdum	“men ogulnı anasınga tapçurdum = ben, çocuğu anasına tapşırdım, çocuğu ayırmadım”.
tapdı	“kul Tenğrige tapdı = kul Allaha taptı”.
tapı	bir şeye razı olma.
tapı	bir şeye razı olma.
tapış	iki kişinin işlerini birbirine tapşırması, vekilleşme, yekeleşme.
taplattım	“men anı bu ışka taplattım = ben onu bu işe razı ettim”.
tapluk	yer yarıkları.
tapraşdı	“tewey kamuğ tapraşdı = develer bütün sıçraştı”.
taprıdı	“tewi taprıdı = deve sıçradı, hopladı”.

tapugluğ	“tapugluğ er = eskiden beri hizmeti olan adam”.
tapuğ	“Tapı, hizmet”.
tapuğ	“Tenğri tapuğı = Tanrıya tapma”.
tapuldı	“tapuldı nenğ = nesne bulundu”.
tapzuğ	“tapzuguk tapuzdum = bilmece sordum”.
tar	dar.
tar	dar.
tar	dar.
taradı	“kız saçın taradı = kız saçını taradı”.
taraldı	“saç taraldı = saç tarandı”.
tarandı	“ol saçın tarandı = o, saçını taradı”.
tarasladı	“alp çeriğ tarasladı = yiğit, askeri dağıttı”.
Tarbın	“Türklerden bir bölük halktır ki, kendilerinden bir büyüğün buyruğu altında bulunurlar”.
tardı	“Beg süsin tardı = Bey akserini yaydı, dağıttı”.
targak	tarak.
targıl	(attan başka her hayvan için) alaca.

tarıdı	“ol tarığ tarıdı = o, ekin ekti”.
tarıgan	“bu er ol telim tarığ tarıtgan = bu adam tohumu çok ektiren kimsedir”.
tarıglağ	“tarla, ekerge”.
tarıglığ	“tarıglığ yer = ekin bulunan yer”.
tarıglık	ambar.
tarığ	“Ekin”.
tarığ	,
tarığçı	“çiftçi, ekinci”.
tarıktı	“yer tarıktı = yer daraldı”.
tarıldı	“tarığ tarıldı = ekin ekildi”.
tarıldı	“tarıldı nenğ = nesne ayrıldı”.
Tarım	tekinlere ve Afrasyab soyundan olan hatunlara ve bunların çocuklarına karşı söylenen bir kelime, Hakanlı hanları oğullarından başkasına söylenmez.
tarımladı	“ol öküzni tarımladı = o, ırmağı, bir adadan öbür adaya atlamak suretiyle geçti”.
tarımsındı	“ol tarığ tarımsındı = o, gerçekten ekin ekmediği halde eker göründü”.
tarındı	“er tarığ tarındı = adam ekin eker göründü”.
Tarınğ	“iki öğüz arasında bulunan bir gülün adı”.

tarka	koruk.
tarmak	yırtıcı hayvanların pençesi.
tarmaklandı	“boy tarmaklandı = boy ve oymak, kuşların kıynakları gibi kol kol her yandan akın etti”.
tarmattı	“ol anınğ yüzin tarmattı = o, onun yüzünü tırmalattı”.
tarmaz	şen hıyarı.
tarmut	dağların tepeleri, dereleri.
tarmutlandı	“suw tarmutlandı = su kollara ayrıldı”.
tartar	kumruya benzer bir kuş.
tartığ	“yük ipi, denk sargısı”.
tartığ	“Begden tartıgçı keldi = Beyden okuyucu, davetçi geldi”.
tartıldı	“yarmak tartıldı = para tartıldı”.
tartın	yiyecek, başka bir yerden getirilen zahire.
tartındı	“er oglınğa tartındı = adam oğlunu özledi, ona acındı”.
tartışdı	“ol manğa uruk tartışdı = o, bana ip germekte yardım etti”.
tarttı	“ol yarmak tarttı = o, para tarttı”.
Tartuk	“yağma ilinde bir şehir”.

tarudı	“ew tarudı = ev daraldı”.
tarundı	“er ışta buştı tarundı = adam işten osandı, sıkıldı”.
tarus	evin çatısı.
tarusladı	“ol ewin tarusladı = o, evine çatı yaptı”.
taruttı	“ol anğar ewin taruttı = o, ona evini darlaştırdı”.
Tarxan	“İslamlıktan evvel verilmiş olan bir adtır, bey demektir”.
tas	her nesnenin kötüsü, bayağısı.
tasal	çevgen oyununda çizilmiş sınır.
tasgadı	“ol anı tasgadı = o, onu tokatladı”.
tasgattı	“ol kulın tasgattı = o, kulunu tokatlattı”.
taş	taş, kaya.
taş	“dış elbise”.
taş	“geniş açıklık, yazı”.
taşak	erkeklik aygıtı.
taşaklığ	“taşaklığ er = taşaklı adam”.
taşdı	“aşıç taşdı = tencere kaynadı, taştı”.

taşgurdı	“aşıç taşgurdı = tencere taşayazdı, tencereden su taşayazdı”.
taşıktı	“er ewdin taşıktı = adam evden çıktı”.
taşırkan	“taşırkan közlüğ = patlak gözlü, lokma gözlü”.
taşıtgan	daima taşıtan, taşınan.
taşıttı	“tarığ taşıttı = buğday taşıttı”.
taşladı	“ol ıtığ taşladı = o, köpeği taşladı”.
taşlattı	“ol anı taşlattı = o, onu taşlattı”.
taştın	“er taştın bardı = adam dışarı gitti”.
taşudı	“ol efie yarmak taşudı = o, eve para taşıdı”.
taşuğ	“taşınabilir mal”.
taşurdı	“ot aşıç taşurdı = ateş, tencereyi taşırdı”.
taşurgan	daima taşıran.
tat	tat, yabancı; müslüman olmayan; Uygur, Farslı, Acem, Farsça konuşan.
Tat	Uygur ve Çinli; Farslı ve Türk.
tata,	“on adımdan görülebilecek kadar olan yer parçası”.
Tatar	“Türklerden bir bölük”.

tatgandı	**“er aşığ tatgandı = adam aşı tatlı buldu”.**
tatıdı	**“aş agızda tatıdı = yemek ağıza tat verdi”.**
tatıglandı	**“üzüm tatıglandı = üzüm tatlandı”.**
tatıglığ	**“tatıglığ nenğ = tatlı nesne”.**
tatıgsadı	**“er tatıgsadı = adamın canı tatlı istedi”.**
tatığ	**“tat, dat, lezzet”.**
tatıktı	**“Türk tatıktı = Türk Tatlaştı”.**
tatıldı	**“aş tatıldı = aş tatıldı”.**
tatındı	**“tatındı süt = bol büt”.**
tatır	**“tatır yer = suyu, ağacı olmıyan kıraç yer”.**
tatırga	**"tirşe” denen sepilenmiş beyaz deri.**
tatırlığ	**“tatırlığ yer = toprağı düz olmakla beraber sert olan yer”.**
tatıttı	**“tuz aşığ tatıttı = tuz aşı tadıttı”.**
tatladı	**“ol anı tatladı = o, onu Fars saydı, onu Farslardan saydı”.**
tatlaşdı	**“olar ikki birle tatlaşdı = onlar ikisi birbiriyle farsça konuştular”.**
tatruşdı	**“olar bir ikindige et tatruşdı = onlar birbirine et tattırdılar”.**

taturdı	“ol manğa aş taturdı = o, bana yemek tattırdı”.
taturdum	“men enğar aş taturdum = ben, ona aş tattırdım”.
taturgan	daima tattıran.
tavuş	duygu ve kımıldanma.
tawar	mal, mülk, eşya.
tawar	mal, mülk, eşya.
tawarlığ	“tawarlığ er = mallı adam”.
tawarluk	“mal konan yer, hazine”.
Tawgaç	“Maçin’in adıdır”.
Tawgaç	“Türklerden bir bölüktür”.
tawgaç	“büyük ve eski yapıların hepsine birden tawgaç edhi adı verilir”.
tawgaç	“tawgaç yudası denir ki, susam çiçeğinin (urfağının) yaprağına benzer yaprakları bulunan bir ağaçtır”.
tawgaçladı	“ol anı tawgaçladı = o, onu Maçinli saydı”.
tawgaçlandı	“er tawgaçlandı = adam Maçin halkı kılığına girdi”.
tawılguç	tabarhun; innap dedikleri meyve; kızıl ağaç; bakam ağacı; tarhun denen sebze; kızıl söğüt.
tawılku	tabarhun.

tawışgan	tavşan.
tawışgan	Tavşan yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
tawrak	çabuk, acele, kıvrak, çalışkan, çabukluk.
tawran	şalvar uçkuru ve sapan kolu yapmak için örülmüş ip.
tawrandı	“er tawrandı = adam davrandı”.
tawrattı	“er tawrattı = adam acele etti”.
tawuş	duygu ve kımıldanma.
tawuşgan	“tavuşgan öküz = üç şehrinde akan bir darenin adı”.
tawuşladı	“tawuşladı nenğ = nesne kımıldadı”.
taxtu	“eğrilmemiş, ham ipek”.
tay	tay.
tayadı	“ol anı tayadı = o, ona dayak koydu, dayak dikti”.
tayagu	taş ve tezek parçası.
tayak	dayak, dayangaç.
tayaklandı	“er tayaklandı = adam dayak, baston sahibi oldu”.
tayandı	“ol manğa tayandı = o, bana dayandı”.

tayanğu	“mabeyinci, perdeci başı”.
taydı	“er taydı = adam kaydı”.
taygan	tazı, av köpeği.
tayığ	“tayığ yer = kaygın yer”.
tayışdı	“ol anınğ birle tayışdı = o, onunla kaymakta yarış etti”.
tayıttı	“ol anı suwka tayıttı = o, onu suda kaydırdı”.
taylanğ	“taylanğ er = ince, kibar, güzel, boylu boslu, rengi parlak, elbisesi temiz adam”.
tayturdı	“ol anı suwka tayturdı = o, onu suda kaydırdı, zıyandırdı”.
tayuk	ince, kibar, güzel, boylu boslu, rengi parlak, elbisesi temiz adam (en çok gençlerde kullanılır).
tayuklandı	“yigit tayuklandı = genç, dayılandı, kibarlandı, kibar kılığına girdi”.
taz	kel, daz, boynuzsuz, bitkisiz, çorak.
taz	kel, daz, boynuzsuz, bitkisiz, çorak.
taz	kel, daz, boynuzsuz, bitkisiz, çorak.
taz	kel, daz, boynuzsuz, bitkisiz, çorak.
tazardı	“tazardı nenğ = nesne kelleşti”.
tazgardı	“er başı tazgardı = adamın başı kelleşti”.

tazladı	“ol anı tazladı = o, ona kel dedi, kel saydı”.
tebiz	çorak yer; haset eden.
tebizlik	“anınğ tebizligi kimge talkar = onun hasedi kime zarar verir?”.
tebzeşdiler	“olar kamuğ bu ışka tebzeşdiler = onların hepsi bu işe hasetleştiler”.
tėdi	“ol manğa andağ tedi = o bana öyle söyledi”.
tef	dek, al, hile.
tefçitti	“ol tonın tefçitti = o, elbisesini sıkıca geçmeli bir halde diktirdi”.
tegdi	ziyaretçi.
tegildi	“anınğ közi teğildi = onun gözü şaşılaştı”.
tegindi	“Çiğilcede, Hakana yahut Beye birisinin gelmesi haber verildiği zaman”.
tegirme	çörek, değirmen taşı, para gibi değirmi olan her nesne.
tegirmek	yakmaştırmak.
tegiş	değişme.
tegişdi	“olar ikki Begge tegişdi = onlar Beyin huzurunda muhakeme oldular”.
tegit	"tegin” kelimesinin çoğul şekli.
tegme	değme, her, her bir, türlü türlü.

tegre	etraf, çevre, daire, değre.
tegrek	“kudhuğ tegregi = kuyu ağzına konulan halka”.
tegül	(Oğuz) değil.
tegürdi	“ol manğa Begdin söz tegürdi = o, bana Beyden söz getirdi”.
tegürgen	daima değiren,eriştiren.
teğinğ	“tegin, samur”.
tejik	Tacık, Farslı.
tejikledi	“ol anı tejikledi = o, onu Farslı saydı, Farsa nisbet etti”.
tek	tek, sadece, bir şey dilemeyerek; gibi, benzetme edatı.
tek	tek, sadece, bir şey dilemeyerek; gibi, benzetme edatı.
teke	teke, boynuzundan yay yapılan erkek geyik.
teke	teke, boynuzundan yay yapılan erkek geyik.
tekiş	her şeyin sonu, bitimi.
Tekiş	Erkek adlarındandır.
tekişdi	“ol manğa türmek tegişdi = o benimle dürüm dürüştü”.
tekne	tekne.

tekşüt	değişit, karşılık, bedel.
teküzliğ	“alnı akıtmalı at”.
teldi	“er tam teldi = adam duvar deldi”.
teldi	“ol oglakığ saglıkka teldi = o, oğlağı sağılana kattı”.
telgedi	“ol atasın bulgadı = o, babasını sıktı, canını sıktı”.
telgendi	“ol anğar bulgandı, telgendi = o, ona kızdı, içlendi, tellendi”.
telik	delik.
telim	çok, pek çok, bol, fazla, daima, hep, pek.
telindi	“tam telindi = duvar delindi”.
telişdi	“olar ikki tam telişdi = onlar ikisi duvar delmekte yarıştılar”.
telmirdi	“er telim telmirdi = adam çok bakındı”.
teltürdi	“ol tam teltürdi = o, duvar deldirdi”.
telü	(Oğuz) ahmak.
telwe	deli.
tem	tırkaz.
temen	büyük iğne, çuvaldız.

tėmin	demin.
temregü	temreği.
temür	demir.
temürgen	ok temreni.
temürlük	demir eritilen ve süzülen yer.
tene	tane; susam, mışmış gibi şeyler.
tene	tane; susam, mışmış gibi şeyler.
tengerdi	“ol bir nenğni birge tenğerdi = o, iki şey arasını veya bir şeyi bir şeye denkleştirdi”.
tenğ	“tenğ tuş = denk, eş, küfüv”.
tenğ	“Fırsat, sıra imkan”.
tenğdi	“kuş tenğdi = kuş havalandı”.
tenğek	“hava”.
tenğelgüç	“dölengeç denilen kuş”.
tenğelgün	“dölengeç kuşu”.
tenğeşdi	“tenğeşdi nenğ = nesne denkleşti, bir şey bir şeye denk oldu”.
tenğil	“tenğil keyik = ellerinde –ön ayaklarında- çizgiler bulunan geyik”.

tenğitti	**“er okın tenğitti = adam okunu göğe doğru yükseltti”.**
tenğiz	**“deniz”.**
tenğledi	**“bir nenğ birge tenğledi = bir şeyi bir şeye denk etti”.**
tenğlendi	**“er ışın tenğlendi = adam işini düşündü, işinde çare düşündü”.**
tenğleşdi	**“bir nenğ birge tenğleşdi = bir şey bir şeyle denkleşti, denk oldu”.**
Tenğri	**“Ulu Tanrı”.**
tenğrigen	**“Tanrıya tapınan bilgin”.**
tenğtürdi	**“ol kuş tenğtürdi = o, kuşu elinden saldırdı”.**
tenğüç	**“saçayağı gibi yarım arşın yüksekliğinde olan her şey”.**
tenğürdi	**“er ok tenğürdi = adam göğe doğru yükselen bir ok attı, ok gökte kayboldu”.**
tenğüt	**“Çin yakınında oturan Türklerden bir bölük”.**
tenridi	**“anınğ başı tenridi = onun başı döndü”.**
tepdi	**“ol kulın tepdi = o, kölesini ayağiyle tepti”.**
tepik	**tepiş, tepme.**
tepildi	**“tepildi yer = yer tepildi”.**
tepindi	**“er atın tepindi = adam atını tepti, (adam ayağiyle atını tepti)”.**

tepişdi	“ol meninğ birle tepişdi = o banimle tepişti”.
tepleşdiler	“olar bu ışığ kamuğ tepleşdiler = onlar, bu işte hepsi razı oldular”.
tepredi	“tepredi nenğ = nesne tepredi, kımıldadı, hareket etti”.
teprendi	“teprendi nenğ = nesne teprendi”.
tepreşdi	“kişi kamuğ tepreşdi = bütün halk tepreşti, kaynaştı”.
tepretti	“ol tepretti nenğni = o, bir şeyi tebretti, kımıldattı”.
tepretti	“er teweysin tepretti = adam devesini sıçrattı”.
tepsedi	“ol anı tepsedi = o, ona haset etti, günüledi”.
tepsetti	“ol meni tepsetti = o, beni haset ettirdi”.
tepük	kurşun eritilerek iğ ağırşağı şeklinde dökülür, üzerine keçi kılı veya başka bir şey sarılır, çocular bunu teperek oynarlar.
tepzedi	“ol anı tepzedi = o, ona haset etti, çekemedi”.
tepzetti	“ol meni bu ışka tepzetti = o, beni bu işte haset ettirdi”.
ter	ter.
ter	ter.
terçi	ücretle, çalışan, ırgat.
terçi	ücretle, çalışan, ırgat.

tėrdi	“ol tawar terdi = o, mal topladı”.
tėrgeşdi	“tewey tergeşdi = develer katarlaştı”.
tėrgi	sofra.
tėrgü	sofra üzerindeki çeşitli yemek; sıra dizi.
teri	deri.
tėrildi	“budhun terildi = halk toplandı”.
tėrilgen	her zaman derilen, toplanan.
tėrilgen	her zaman derilen, toplanan.
terinçek	iki parçadan yapılan kadın carı.
tėrindi	“ol özinğe yemiş terindi = o, kendisi için yemiş derdi”.
teriñ	“teriñ tenğiz = engin, geniş, derin deniz”.
teriñğüklendi	“suw teriñğüklendi = su derinledi, aktı, çoğaldı”.
tėrişdi	“ol manğa yemiş terişdi = o, bana meyva dermekte yardım etti”.
teritti	“er teritti = adam terledi”.
terk	tez, çabuk.
terken	egemen, hükümdar, melik; vilâyet üzerine vali olan kimseye karşı hakaların aytası; “kendisine itaat edilen” anlamına.

Terken	egemen, hükümdar, melik; vilâyet üzerine vali olan kimseye karşı hakaların aytası; “kendisine itaat edilen” anlamına.
terkin	toplu olan, toplanmış olan her şey.
terkin	toplu olan, toplanmış olan her şey.
terkledi	“ol ışığ terkledi = o, işini iödi, acele etti”.
terledi	“at terledi = at terledi”.
terlendi	“at terlendi = at terledi”.
terletti	“ol atın terletti = o, atını terletti”.
terlik	teri çekmek için eğerin veya palanın altına konulan keçe.
tėrnek	dernek, işlerini konuşmak için ulusun toplandığı yer.
ternğek	“su sızıntısı”.
ters	güç olan her nesne.
tersindi	“Beg anğar tersindi = Bey onu tersledi, ona kızdı”.
tes	obartma edatı.
teşik	obur, karnı dolduğu halde gözü doymayan kişi.
teşildi	“kap teşildi = kap yarıldı, deşildi”.
teşrüm	eğrilmiş ip yumağı.

teşük	taşağı yarık; deşik, yarık.
teşükledi	“ol anı teşükledi = o, onu obur saydı, aç gözlü saydı”.
tetrü	her şeyin tersine dönüşü.
tetrüldi	“yel tetrüldi = yel, rüzgar çevrildi”.
tėtürdi	“ol andağ tetürdi = o, öyle söyletti, o, öyle dedirtti”.
tewçidi	“ol tonuğ tewçidi = o, elbiseyi oyulkadı”.
tewdi	“ol etiğ sışka tewdi = o, eti şişe dizdi”.
tewey	deve.
tewindi	“er eligin uwundı tewindi = adam, işten tasalandı, utandığı ve sıkıldığı için elini oğuşturdu”.
tewlüğ	“aldatıcı, alcı”.
tewlüklendi	“er tewlüklendi = adam kendini hilekarlardan saydı ve onların yolunu tuttu”.
tewsi	tepsi, sofra.
tewşedi	“yıp kamuğ tewşedi = ip büsbütün karıştı”.
tewşeldi	“etmek üşeldi tewşeldi = ekmek ufalandı”.
tewşetti	“ol yıpığ tewşetti = o, ipi karıştırdı”.
tewşindi	“er ışta telim tewşindi = adam işte çok çalıştı, çırpındı”.

tewşüldi	**“yıp tewşüldi = ip karıştı”.**
tezdi	**“keyik tezdi = geyik kaçtı, tezikti”.**
tezek	**tezek, at gübresi.**
tezekledi	**“at tezekledi = at pisledi”.**
tezgek	**işten kaçan kimse.**
tezgi	**düşman gelmesi yüzünden halk arasında olan ürküntü, panik.**
tezginç	**dağ dönemeci, dağ büklümü.**
tezgindi	**“çıgrı tezgindi = çıkrık döndü”.**
tezik	**halk arasında ürküntü, panik.**
tezindi	**“ol tezindi = o, kaçar göründü”.**
tezişdi	**“olar ikki tezişdi = onlar birbirinden ürküştü ve kaçıştı”.**
tezitti	**“ıt keyikni tezitti = köpek, yaban hayvanını kaçırdı”.**
tıdhıglığ	**“tıdhıglığ nenğ = kendisine, varılması yasak olan nesne”.**
tıdhığ	**“Bir şeyden alıkoyma, engel olma”.**
tıdhıldı	**“er ıştan tıdhıldı = adam işten kaçındı, çekindi”.**
tıdhın	**“bu tıdhın keldi = bu vakitte geldi”.**

tıdhındı	“tıdhındı nenğ = esirgenen, yasak edilen nesne”.
tıdhındı	“er ıştın tıdhındı = adam işten kaçındı”.
tıdhışdı	“olar bir biriğ tıdhışdı = onlar birbirini alıkoymakta, birbirine enğil olmakta yarıştılar”.
tıdhlındı	“er ıştın tıdhlındı = adam işten kaçındı, tıydı”.
tıdhtı	“ol anı aşka tıdhtı = o, onu yemekten alıkoydu”.
tıdış	engellik, engel oluş.
tıgdı	“ok başakın taş tıgdı = taş, ok temrenini körleştirdi, taşa değmekle körlendi”.
tıgradı	“er tıgradı = adam diğrek oldu, katı oldu, sert oldu”.
tıgrak	yılmaz; yiğit, bahadır.
tıgraklandı	“er tıgraklandı = adam yiğitlik gösterdi, yiğitlendi”.
tıgraşdı	“oglan tıgraşdı = çocuklar gürbüzleşti, bahadırlaştı”.
tıgrattı	“oglın ışka tıgrattı = çocuğunu işe sıkıştırdı”.
tığ	“tığ at = kırmızı ile doru rengi arasındaki at, konur al2.
tıkdı	“ol kapka un tıkdı = o, kaba un tıkatı”.
tıkıladı	tıkıladı nenğ = nesne tık diye ses verdi”.
tıkıldı	“kendükke un tıkıldı = küpe un tıkıldı”.

tıkındı	“er yünğ tagarka tıkındı = adam, dağarcığa, çuvala yünü teperek tıktı”.
tıkıştı	“kişi ewde tıkıştı = halk eve tıkıldı, sıkıştı”.
tıkıttı	“ol anğar aş tıkıttı = o, ona zorla aş tıktırdı”.
tıkturdı	“unuğ kapka tıkturdı = unu kaba tıktırdı, bastırdı”.
tıl	dil.
tıl	söz.
tıl	lûgat.
tıl	Düşmandan alınan tutsak.
tıl	dil, söz, lûgat.
tıl	dil, söz, lûgat.
tıl	dil, söz, lûgat.
tıl	dil, söz, lûgat.
tılak	kadının kadınlık aygıtı, avret yeri.
tıldağ	“ol anğar tıldağ kılur = o, ona bir bahane bulur”.
tılıkdı	“kişi meninğ birle tılıkdı = adam benimle konuştu”.
tılkattı	“ol anınğ ışın tılkattı = o, onun işini geciktirtti”.

tın	Ruh ve nefes.
tın	dinmiş; haylaz, işsiz; tembelleşmiş, harınlaşmış.
tıncıdı	“et tıncıdı = et koktu”.
tındı	“yagmur tındı = yağmur dindi”.
tındurdı	“ol meni tındurdı = o, beni rahat ettirdi, o, beni dinlendirdi”.
tınğıladı	“nenğ tınğıladı = havan gibi ağır bir şey yere düşerek ses verdi”.
tınğladı	“er söz tınğladı = adam söz dinledi”.
tınğlaşdı	“ol meninğ birle söz tınğlaşdı = o, benimle söz dinlemekte yarış etti”.
tınğlattı	“ol manğa söz tınğlattı = o, bana söz dinletti”.
tınıldı	“emgektin tınıldı = sıkıntıdan dinlenildi”.
tırmaldı	“anınğ yüzi tırmaldı = onun yüzü tırmalandı”.
tırmaşdı	“olar ikki tırmaşdı = onlar ikisi tırmaştılar”.
tırnğak	“tırnak”.
tırt	tekrarlanarak “cart” diye ses vermek.
tış	diş.
tış	diş.

tış	diş.
tışlattı	“ol anı tışlattı = o, onu dişletti”.
tıt	dağda biten çam fıstığı ağacı, Pinus larix.
tıtıldı	“et pışıp tıtıldı = et pişip didildi”.
tıttı	“ol anı tıttı = o onu, o işten geri koydu, men’etti”.
tıttı	“ol et tıttı = o, et ditti”.
tıydı	“ol anı tıydı = o, onu menetti”.
tigin	aslında “köle” anlamına iken sonra hakan oğullarına verilen ungun.
tigretti	“ol atın tigretti = o, atını yürürken ses çıkartırak, hışıldatarak yürüttü”.
tikdi	“er ton tikdi = adam elbise dikti”.
tiken	“diken”.
tiki	geceleri işitilen ses.
tikikliğ	“tikikliğ ton = dikilmiş elbise”.
tikildi	“yıgaç tikildi = ağaç dikildi”.
tikiledi	“tikiledi nenğ = o şey hışırtı çıkardı”.
tikim	parça.

tikir	**at nalının çıkardığı sesi bildiren bir kelime.**
tikişti	**“ol manğa ton tikişti = o, bana elbise dikmekte yardım etti”.**
tiklindi	**“yıgaç tiklindi = ağaç dikildi”.**
tiklişdi	**“yıgaç tiklişdi = ağaç dikildi”.**
tikme	**“tikme nenğ = dikilmiş nesne”.**
tikredi	**“at adhakı tikredi = atın ayağı ses verdi”.**
tikreşdi	**“atlar adhakı tikreşdi = atların ayağı ses verdi”.**
tiktürdi	**“ol ton tiktürdi = o, elbise diktirdi”.**
tikü	**parça, lokma.**
tiküç	**ekmekçilerin ekmek üzerine nakış yapmak için kullandıkları nesne, kuş yeleği.**
tiküledi	**ol manğa et tiküledi = o, bana et lokması verdi”.**
tildi	**“er yarındak tildi = adam sırım, kayış dildi”.**
tildürdi	**“anı biçek bile tildürdi = onu bıçakla dildirdi”.**
tiledi	**“ol anı tiledi = o, onu diledi, istedi”.**
tilek	**dilek.**
tileşdi	**“ol meninğ birle nenğ tileşdi = o, benimle nesne dilemekte yarıştı”.**

tiletti	**“ol anı tiletti = o, onu istetti, diletti”.**
tilge	**dilim, uzulamasına kesilen her şey.**
tili	**ok temreni üzerine sarılan sırım.**
tilim	**dilim.**
tilindi	**“teri tilindi = deri dilindi”.**
tilişdi	**“ol manğa yarındak tilişdi = o, bana kayış dilmekte yardım etti”.**
tilkü	**tilki.**
tilkülendi	**“er tilkülendi = adam tilkilik etti, yaltaklandı”.**
tiltürdi	**“er yarındak tiltürdi = adam kayış dildirdi”.**
tim	**şarap dolu tulum; şarap satan.**
tin	**yular.**
tin	**yular.**
tinğ	**“er tinğ turdı = adam dik durdu”.**
tiredi	**“ol kapuğ tiredi = o, kapıya direk dikti”.**
tiregü	**direk, kendisine bir şey dayanılan ve kendisiyle bir durdurulan her nesne, direcen ve buna benzer şeyler.**
tirek	**direk; kavak.**

tireklik	direklik ağaç yetişen yer, kavaklık; direklik.
tirendi	“er ıştın tirendi = adam işten çekindi”.
tireşdi	“ol meninğ birle tireşdi = o, benimle çekişti”.
tireşdi	“yılkı tuyağın tireşdi = hayvan sıkıntıdan yürümez oldu, çekindi”.
tirgürdi	“Teğri ölüğ tirgürdi = Tanrı ölü diriltti”.
tiriğ	“diri”.
tirildi	“ölüğ tirildi = ölü dirildi”.
tirilgen	her zaman yaşayan.
tiriğ	“kulakım tiriğ etti = kulağım tın etti”.
tirkeş	yığlaşma; kalabalık yüzünden yürümekte güçlük.
tirsgek	göz kapaklarında çıkan sivilce, it dirseği, arpacık.
tirsgek	göz kapaklarında çıkan sivilce, it dirseği, arpacık.
tişedi	“tegirmen tişedi = değirmen dişedi”.
tişek	şişek, iki yaşını bitirerek üçüne basmış olan koyun.
tişeldi	“orgak tişeldi = orak bilendi, dişendi”.
tişetti	“ol orgak tişetti = o, orak dişetti”.

tişi	dişi, her hayvanın dişisi; kadın.
tişledi	“ol anı tişledi = o onu dişledi, dişle ısırdı”.
tişlendi	“oglan tişlendi = oğlan diş çıkardı”.
titik	çamur.
titik	çamur.
titindi	“ol anğar titindi = o, ona dayandı, direndi”.
titir	Dişi deve.
titişdi	“ol manğa yünğ titişdi = o, bana yün ditmekte yardım etti”.
titiz	tadı helîle gibi kekremsi olan.
titizlik	kekrelik.
titreşdi	“kişi tumlıgdın titreşdi = halk soğuktan titreşti”.
tiz	yüksek yer.
tiz	yüksek yer.
tiz	yüksek yer.
tizdi	“ol yinçü tizdi = o, inci dizdi”.
tiziğ	“bir tiziğ tirek = bir sıra direk”.

tizildi	“yinçü tizildi = inci dizildi”.
tizildürük	çedik ve mest gibi şeylerin ucuna takılan pullar.
tizim	dizi.
tizindi	“uragut yinçüsin tizindi = kadın incisini dizdi”.
tizişdi	“ol meninğ birle yinçü tizişdi = o, benimle inci dizmekte yarıştı”.
tizledi	“bogra eriğ tizledi = boğra, adamı altına aldı, diziyle ezdi, dizledi”.
tizletti	“ol tizletti nenğni = o, nesneyi dizletti”.
tizlindi	“yinçü tizlindi = inci dizildi”.
tizme	şalvarın uçkurluğu, torbanın bağı ve buna benzer nesneler.
to	bulamaç gibi pişirilen bir un.
todhgurdı	“ol meni todhgurdı = o, beni doyurdu”.
todhgurdı	“ol meni bu ıştın todhgurdı = o, beni bu işten bıktırdı”.
todhtı	“meninğ karın todhtı = benim karnım doydu”.
todhurdum	“men anı todhurdum = ben, onu doyurdum”.
todhurgan	“bu er ol açığ todhurgan = bu, aç kimseyi doyuran adamdır”.
todundı	“er todundı = adam doyar göründü”.

toga	hastalık, iç ağırlığı.
togdı	“kün togdı = güneş doğdu”.
togradı	“et togradı = et doğradı, tutmaç için et doğradı”.
tograk	kavak ağacı.
tograldı	“et tograldı = et doğrandı”.
tograndı	“ol özinğe et tograndı = o,kendisi için et doğrar göründü”.
tograşdı	“ol manğa et tograşdı = o, bana et doğramakta yardım etti”.
tograşdı	“ton kirdin tograşdı = elbise kirden parçalandı”.
tograttı	“ol anğar et tograttı = o, ona et doğrattı”.
togrıl	yırtıcı kuşlardan bir kuş, bin kaz öldürür, bir tanesini yer; erkek adı da olur.
togrudı	“ol manğa togrudı = o, yolu bırakarak benden tarafa doğruluverdi”.
togruşdı	“ol meninğ bile yolka togruşdı = o, benimle yola duruştu”.
togsuğ	“kün togsuğ = doğu, şark”.
togturdı	“Tenğri ogul togturdı = Tanrı çocuk doğurttu”.
togurdı	“uragut ogul togurdı = kadın, çocuk doğurdu”.
toğ	“at ayaklarının kazdığı çukurlardan çıkan toz”.

toğdı	“toğ toğdı = toz göğe ağdı”.
tok	tok, aç olmayan; saçsız insan; boynuzsuz hayvan.
tokıdı	“ol kapuğ tokıdı = o, kapıyı çaldı, kapıya vurdu”.
tokımak	(insan) dövmek, (demir) dövmek, vurmak, çarpmak; dokumak; dokunmak; götürmek ve batırmak.
tokındı	“er tamka tokındı = adam duvara çarptı”.
tokış	savaş, cenk.
Tokış	Kişi adı.
tokıttı	“ol anınğ boynın tokıttı = o, onun boynunu vurdurdu”.
tokıttı	“ol böz tokıttı = o, bez dokuttu”.
toklı	toklu, altı aylık kuzu.
tokluk	tokluk; insanın başı saçsız ve hayvanın başı boynuzsuz olması.
tokluk	tokluk; insanın başı saçsız ve hayvanın başı boynuzsuz olması.
toksun	sayıda doksan.
toku	toka, kemer tokası.
tokuç	çörek.
tokuladı	“er kadhış tokuladı = adam kayışa toka yaptı”.

tokuldı	“er tokuldı = adam döğüldü”.
tokum	boğazlanacak, kesilecek hayvan; boğazlanan, kesilen hayvanın derisi.
tokundı	“tokum tokundı = o, kendisi için nayvan kesti”.
tokurka	birik ve benzeri şeylerin emziği.
tokuşdı	“udhuz tokuşdı = uyuz yayıldı”.
tokuşgan	her zaman çarpışan, kavgacı.
tokuştı	“Begler tokuştı = Beyler harp ettiler, çarpıştılar”.
tolarsuk	ayak ökçesi.
tolas	“tolas yüz = somurtkan yüz”.
tolgadı	“kız yinçü tolgadı = kız incili küpe takındı”.
tolgağ	“yinçü tolgağ = inci küpe”.
tolgağ	“emgek tolgağ”.
tolgandı	“er ulındı tolgandı = adam kıvrıldı, dolandı”.
tolgaşdı	“ol meninğ birle yünğ tolgaşdı = o, benimle yün dolamakta, bükmekte yarış etti”.
tolı	gökten yağan dolu.
tolturdı	“ol ayak tolturdı = o, kap doldurdu”.

tolu	silâh.
tolum	“silâh”.
tolumlandı	“er tolumlandı = adam silahlandı, harp silahlarını giyindi”.
tolumluğ	“tolumluğ er = silahlı adam”.
tolun	ayın on dördü, dolun.
tomrum	“tomrum yıgaç = pabuççuların, üzerinde sahtıyan ve gön gibi şeyleri kestikleri ağaç kütük, ağaç tomruğu”.
tomruşdı	“ ol meninğ birle yıgaç tomruşdı = o, benimle ağacı tomruk yapmakta yarıştı”.
tomşuk	“kuş gagası”.
tomurdı	“er yıgaç tomurdı = adam, ağacı tomruk yaptı”.
ton	elbise.
tonattı	“ol meni tonattı = o, beni giydirdi, donattı”.
tonğ	“tonğ tunğ etti = katı bir şey sert bir şey üzerine düşerek ses verdi”.
tonğ	“don”.
tonğa	“bebür”.
tonğaladı	“er toğaladı = adam yiğitlerin ve kuvvetlilerin yaptığı işleri yaptı”.
tonğdı	“suw tonğdı = su dondu”.

tonğuldı	“er ıştın tonğuldı = adam işten ümidini kesti”.
tonğuşdı	“tonğuz tonğuşdı = domuz, gözlerini dikerek adamın üzerine saldırdı”.
tonğuz	“domuz”.
tonğuz	“Türklerin onikili yıllarından biri”.
tonğuz	Domuz yılı, Türkler'in on ikili yıllardan biri.
top	buğday su ile kaynatılır, arpa hamuru ile yoğrularak bir keçeye sarılır, sıcak bir yere bırakılır, eridikten sonra yenir.
top	buğday su ile kaynatılır, arpa hamuru ile yoğrularak bir keçe sarılır, sıcak bir yere bırakılır, eridikten sonra yenir.
topık	topuk; top, çevgenle vurulan top, topaç.
topık	,
topladı	“ol tonuğ topladı = o, elbiseyi kabullendi, razı oldu”.
topradı	“ot topradı = ot kurudu”.
toprak	toprak.
topulgak	kulunç.
topurgan	ayak basıldığında tozıyan yumuşak toprak.
topuz	“topuz yük = üzerinde durulamıyan, üstüne binilemiyen hayvan yükü”.
tor	tuzak, ağ.

torığ	“Doru renkli at”.
toruğ	“bu oglanığ bir toruğka aldım = bu köyleyi bir ata satın aldım”.
torum	torum, deve yavrusu.
torumluğ	“torumluğ er “ torumu olan adam, iki yaşındaki deve yavrusuna sahip olan adam”.
toşgurdı	“ol ewin tawar birle toşgurdı = o, evini malla doldurdu”.
tovıl	davul, avda doğan kuşu için çalınan davul.
Toxsı	“kuyas’ta bulunan bir Türk boyunun adı”.
toy	ordu kurağı.
toy	ordu kurağı.
toy	ordu kurağı.
toy	ordu kurağı.
toydı	“karın toydı = karın doydu”.
toyın	toyın, (İslâm olmayan Türkler'de) Buda dininin, dun ulusu.
toz	yaylara sarılan sırım.
toz	yaylara sarılan sırım.
tozardı	“toz tozardı = toz topzardı, yükseldi”.

tozgırdı	“yer tozgırdı = yer tozardı, yerden toz kalkacak gibi oldu”.
tozıtgan	çok tozutan.
tozıttı	“ol toprak tozıttı = o, toprağı tozuttu”.
tögdi	“er tuz tögdi = adam tuz döğdü, inceltti”.
tögi	darının kabuğu çıkarıldıktan sonra kalan öz.
tögün	dağ, dağlama, döğün.
tögüşdi	“ol meninğ birle tuz tögüşdi = o, benimle tuz döğmekte yarış etti”.
tökdi	“oglan suw tökdi = oğlan su döktü”.
tökleşdi	“tökleşdi nenğ = nesneler döküldü, aktı”.
töklündi	“suw töklündi = su döküldü”.
töktürdi	“ol suw töktürdi = o, su döktürdü”.
tökü̈klüğ	“tökü̈klüğ tarığ = dökülmüş buğday”.
tökü̈ldi	“suw tökü̈ldi = su dökü̈ldü”.
tökü̈şdi	“ol manğa tarığ tökü̈şdi = o, bana harmanda ekin döğmekte yardım etti”.
töl	yavrulama zamanı, yavru, döl.
töledi	“koy töledi = koyun dölledi, kuzuladı”.

tölek	**dölek, gönlü sakin kişi.**
töndi	**“ol ewinğe töndi = o, evine döndü”.**
tönğderdi	**“ol ayak tönğderdi = o, kabı dönderdi, altını üstüne getirdi”.**
töpretti	**“koy otuğ töpretti = koyun otu kurutasıya yedi”.**
tör	**toz.**
töre	**evin en önemli yeri, sediri.**
törpidi	**“er yıgaç törpidi = adam ağaç yonttu, törpüledi”.**
törpigü	**ağaç yontacak keser.**
törpiğ	**“Törpü, keser”.**
törpitti	**“ol münğüz törpitti = o, boynuz türpületti”.**
törpüldi	**“yıgaç törpüldi = ağaç yontuldu, törpülendi”.**
törpüşdi	**“ol meninğ birle yıgaç törpüşdi = o, benimle ağaç törpülemekte yarıştı”.**
tört	**sayıda dört.**
törtgül	**törtgül ew = dört köşeli ev”.**
törü	**duzen, nizam, görenek, âdet.**
törüdi	**“yalnğuk törüdi = insan yaratıldı”.**

töş	döş, göğsün başı.
töşedi	“töşek töşedi = döşek döşedi”.
töşek	döşek.
töşeklik	döşeklik, döşek ve benzeri şeyleri yapmak üzere hazırlanı; ayrılmış olan.
töşeldi	“töşek töşeldi = döşek döşendi”.
töşendi	“ol özinge töşek töşendi = o, kendisine döşek döşedi”.
töşetti	“ol töşek töşetti = o döşek döşetti”.
töşletti	“ol anı töşletti = o, onun döşüne, göğsüne vurdurttu”.
tözdi	“er tumluğka tözdi = adam soğuktan acıktı”.
tublu	mezar.
tubuldı	“öt tubuldı = delik delindi”.
tuç	“tunç”.
tudhun	“Köyün büyüğü, tanınmışı, köylülere içme suyunu dağıtan kimse”.
tudhun	“kaynaktan suyu dağıtan adam, su beyi”.
tudı	“ol agzın tudı = o, ağzını kapattı”.
tudrıç	fışkı.

tugaklık	süzgeç yapılacak ağaç.
tugladı	“ol yarağ tugladı = o, suyun, çayın gediğini, yarığını kapattı”.
tugraglandı	“oglan tugraglandı = delikanlı atlandı”.
tugrağ	“Tuğra, tura, Hakanın mührü, buyrultusu. Oğuzca”.
tugrağ	“dönüşte geri alınmak üzere, savaş zamanında askerin binmesi için Hakan tarafından verilen at”.
tugru	parazvana, kılıç, bıçak, hançer gibi şeylerin saplarının içlerine geçirilen ince demir.
tugsak	dul kadın.
tuğ	“Xan tuğ urdı = Han nöbet davulu vurdu, mehterhane çaldı”.
tuğ	“tokuz tuğluğ Xan = dokuz tuğlu Han veya Hakan”.
tuğ	“suwka tuğ ur = suya germeç ger, büvet yap”.
tuğ	“herhangi bir nesnenin tıkacı, kapacı”.
tul	tugsak.
tuldı	“er topıknı adhrı bile tuldı = adam, topu çatal değnekle vurdu”.
tuldradı	“tuy tuldradı = halk her yandan dağıldı”.
tuldurdı	“atlığ anı tuldurdı = atlı ona çarptı”.
tulkuk	tulum, örülmeş ve şişirilmiş tuluk.

tulkuklandı	“tulkuklandı nenğ = nesne tulum gibi şişti”.
tulun	(Oğuz) kulakla ağız arasındaki kemik.
tulunğ	“dulun, kulak altı”.
tulunğ	“gemde olan bir halkadır”.
tulunğladı	“ol kulın tulunğladı = adam, kölesinin dulununa, kulağının altına vurdu”.
tum	soğuk.
tuma	buhsun.
tumagu	nezle, ingi, dumağı.
tuman	duman, sis.
tumlıdı	“suw tumlıdı = su soğudu”.
tumlığ	“tumlu, soğuk, soğuk olan şey”.
tumlıttı	“ol suw tumlıttı = o, su soğuttu”.
tumluglandı	“ol bu gğurnı tumluğlandı = o, bu zamanı soğuk buldu”.
tumluttı	“ol anınğ könğlin tumluttı = o, onun gönlünü soğuttu”.
tun	dinlenme, dölenme.
tun	dinlenme, dölenme.

tunçu	tıkım, lokma.
tunçuktı	“er tunçuktı = adam duncuktu”.
tundı	“kök tundı = gök kapandı, bulutlandı”.
tunğra	“bedendeki kir”.
tunğra	“er tunğra tüşti = adam yüz üstü düştü”.
tunğu	“sağır”.
tunturdı	“ot anınğ közin tunturdı = ilaç onun gözünü kapattı”.
tuplundı	“tam tuplundı = duvar delindi”.
tupulgan	her zaman yarıp yırtan, delen.
tupulgan	her zaman yarıp yırtan, delen.
tupunluğ	“tupunluğ tarığ = kesmikli buğday”.
tura	kalkan, siper; düşmandan gizlenmek için kullanılan şey.
turbı	yardımcı, yaver, uyuntu; tosu.
turbun	araştırma, ölçme, kıyas etme.
turbunlandı	“er turbunlandı = adam ber şey hakkında araştırmada bulundu”.
turdı	“er yokaru turdı = adam ayağa kalktı”.

turdı	“er yukaru turdı = adam yukarı durdu, dikildi”.
turdı	“at turdı = at zayıfladı, durdu”.
turgurdı	“ol atığ turgurdı = o, atı durdurdu, zayıflattı, durgunlaştırdı”.
turıga	targa kuşu, bir çeşit serçe.
turığ	“Turığ art tiz?”.
turk	bir cismin uzunluğu, boyu.
turkıglandı	“ol mendin turkıglandı = o, benden çekindi”.
turkındı	“ol mendin turkındı = o, benden utandı”.
turkladı	“ol yer turkladı = o, yeri enine boyuna ölçtü”.
turku	ipek kumaş.
turkuğ	“ol menden turkuğ boldı = o, benden utanır oldu”.
turkun	durgun.
turlak	zayıf, her hayvanın arığı, insanın ihtiyarlayışında zayıflığı.
turma	turp.
turna	durna, turna kuşu.
turpladı	“er turpladı nenğni = adam bir şeyin örneğini yaptı, ölçümledi”.

turuglağ	“turuglağ yer = durulacak yer”.
turugsadı	“ol munda turugsadı = o, burada durmak istedi”.
turuğ	“dağlarda sığınılacak yer”.
turuk	zayıf.
turukladı	“ol atığ turukladı = o, atı durgunlaştırdı, arıksaydı”.
turuklandı	“ol bu atığ turuklandı = o, bu atı durgun, argın saydı”.
turukluk	durgunluk, cılızlık.
turuktı	“kan turuktı = kan duruktu, toplandı”.
turuldı	“er ıştın turuldı = adam işten usandı”.
turum	durum, birinin boyu kadarınca olan uzunluk.
turumladı	“ol suwuğ turumladı = o, suyu boyu ile ölçtü”.
turumtay	yırtıcı bir kuş; erkek adı.
turundı	“ol manğa utru turundı = o, bana dayattı”.
turundı	“at turundı = at arıklaştı”.
turundı	“er ışta turundı = adam işte durakladı”.
turur	-dır, mazisi ve mastarı olmayan bir fiil.

turur	-dır, mazisi ve mastarı olmayan bir fiil.
turuşdı	“kiçik uluğ birle turuşdı = küçük, büyüğe karşı durdu, mukavemet etti”.
turuşgan	daima karşı koyan.
tus	keçe ve elbise gibi her yumuşak şeye vurmakta çıkan ses.
tus	keçe ve elbise gibi her yumuşak şeye vurmakta çıkan ses.
tusu	menfaat; şifa.
tusuktı	“bu ot manğa tusuktı = bu ilaç bana iyi geldi, yaradı”.
tusuldı	“bu ot anğar tusuldı = bu ilaç ona yaradı, fayda verdi”.
tuş	denk, öğür, benzer.
tuş	denk, öğür, benzer.
tuş	denk, öğür, benzer.
tuşagu	köstek.
tuşağ	“köstek, at ayağına vurulan bukağı”.
tuşandı	“er adhakı tuşandı = adamın ayağı dolaştı, kösteklendi”.
tuşdı	“ol manğa tuşdı = o, bana duş oldu, bana rastladı, beni gördü”.
tuşgurdum	“men oglunı atasınğa tuşgurdum = ben, oğlunu babasına kavuşturdum”.

tuşgutlandı	“er tuşgutlandı = adam çömez, çırak sahibi oldu”.
tuşladım	“men anı tuşladım = ben onu sıraya aldım, hizasında durdum, karşısında durdum”.
tuşlandı	“bir nenğ birge tuşlandı = bir nesne bir nesneye yöneldi, duş oldu, karşılaştı”.
tuşlattı	“ol yeriğ anğar tuşlattı = o, onu, uzaktan bir yeri karşısına gelecek surette durdurdu”.
tuşu	“eşek durdurulmak istendiği zaman kullanılır”.
tuşurdı	“ol meni sanğa tuşurdı = o, beni sana kavuşturdu”.
tutaşı	yakın, komşu; her zaman, daima, muttasıl.
tutgak	geceleyin düşmanın gözcülerini ve ileri karakollarını yakalamak için çıkarılan atlı bölük.
tutguç	kahvaltı, bir parça yemek.
tutgun	tutgun, yakalanan, esir, tutsak.
tutma	“sandık”.
tutmaç	herkesçe bilinen bir Türk yemeği.
tutsuğ	“men anğar tutsuğ tutuzdum = ben ona vasiyet ettim”.
tutsukdı	“er yagıka tutsukdı = adam duşmana tutuldu, yakalandı”.
tutşı	yakın, komşu.
tuttı	“baş tuttı = yara zonkladı”.

tuttı	“ıt geyik tuttı = köpek geyik tuttu”.
tutturdı	“Beg ogrını tutturdı = Bey hırsızı tutturdu”.
tutugluğ	“tutugluğ yer = tekin olmıyan yer, cin çarpan yer”.
tutuğ	“Dutu, rehin”.
tutuğ	“anınğ tutugı bar = onun dutarı var”.
tutuk	enenmiş, iğdiş edilmiş.
Tutuk	enenmiş, iğdiş edilmiş.
tutukladı	“ol oglın tutukladı = o, oğlunu enedi, veya enenmiş olmaya nispet etti”.
tutuklandı	“uragut tutuklandı = kadın hadım ağası edindi”.
tutuktı	“kılıç tutuktı = kılıç paslandı”.
tutuldı	“keyik tutuldı = yaban hayvanı tutuldu”.
tutunçu	“tutunçu ogul = evlatlığa alınmış çocuk”.
tutundı	“kün tutundı = güneş tutuldu”.
tuturgu	buyrulması ve tutulması haklı olan şey.
tuturkan	pirinç, döğü.
tutuş	çıkışma, çekişme.

Tutuş	Erkek adlarındandır.
tutuşdılar	“olar ikki tutuşdılar = onlar ikisi tutuştular”.
tutuzdum	“men anğar söz tutuzdum = ben, ona tutulması, riayet edilmesi lazımgelen bir söz söyledim”.
tuwradı	“uşak nenğ tuwradı = küçük şey büyüdü”.
tuwurdı	“at kulakın tuwurdı = at kulağını dikti”.
tuyaglığ	“tuyaglığ yılkı = tırnaklı hayvan”.
tuyağ	“at tuyağı = at tırnağı”.
tuydı	“er ışın tuydı = adam işini duydu”.
tuyın	pinti; sıkıntılı.
tuysukdı	“er tuysukdı = adam duysuktu, duyar gibi oldu”.
tuyturdı	“ol manğa söz tuyturdı = o, bana söz duyrdu, tarif etti”.
tuyuk	sisli, puslu, kapalı; canı sıkılmış.
tuyuk	sisli, puslu, kapalı; canı sıkılmış.
tuyuk	sisli, puslu, kapalı; canı sıkılmış.
tuz	tuz.
tuzadı	“ol et tuzadı = o, et tuzladı”.

tuzak	tuzak.
tuzgu	yoldan geçen hısımlara veya tanıdıklara armağan olarak çıkarılan yemek.
tuzgulandı	“ol manğa tuzgulandı = o, bana yemek hediye etti”.
tuzladı	“ol et tuzladı = o et tuzladı”.
tuzlandı	“et tuzlandı = et tuzlandı”.
tuzlattı	“ol et tuzlattı = o, et tuzlattı”.
tuzluk	“tuzluk”.
tü	tüy, kıl, saç; renk, at tonu.
tü	tüy, kıl, saç; renk, at tonu.
tü	tüy, kıl, saç; renk, at tonu.
tübün	yemekte bulunan çör çöp parçaları; buğday kesmiği.
Tübüt	Türk illerinde bulunan kalabalıklı bir kavimdir.
tübütledi	“ol anı tübütledi = o, onu Tibetli saydı, Tibete nispet etti”.
tübütlendi	“er tübütlendi = adam Tibetli kılığına girdi”.
tüdeş	biribirine benzeyen, aynı renkte olan.
tügdi	“er tügün tügdi = adam düğüm düğdü”.

tüge	düğe, iki yaşına girmiş olan buzağı.
tüge	düğe, iki yaşına girmiş olan buzağı.
tüglündi	“suw bogazda tüglündi = su boğazda düğüldü, durdu”.
tüglüşdi	“yıplar tüglüşdi = ipler döğüldü”.
tügme	düğme.
tügmelendi	“er tügmelendi = adam düğmelendi”.
tügsin	dört köşeli düğümlenen bir çeşit düğüm.
tügüldi	“tügün tügüldi = düğüm düğüldü”.
tügüldi	“aş boguzda tügüldi = aş, boğazda düğüldü”.
tügülgen	her zaman düğülen, her zaman can sıkıntısından kaşıgözü düğülün, çatılan.
tügülgen	her zaman düğülen, her zaman can sıkıntısından kaşıgözü düğülün, çatılan.
tügün	düğüm.
tügündi	“ol tügün tügündi = o, kendi başına düğüm düğdü”.
tügüşdi	“ol meninğ birle tügün tügüşdi = o, benimle düğüm düğmekte yarıştı”.
tükedi	“ış tükedi = iş tükendi, bitti”.
tükek	halka, yük yükletilirken yükü sıkıştırmaya yarayan ve ipe takılan halk.

tükel	tamamen, büsbütün.
tüketti	“ol ışın tüketti = o, işini tüketti, bitirdi”.
tüklüğ	“tüklüğ közlüğ = kör gözlü”.
tüknedi	“ol başın tüknedi = o, yarasını dağladı”.
tüksin	halktan olup handan üç kat aşağı bulunan kişi.
tükü	köpek eniğini çağırmak için kullanılan kelime.
tüküz	atın alnındaki akıtma.
tüledi	“at tüledi = at tüyünü döktü”.
tülek	“ol koy tüleginde keldi = o, koyun kırkımında geldi”.
tülek	“tülek yılkı = tüleyen, kış tüyünü döken hayvan”.
tületti	“ol koy tületti = o, koyunu kuzulattı, doğurttu”.
tülfir	kumaştan ve ipekten yapılan örtü ve perde.
tüm	at donlarında düz renk.
tümen	tümen tümen, pek çok.
tümen	“tümen minğ yarmak = bir milyon para”.
tümiledi	“eşyek tümiledi = eşek timbiledi”.

tümrük	dümrük, def.
tümse	minber.
tün	gece.
tünedi	“ol mende tünedi = o benim yanımda geceledi”.
tünek	hapishane, zından.
tünerdi	“tünerdi yer = yer karanlık oldu, karardı”.
tünerik	karanlık; mezar.
tünetti	“ol konukuğ ewde tünetti = o, konuğu evde geceletti”.
tünğitti	“er başın tünğitti = adam başını eğdi”.
tünğitti	“er okın tünğitti = adam okunu göğe dğru yükseltti”.
tünğlük	“baca, pencere”.
tünğşü	“şamdan”.
tünğür	“dünür”.
tünğürledi	“ol meni tünğürledi = o adam beni dünür saydı, dünürlüğe nispet etti”.
tünğürlendi	“ol manğa tünğürlendi = o, kendisini bana dünür saydı”.
tünğüşdi	“er tünğüşdi = adam başını eğdi”.

tüngütti	“er başın tüngütti = adam başını eğdi”.
tüp	asıl, kök, dip, temel, herhangi bir şeyin aslı, kökü, insanın aslı.
tüp	asıl, kök, dip, temel, herhangi bir şeyin aslı, kökü, insanın aslı.
tüpi	tipi.
tüpkerdi	“ol ışığ tüpkerdi = o, işin aslını, dibini araştırdı ve izine düştü”.
tüpledi	“ol ışığ tüpledi = o, işi dipledi, o, işi kökünden aradı”.
tüplendi	“yıgaç tüplendi = ağaç köklendi”.
tüpleşdiler	“olar bu ışığ düpleşdiler = onlar bu işin dibini, aslını aradılar”.
tüpletti	“ol bu ışığ telim tüpletti = o, bu işi çok arattı”.
tüpü	tepe, insanın başının üst tarafı.
tüpü	tepe, insanın başının üst tarafı.
tüpüledi	“ol yagını tüpüledi = o, duşmanı tepeledi, duşmanın tepesine vurdu”.
tüpürdi	“tüpi tüpürdi = rüzgar esti, toprağı savurdu”.
türçidi	“er ış türçidi = adam işe başladı”.
türçitti	“ol anğar ış türçitti = o, onun işe başlattı”.
türdi	“ol bitik türdi = o, kitap dürdü”.

türgek	bohça.
türi	tadı kekre olan; huyu sert olan.
Türk	Türk ülkesinde bir şehir adı..
Türk	Tanrı yarlığayası Nuhun oğlunun adıdır.
türk	Türk. Bu kelime hem müfret, hem cemi olarak kullanılır.
türk	"vakit" anlamına gelen bir kelime.
türkeklendi	"ton türkeklendi = elbise dürüldü".
türkledi	"ol meni türkledi = o, beni Türklerden saydı".
Türkmen	"bunlar Oğuzlardır".
türkün	oymakların, hısımların toplandığı yer; ana baba evi.
türkünlendi	"ol bu ewni türkünlendi = o, bu evi kendi evi saydı ve oturdu".
türlüğ	"bir şeyin çeşitleri, türlü".
türlündi	"türlündi nenğ = nesne dürüldü, büküldü".
türmek	dürmek.
türmeklendi	"ötmek türkmeklendi = ekmekten dürüm yapıldı".
türteledi	"ol börk türteledi = o, külaha altın varaklar, kırıntılar yapıştırdı".

türtti	“könge yağ türtti = göne yağ sürttü, sıvadı, çaldı”.
türtüldi	“terige yağ türtüldi = deriye yağ sürüldü”.
türtündi	“ol özinğe yağ türtündi = o, kendi kendine yağ süründü”.
türtüşdi	ol meninğ birle koguşka yağ türtüşdi = o, benimle deriye yağ sürmekte yarış etti”.
türüldi	“bitik türüldi = kitap dürüldü”.
türündi	“er öz bitikin türündi = o, kendi kitabını dürdü, kendi başına dürdü”.
türüşdi	“ol manğa bitik türüşdi = o, bana kitap dürmekte yardım etti”.
türütti	“Tenğri yalnğuk türütti = Tanrı ademi yarattı”.
tüş	Eğlek,durak,yolculukta dinlenilecek yer konulacak zaman.
tüş	düş, rüya, düş azması, ihtilam.
tüş	düş, rüya, düş azması, ihtilam.
tüş	düş, rüya, düş azması, ihtilam.
tüşdi	“er attın tüşdi = adam attan indi”.
tüşedi	“ol tüş tüşedi = o, düş gördü”.
tüşkün	dikenli kitre ağaççığı.
tüşkünlendi	“tağ tüşkünlendi = dağda kitre ağacı çoğaldı”.

tüşlendi	**“elkin tüşlendi = konuk indi”.**
tüşlük	**konulacak yer.**
tüşük	**işten güçten kalan, haylaz, düşkün.**
tüşürdi	**“ol eligdin yarmak tüşürdi = o, elinden para düşürdü”.**
tüşürkün	**kitre ağaççığı.**
tütek	**ibrik ve benzeri şeylerin emziği.**
tütetti	**“ot tütün tütetti = ateş duman tütüttü, tütün tütüttü”.**
tütsük	**kinci.**
tütün	**“duman”.**
tütürdi	**“ol anğar ıt tütürdi = o, ona köpeğini saldırttı, kışkırttı”.**
tütüşdi	**“ol manğa keyik tütüşdi = o, bana avı yakalamakta yardım etti”.**
tüwek	**patlangıç.**
tüweklik	**“serçe kuşu vurmak üzere –üfürülerek yuvarlaklar atmak için- oyulan ağaç dalı”.**
tüwişdi	**“ol meninğ birle et tüwişdi = o, benimle şişe et dizmekte yarıştı”.**
tüwşedi	**“anınğ teri tüwşedi = çalışmaktan onun teri tane tane oldu”.**
tüz	**Düz,düz olan her şey.**

tüz	halk, reayâ.
tüz	halk, reayâ.
tüz	halk, reayâ.
tüzdi	“Beg elin tüzdi = Bey ilini, vilayetini düzeltti”.
tüzerdi	“yer tüzerdi = yer düzeldi”.
tüzgerdim	“men anı tüzgerdim = ben ona armağan verdim”.
tüzlündi	“tüzlündi yer = yer düzeldi”.
tüzüldi	“yer tüzüldi = yer düzlendi”.
tüzün	yumuşak huylu.
tüzüşdi	“ol manğa yer tüzüşdi = o, bana yer düzlemekte yardım etti”.
bandı	“ol mendin ubandı = o, benden gizlendi”.
uç	(u kalınca, tokça söylenerek) Tanınmış bir şehir adı.
uç	Türkler'in kalem yaptıkları bir ağaç.
uç	Bir nesnenin tükenmesi, bitmesi; uç, kenar.
uç	(Oğuz) Bir nesnenin tükenmesi, bitmesi.
uç	Türkler'in kalem yaptıkları bir ağaç.

uça	Sırt, arka, uca.
uçan	İki yelkenli gemi.
uçdı	Uçtu.
uçguk	Uçuk, ingi, dumagu.
uçlandı	“uçlandı nenğ = bir şeyin ucu peyda oldu”.
uçmak	Uçmak, cennet.
uçruşdı	“ol manğa kuş uçruşdı = o, kuş uçurmakta bana yardım etti”.
uçuktı	“ış uçuktı = iş sonuna vardı”.
uçun	Sebep bildiren bir edat, için.
uçurdı	“ol kuş uçurdı = o, kuş uçurdu”.
uçurgan	Çok uçuran.
uçuz	Ucuz, hor ve alçak, değersiz.
uçuzladı	“Beg anı uçuzladı = Bey, ona hakaret etti”.
uçuzlandı	“ol bu nenğni uçuzlandı = o, bu nesneyi ucuz buldu”.
uçuzluk	Ucuzluk.
uçuzluk	Değersizlik, küçüklük.

ud	Öküz yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
udhgurdı	“ol meni udhgurdı = o, beni uykudan uyardı”.
udhıdı	“er udhıdı = adam uyudu”.
udhık	“udhık er = uyuklayan kişi”.
udhıtgan	Uyutan.
udhıtma	Yaş Peynir, taze peynir.
udhıttı	“ol meni udhıttı = o, beni uyuttu”.
udhlattı	“ol oglın manğa udhlattı = o, oğlunu bana uydurdu, benim arkama düşürdü”.
udhluk	Sığır gibi hayvanların ahırda yattığı yer.
udhmak	Uyan, çırak, şakirt.
udhmaklandı	“er udhmaklandı = adam uşak sahibi oldu”.
udhu	Uyku.
udhu	Tepe.
udhu	Art.
udhug	Uyanık.
udhugluk	İşlere karşı uyanıklık.

udhuladı	“ol anı udhuladı = o, ona uydu”.
udhundı	“er udhundı = adam uykudan uyandı”.
udhuşdı	“ol meninğ birle udhuşdı = o, benimle uyumakta yarış etti”.
udhuz	Uyuz.
udhuzladı	“ol anı udhuzladı = o, onun uyuzuna ilaç yaptı”.
udhuzluğ	Uyuzlu olan.
udukluk	İnsanın bir şeyden gafleti ve dalgınlığı.
Udun	Xotan şehrinin adı. Xotanda oturanlara da “udun” derler.
ugan	Her şeye gücü yeten, kadir.
ugar	“ugar at = alnında akı olan at”.
uglı	Kaşgar’da yetişen beyaz ve tatlı bir havuç.
Ugraklandı	“er Ugraklandı = adam Uğrak kılığına girdi”.
ugut	İçki yapılan bir çeşit hamur.
uğ	Çadırın üst yanındaki köşelerden her biri.
ujlanğ	Kaya keleri.
ukdı	Anladı.

ukıdı	“er ukıdı = adam kustu”.
ukruk	Kement.
uksadı	“er sözüğ uksadı = adam sözü anlamak istedi”.
ukturdı	“ol manğa anınğ sözin ukturdı = o, bana onun sözünü anlattı”.
ukuldı	“bu söz ukuldı = bu söz bilindi, anlaşıldı”.
ukuşluğ	Anlayışlı.
ukuştılar	“olar bu ışığ ukuştılar = onlar bu işi anladılar”.
ul	Duvar temeli.
ula	Kırda belge, alâmet.
uladı	“ol yıp uladı = o, ip uladı”.
ulagu	“ulagu nenğ = kendisiyle bir şey ulanan nesne”:.
ulağ	Yama, elbise yaması.
ulağ	Ulak, Beyin emriyle koşa koşa giden postacının -başka bir ata erişip bininceye değin- bindiği at.
ulandı	“ulandı nenğ = bir şey bir şeye ulandı”.
ular	Erkek keklik.
ularlığ	“ularlığ tağ = kekliği çok olan dağ”.

ulas	“ulas köz = sarhoş gibi süzgün ve yakışıklı olan göz.”.
ulaşdı	“bir nenğ birge ulaşdı = bir nesne bir nesneye ulaştı”.
ulattı	“ol yıp ulattı = o, ip ulattı”.
ulatu	Burun temizlemek için koyunda taşına ipek kumaş parçası.
uldı	Erpidi, eriyecek ve dağılacak hale geldi, eskiyerek yıprandı, yırtıldı.
uldıdı	“at uldıdı = at yalınayak kaldı, takasız (nalsız) kaldı”.
ulgattı	“oglan ulgattı = çocuk büyüdü”.
ulıç	Çocuklara sevgi bildirmek için söylenen bir kelime. “ulıçım =yavrum”.
ulıdı	“böri ulıdı = kurt uludu”.
ulıgu	Uluyacak zaman.
ulınç	“ulınç yol = doru olmayan kıvrımlı yol”. Her kıvrımlı nesneye de denir.
ulınç	“ulınç yol = iğri büğrü,büküntülü yol, düz olmıyan yol”.
ulındım	“men bu ışta ulındım = ben bu işten usandım, bıktım”.
ulışdı	“böri barça ulışdı = bütün kurtlar uluştu”.
ulıtgan	Çok ulutan.
ulıttı	“ol anı urup ulıttı = o, onu döğüp uluttu”.

ulıttı	“ol anınğ boynın ulıttı = o, ona boynunu eğdirdi”.
ulnattı	“ol okın ulnattı = o adam okunun ağacını, altını üstüne getirterek düzelttirdi”.
ulturdı	“ol aşıç içre et ulturdı = o, tencerede eti erpitti”.
ulugladı	“Tenğri meni ulugladı = Tanrı beni yüceltti”.
ulugluk	Büyüklük, ululuk.
ulugluk	Yaşça kocalık.
ulugsadı	“er atta ulugsadı = adam atın büyüğünü istedi”.
uluğ	Herşeyin büyüğü.
uluk	Atın omuzbaşı.
uluk	Eskimiş, yıpranmış.
ulun	Temrensiz ok.
ulundı	“ulundı nenğ = bir şey, ipin ağaç etrafında dolandığı gbi dolandı, yılanın çöreklenmesi gibi kıvrıldı”.
ulunluğ	“ulunluğ er = temrensiz, yeleksiz okları bulunan kişi”.
uluş	(Çiğil) Köy. (Argu) Şehir.
ulyan	Kokulu bir bitkinin köküdür ki yenilir.
um	Karın şişkinliği, kursak bozukluğu.

uma	(Tibet) Ana.
uma	Eve gelen konuk.
umay	Son, kadın doğurduktan sonra karnından çıkan sonu.
umdı	Umdu.
umdu	İstek, idlek; tamah.
umduçı	Umucu, dilenci.
umunç	Umma, umut etme.
umunç	uma, umut etme.
umundum	“men Tenğriden umundum = ben Tanrıya umutlandım”.
un	Un.
unadı	“ol bu ışığ unadı = o, bu işe razı oldu”.
unattı	“men unamas erdim ol meni unattı = ben, çekinirdim, o, beni razı etti”.
unğamuk	Salak.
unğra	“er unğra yattı = adam sırt üstü yattı”.
unıtgan	Çok unutan.
unıttı	“ol sözin unıttı = o, sözünü unuttu”.

uragun	Hindistan'dan gelir bir ilâç.
uragut	Kadın, avrat.
urdı	"eligindeki nenğni yerde urdı = elindeki nesneyi yere koydu.".
urga	(Argu, Oğuz) Büyük ağaç.
urı	Erkek evlât.
urı	gürültü, haykırış.
urıladı	"er urıladı = adam bağırdı, sesini yükseltti".
urıladı	"er urıladı = adam kendini öğdü ve öğmekte ileri gitti".
urk	İp, urgan.
urra	Erkeklerde olan kasık yarıklığı, kavlıç.
ursadı	"ol anı ursadı = o, onu vurmak istedi".
ursuktı	"er ursuktı = döğmede adam yenildi, döğüldü".
urt	İğne deliği, iğne yurdu.
urugladı	"ol kepez urugladı = o, pamuğun çekirdeğini çıkardı".
uruglandı	""tarığ uruglandı = ekin tane tuttu".
urugluğ	"urugluğ altun = para olarak kesilmiş altın.".

urugluk	Tohumluk için saklanan.
uruğ	Tane. Tohuma da “uruğ” denir.
uruk	İp urgan.
urukluğ	“urukluğ kova = İpli kova, urganlı kova”.
urukluk	“urukluk yünğ = ip yapmak için hazırlanan yün”.
uruldı	“er uruldı = adam vuruldu, döğüldü”.
uruldı	“örgen uruldı = urgan örüldü”.
urumday	Kendisiyle ağunun zararı giderilen bir taş, Panzehir.
urunç	Rüşvet, gevik.
urundı	“ol özin urundı = o, bir işte pişman olduğu için kendi kendine döğündü”.
urundı	“er siki urundı = adamın siki kalktı”.
uruş	Urma, savaş, vuruş, vuruşma.
uruşdı	“anınğ birle uruşdı = onunla vuruştu”.
us	Hayır ve şerri ayrıt ediş.
us	Kerkes kuşu.
usal	İş bilmeyen, gafil.

usayuk	Gafil.
usdı	“er usdı = adam susadı”.
usdum	“men eyle usdum = ben öyle sandım”.
usıtgan	Çok susatan.
usıttı	“tuzluğ et meni usıttı = tuzlu et beni susattı”.
usladı	“ol usladı nenğni = o, nesneyi anladı”.
usmı	“usmı tarım = İslâm diyarından Uygur iline kadar akan büyük bir dere”. Bu dere Uygur ilinde kumlara karışır.
usnattım	“men anğar usnattım = ben ona benzettim”.
usrık	Uyuklayan adam.
usuktı	“er usuktı = adam susadı”.
usuz	Uykusuz.
uş	İşte demektir. “uş mundağ kıl = işte böyle yap.”.
uş	Şimdi demektir. “uş keldügüm bu = gelişim şimdi.”.
uş	Ağaç, dal, boynuz gibi şeylerin özü.
uş	Öküzü suvarmak için söylenen söz.
uşak	Küçük, ufak.

uşak	Koğuculuk, koğu, dedikodu, koğucu.
uşakladı	“ol meninğ sözümni uşakladı = o, benim sözümü koğladı”.
uşaklık	İşte gösterilen çocukluk.
uşaldı	“etmek uşaldı = ekmek ufalandı”.
uşun	Omuz başı, çiğin başı.
utadı	“ol tarığ utadı = o, ekinin yapraklarını kesti”.
utanç	utanılacak (iş).
utandı	“ol mendin utandı = o, benden utandı”.
utrulandı	“ol anğar utrulandı = o, onunla yüz yüze geldi”.
utruldı	“saç utruldı = saç kesildi”.
utrundı	“ol manğa utrundı = o, bana dayatmak, karşı koymak istedi”.
utruşdı	“ol anğar utruşdı = o, ona karşı koydu”.
utruşdı	“ol manğa kesme utruşdı = o, bana zülüf kesmekte yardım etti”.
utsuktı	“ol yarmak utsuktı = o, oyunda para yutuldu”.
uttı	Yuttu, üttü.
utun	Değersiz, alçak, küstah.

utunç	(Oğuz) Utanılacak iş.
uturdı	“ol saç uturdı = o, saç kesti”.
Utuş	Erkek adlarındandır.
utuşdı	“ol meninğ birle yarmak utuşdı = o, benimle para yutuştu”.
uva	Çağıran kişiye cevap için “ne buyuruyorsun?” anlamında bir edat.
uvut	Ut, hayâ, ar.
uwa	İçine şeker ufalanan bir çeşit yemek.
uwşattı	“ol etmek uwşattı = o, ekmek ufalattı”.
uwuldı	“uwuldı nenğ = nesne ufalandı”.
uwundı	“ol özinğe etmek uwundı = o, kendi kendine ekmek ufaladı”.
uwuş	Ufalanmış nesne.
uwuşdı	“ol manğa etmek uwuşdı = o, bana ekmek ufalamakta yardım etti”.
uwut	Yemeğe veya beyin yanına çağırma, davet.
uwut	Hayâ, utanma, ut.
uwutgardı	“ol meni uwutgardı = o, beni utandırdı”.
uwutlandı	“er uwutlandı = adam utandı”.

uwutluğ	Utlu, utangaç.
uxak	Kaysı sıkılarak elde edilen suyu.
uya	Yuva, kuş yuvası.
uya	Hısım, kardeş.
uyadsılık	Utanan, utangaç.
uyaladı	“kuş uyaladı = kuş yuva yaptı”.
uyaldı	“ol mendin uyaldı = o, benden bir işte utandı ve o işi üstelemekten çekindi”.
uyattı	“ol mendin uyattı = o, benden utandı”.
Uygur	Beş şehirli bir vilayetin adı. Zülkarneny Türk Hakanı ile barıştıktan sonra bu şehirleri yaptırmıştır.
uygurdı	“ol meni uygurdı = o, beni uyardı”.
uz	Usta, mahir.
uza	Geçmiş zaman.
uzak	Uzak. Bir iş uzadığında “uzak ış” denildiği gibi bir yere gönderilen kişi gecikirse “Yalavaç uzak bardı” denir.
uzaklık	İşte ağırlık.
uzattı	“ol yışığ uzattı = o, ipi uzattı”.
uzdı	“anınğ atı uzdı = onun atı geçti”.

uzlandı	“er uzlandı = adam usta oldu”.
uzsadı	“ol yışığ uzsadı = o, ipi üzmek, koparmak istedi”.
uzun	Uzun.
uzutgan	Her zaman uzatan.
übgük	(Çiğil) İbibik kuşu.
übüp	İbibik kuşu.
üç	Üç. ikiden sonra gelen sayı.
üçgil	Müselles, üçgen, üç köşeli şey.
üçgül	Müselles, üçgen, üç köşeli şey.
üçlendi	“üçlendi nenğ = bir şey üç oldu”.
üçlüç	Başları bir demirle birleştirilerek üç çubukla yapılan tavşan tuzağı.
üçükdi	“er tını üçükdi = savaşta adamın sesi kısıldı, veya üzerine soğuk su dökülmekten, yahut çok döğülmekten soluğu kesildi”.
üçünç	Sayıda üçüncü.
üdherdim	“men anı üdherdim = ben ona uydum, izince gittim”.
üdhik	Aşk ve sevginin coşması.
üdhlendi	“yılkı üdhlendi = yılkı kösnedi, erkek istedi”.

üdhleşdi	**“ıwık birbirge üdhleşdi = geyikler birbiri ardınca yürüdü”.**
üdhredi	**“üdherdi nenğ = şey üredi, çoğaldı”.**
üdhrek	**Az iken artan (nesne).**
üdhretti	**“ol tawarığ üdhretti = o, malını üretti, çoğalttı”.**
üdhrüldi	**“üdhrüldi nenğ = nesne ayrıldı, seçildi, üründülendi”.**
üdhründi	**Üründürülen, seçilmiş (nesne).**
ügidi	**“er bugday ügidi = adam buğday üğüttü”.**
ügit	**Buğday ve benzeri şeyleri öğütme.**
ügitçi	**Un öğüten kimse.**
ügitsedi	**“ol tarığ ügitsedi = o, buğday üğütmek istedi”.**
ügitti	**“ol tarığ ügitti = o, buğday öğüttü”.**
ügre	**Tutmaca benzer ve ondan daha sulu şehriye çorbası, erişte.**
ügridi	**“uragut beşik ügridi = kadın beşik salladı”.**
ügrildi	**“beşik ügrildi = beşik ırlandı, sallandı”.**
ügrişti	**“ol anğar beşik ügrişti = o, ona beşik sallamakta yardım etti”.**
ügritti	**“ol anğar beşik ügritti = o, ona beşik sallattı”.**

ügrük	Çocuğun beşiğin sallama.
ügür	Darı.
ügür	“yağ ügüri = susam.” Uğuzca.
ügürlük	Darı konulan yer.
ügüşdi	“ol manğa tarığ ügüşdi = o, bana buğday üğütmekte yardım etti”.
ühi	Baykuş.
ühi	baykuş.
üjme	Dut ağacı.
üjük	Hece, harf.
üjümlendi	“yıgaç üjümlendi = ağaç dutlandı, dut verdi”.
ükek	Tabut, sandık.
ükek	Şehrin etrafında savaş için hazırlanmış olan burç.
ükekledi	“ol tamığ ükekledi = o, kale üzerine burçlar yaptı”.
ükeklik	Sandık yapmak için ayrılan ağaç.
üledi	“ol yarmak üledi = o, para dağıttı, üleştirdi”.
üleşdi	“olar ikki tawarın üleşdi = onlar ikisi mallarını üleştiler”.

ületti	**“ol çıgayka yarmak ületti = ü, yoksullara para üleştirdi”.**
ülike	**Ökse otu.**
ülker	**Ülker yıldızı, Süreyya yıldızı.**
ülkü	**Ahit, peyman.**
ülük	**Pay, nasip, hisse.**
ülük	**Pay, nasip, hisse.**
ülüş	**Pay, halk arasında taksim, hisse.**
ülüş	**Pay, halk arasında taksim, hisse.**
üm	**Şalvar, don.**
ümgük	**İmik, çocukların tepesinde bulunan yumuşak yer.**
ümleşü	**“ol anınğ birle çögen urdı ümleşü = o, onunla şalvarını ortaya koyarak çevgen oynadı”.**
ün	**ses; ün, sa.**
ün	**Ses.**
ündedi	**“ol meni ündedi = o, beni ünledi, çağırdı”.**
ündeşdi	**“ol anınğ birle ündeşdi = o, onunla çağrıştı, ünleşti”.**
üngüjin	**Çölde insanı öldüren umacı, gulyabanî.**

ünğtürdi	“ol anğar yıgaç ünğtürdi = o, ona ağaç deldirdi”.
ünğüldi	“yıgaç ünğüldi = ağaç oyuldu”.
ünğür	İn, mağara.
üp	Renkte (pekitme) te’kit edatıdır.
üpledi	“ol anınğ tawarın üpledi = o, onun malını yağma etti”.
üpleldi	“er tawarı üpleldi = adamın malı yağma edildi”.
üplendi	“anınğ tawarı üplendi = onun malı yağmalandı, talandı”.
üpleşdi	“budun ikindi tawarın üpleşdi = halk birbirinin malını yağma etti”.
üpletti	“ol anınğ tawarın üpletti = o, onun malını yağma ettirdi”.
ürdi	“ol ot ürdi = o, ateş üfledi”.
üreng	Rum ülkesi yakınlarında kuzey bölgesinde bir yerin adı. Doğrusu “Verenğ”dir.
üri	Ses, gürültü.
üridi	“yıgaç üridi = ağaç çürüdü”.
ürkti	“koy ürkti = koyun ürktü”.
ürküldi	“ürkünç bolup ürküldi = ürküntü, kargaşalık olup ürküldü”.
ürkün	Düşman yüzünden ulus arasına düşen ürküntü; telaşla kalelere ve sığınaklara kaçışırlar.

ürkütti	“ol koy ürkütti = o adam koyun ürküttü”.
ürnğek	Kireç.
ürnğerdi	“ürnğerdi nenğ = nesne ağardı”.
ürpek	Tüyleri ürpermiş insan ve hayvan.
ürperdi	“er ürperdi = adam –öfkesinden, ya da savaş için- ürperdi”.
ürüldi	“er öfkesinde ürüldi = adam öfkesinden şişti, kabardı”.
ürülgen	Her zaman şişen, kabaran. “bu er ol öpken ürülgen = bu adam öfkeyle tulum gibi kabarır, bu adam öfkeyle tulum gibi kabarandır.”.
ürüng	Ak olan nesne.
ürüşdi	“ol manğa ot ürüşdi = o, bana ateş üflemekte yardım etti”.
üskeç	Kuru üzüm. (Brockelman = “üskeç”, Besim Atalay = “üskeneç”, “üsketeç”).
üskeneç	Kuru üzüm. (Brockelman = “üskeç”, Besim Atalay = “üskeneç”, “üsketeç”).
üsketeç	Kuru üzüm. (Brockelman = “üskeç”, Besim Atalay = “üskeneç”, “üsketeç”).
üsnedi	“bir nenğ bir nenğge üsnedi = bir nesne bir nesneye benzedi”.
üstek	Üstelik, ziyadelik.
üsteldi	“suw üsteldi = su arttı, çoğaldı”.
üstem	Eğerlere, kemerin başına, tokalara işlenen altın ve gümüş.

üsterdi	**“ol manğa üsterdi = o, bana üst gelmek için yarış etti”.**
üstün	**Üstün, yukarı.**
üsügledi	**“ol kiritliğ üsügledi = o, kilidi hile ile, anahtarsız açtı”.**
üşdi	**“ol ok üşdi = o, oku delgiç (makkap) ile deldi)”.**
üşedi	**“ol yeriğ üşedi = o, yeri aradı, bir yerde bir şey aradı”.**
üşeldi	**“anınğ ewi üşeldi = onun evi arandı”.**
üşenğ	**“üşenğ taş = düz kaya”.**
üşetti	**“ol etmek üşetti = o, ekmeği ufaladı”.**
üşgürdi	**“ol ıtığ keyikge üşgürdi = o, köpeğini geyiğe kışkırttı”.**
üşidi	**“er üşidi = adam soğuktan üşüdü”.**
üşik	**Yemişleri yakarak büyümekten alıkoyan soğuk.**
üşikledi	**“ol keyikni üşikledi = o, geyiği üşümüşken yakaladı”.**
üşkürdi	**“ol unutmuş sözüğ üşkürdi = o, unuttuğu sözü hatırladı”.**
üştürdi	**“ol ok üştürdi = o, okun temrenini delmekle emretti, deldirdi”.**
üşütti	**“ol meni tumlığka üşütti = o, beni soğukta üşüttü”.**
ütidi	**“ol tonuğ ütidi = o, elbiseyi ütüledi”.**

ütrük	(Oğuz) Hileci, ütücü adam.
ütti	“ol başığ ütti = o, başın saçlarını yaktı, üttü”.
ütük	Ütü.
ütüldi	“koy başı ütüldi = koyunun başı, koyunun başındaki kıllar ütüldü”.
üyük	Tepe gibi yüksek olan yerler.
üyük	“üyük yer = sulu ve buna benzer yerlerde ayak basıldığı zaman kaybolan ve ayağı çıkarması güç olan kumluk yerler.
üyükti	“anınğ adhakı kumda üyükti = onun ayağı kuma gömüldü”.
üzdi	“ol yıp üzdi = o, ipi kesti”.
üzeldi	“er üzeldi = adam yoruldu, kurtulamıyacağı bir işe düştü”.
üzitti	“ol anınğ kulakın üzitti = o, çok söylemek yüzünden onun kulağını ağırlaştırdı, sağırlaştırdı”.
üzlendi	“aşıç üzlendi = tencerenin kapağı kabardı”.
üzlündi	“urk üzlündi = ip üzüldü, koptu”.
üzlüşdi	“üzlüşdi nenğ = o şey üzüldü, koptu”.
üznedi	“ogul ataka üznedi = çocuk babasına karşı koydu, sözünü dinlemedi”.
üztürdi	“ol yıp üztürdi = o, ipi üzdürdü”.
üzüklük	Kesilme.

üzüldi	**“anınğ eti üzüldi = onun eti üzüldü”.**
üzüldi	**“üzüldi nenğ = nesne üzüldü, kesildi, koptu, kırıldı”.**
üzülgen	**Daima üzülen.**
üzüm	**Üzüm.**
üzümlendi	**“badhıç üzümlendi = asma çardağı üzümlendi”.**
üzüşdi	**“ol manğa üzüm üzüşdi = o, bana üzüm toplamakta yardım etti”.**
üzütledi	**“ol anı üzütledi = o, onu pinti gördü”.**
üzütlük	**Bir şeyde pintilik.**
va	**"vay” anlamına söz söyleyen veya emreden kimsenin emrini inkâr yerine bir söz.**
y	**“kadayıf hamuru gibi ince bir hamurun adıdır”.**
ya	**ok, yay.**
ya	**ok, yay.**
yaba	**yaş ve ıslak olan herhangi bir şey.**
Yabaku	**“Türklerden bir bölük”.**
yabaku	**yün ve yapağı yoluntusu.**
Yabaku	**yün ve yapağı yoluntusu.**

yabakulak	sıtmadan titreme.
yabı	eğerin üstüne ve altına konan keçe, eğer yastığı.
yabıladı	“ol anı yubıladı = o, ona hile etti, al etti”.
yabıtak	çıplak, eğersiz.
yaçandı	“ol mandin yaçandı = o, benden utandı, ocundu”.
yadağ	“yayan, yaya”.
yadhağlık	“yayalık, yaya yürüyüş”.
yadhığlığ	“yadhığlığ töşek = yayılı döşek”.
yadhıldı	“sü yadhıldı = asker yayıldı, dağıldı”.
yadhıldı	“yag tonda yadhıldı = yağ elbiseye yayıldı”.
yadhım	“tülüğ yadhım = tüylü yaygı, halı”.
yadhındı	“ol tonın künge yadhındı = o, elbisesini güneşe yayındı”.
yadhışdı	“ol ağar töşek yadhışdı = o, ona döşek yaymakta yardım etti”.
yadhlışdı	“sü yadhlışdı = asker dağılıştı, yayılıştı”.
yadhsadı	“ol töşek yadhsadı = o, döşek yaymak istedi, döşek yayaazdı”.
yadhtı	“ol yadhtı nenğni = o, bir nesneyi yaydı”.

yadınğ	“yadınğ suw = yeryüzüne yayılan biraz su”.
yafa	(Oğuz) sıcak, kuytu.
yafa	(Oğuz) sıcak, kuytu.
yafgu	halktan olup hakandan iki derece aşağı bulunan kişiye verilen ungun.
Yafgu	halktan olup hakandan iki derece aşağı bulunan kişiye verilen ungun.
Yafınç	“ıla’ya yakın bir beldenin adıdır”.
yafışgu	"kızılcık” veya “güren” denen dağ yemişi.
yafuz	her şeyin kötüsü, fenası.
yagak	ceviz.
yagaklığ	“yagaklığ yıgaç = cevizli ağaç”.
yagaklık	cevizlik, ceviz biten yer.
yagan	fil.
yaganlığ	“yaganlığ er = fili olan adam”.
yagdı	“yagmur yagdı = yağmur yağdı”.
yagı	düşman.
yagıktı	“Begler birbirge yagıktı = Beyler, birbirleriyle duşmanlaştı”.

yagıladı	“ol anı yagıladı = o, ona duşmanlık etti”.
yagıldı	“yagmur yagıldı = yağmur yağdırıldı”.
yagır	“at, katır ve eşek gibi hayvanların sırtında semer vey eğerin vurmasiyle meydena ğelen yar, yağır”.
yagırladı	“ol atın yagırladı = o, atın yağırını sağalttı, iyi etti”.
yagırlandı	“tewey yagırlandı = deve yağırlandı, devenin yağırı çoğaldı”.
yagırlığ	“yagırlığ tewey = yağırlı, sırtı yaralı deve”.
yagış	putlara kesilen kurban.
yagıtgan	her zaman yağdıran.
yagıtgan	her zaman yağdıran.
yagıttı	“Tenğri yagmur yagıttı = Tanrı yağmur yağdırdı”.
yagız	yağız, kızıl ile kara arası renk.
yagız	yağız, kızıl ile kara arası renk.
yagladı	“er koguş yagladı = adam kayış yağladı”.
yaglandı	“yaglandı nenğ = nesne yağlandı, yağ sürüldü”.
yaglattı	“ol kogışnı yaglattı = o, deriyi yağlattı”.
yagmalandı	“er yagmalandı = adam yağma kılığına girdi, onların huyu ile huylandı”.

yagmur	yağmur.
yagmurçıl	yağmuru çok olan (yer).
yagrınladı	“ol anı yagrınladı = o, onun yarnına, sırtına vurdu”.
yagrıttı	“ol meninğ atığ yagrıttı = o, benim atımı yağırlattı”.
yagru	çevre, yakınlık.
yagturdı	“Tenğri yagmur yagturdı = tanrı yağmur yağdırdı”.
yagudı	“Beg kelmegi yagudı = Beyin gelmesi yaklaştı”.
yaguk	yakın, hısım.
yaguşdı	“bir nenğ birge yaguşdı = bir nesne bir nesneye yaklaştı”.
yagutgan	daima yaklaştıran.
yaguttı	“ol atığ manğa yaguttı = o, atını bana yaklaştırdı”.
yağ	“yağ”.
Yağma	“Türklerden bir bölüğün adı”.
Yağma	“Taraz yakınında bir köyün adı”.
yağsadı	“er yağsadı = adamın canı yağ istedi”.
yağsıdı	“yağsıdı nenğ = adam sadeyağın tadını aldı”.

yah	"evet, peki” anlamına bir kelime.
yak	çanak bulaşığı.
yak	çanak bulaşığı.
yaka	yaka, elbise yakası.
yakdı	“er başka yakığ yakdı = adam yaraya yakı yaktı”.
yakı	“yakı yukı er = alçak gönüllü ve yaltaklanıcı adam”.
yakığ	“yakı, şişkinlik ve şişkinliğe benzer şeyler üzerine konulur”.
yakıldı	“anğar yakıldı = ona dokunuldu”.
yakın	yakın.
yakışdı	“ol anğar yakığ yakışdı = o, ona yakı yakmakta yardım etti”.
yakrı	yağ, iç yağı, yağlı.
yakrıkan	fındık büyüklüğünde kırmızı meyvesi olan bir bitki.
yakrıkan	fındık büyüklüğünde kırmızı meyvesi olan bir bitki.
yakrılandı	“koy yakrılandı = koyun yağlandı”.
yakturdı	“ol başka yakığ yakturdı = o, yaraya yakı yapıştırttı”.
yaku	yağmurluk.

yakurdı	“ol atığ manğa yakurdı = o, atı bana yaklaştırdı”.
yakurdı	“kişi yakurdı = adam sık sık soludu, onu yüksek bir soluma aldı”.
yal	at yelesi.
yala	töhmet, itham, biri hakkında kötü sanıda bulunma.
yalaçı	insanı her şeyde çarbaçuk suçlu gibi gören, itham eden.
yaladı	“ol anğar ogrı yaladı = o, onu hırsızlıkla töhmetledi”.
yalafar	insanlara arasında elçi, hakanın gönderdiği elçi.
yalaldı	“anğar kuruğ yala yalaldı = o, kuru töhmetle töhmetlendi”.
yalawaç	elçi, peygamber.
yalbı	yassı, enli, derinliği olmayan.
yaldı	“ot yaldı = ateş alevlendi”.
yaldradı	“kün yaldradı = güneş az ışıdı, az parladı”.
yaldruk	cilâlı, parlak, süslü.
yalfattı	“ol anğar yağ yalfattı = o, ona yağ yalattı”.
yalga	“kara yalga = Türk diyarı ile Fergana arasında bir sarp yer”.
yalgadı	“ayak yalgadı = kap yaladı, çanak yaladı”.

yalgan	yala.
yalgandı	“er çanak yalgandı = adam çanak yaladı”.
yalgandurdı	“er yalgandurdı = adam yalanladı”.
yalgaşdı	“olar bal yalgaşdı = onlar bal yalaştı”.
yalgattı	“ol anğar bal yalgattı = o, ona bal yalattı”.
yalgu	ahmak, beyinsiz adam.
yalığ	“ibik”.
yalığ	“at yelesi”.
yalığ	“eğer kaşı, eğerin ön ve arka kaşı”.
yalığlandı	“takuk yalığlandı = horoz ibiklendi”.
yalım	sarp, dik, yalçın.
yalıman	dağınık şekilde yapılan çapul.
yalın	alev.
yalındak	çıplak.
yalındı	“er yalındı = adam soyundu”.
yalınğ	“yalınğ kılıç = kınından çıkarılmış kılınç”.

yalınğ	**“yalınğ er = çıplak adam”.**
yalınğuladı	**“kız yalınğuladı = cariye iple, salıncakla oynadı”.**
yalkdı	**“ol yagka yalkdı = o, yağa kandı, bıktı”.**
yalma	**kaftan, kalın kaftan, yağmurluk.**
yalnğu	**“cariyelerin oynadığı bir oyundur”.**
yalnğuk	**“yalnğuk oğlı yokadhur edhü atı kalır = adam oğlu yok olur, iyi adı kalır”.**
yalnğuk	**“bütün insanlara verilen genel bir ad”.**
yalnğuk	**“cariye”.**
yalnğus	**“yalnğus er = yalnız adam”.**
yalt	**yalçın, sert.**
yaltga	**bir şeyle alay etme.**
yalturdı	**“tüpi otuğ yalturdı = yel ateşi alevlendirdi”.**
yalu	**tayları bağlamak için kullanılan ip, örk.**
yalwadı	**“er yağ yalwadı = adam yağ yaladı”.**
yalwandı	**“er agzın yalwandı = adam dilini çıkardı, ağzının içinde dolaştırdı”.**
yalwardı	**“ol manğa yalwardı = o, bana yalvardı, o, benden dileğinin yapılmasını istedi”.**

yalwı	büyü, sihir.
yalwırdı	“tülwir yalwırdı = gelin odasının tülleri yelpidi”.
yam	çör çöp, pislik, çapak, göze ve başka yere kaçan çör çöp.
yam	çör çöp, pislik, çapak, göze ve başka yere kaçan çör çöp.
yamadı	“ol ton yamadı = o, elbise yamadı”.
yamagu	yamanması gerekli.
yamağ	“yaman”.
yamağlığ	“yamağlığ ton = yamalı geysi”.
yamağlık	“yamağlık böz = yama olmak üzere hazırlanmış bez”.
yamaldı	“ton yamaldı = elbise yamandı”.
yaman	kötü, her şeyin kötüsü.
yamandı	“er tonın yamandı = adam elbisesini kendi yamadı”.
Yamar	“bir yerin adı”.
yamaşdı	“ol anğar ton yamaşdı = o, ona elbise yamamakta yardım etti”.
yamaşdı	“mayışdı”.
yamdu	kasık.

yamgur	yağmur.
yamıldı	“biçek yanuldı = bıçak bilendi”.
yamız	kasığın iki tarafı, kalçanın iç yandan uçları.
yamladı	“ol ewin yamladı = o, evini süpürdü”.
yamlan	bir çeşit sıçan, geme.
yamlaşdı	“ol anğar ew yamlaşdı = o, ona ev süpürmekte yardım etti”.
yamlattı	“ol ewin yamlattı = o evini süpürttü”.
yamlığ	“yamlığ köz = içerisine çörçöp kaçmış olan göz”.
yamraşdı	“kuzı yamraşdı = kuzu anasiyle karıştı”.
yamurdı	“er yıgaç yamurdı = adam ağaç kesti”.
yan	yan.
yana	gene, yine, tekrar, ikinci defa olarak; geri dönme bildiren edat.
yana	gene, yine, tekrar, ikinci defa olarak; geri dönme bildiren edat.
yançıldı	“kagun yançıldı = kavun ezildi”.
yançuk	torba, kese (para-tütün).
yandak	“yandak tiken = geven dikeni”.

yandı	“er yoldan yandı = adam yoldan döndü”.
yandık	soysuz.
yanğ	“bir şeyin merkezi, kalıbı”.
yanğa	“derenin yanı”.
yanğak	“ağzın iki yanında olup dişlerin oturmuş bulunduğu kemik”.
yanğalduruk	“kepenğin arkasına dikilmiş olan bir keçe parçasıdır”.
yanğan	“yalnız başı beyaz olan alaca karga”.
yanğan	,
yanğıla	“ol ışığ yanğıla kıldı = o, işi yeniden yaptı, ikinci defa olarak başladı”.
yanğıladı	“ol tonın yanğıladı = o, elbisesini yeniledi”.
yanğılgan	“yanğılgan er = yanılan adam”.
yanğku	“sesin geri gelmesi”.
yanğkuladı	“tağ yanğkuladı = dağ ses verdi, yankuladı”.
yanğkurdı	“er yanğkurdi = adam görünmiyen bir yerden bir ses veya duygu almış gibi sağına soluna bakındı”.
yanğluk	“işte, sözde, bunun gibi şeylerde yapılan yanlışlık”.
yanğradı	“ol bir söz yanğradı = o, saklanması lazım olan sözü söyledi”.

yanğrak	“dağ kıvrımı, büküntüsü”.
yanğşak	“yanğşak er = yanşak kimse, geveze adam”.
yanğşattı	“ol anınğ başın yanğşattı = o, yanşaklıkla onun başını ağrıttı”.
yanğzattı	“ol anğar sözüğ yanğzattı = o, ona saklanması gereken sözü söyletti”.
yanığ	“ol yanığ yandı = o, kususş kustu”.
yanığ	“Beg yanığında tüşme = Beyin korkutmasına düşme”.
yanlık	çoban çantası.
yanudı	“er biçek yanudı = adam bıçak biledi”.
yanut	karşılık, bedel, ıvaz, cevap.
yanut	karşılık, bedel, ıvaz, cevap.
yanut	karşılık, bedel, ıvaz, cevap.
yap	değirmi olan herhangi bir şey.
yap	değirmi olan herhangi bir şey.
yap	hile, al ("yup” kelimesi yalnız kullanılmaz, her zaman “yap” ile birlikte gelir).
yap	hile, al ("yup” kelimesi yalnız kullanılmaz, her zaman “yap” ile birlikte gelir).
yapçan	yavşan otu.

yapçundı	“okka yilim yapçundı = oka ökse ile kuş tüyü yapıştırıldı”.
yapçurdı	“ol okka yük yapçurdı = o, oka kuş tüyü yapıştırttı”.
yapgak	kuş avlanan bir çeşit tuzak.
yapguç	eşek ve benzeri hayvanları sürmekte kullanılan değnek.
yapgut	yün veya kıl didintileri doldurulmuş minder ve benzeri şeyler.
yapığlığ	“yapığlığ kapuğ = kapalı kapı”.
yapındı	“er kalkan yapındı = adam kalkanla örtündü”.
yapışdı	“yelim yükke yapışdı = tutkal kuş yeleğine yapıştı”.
yaprattı	“at kulakın yaprattı = at kulağını dikti”.
yaprı	düz ve enli (yer); sarkık (kulak).
yapruldı	“bir nenğ birge yapruldı = bir nesne bir nesneye yapıştı, (bir şey bir şeye keçeleşerek yapıştı)”.
yapruşdı	“ol anğar yer yapruşdı = o, ona yer düzlemekte yardım etti”.
yapsadı	“er etmek yapsadı = adam ekmek yapmak istedi”.
yapşurdı	“okka yilim yapşurdı = o, oka ökse ile tüy yapıştırdı”.
yaptaç	yağmur ve karda çobanların giydiği küçük bir kepenek, kebe.
yaptı	“er kapuğ yaptı = adam kapıyı kapadı”.

yapturdı	“ol anğar kapuğ yapturdı = o, ona kapı kapattı”.
yapuldı	“kapuğ yapuldı = kapı kapandı”.
yapurdı	“ol yeriğ yapurdı = o, yeri parlattı, süpürdü”.
yapurgak	yaprak (ağaç, bitki, kitap).
yapurgan	daima gizleyen, saklayan.
yapurttı	“ol sözüğ yapurttı = o, sözün gizlenmesini emretti”.
yapuşgak	dikenli bir ot, pıtrak; her söylenen işe karışan kimse.
yapuşgan	daima yapışan, yapışkan.
yar	yar, suların açtığı uçurum.
yar	yar, suların açtığı uçurum.
yaradı	“ol nenğ anğar yaradı = o şey ona uygun geldi, yaradı”.
yaraglığ	“yaraglığ er = zırhlı adam”.
yarağ	“fırsat, imkan”.
yarağ	“fırsat, imkan”.
yarağlığ	“yarağlığ ış = mümkün olan iş”.
yarandı	“at yarandı = at koşakta (koşu yerinde) koşturularak alıştırıldı, öğretildi”.

yarasınçığ	“yarsınçığ nenğ = iğrenilen, pis nesne”.
yaraşdı	“olar ikki yaraşdı = onlar, ikisi birbiriyle bir işte uyuştu, anlaştı”.
yaratgan	yaratan.
yarattı	“Tanğri yalnğuk yarattı = Tanrı ademi yarattı”.
yardı	“er yıgaç yardı = adam ağaç yardı”.
yarık	oylukların çenetlere bitiştiği yer, oyluk kemikleri başı.
yarık	oylukların çenetlere bitiştiği yer, oyluk kemikleri başı.
yarıklandı	“er yarıklandı = adam zırhlandı, zırhlı gömlek giydi, cebelendi”.
yarıldı	“kap yarıldı = kap yarıldı, tulum yarıldı”.
yarıldı	“butık yarıldı = dal yirildi”.
yarım	yarım, bir şeyin yarısı herhangi bir şeyin ikiye ayrılmış olan parçalardan her birisi.
yarım	yarım, bir şeyin yarısı herhangi bir şeyin ikiye ayrılmış olan parçalardan her birisi.
yarımladı	“ol yoluğ yarımladı = o, yolu yarıladı”.
yarımlandı	“yarımlandı nenğ = nesne yarımlandı”.
yarın	yarın.
yarındak	kayış, sırım, Türk sırımı.

yarındı	“ol butık yarındı = o, kendi kendine dal yarınmaya kalkıştı, yarındı”.
yarış	yarış, at yarışı.
yarış	yarış, at yarışı.
yarışdı	“ol anınğ birle at yarışdı = o, onunla at yarışı yaptı”.
yarladı	“ol anınğ yüzinğe yarladı = o onun yüzüne tükürdü”.
yarlığ	“acınan, yoksul”.
yarlığ	“Hakanın mektubu, fermanı, buyuruğu”.
yarma	uzunlamasına yarılan herhangi bir şey.
yarmak	yarmak, bir şeyi keserek zorla yarmak, parçalamak; yere sınır çizmek.
yarmaklandı	“er yarmaklandı = adam para sahibi oldu”.
yarmandı	“er tamka yarmandı = adam duvara tırmandı”.
yarmaş	iri öğüdülmüş bulgur ve buna benzer şeyler.
yarmaş	iri öğüdülmüş bulgur ve buna benzer şeyler.
yarp	sağlam.
yarp	sağlam.
yarpattı	“igliğ yarpattı = hasta ayağa kalktı, iyileşti”.

yarpuz	güzel kokulu bir ot, kır nanesi, Majoran.
yarpuz	güzel kokulu bir ot, kır nanesi, Majoran.
yarsgag	dağda ve başka yerde ayağın kayabileceği yer.
yarsıdı	“ol yarsıdı nenğni = o, bir şeyi murdar buldu ve ondan iğrendi”.
yarsıkdı	“er oglundın yarsıkdı = adam oğlundan ayrı düştü”.
yarsıttı	“ol anı yarsıttı = o, onu tiksindirdi”.
yarşı	bir şeyi yarıya bölen kimse; bir şeyin yarısı, yarı yarıya ortak.
yarşım	bir yarışlık yer.
yartım	ayrılmış.
yartmak	(Uygur) para.
yartu	yonga, talaş.
yarturdı	“ol anğa yıgaç yarturdı = o, ona ağaç yardırdı”.
yaru	“yaru yelim = balık tutkalı”.
yarudı	“kün yarudı = güneş ışıdı”.
yarudı	“er yarudı yaşudı = adam keyflendi, sevindi”.
yaruk	yerde, duvarda, dağda, sırçada ve benzer şeylerde yarık.

yaruk	yerde, duvarda, dağda, sırçada ve benzer şeylerde yarık.
yarukluk	nur, ışık, aydınlık; rahatlık.
yarutgan	her zaman aydınlatan.
yas	zarar, ziyan.
yas	zarar, ziyan.
yasdı	“Beg süsin yasdı = Bey askerini yurtlarına dağıttı”.
yasgaç	yastıgaç, hamur tahtası.
yasgaşdı	“olar ikki yasgaşdı = onlar ikisi tokatlaştı”.
yası	yassı, enli.
yasıç	yassı ve uzun temren.
yasıglığ	“yasıglığ ya = gedeleçli yay”.
yasık	(Türk) gedeleç.
yasıladı	“ol yasıladı nenğni = o, bir şey yasıladı”.
yasıldı	“ış yasıldı = iş bırakıldı”.
yasıman	su boşaltırken boğazı “gır gır” eden testi.
yastadı	“ol anğar yastuk yastadı = o, ona yastık dayadı, yasladı”.

yastaldı	“yastuk yastaldı = yastık yastandı”.
yastuk	yastık.
yasul	yassı, hayvan, yassı ve engin olan her yer.
yaş	yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik; yaş (gözden gelen); yaş (insanın yaşadığı).
yaş	yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik; yaş (gözden gelen); yaş (insanın yaşadığı).
yaş	yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik; yaş (gözden gelen); yaş (insanın yaşadığı).
yaş	yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik; yaş (gözden gelen); yaş (insanın yaşadığı).
yaş	yaş maş, yeşillik.
yaşadı	“er uzun yaşadı = adam uzun zaman yaşadı”.
yaşagu	yaşamağa haklı.
yaşanğurdı	“anınğ közi yaşanğurdı = onun gözü yaşardı”.
yaşardı	“ot yaşardı = ot yeşerdi”.
yaşarttı	“yagmur otuğ yaşarttı = yağmur otu yeşertti”.
yaşdı	“ol meni körüp yaşdı = o, beni görüp saklandı”.
yaşıktı	“köz yaşıktı = göz yaşlandı”.
yaşıl	yeşil.

yaşıl	“yeşil boya”.
yaşın	şimşek.
yaşınlığ	“yaşınlığ bulıt = şimşekli bulut”.
yaşladı	“at yaşladı = at yaş yedi, ot yedi”.
yaşlığ	“yaşlığ köz = yaşlı göz”.
yaşlığ	“yaşlığ er = yaşlı adam”.
yaşnadı	“yaşın yaşnadı = şimşek çaktı”.
yaşnattı	“Tenğri yaşın yaşnattı = Tanrı şimşek çaktırdı”.
yaşru	gizli.
yaşruşdı	“olar sözüğ yaşrışdı = onlar, sözü gizli tutmakta birlik oldular”.
yaşsadı	“ol mendin yaşsadı = o, benden gizlenmek istedi”.
yaşurdı	“ol nenğ yaşurdı = o, nesneyi gizledi”.
yaşurgan	her zaman gizleyen.
yaşut	gizli.
yat	taşlarla yağmur ve rüzgâr için yapılan kamlık, yada taşı ile yapılan bir türlü kamlık kâhinlik.
yat	taşlarla yağmur ve rüzgâr için yapılan kamlık, yada taşı ile yapılan bir türlü kamlık kâhinlik.

yat	“yabancı kişi”.
yatgak	hakanın ve ülkenin koruyucusu, muhafızı.
yatgaşdı	“ol anınğ birle yatgaşdı = onlar birbirile yatıştılar, ikisi birlikte yattı”.
yatgaşuk	bir yerde başkası ile yatan.
yatgurdı	“ol anı yatgurdı = o, onu yatırdı, uyuttu”.
yatıg	uyku; yatılacak yer.
yatık	uyku; yatacak yer.
yatıktı	“yaguk kişi yıtıktı = hısım olan adam yabancılaştı, yadlaştı”.
yatladı	“yatçı yatladı = şaman yada taşiyle efsun yaptı”.
yatlattı	“Beg yatlattı = Bey yada taşına okuttu”.
yatsadı	“er yatsadı = adam yatmak, uyumak istedi”.
yattı	“er yattı = adam yattı”.
yattı	“ol tonuğ künge yattı = o, elbiseyi güneşe yaydı, serdi”.
yatturdı	“ol anğar töşek yatturdı = o, ona döşek yaydırdı”.
yatuk	atılan, unutulan her şey; tembel; şehirlerden çıkmayan bir kısım Oğuzlar.
yatuk	atılan, unutulan her şey; tembel; şehirlerden çıkmayan bir kısım Oğuzlar.

yava	kolgan dikeni; hint ayvası; suyu tutmaca renk veren bir bitki.
Yava	kolgan dikeni; hint ayvası; suyu tutmaca renk veren bir bitki.
Yawa	kolgan dikeni; hint ayvası; suyu tutmaca renk veren bir bitki.
yawaş	yavaş, yumuşak huylu.
yawaşlandı	“er yawaşlandı = adam yavaşlandı, dölekleşti, yumşak huylu oldu”.
yawgan	yavan.
yawganlandı	“er aşığ yawganlandı = adam, aşı yavan buldu”.
yawlak	kötü, fena, değersiz, yavuz, düşkün, her şeyin kötüsü.
yawlak	kötü, fena, değersiz, yavuz, düşkün, her şeyin kötüsü.
yawlak	kötü, fena, değersiz, yavuz, düşkün, her şeyin kötüsü.
yawradı	er yawradı = adam tığrak oldu, katı oldu, sert oldu”.
yawrıdı	“er yawrıdı = adamın hali kötüleşti, yoksulluktan veya hastalıktan arıkladı”.
yawrıttı	“ol anı yawrıttı = o, onu zayıflattı, arıklattı”.
yawsadı	“ol manğa tawar yawsadı = o, malla benim gönlümü almak istedi”.
yawuğ	“sel suyunun yüksekten yuvarladığı kaya parçası”.
yawuzladı	ol yawuzladı nenğni = o, nesneyi kötü buldu”.

yawuzlandı	“ol atığ yawuzlandı = o, atı kötü buldu”.
yaxsındı	“er kaftan yaxsındı = aam, kollarını yenlerine sokmadan, belini iliklemeden kaftanı omuzuna aldı”.
yaxşı	“yaxşı nenğ = güzel nesne”.
yay	ilkbahar, yaz.
yaya	insanın kuyruk sokumu bölgesi, kıçı (yalnız insanlarda).
yaya	insanın kuyruk sokumu bölgesi, kıçı (yalnız insanlarda).
yaydı	“ol suwda tonuğ yaydı = o, suda elbisesini çalkadı, kımıldattı”.
yayguk	(Kıpçak) kısrağın meme uçları.
yayıg	huyu dönek.
yayık	huyu dönek.
yayıktı	“ödh yayıktı = zaman baharlaştı, bahar oldu”.
yayıldı	“yıgaç yayıldı = ağaç ırgalandı”.
yayılgan	yayılan durmayan.
yayındı	“ol suwda tonın yayındı = o, elbisesini kendi suya yaydı”.
yaykaldı	“suw yaykaldı = su çalkandı”.
yayladı	“er tağda yayladı = adam dağda yayladı”.

yaylağ	“yayla, yazlanılan yer”.
yaylattı	“ol anı tagda yaylattı = o, onu dağda yaylattı”.
yayturdı	“ol tonın suwda yayturdı = o, elbisesini suda çırptırdı”.
yaz	ilk yaz, yaz.
yazadı	“er kışlağda yazadı = adam baharı kışlakta geçirdi”.
yazak	otlak.
yazdı	“ol tügün yazdı = o, düğüm çözdü”.
yazı	kır, ova, yazı, boş ve açık yer, boşluk, açıklık, alan.
yazığçı	“yazıcı”.
yazığlığ	“yazığlığ at = bağından çözülmüş at”.
yazıktı	“yıl yazıktı = zaman ilk yaz oldu, yazlaştı”.
yazıldı	“tügün yazıldı = düğüm çözüldü”.
yazındı	“er kurın yazındı = adam kuşağını çözündü, kendi kendine çözdü”.
yazışdı	“ol anğar tügün yazışdı = o, ona düğüm çözmekte yardım etti”.
yazışdı	“ol manğa ya yazışdı = o, bana yaydan kirişi çıkarmakta yardım etti”.
yazlattı	“ol koyın yaylağda yazlattı = o, koyununu yaylada yaylattı2.

yazlındı	“tügün yazlındı = düğüm çözüldü”.
yazlışdı	“tügünler yazlışdı = düğümler çözüldü2.
yazok	“yazuk at = boşanmış at, bağından çözülmüş at”.
yazsadı	“ol kurın yazsadı = o, kuşağını çözmek istedi”.
yazturdı	“ol anğar tügün yazturdı = o, ona düğüm çözdürdü”.
yazuk	günah, suç.
yazuk	günah, suç.
yazukladı	“Beg anı yazukladı = Bey onu bir suçu yüzünden yakaladı”.
yazukluğ	“günahlı”.
yebenğ	“yebenğ yer = kumlu yer, batak yer”.
yėdhildi	“yetgek yedhildi = bohça dikildi ve içerisine eşya kondu”.
yėdi	“er aş yedi = adam aş, yemek yedi”.
yėdi	“ol aş yedi = o, aş yedi”.
yėdişdi	“ol manğa yenğek yedişdi = o, bana heybenin kenarını dikmekte yardım etti”.
yėğ	“bu at anda yeğ = bu at ondan hayırlıdır, üstündür, yeğdir”.
yek	şeytan.

yėl	cin; cin çarpması.
yėl	cin; cin çarpması.
yėldi	“atlığ yeldi = atlı koştu”.
yėldi	“aş yeldi = yemek yendi”.
yėldi	“aş yeldi = yemek yendi”.
yeldirdi	“yel yeldirdi = yel esti”.
yelim	tutkal, kendisiyle tüy ve tüye benzer şeyler yapıştırılan tutkal.
yėlimledi	“ol ok yelimledi = o, oka yelek yapıştırdı”.
yelimlendi	“ok yelimlendi = ok tutkallandı”.
yėliŋğ	“yeli çok olan yer”.
yelkin	yelici, koşucu; misafir, yolcu, konuk.
yelnedi	“bi yelnedi = kısrağın memesi doldu, sarktı”.
yelpetti	“ol atka aşbar yelpetti = o, ata yem ıslattı”.
yelpetti	“ol anğar sinğek yelpetti = o, ona sinek yelpazeletti”.
yėlpik	cin ve yel çarpması.
yėlpindi	“oglan yelpindi = çocuk yele, cine çarpıldı”.

yėlpirdi	“yel yelpirdi = rüzgar esti”.
yėlpişdi	“ol anğar sinğek yelpişdi = o, ona sinek kovmakta yardım etti”.
yėlpişdi	“kepek yelpişdi = kepek men çekti, men aldı”.
yem	baharat. (yem kelimesi yalnız kullanılmaz, “ot” ile birlikte gelir).
yėm	baharat. (yem kelimesi yalnız kullanılmaz, “ot” ile birlikte gelir).
yemeçük	buğday taşınan küçük çuval.
Yemek	yemek, yeyip telef etmek.
yemet	(Yağma, Tuhsı, Kıpçak, Oğuz) evet.
yėmiş	meyve.
yėmişlendi	“yıgaç yemişlendi = ağaç yemişlendi, yemiş verdi”.
yemrüşdi	“ol anğar yıgaç yemrüşdi = o, ona ağaç sökmekte yardım etti”.
yėmsindi	“er aş yemsindi = agerçekten yemek yemediği halde adam kendini yer gösterdi”.
yėmşen	Kıpçak ülkesinde biten bir kır yemişi.
yemü	“bu sözü kabul ettin mi, söylediğimi yapmak için kafana koydun mu”.
yemürgen	daima söken, koparan.
yençdi	“ol kagunuğ yençdi = o, kavunu yere vurdu ve ayağiyle ezdi”.

yenğ	“yen, elbise yeni”.
yenğdi	“er anı yenğdi = bir işte adam onu yendi, alt etti”.
yenğeç	“yengeç”.
yenğge	“yenge”.
yenği	“yenği nenğ = yeni nesne”.
yenidi	“uragut yenidi = kadın doğurdu”.
yenigü	doğurmak üzere olan.
yėnik	yeğni, hafif.
yenitti	“er uragutnı yenitti = adam kadını doğurttu”.
yėr	kumaşın veya ağacın bir yüzü.
yėr	kumaşın veya ağacın bir yüzü.
yėrçü	sın, mezar.
yėrdeş	hemşeri.
yerdi	“ol butık yerdi = o, dalı yirdi”.
yėrdi	“er aşığ yerdi = adam aştan iğrendi, beğenmedi, yerdi”.
yėrdi	“ol eriğ yerdi = o, adamı yerdi, zemmetti”.

yėretti	“er işge yeretti = adam işte yerindi, tenbellik etti”.
yerküç	tahtadan yapılmış kılıç gibi uzunca, enli bir ağaç parçasıdır, fırındaki ekmeği çevirmek için kullanılır.
yėrsindi	“er yeriğ yersindi = adam bir yeri yurt edindi”.
yertürdi	“ol anğar butık yertürdi = o, ona dalyirdirdi”.
yeten	ok atılan tahta yay; atımcı yayı, hallaç, yayı.
yeten	ok atılan tahta yay; atımcı yayı, hallaç, yayı.
yetenğ	“yün atılan, kabartılan atımcı yayı”.
yetigen	"yedi kardeşler” adı verilen yıldız.
yėtik	işlerinde becerikli, güç işleri başaran.
yėtildi	“ol süge yetildi = o askere yetişildi”.
yetiz	enli, enine geniş şey.
yetizlik	genişlik, bir şeyin eni.
yetrüldi	“sonğuk burunka yetrüldi = bir şeyin sonu önüne eriştirildi”.
yetrüm	“yetrüm saç = salıverilmiş, bırakılmış saç”.
yetrüşdi	“olar iki birbirge at yetrüşdi = onlar, birbirine atla erişmekte yardım etti”.
yėtsedi	“ol meni yetsedi = o, bana yetişeyazdı”.

yėtsikti	“er yetsikti = adam çok yaşlandı, iyice kocadı”.
yetti	sayıda yedi.
yetti	sayıda yedi.
yėtti	sayıda yedi.
yetturdum	“men anğar bitik yotturdum = ben ona yazı sildirdim”.
yetüt	askere imdat.
yewüldi	“bekni yewüldi = boza olgunlaştı”.
yėysedi	“ol etmek yeysedi = o, ekmek yemek istedi”.
yezedi	“yezek kamuğ yeriğ yezedi “ askerin öncüsü bütün yeri dolaştı”.
yezne	büyük kız kardeşin kocası.
yıdhıdı	“et yıdhıdı = et koktu”.
yıdhıdı	“yıdhıdı nenğ = nesne koktu, bozuldu”.
yıdhığ	“kötü kokan her nesne”.
yıdhığ	“kaşgar dilince üzerlik otu anlamınadır”.
yıdhığlık	“kokmuşluk, yıpramışlık”.
yıdhladı	“ol yıpar yıdhladı = o misk kokladı”.

yıdhlandı	“et yıdhlandı = et bozuldu”.
yıdhlaşdı	“yılkı yıdhlaşdı = sürü koklaştı”.
yıdışdı	“yıdışdı nenğ = bir şeyin parçaları birbiri içinde çürüştü, yıpraştı”.
yıgaç	ağaç, ağaç parçası; erkeğin erkeklik aygıtı; fersah (eski bir yer ölçüsü).
yıgaç	ağaç, ağaç parçası; erkeğin erkeklik aygıtı; fersah (eski bir yer ölçüsü).
yıgaç	ağaç, ağaç parçası; erkeğin erkeklik aygıtı; fersah (eski bir yer ölçüsü).
yıgaç	ağaç, ağaç parçası; erkeğin erkeklik aygıtı; fersah (eski bir yer ölçüsü).
yıgaç	ağaç, ağaç parçası; erkeğin erkeklik aygıtı; fersah (eski bir yer ölçüsü).
yıgaçlandı	“yer yıgaçlandı = yer ağaçlandı”.
yıgaçlık	ağaçlık, ağaçlı olan yer, kereste bulunan yer.
yıgdı	“ol meni aşka yıgdı = o, beni yemekten alıkoydu”.
yıgıldı	“er ıştın yıgıldı = adam işten çekindi, kaçındı”.
yıgıldı	“budhun yıgıldı = halk toplandı”.
yıgıldı	“sü yıgıldı = asker erişti”.
yıgıldı	“bilig yıgıldı = akıl olgunlaştı”.
yıgılgan	daima yığılan.

yıgım	yığılmış.
yıgın	yığın, küme, yığılmış.
yıgındı	“er özinğe yarmak yıgındı = adam kendisi için para yığındı”.
yıgışdı	“ol manğa bugday yıgışdı = o, bana buğday yığmakta yardım etti”.
yıgladı	“oglan yıgladı = çocuk ağladı”.
yıglattı	“ol anı yıglattı = o, onu ağlattı”.
yıglışdı	“sü kamuğ yıglışdı = bütün asker toplaştı, yığıldı”.
yıgrıldı	“er tumluğka yıgrıldı = adam soğuktan büzüldü, titredi”.
yıgturdı	“ol anğar tarığ yıgturdı = o, ona buğday yığdırdı”.
yıkdı	“ol ewin yıkdı = o, evini yıktı”.
yıkıldı	tam yıkıldı = duvar yıkıldı”.
yıkılgan	daima yıkılan, yıkılgan.
yıkışdı	“ol anğar tam yıkışdı = o, ona duvar yıkmakta yardım etti”.
yıksadı	“ol tam yıksadı = o, duvar yıkmak istedi”.
yıkturdı	“ol anınğ ewin yıkturdı = o, onun evini yıktırdı”.
yıl	yıl, sene.

yılan	yılan.
yılan	Yılan yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
yıldız	ağacın kökü, damarı.
yıldızlandı	“yıgaç yıldızlandı = ağaç köklendi”.
yılgun	“Ilgın, ılgın ağacı”.
yılgunlandı	“yer yılgunlandı = yerde ılgın ağacı bitti”.
yılıdı	“suw yılıdı = su ılıdı”.
yılığ	“yılığ suw = ılık su”.
yılığlık	“ılıklık, sıcaklık”.
yılınçga	tadı, tuzu, yağı olmayan yemek.
yılışdı	“suwlar kamuğ yılışdı = bütün sular ılıdı”.
yılışdı	“olar bir ekindige ogrı yılışdı = onlar birbirini hırsızlıkla itham etti”.
yılıttı	“er yılıttı = adamı sıtma tuttu, sıtmadan vücudü ısındı”.
yılkı	hayvan, yılkı, hayvan sürüsü, dört ayaklı hayvanlara verilen genel ad.
yımırtga	damarsız olan her türlü yeşillik; hıyar gibi gevşek olan her nesne.
yınçge	ince.

yıp	ip, tel kendisiyle at bağlanan uzun örk.
yıp	ip, tel kendisiyle at bağlanan uzun örk.
yıpar	misk.
yıparlığ	“yıparlığ kesürgü = misk kokan kap”.
yıpladı	“uragut yüzin yıpladı = kadın yüzünün kılını iple aldırdı”.
yıpladı	“er yıpladı = adam ip üzerinde oynadı, canbazlık etti”.
yıplaşdı	“uragutlar yüzin yıplaşdı = kadınlar birbirlerinin yüzünü iple yoldular”.
yıplattı	“uragut yüzin yıplattı = kadın yüzünü ipletti”.
yır	koşma, türkü, hava, ır, musikide ırlama, gazel.
yır	koşma, türkü, hava, ır, musikide ırlama, gazel.
yıradı	“yıradı nenğ = nesne uzaklaştı”.
yıragu	çalgıcı, şarkıcı, çağırıcı.
yırak	uzak, ırak.
yıraklandı	“er yeriğ yıraklandı = adam yeri uzak buldu”.
yıraklık	uzaklık, ıraklık.
yırattı	“ol anı yırattı = o, onu ırattı, uzaklaştırdı”.

yırladı	“er yırladı = adam bir ır ırladı”.
yırtıldı	“ton yırtıldı = elbise yırtıldı”.
yırtındı	“ol tonın yırtındı = o, elsisesini yırtar göründü”.
yırtışdı	“ol anğar böz yırdışdı = o, ona bez yırtmakta yardım etti”.
yırttı	“ol tonın yırttı = o, elbisesini yırttı”.
yış	sıkışma.
yış	sıkışma.
yışığ	“kayıştan örülmüş olan bağ, boyunduruk kayışı”.
yışığlığ	“yaşığlığ er = ipli, ipi olan adam”.
yışıklığ	“yaşıklığ er = başına tülge, demir başlık giymiş adam”.
yıtıttı	“ol anğar biçek yıtıttı = o, ona bıçak biletti”.
yi	sık ve birbirine girmiş; elbisenin yivi, dikişi, dikiş, pabuç dikişi; dağ yivi; diş ve ağaçların birbirine girmesi.
yi	sık ve birbirine girmiş; elbisenin yivi, dikişi, dikiş, pabuç dikişi; dağ yivi; diş ve ağaçların birbirine girmesi.
yidhti	“ol yetgek yidhti = o, eşya bohçasını veya heybeyi toparladı, uçlarını birleştirdi”.
yigde	(Oğuz) iğde.
yigirme	sayıda yirmi.

yigit	yiğit, genç, her şeyin genci.
yigitlik	yiğitlik, gençlik.
yigne	iğne.
yigrendi	“anınğ yini yigrendi = onun tüyleri ürperdi”.
yigtürdi	“ol kadaşınğa nenğ yigtürdi = o, hısımlarına veya kardeşine bir şey vermekle iyilik ettirdi”.
yigtürdi	“tar etük dahakığ yigtürdi = dar pabuç ayağı incitti”.
yiğ	“yügün yigi = gemin damağa gelen parçası”.
yiğ	“yiğ et = pişmemiş çiy et”.
yiği	“yiği yıgaç = dalları birbirine girmiş sık ve büyük ağaç”.
yiken	hasır yapılan kovalak otu.
yikledi	“ol yeriğ yikledi = o, yeri çiğnedi”.
yilikliğ	“yilikliğ sünğük = ilikli kemik”.
yilin	“inek memesi”.
yilmirdi	“suw yilmirdi = su ılıdı, ılır gibi oldu”.
yimledi	“ol manğa yimledi = o, bana göziyle işaret etti”.
yin	beden, vücut, insan bedeni.

yin	beden, vücut, insan bedeni.
yin	beden, vücut, insan bedeni.
yinçeledi	“ol nenğni yinçeledi = o, bir şeyi ince saydı”.
yinçgelendi	“ol manğa yinçgelendi = o, bana alçak gönüllülük etti”.
yinçü	inci; cariye.
yindi	“ol anınğ ewin yindi = o, onun evini aradı, sordu”.
yindürdi	“anınğ ewin yindürdi = o, onun evini arattırdı”.
yinetti	“baş yinetti = yara sağaldı, yeğnildi”.
yinğ	“sümük”.
yinğdegü	“sümüklü”.
yinğitti	“er yinğitti = adam sümkürdü”.
yinğşürdi	“ol isiğ suwuğ tumluğka yinğşürdi = o, sıcak suya soğuk su katarak ılıklaştırdı”.
yipkil	erguvan renginde olan.
yipkin	menekşe rengi, erguvan renginde olan, konur, koyu kırmızı.
yipkin	menekşe rengi, erguvan renginde olan, konur, koyu kırmızı.
yirilgen	daima çatlayan, yarılan, yirilen.

yirişdi	“yirişdi nenğ = nesne yirişti, yirildi, ayrıldı”.
yirük	yirilmiş, unuzlamasına yirilmiş ve güzelliği gitmiş olan her şey, yirik, gedik.
yirük	yirilmiş, unuzlamasına yirilmiş ve güzelliği gitmiş olan her şey, yirik, gedik.
yirük	yirilmiş, unuzlamasına yirilmiş ve güzelliği gitmiş olan her şey, yirik, gedik.
yişim	soğukta dizlere giyilen nesne, bir çeşit çakşır.
yişimlendi	“er yişimlendi = adam tozluk giydi”.
yitiğ	“yitiğ biçek = bilenmiş, keskin bıçak”.
yitikledi	“olat yitikledi = o, kaybolan atını aradı”.
yitim	keten tohumu.
yitti	“yitti nenğ = nesne yitti, kayboldu”.
yittürdi	“ol anğar yarmakın yittürdi = o, ona parasını kaybettirdi”.
yitük	kaybolan şey, yitik.
yitürdi	“er yarmak yitürdi = adam para yitirdi”.
yiz	sele otu, çiğ otu, sele sazı, Artemisia abrotonon (kamıştan daha ince ve yumuşak olup göçebelerce çadır örtüsü yapılır).
yiz	sele otu, çiğ otu, sele sazı, Artemisia abrotonon (kamıştan daha ince ve yumuşak olup göçebelerce çadır örtüsü yapılır).
yizek	askerin önde giden bölüğü, öncül.

yodhluşdı	“bitikler yodhluşdı = kitaplar silindi”.
yodhsadı	“ol bitik yodhsadı = o, kitabı silmek istedi”.
yodhtı	“ol toprak yüzindin yodhtı = o, yüzünden toprağı sildi”.
yodhuldı	“kan kılıçtın yodhuldı = kan kılıçtan silindi, yok edildi”.
yodhundı	“ol közden yaş yodhundı = o, gözden yaş silindi”.
yodhuşdı	“ol kılıçtın kan yodhuşdı = o, kılıçtan kan silmekte yardım etti”.
yogdu	(Türk) devenin çenesi altındaku uzun tüyler.
yogladı	“ol ölüğge yogladı = o, ölü için yemek verdi”.
yogrı	çanak.
yogru	deve tüyünün uzunları.
yogruldı	“un yogruldı = un yoğruldu”.
yogrum	bir defada yoğrulacak kadar olan.
yogruşdı	“ol anğar un yogruşdı = o, ona un yoğurmakta yarım etti”.
yogun	yoğun, şişkin, kalın.
yogurttı	“ol anğar un yogurttı = o, ona un yoğurttu, hamur yogurttu”.
yoğ	“ölü gömüldükten sonra üç yahut yedi güne kadar verilen yemek”.

yoğurkan	“yorgan”.
yok	yok.
yok	yok.
yok	yok.
yoklattı	“ol anı tagka yoklattı = o, onu dağa çıkardı”.
yol	sefer, ani yola çıkma.
yolak	çığır, çılga, kırlardaki küçük yol; yol yol çizgili olan her şey.
yolak	çığır, çılga, kırlardaki küçük yol; yol yol çizgili olan her şey.
yoldı	“er bulunuk yoldı = adam tutsağı salıverdi, bıraktı”.
yoldradı	“kılıç yoldradı = kılıç parladı”.
yoldruga	kılıç gibi uzunca bir bitki.
Yolduz	“Küçe, kingüt ve Uygurlar sınırında bulunan bir göl”.
yolıç	keçi kıllarının diplerinde bulunan, yumuşak ince yün.
yolkaşdı	“yolkaşdı nenğ = nesne sıyrıldı “.
yolkdı	“taş anınğ adhakın yolkdı = taş onun ayağını sıyırdı”.
yolkdı	“ol andın nenğ yolkdı = o, ondan bir şey yoldu, çıkardı, soydu”.

yolkundı	**“yolkundı nenğ = nesne sıyrıldı”.**
yolkuşdı	**“olar bir ekindidin nenğ yolkuşdı = onlar birbirinden fayd, kar ettiler”.**
yolrattı	**“kirşen anınğ yüzin yolrattı = düzgün onun yüzünü parlattı”.**
yolrıttı	**“ol ot yolrıttı = o, ateşi alevledi”.**
yolsuz	**yolunu azıtan kimse.**
yolturdı	**“ol bulunuğ yolturdı = o, esire kurtuluş parası verdirdi”.**
yolugluğ	**“yolugluğ kişi = fidyesi verilmiş kişi”.**
yoluğ	**“feda”.**
yolundı	**“saç yolundı = saç yolundu”.**
yoluşdı	**“budhun bir ekindini yoluşdı = kavm birbirin yağma etti”.**
yoluttı	**“Beg boynı yoluttı = Bey, boyu yağma ettirdi”.**
yonak	**hayvanların semerleri altına konan şey, çul çuval parçası.**
yonğadı	**“ol anı bğge yonğadı = o, onu beye yanıktı, şikayet etti”.**
yonğağ	**“beye birini geçmek, gammazlık etmek”.**
yonğattı	**“ol anı Begge yonğattı = o, onu Beye koğuladı”.**
yonındı	**yonuntu, talaş.**

yonuldı	“yıgaç yonuldı = ağaç yonuldu”.
yonundı	“ol yıgaç yonundı = o kendini ağaç yonar gösterdi”.
yonuşdı	“olar birbirge ok yonuşdı = onlar birbirine ok yontmakta yardım ettiler”.
yorçı	usta kılavuz.
yorıdı	“er yorıdı = adam yürüdü”.
yorıga	yorga yürüyen (at için).
yorıgu	yürünecek yer ve zaman.
yorık	uz dilli.
yorık	uz dilli.
yorık	uz dilli.
yorık	uz dilli.
yorınça	yonca.
yorınçga	yonca.
yorışdı	“ol meniñ birle yorışdı = o, benimle yürümekte yarış etti”.
yorıttı	“ol meni telim yorıttı = o, beni çok yürüttü”.
yorttı	“atlığ yorttı = atlı dört nala koşturdu”.

yortuğ	“savaş gününde yahut bir yere gidildiğinde Hakanın yanında bulunan kimseler”.
yortuşdı	“ol meninğ bile yortuşdı = o, benimle at yürütmekte yarış etti”.
yoruldı	“ogul beşiktin yoruldı = çocuk beşikten çözüldü”.
yorutgan	çok osuran, osurgan.
yozadı	“koy yozadı = koyun kısır kaldı”.
yök	kuş tüyü, kuş yeleği, ok yeleği.
yökletti	“ol ok yökletti = o, oka yelek taktırdı”.
yördi	“uragut oglın beşiktin yördi = kadın oğlunu beşikten çözdü”.
yördi	“uragut oglın beşiktin yördi = kadın çocuğunu beşikten çözdü”.
yöre	yöre, çevre, bir şeyin etrafı.
yörgedi	“ol adhakın yörgedi = adam ayağını sardı”.
yörgek	örtü.
yörgemeç	işmekbe ve bağırsağın incecik kıyılarak bağırsak içinde kızartılması veya pişirilmesi suretiyle yapılan yemek.
yörgenç	ağaçlara sarılıp onları kurutan bir çeşit bitki, sarmaşık.
yörgenç	ağaçlara sarılıp onları kurutan bir çeşit bitki, sarmaşık.
yörgetti	“ol yıp yörgetti = o, ip sardırdı”.

yörkendi	“uruk yıgaçka yörkendi = ip, urgan ağaca sarıldı”.
yörkeşdi	“yıgaçka yıp yörkeşdi = ağaca ip sarıldı, dolaştı”.
yörük	tabir (rüya vb.) sözün gidişi, anlaşılışı.
yörük	tabir (rüya vb.) sözün gidişi, anlaşılışı.
yu	kadınların bir şeyden utandıkları zaman söyledikleri bir kelime.
yubadı	“er ışığ yubadı = adam işi ihmal etti, yüzüstü bıraktı, üstüne düşmedi”.
yubagu	üzerinde durulmayan, yapımaması gereken.
yubakulak	(Yabaku, Yemek) sıtmadan titreme.
yubaldı	“ış yubaldı = iş yüzüstü bırakıldı, üzerinde durulmadı”.
yubandı	“er ıştın yubandı = adam işten çekindi”.
yubattı	“ol ışığ yubattı = o, işi savsaklattı, başkasını işi savsaklamağa emretti”.
yudhruk	“yumruk”.
yudhuğ	“başkasının suçu yüzünden kendisine söz gelen kimse”.
yudhuğ	“çocuklara sövülen bir kelime”.
yudhut	“yudhut nenğ = hayırsız nesne, kendisinde hayır bulunmıyan şey”.
yudhuttı	“ol kişini tumluğka yudhuttı = o, adamı soğukta öldürdü”.

yudı	“er ton yudı = adam elbise yıkadı”.
yudı	“ol ton yudı = o, elbiseyi yıkadı”.
yudruklandı	“er yudruklandı = adam elini yumruk yaptı”.
yufga	oğulluk, oğulluğa alınmış.
yufgattı	“oglan yufgattı = çoauk yozlaştı, dikbaş oldu”.
yufkalandı	“ol nanğa yufkalandı = o, bana yaltaklandı, yavuncıdı”.
yufluşdı	“korumlar kamuğ yufluşdı = bütün kayalar yuvarlandı”.
yufuşdı	“olar ikki yufuşdı = onlar ikisi yardımlaştı, birbirleriyle dost oldular”.
yuga	katmer, yuka, yufka.
yugaç	bir dere veya ırmağın karşı tarafı.
Yugruş	Türkler'ce halktan vezirlik derecesine çıkan adam, hakandan bir derece aşığıdır, yalnız Türkler'e özgedir.
yugurguç	“şehriye ile şehriyeye benzer şeyler açmakta kullanılan oklağı”.
yukdı	“eliğge yağ yukdı = ele yağ bulaştı”.
yukturdı	“ol anınğ tonınğa yipar yukturdı = o, onun elbisesine misk sürdürdü, bulaştırdı”.
yukuldı	“tonka kara yukuldı = elbiseye kara bulaştı, sıvandı”.
yul	kaynak, çay, pınar, su pınarı, kaynağı, gözü.

yul	kaynak, çay, pınar, su pınarı, kaynağı, gözü.
yula	“kandil”.
yulak	çay.
yulaklandı	“yer yulaklandı = yer pınarlandı”.
yular	at yuları.
yular	at yuları.
yularlandı	“at yularlandı = at yularlandı, ata yular takıldı”.
yularlığ	“yularlığ at = yularlı at”.
yulduz	yıldız, yıldızların genel adı.
yuludı	“Beg budhunuğ yuludı = Bey budun üzerine yardım etti”.
yulun	murdar ilik, kokar ilik.
yumdardı	“ol kişini yumdardı = o, halkı topladı”.
yumgak	yumak, yuvarlanan ve yuvarlak olan her şey.
yumgaklandı	“yumgaklandı nenğ = nesne yumak yapıldı, yuvarlak yapıldı”.
yumgı	toplu, çok.
yumıtgan	daima toplanan.

yumıttı	“kişi yumıttı = halk toplandı”.
yumluşdı	“közler yumluşdı = gözler yumuldu”.
yumşadı	“yumşadı nenğ = nesne yumşadı”.
yumşak	yumuşak.
yumşaklandı	“er manğa yumşaklandı = adam bana karşı yumşadı”.
yumşattı	“ol teri yumşattı = o, deri sepiletti”.
yumundı	“ol közin yumundı = o, kendini, gözünü yumar gbi gösterdi”.
yumur	hayvanların göden bağırsağı.
yumurlandı	“sü yumurlandı = asker toplandı”.
yumurtga	yumurta, bütün kuşların yumurtaları, insanların ve hayvanların taşakları.
yumuş	hizmet, vazife, elçilik, iki ve ikiden artık kimse arasında elçilik.
yumuz	“yumuz er = etli, tıknaz adam”.
yun	“yun kuş = tavus kuşu”.
Yun	Balasagun’a yakın bir yayla adı”.
yunçıdı	“er yunçıdı = adam yoksullaştı, adamın yoksulluk yüzünden hali kötüleşti”.
yunçığ	“yunçığ ış = çürüklüğünden dolayı ele alınmıyan iş”.

yunçığ	“yunçığ er = zayıf, cılız, arık, hali fena adam”.
yunçırdı	“er ışı yunçırdı = adamın işi kötüledi”.
yund	“At. Bu cins ismidir”.
yund	“Türklerin on ikili yıllarından birinin adı”.
yund	At yılı, Türkler'in on ikili yıllarından biri.
yundak	at fışkısı, at gübresi.
yundı	yemek yendikten sonra kabın yıkantısı.
yundı	yemek yendikten sonra kabın yıkantısı.
yundurdı	“ol anı ewge yundurdı = o, onu eve döndürdü”.
yungak	çöğen, kökü sabun gibi köpüren bir bitki.
yunğ	“ciğere bitişik bezli bir ettir”.
yunğladı	“ol koyun yunğladı = o, koyunun yününü kırptı”.
yunğlattı	“ol koyuğ yunğlattı = o, koyunu yünletti”.
Yunğu	“Barman kasabasına akan büyük bir derenin adıdır”.
yupka	yufka.
yurbaş	“yurbaş ış = neresinden çıkılacağı belli olmıyan karışık iş”.

yurç	karının küçük erkek kardeşi, küçük kayın.
yurt	delik.
yurun	ipek kumaş parçası.
yurunluğ	“yurunluğ uragut = ipek kumaş parçalarına sahip olan kadın”.
yuş	yeşillik.
yuşıldı	“anınğ eligi ışka yuşıldı = onun eli işe yatıştı, eli işe udumlaştı”.
yuşuldı	“kan yuşuldı = kan fışkırdı”.
yuşulgan	daima akan.
yut	kışın soğukta hayvanları öldüren felâket.
yutıktı	“yılkı yutıktı = yılkı yutadı”.
yuttı	“ol yumurtaganı yuttı = o, yumurtayı yuttu”.
yuvuğ	“sellerin dağdan yuvarladığı kaya parçaları”.
yuwdı	“er topık yuwdı = adam top yuvarladı”.
yuwdı	“eşyek yuwdı = eşek koştu”.
yuwgalandı	“ogul yuwglandı = çocuk yaramazlaştı”.
yuwka	her şeyin incesi, yuka.

yuwlundı	“yuwlundı nenğ = nesne yuvarlandı”.
yuwsadı	“ol topık yuwsadı = o, top yuvarlamak istedi”.
yuwturdı	“ol topık yuwturdı = o, top yuvarlattı”.
yuwuldı	“oglan yuwuldı = oğlan uslandırıldı”.
yuwuşdı	“olar birbirge topık yuwuşdı = onlar, birbirine top yuvarlaştı”.
yüdhti	“ol yük yüdhti = o, yük yükledi”.
yüdhürdi	“ol teweyge yük yüdhürdi = o, deveye yük yükledi2.
yüdhüşdi	“ol ikki tarığ yüdhüşdi = o ikisi buğday yükletmekte birbirine yardım ettiler”.
yüdrük	yüklük, üzerine eşya ve elbise konan şey, dolap, masa ve benzeri şeyler.
yüfüş	hısımların (çok kere gerdeğe konulan gelini çeyiz sahibi etmek üzere) elbise veya mal ile yardımlaşması.
yügrük	koşucu, geçici, yüğrük.
yügrüm	bir koşuluk yer.
yügrüşdi	“oglan yügrüşdi = çouklar koşuştu”.
yügür	darı.
yügürdi	“er yügürdi = adam seğirtti, koştu”.
yügürgen	Çin'den İslâm diyarına gelen kervanın müjdecisi; her zaman koşan, koşucu.

yügürgün	darı gibi kırmızı taneli bir bitki.
yügürtti	“ol anı yügürtti = o, onu koşturdu”.
yük	yük, bohça.
yükledi	“ol teweyge yük yükledi = o, deveye yük yükledi”.
yükletti	“ol yük yükletti = o, yük yükletti”.
yüksedi	“yüksedi nenğ = nesne yükseldi, uzadı”.
yüksek	yüksek.
yüksek	yüksek.
yüksetti	“ol tam yüksetti = o, duvar yükseltti”.
yükünç	namaz, ibadet; baş eğme.
yükündi	“kul Tenğrige yükündi = kul Tanrıya secde eyledi”.
yüledi	“ol tamığ yüledi = o, duvarı destekledi, duvara destek vurdu”.
yülegü	destek, dayak.
yülekliğ	“yülekliğ yıgaç = bir şeye dayanmış, söykenmiş ağaç”.
yüleldi	“tam yüleldi = duvara direk dikildi”.
yülidi	“er saç yülidi = adam saç yülüdü, tıraş etti”.

yüligü	saç tıraş eden ustura.
yülildi	“saç yülildi = saç yolundu”.
yülütti	“er saçın yülütti = adam saçını yülüttü, tıraş ettirdi”.
yümdi	“er köz yümdi = adam göz yumdu”.
yümtürdi	“ol anınğ közin yümtürdi = o, onun gözünü yumdurdu”.
yümülgen	daima yumulan.
yünçitti	“ol anı yünçitti = o, onu incitti”.
yünğ	“yün”.
yünğ	“pamuk”.
yürek	“yürekliğ = yüreği pek, yiğit”.
yüreklendi	“er yüreklendi = adam cesaret gösterdi, yiğitlendi”.
yürekliğ	“yürekliğ er = yürekği pek cesur adam”.
yüşdi	“ol bekni yüşdi = o, bozayı akıttı”.
yüşenğ	“yüşenğ taş = düz taş”.
yüz	sayıda yüz.
yüzdi	“er suwda yüzdi = adam suda yüzdü”.

yüzlendi	“ol manğa yüzlendi = o, bana yönünü döndü, yüzünü döndü”.
yüzlüğ	“iki yüzlüğ er = iki yüzlü adam”.
yüztürdi	“ol anğar koy yüztürdi = o, ona koyun yüzdürdü”.
yüzük	yüzük (parmağa takılan).
zak	koçları tos yapmağa kışkırtmak için kullanılan bir söz.
zanbı	gece öten çekirgeye benzer bir böcek, orak kuşu.
zap	çabuk çabuk yürümede çıkan ses.
zargunçmud	bir çeşit güzel kokulu ot, fesleğen.
zerenze	"yaban mersini” veya “durdabak” denilen bir ot.
zünküm	bir çeşit Çin ipeklisi.
afsı	“hokka”.
Xan	“türklerin en büyük başbuğu”.
xasnı	“çocukları semirtmek için, bir kese içeresine konularak ağızlarına verilen bir davadır, Hindistandan gelir”.
Xıtay	“yukarı Çin”.
xoçünek	“yılkıç”.
Xozar	“Türk dünyasından bir yerin adı”.

xulınğ	**“birçok renkleri bulunan ve Çinden getirilen bir ipek kumaştır”.**
xumaru	**“bunı atamdan xumaru buldım = bunu atamdan miras buldum”.**
xumaru	**“andaç olmak üzere verilen mal’a denir”.**
xun	**“wun ış = kaba, faydasız olan iş”.**
XXX...	**“... = o, onu acıktırdı, öyle ki gözleri seçmez oldu, gözü döndü”.**
XXXberk	**muhafaza edilmiş, tahkim edilmiş, sağlam.**
XXXçulk	**çılk, büsbütün, dibelik.**